1838-737

1838 p462

p433
6

J46I94

JA 8578. 8, 22.

1838 — 737.

16

Stultifera Nauis

Narragonice ꝓfectōnis nunq̄ satis laudata Nauis: per Sebastianū Brant: vernaculo vulgariq; sermone & rhythmo / ꝓ cūctoꝝ mortaliū fatuitatis semitas effugere cupiētiū directione/speculo/cōmodoq; & salute: proq; inertis ignauęq; stultitię ꝑpetua infamia/ execratione/ & confutatione/nuꝑ fabricata: Atq; iampridem per Iacobum Locher/cognomēto Philomusum: Sueuū in latinū traducta eloquiū: & per Sebastianū Brant: denuo seduloq; reuisa/ & noua quadā exactaq; emēdatōe elimata atq; suꝑadditis q̄busdā nouis/admirādisq; fatuoꝝ generibus suppleta: fœlici exorditur principio.

.1498.

Nihil sine causa.

Basileae. .Io. de Olpe.

Bibliotheca Magna

Marragonia latine facta.

A Iacobo Locher philomuſo: Suęuo.

Epigrãma. Eiuſdem Epigrãma ad lectorem.

CArmina / ſint q̃uis triuiali ſculpta moneta/
Plaude] tñ teneris lector amice modis
Cultius eloquiũ nobis ſupeſſe putabis:
Si canimus tragico ſcripta canora pede.
Sponte quidem tenui fatuos deꝑmſimuus orſu
Stultiuagis qꝫ viris tranſtra locata patent.
Nauibus ergo vagis: ventoſqꝫ/auraſqꝫ fauentes:
Et ſalubres portus: & loca tuta precor.
Cogantur fatui tumido ſubſidere ponto
Ne modo: da tutã Iupiter alme viam.
Si foret inter nos ætas Saturnia: pacis
Sancta fides: vitę conſpicuũqꝫ decus:
Non iam tot fatuos puppis cumulaſſet inertes
Aequora qui ſulcant: velaqꝫ picta trahunt.

Epiſtola Iacobi Locher Philomuſi: Ad erudi=tiſſimũ virũ Sebaſtianũ Brant: Iuriſconſultum & poetã argutiſſimũ/prędceptorẽ ſuũ dilectiſſimũ.

Epiſtola ad S.Brant.

SI fas eſſet: p̃ceptor iucũdiſſime exotici ac barbari ſermonis quiddã/tuis mũdiſſimis auribus inculcare: In p̃ti ꝑludio rudis lo=quutor audaxqꝫ iuuẽtus maĩbus tuis dedicarẽ: qđ mihi labor ingenuus: ſedẽtariędqꝫ noctes ac frequẽs lucubratio peperere. Sed quia te hũanitatis ſplen=dore conſpicuũ cẽſorem video: abſqꝫ ruboris ma=

Державна публічна бібліотека УРСР
6485
BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS St.Maximini

cula: ad te ſcribendū pueriles excitaui manus. Nec enī es de numero eorȝ Criticorȝ: q cū & ipſi nihil ſapiāt: ingenii tñ aſperitudinē in alios vertūt. necmō alio deſignatus vultu: alio vocis ſono: alio quoq; inceſſu. Nec iactātia obſolētiore: nec ſuꝑbia arrogantiore: nec capillatior (vti maliuoli ſolent) meā in te iuuenilē obſeruātiā manucapis. Memi dulciter me puerū/ſtipēdiis fœlicis achademię ſub te p̄ceptore meruiſſe. O dulces cōfabulatōes quas ſermone tuo ſuauiſſimo cōditas: publico ī auditorio te p̄fitēte accepimus: auribus inq̄ tenellis & adhuc p̄pter pubertatis molliudinē ſtrepētibus: ſalutareſ ac beniuolas ſolitę tuę facūdię diſciplinas exhibuiſti. Quotiēs enī in frequēti gymnaſio: certamia poetarȝ grādiſonāq; veterȝ chelyn inflāmaſti? lepidoq; ſuſurro cantilenas orphicas/delphicaſq; permulſiſti? quotiens ob phœbi tui dexteritatē laureamq; coronabilē/me ad Aganippidos vireta/ſcaturientesq; Caſtalii riuulos concitaſti? Quēadmodū atticę iucūditatis princeps Demoſthenes/ Platoniſq; noſtri tenellus auditor/oratione quā Calliſtratus orator cōcitatiſſimus/pro Oropo acturus ad eloquentię ſtudium cōmotus/extitit. Ita tu chariſſime p̄ceptor/animū meū primitus ad fœlitiores ſtudiorȝ ſeceſſus: antraq; iucūdiora tua affabilitate ac vrbanitate induxiſti. Gratias igitur nō quas volumus ſed quas noſtri pectoris exiguitas valet: referre nō dedignemur. Nam ſi gratiarȝ actiones in hoc epiſtolio pro infuſa eloquētia: proq; muſarum inſpiramine iam tibi perſoluere conarer Nilo

Calliſtratus. Demoſthēs

tící calamí argutía : ægyptięq; papyri craſſitudo/ noſtrís ſudoribus víx ſatís facerēt. Noſtrę itaq; ru ditatís exercitamēta/híları fronte / iucūdíſſimoq; mentís examine trutiṇabís. Laudabís díſcıpulí tuí audatíam::quí ſuí pręceptorís ſaluberrima rhyth= mata:latialí(quāuís dura ac balbutíentí)lingua/e theutonico vertít eloquío. Nec id pudorís loco ha
Petrarcha bendū duco. cū & Francíſcí Petrarchę philoſophí Stoící:ac Meonii vatís/ſectatorís celeberrī cātōes
P.Beroaldus vulgares:vernaculaq; dictamia/ Philippus Beroal= dus Bononieñ/ęque p̄ceptor meus/omníſq; vetu= ſtatís cādidíſſimus inquiſítor (cui etíam iamdudū prímas partes in oī dícendí genere Italía : felſinaq; víríti tríbuít)ín latínū ſermonē vertere nō ē dedig natꝰ.Quī &Boccatíí iterpres eē nō erubuít . Max imí igítur ſpectatiſſimiq; honorís p̄míiq; loco dux imꝰ:q; me ſermonís tui vernaculi(quo egregie pol les(iterp̄tē eſſe voluiſtí.Illud nēpe iter nō aſpernā da hūanıtatís genera locarí ſolet:cū a p̄ceptore dí ſcípulꝰ ad honores egregíos eleuať. Tātí ígíť te íu= re facío:q̄tí Iſocrates Platoq;/Socratē ſcíſſímū fe=
Socrates. cere. Nec cędo ea ín re Theophraſto: q Arıſtotilē
Theophraſtꝰ Ariſtotiles. perípatetícoꝝ fundatorē maximū maxī fecít. Ec= q̄d priſcos cito! cū ſatís ſupq; mea ín te obſeruabiľ píaq; veneratío / longe lateq; per fínes Germanię: eruditiſſimaſq; latíí ſcholas/me pręcone/ītonuít.
Hubertinus. Teſtís eſt mihí Hubertínus Clericus Creſtētínas: marchíonís Mōtiſferratí & pedemōtaní poeta ſtí pendarius:apud quem Caſſalę tuam egregiā vírtu tē expoſuí. Interrogabat enī vír iſte appríme doc=

tus: oratorq; terſiſſimꝰ: an ne etiã Germanię fines eloquẽtię ac argutõris muſę dogmata paſſim ſemi narent: te aiebã amicũ: qui ſtilo Naſum apud nr̃a/ tes faceres: Itaq; in verba fidẽtior factus: te adhor= tari nõ deſinã: vt in his noſtris lucubrationibus fa uorabiles aſſenſus: curamq; pñtem adhibeas. Nõ enim dubito: quin craſſis quidam auribus: corde obſtinato: impexis ſupcilijs/ſciſſili palliaſtro: ſutu liq; centuculo amicti: manus ſanguinarias temere nobis impingant. hoꝛ glutinoſaꝛ fauciũ latratus larualeſq; ac tortuoſas exclamationes: celeuſmaq; nauticum/ cauillum exoticum: ſellulariaſq; caſti= gationes: te duce: te preſide. te quoq; tutore facile ſuperabimus. Eſt etiam nobis altior cothurnus: ſunt nobis ſyrmata lõgiora: dexter quoq; Apollo cũ iucunda camœnaꝛ chorea/ nondũ ædes ac nr̃a diuerſoria deſeruit. caſta ſiquidem manu Palladis artes. ſacrãq; Matheſeos aram: thure vapido/ fre= quẽtiq; libo veneramur. Igitur dulciſſime fautor: ventis impera: & nauiculis noſtris ac phaſelis: ſalu bres auras precare. Vale. Datum Friburgi. kalen. Februariis Anno dñi. M. CCCC. XCVII.

Carmẽ eiusdẽ: ad S. Brãt.

Carmen ad S. Braut.

Si mihi nunc pęan sacros concęderet arcus:
Verteret innitidos & mea verba pedes:
Et daret arguti cultissima plectra leporis:
Ad te migraret/hoc duce/culta lyra.
Nil rude: nil tepidum: venerando nomine dignũ
Esse tuo poterit: tu quia dulce canis.
Siue voles numeris facundos nectere sensus:
Seu fidibus lyricis: optimus arte vales.
Expertes numeris seu malis condere voces:
Audes magnifico cum Cicerone loqui.
Iã modo plaude: tuis fœlix Germania nymphis:
Quas fontes Rheni/Danubiiq; fouent.
Non sumus auersi a musis/& Apolline dextro:
Tangere iam didicit Theutona terra lyram.
Musica nostrates/phœbo duce/venit ad oras.
Scimus & argutos voce sonare modos.

Quare Germani tardius ad musarũ venerit cõmertium.

A regione procul nostra: permessidos vnda
Sacra scatet: nec nos Aona prata rigant:
Gręcia clara suos potuit lustrare poetas:
Hęc quia vicino flumine pasta fuit.
Ad latiosq; lares facilis penetrauit Apollo:
Attulit & secum plectra canora lyrę.
Nos tamen/horrendis cœlum produxit in oris/
In quibus ingenii est non bene cultus ager.
Sarmatice loquimur: ructamus verba labello:
Crassiloquas voces patria nostra tulit.

Titio qui et Braut.

Sed postq̃ Titio sacras euoluere musas
Incępit: lepidos atq; docere modos:
Manauit studiosa cohors: quę pectine/molli

Ludit: & aſtringit verba ſoluta pede.
Vtile nam docto multis palleſcere ludo:
Hoc nihil egregius maximus orbis habet.
Virtus & ratio ſtudiorum: pręmia laudum
Parturit: & tituli ſtemmata clara parat.
Vatibus & dantur meriti fomenta laboris:
Et retinet laudes diua thalia ſuas.
Plaude ſenex/noſtro viridis quoq; plaude iuuẽta
Ductori: veſter hoc duce creſcit honor.
Pandere ſcit numeris diui ſacraria phœbi:
Nil latet Aoniis fontibus huncce virum.
Oſcula ſępe damus tenęris iucunda labellis
Verſibus egregiis: dulcis amice: tuis.
O vtinam tecum poſſem tractare loquelas
Aſſiduas: nitidos & ſotiare pedes.
Quicquid enim ſacris phœbi de fontibus hauris:
Candidulus numeris nectis & eloquio.
In lyricis modulis blandiſſima carmina dictas:
Structilis: argutus: candidus/atq; teres.
Non elegis minor es: te Coi ſacra philetę
Accipiunt comitem. te ſociumq; vocant.
Sed quia non opus eſt clarũ laudare poetam:
Iam facit emeritam pagina ſcripta fidem.

Sapphicon eiuſdem philo

muſi: excuſantis ingenii ſui paruitatem.

Excuſatio. auctoris

Grandibus poſſunt numeris tonare
Quos facit Pęan celebres poetas:
Quos & aſpirant tenerę camęnę
Numine ſacro.

Mentís hí craſſę tenebrís fugatís:
Rebus externís procul hínc abactís.
In poli tendunt ſuperos meatus
Pectore docto.
Flatíbus ſacrís agítantur vſq;
Candídi vates: monimenta condunt
In quíbus fulgent anímí furentís
Delphica ſenſa.
Inclytus vates/radíos Eoí
Solís ínquirít: refugaſq; ſtellas
Mente rímatur: numeríſq; condít
Sydera cœlí.
Sępe ventoꝝ rabiem ſonorum
Verſíbus pingít: boreęq; flatus.
Frígida & ſeptem numeris reuoluít
Plauſtra trionís.
Candídus vates rutílo ſub ortu
Colligít verſus: quía magna quęrít
Facta: ſcít cauſas varías latentís
Reddere mundí.
Inclytus vates/celebres camœnas
Turribus regum venerandus affert:
Reſq; deſcribít populí potentís
Carmíne magno.
Candídus vates lítuo canoro
Bellícos fortís recínít labores.
Et tuba Martem recítat furorem: &
Prędia cantat.
Inclytus vates trahít ad cothurnũ
Mentís ardores/nítidũq; ſyrma

Induít: lapſus recolít potentum: &
Ardua fata.
Fœtíbus tantís míhí nõ repleuít
Sic ſinũ phœbus: rígído ſub antro
Incubat noſter labor: & mínutos
Concípit orſus.
Igneís nõ ſum facíbus peruſtus:
Quas ſacer phœbí chorus/ & díſerta
Turba muſaꝝ/ lepídís abunde
Mentíbus ínfert.
Ergo ſupremã veníam precamur:
Noſtra/ q̃ ríuo ſterílí camœna
Fluxít: & ſacras víolauít vndas
Carmíne rauco.
Alter ín cęcís cumulet latebrís
Fabulas: triſtes canat & labores
Martíę pugnę: referat ferocem
Milítiamq̃.
Me íuuet verſus humílí boatu
Condere: & mentẽ cythara mínorí
Rite ſolarí: pariter íocoſo
Soluere neruo.
Gratíam: credo: dabítís tenellís
Muſulís: pígro genitís ſub axe:
Sufficít: noſtro ſíquídem magíſtro
(Crede) placebunt.

Epigrãma in Narragoniã

Iacobi Locher philomusi. ad lectores.

Ad Lectores

Nauem stultorum iucundo scõmate promsit
Brant: cuius celebris fama decusq; viget.
Quam satyrã vocitare queo: nam candida pãgit
Munera virtutũ: conterit atq; probrum.

Homerus

Efficere argiuus vix hoc potuisset Homerus
Qui lusit veterum prelia magna ducum:
Sydere sub fausto nascentia fata tulisti
Preceptor dulcis: doctiloquusq; comes:
Quos tibi concessit vernacula lingua lepores
In latios vertam simplicitate modos.
Currite qui nostrum cupitis conscendere nauem:
Transit ad hesperium iam bene picta fretum.
Altera ad obliquos conuertat brachia remos:
Alter stultigerum candida vela gerat.
Currite: iam properat cursu cõpulsa triremis:
Et mare nunc medium carbasa nostra tenent.

Ad Narragoniam.

Psalmo. Cvi.

Hi sunt qui descendunt mare in nauibus/facientes operationes in aquis multis. Ascẽdũt vsq; ad cælos: & descendunt vsq; ad abyssos: anima eorũ in malis tabescebat. Turbati sunt & moti sunt sicut ebrius: & oĩs sapientia eorũ deuorata est. Psalmo. cvi.

Ad Johannẽ Bergmãnũ

de Olpe. Iacobi Locher decatostichon.

Ad Io. B. de Olpe.

Tempore fœlici currunt presentia cursu:
In quibus Aonias euehis Olpe deas.
Nostrates/claros solus facis esse poetas:
Scripta palatino das quoq; nostra Iouí.

Te duce: multíſonus Brant/claro nomíne fulget.
Edídit & longę poſteritatís opus.
Gloría magna tuís manibus debetur: & vſq;
Digna eſt Theſpadum te celebrare chorus.
Imprimis argutis dictata recentia ſignis.
Roma pares noſtrís nō habet ipſa notas. Vale.

Ad Jacobū Philomuſum

ſubeūdę ꝓfectionis Narragonicę: e barbaría in latíale ſolum: Exhortatio Sebaſtianí Brant. Exhortatio S. Brant.

Nuper ego ſtultos vulgarí carmíne ſcrípſi:
Eſt ſatís hic noſter notus vbiq; labor.
Narragonū quando nobís fabricata carína eſt:
Theutonico qualem ſtruxímus eloquío.
Quam deínde vt voluí contexere/forte latíno
Scōmate pro doctís: príncípiūq; dedí:
Occurrere mihí tam crębra negocía paſſím:
Quę verſu exorſum/detinuere pedem.
Quo fit/vt íncęptū tam dígnū opus/ípſe relíquí:
Et fregí/calamū quem ſemel appoſui.
Atq; ita deſtítuí mediís palynurus/ín vndís
Stultíferam nauem: remiuagamq; tatem.
In re proínde tíbí noſtra: pręq; omnibus vní
Tradimus omnímodas chare Iacobe víces.
Otíus attollas malos: claſſemq; relaxa:
Antemnaſq; ſuo flamine ventus agat.
Tuq; gubernaclo ſubeas: clauūq; retorquens
Fac fatuos quos ſuís per ſua tranſtra loces:
Flecte víam velís: remoſq; ímpelle: rudentes
Excute: quo curſu concita nauis eat.

Incautos fuge ſed ſcopulos/penituſq; latentes.
Scyllam/atq; aduerſi monſtra caueto mali.
Anchora cum ſit opus prora iactetur ab alta:
Ne tibi collidant ventus & vnda ratem.
Vortice prȩcipitem/caue ſis/ne te impetus vllus:
Siue procella vorax obruat.inde vale.

In Narrogonicã ꝓfectio-

S.Brant.

nem:Celeuſma Sebaſtiani Brant.

Hortor adeſte viri quos nũc vocat eur?: eũdũ eſt
Stultoꝝ in patriam/carbaſa plena volant.
Tendite narragoniã ꝓpere:atq; ab littore funem
Rumpite:nec mora ſit.vncta carina natat.
Ilicet:obruimur/numerum ſine fine videtis
Qui comitatur.eum non capit vna ratis.
Nec reputate viam/maribus dũtaxat apertam:
Quin & fœminea eſt copia mixta viris.
Peruigil exegit noctes(mihi crede)perhennes:
Qui nos collegit:compoſuitq; rati.
Et merito.quis enĩ noſtrũ prȩſentia curat?
Prȩteritis ve dolet?ſiue futura cauet?
Cõtemplator age hoc ſpeculum:quicũq; cupiſcis
Scire hominũ vitas:interituſq; graues.
Nam qui ſe/vitamq; ſuam ſpeculatur in iſto
Codice:non dicet ſe facile eſſe bonum.
Qꝛ ſi quis/ſapiens ſibi/ſe nuſq̃ putet eſſe
Nos inter:cunctis ſe ſciat eſſe locis.
Ipſe ego cunq; locũ volui mihi quȩrere forſan:
Inueni in quouis me fore ſȩpe loco.
Vera loqui deceat:rumpantur vt ilia ſtultis:
Illoꝝ nec me iurgia vana mouent.

Prologus Jacobi locher Philomuſi: in Narragoniã Incipit.

QVm mecũ diu multũq; cogitaſſem: lectores fauentiſſimi: de reꝛe humanarum curſu cõfuſiſſimo: comperi me hercule: ex meditatione mea vigilanti/q̃ plurimos errorum gradus: quibus humanũ genus in p̃cipitiũ labitur. Ad ſanandas igitur mortaliũ ęgritudines/ pturbatõeſq; intolerabiles: plęriq; ſapientes ac litterati homines fructuoſiſſima dogmata ſcripſere: quę vulnera mẽtis laceratę/ Aeſculapio melius ſanarent. Quippe apud Gręcos/ primitus inſtituta fuere gymnaſia: inquibus ſalubris profitebaꝫ medicina: quę pturbatis animis fomẽta ac nutrimẽta iucũdiſſima cõferebat. Vñ & Socrates ille maximus ſophię cultor primus de moribus diſputare cępit. Cũ enĩ in rebꝰ naturalibus: certũ bouoꝛe ac ſummę fœlicitatis finem ponere nequiret: mentis ſuę contẽplationes ſublimes: ad moraliũ virtutũ ſtudia contulit: & tãtũ ĩ philoſophia emicuit: vt ipſe e cęlo philoſophiam euocaſſe diceretur. Is enĩ cũ mortales ipſos pcliues ac pnos ad vitia cõſpiceret: hoc remedio cõfuſis moribus occurrere cogitãs/ in publica Athenſi enſiũ palęſtra: ea docuit pręcepta: quę ſummi boni fontes limpidos recludũt. Poſt fatũ vero Socratis: ſucceſſit diuinus ille Plato: qui bonam ætatꝭ ſuę partẽ in morali Sophia conſumſit, nec ab re: quo nã enĩ ſtudio melius aut ſanctiꝰ humão ſuccurrere potuiſſet generiꝰ? Scripſit ſaluberrĩas leges: ædifica.

Philoſophia Socratica.

Platonica diſciplina.

uit rẽ publicã ſpecioſiſſimã: cõſtituit humanã ſocie
tatẽꝫ iucũdiſſimã: impoſuit frenũ libidini: ignauiã
mortaliũ ad virtutẽ excitauit. Tempeſtate quoq;
Poetarum origo. philoſophoꝝ: ætas poetaꝝ fulgidiſſima interueĩt
quę ob dicendi fingendiq; iucũditatẽ: nõ medio-
Heroici poete crẽ locũ inter eruditos obtinebat. Quoꝝ quidam
heroicũ carmẽ (quo res diuinę humanęq; decanta-
ri ſolẽt) cultiſſima ſcriptione celebrarũt. Quidã de
agricultura: alii de planetis & curſu ſydeꝝ/motuq;
Elegiaci poloꝝ. nõnulli de amoris imperio: vt elegiaci: Ple
riq; de Regũ ac principum miſerabili caſu/vt Tra-
Tragici. gici: poemata elegantiſſima compoſuere. Reliqui
Cõmici Cõmediã (quã Greci archęã vocarunt) cũ magna
dicendi libertate coluerunt. E quoꝝ numero Ari-
ſtophanes: Eupolis atq; Cratinus/laudatiſſimi va
tes claruerunt. Cũ enĩ viderẽt iuuẽtutem Athenie/
ſium: ceteręq; Gręcię: omnibus libidinũ generibus
irretiri: occaſionẽ notandi acceperũt. & plano qui-
dem eloquio: quorũcũq; ſceleratoꝝ hominũ vicia
ac peccara libere mordebãt. Ex hac veteri Cõme-
dia noſtri latini nõ ineligans ſcriptitãdi genus for-
Lucillius. marũt: & primus Lucylius q̃dẽ ſatyrã latinis dedit
in qua noiatim ſcelera Rhomanoꝝ principũ: ciui-
umq; priuatoꝝ canebat: ſalibus multis: iucundaq;
dicacitate totã p̃fricabat vrbẽ. Nõ certe iſtac ratõe
ductus. vt fandi laſciuiã/& effrenatã quãdã p̃caci
tatẽ exerceret: ſed vt virtutũ ſtudia: doctrinaſq; ſa
lubres excitaret: & vitia e medio fugaret. Igitur ſa
Satyrici. tyra tota latinoꝝ eſt (vt inquit Fabius/libro decĩo
Inſtitutõnũ oratoriarum) p̃ ſatyra quã nos habe/

mus Graii archeã priſcã Cõmędiã tractarũt. Poſt Lucilíũ eloqo rudẽ: vrbanítate tamẽ ciuicaqꝫ mor= dacítate nõ pęnitendũ auctorẽ: Horatíus Venuſí= nus ſucceſſit. q ſermone terſior atqꝫ emũctior: non paruã gloríã Satyra meruit. Perſíus vnicũ librũ re liquit: in quo nomẽ ſuũ ímortalítati cõmendauit. Horatius Perſius Iuuenalis

Poſtremus oím prínceps Iuuenalís: quí quod in ſingulís Satyrícís vatíbus enituit: id totũ ſuo iucũ= díſſimo dulciſſímoqꝫ poemate complexus eſt. O mores: o tẽpora: vt qd noſtrates ſapere nõ íncípí= unt? cur vates nõ colũt? cur poetaꝫ interptes rap= ſodoſqꝫ nõ venerãtur? An ignorant? q aut ꝓdeſſe volunt: aut delectare poetę: aut ſimul & iucunda & ídonea dícere vitę. Edocent enĩ quę mala: quę bona ſint: quíd vitía: quo vírtus: quo ferat error. Nam ímpios/ſupbos? auaros/luxurioſos/laſciuos delícatos/íracũdos/guloſos/edaces/iuuidos/vene ficos/fídefragos/temerarios/audaces/temulentos índoctos & fatuos: poęte lacerant. Econtra vírtu= tís cãdidíſſímos ímitatores: laudíbus magnís ex= tollũt: & cuíqꝫ ſuoꝫ meritoꝫ prędmía aſcríbũt. Cũ vero nr̃a tempeſtate tã pene ínnumeri ſint fatuí & ſtultí homines: quí neglecto vírtutís amore: ad te= nebras ac huíus mũdí illecebras tendant: opęptíũ fuít vt denuo vates alíqs eruditus & vafer reſurge= ret. quí manifeſtaría ſtultoꝫ delicta: vítamqꝫ ſpur= ciſſímã taxaret. Hanc ſcribẽdí libertatẽ: prędceptor noſter íucũdíſſímus: Sebaſtíanus Brant: Iuríũ do= ctor: poetaqꝫ haud ígnobílí: ad cõmunem morta lium ſalutẽ: lingua vernacula celebrauít. Imítatus

Iuuena. Qui cquid agunt hoies votum timor/ira/ vo luptas. Gau/ dia. diſcurſus noſtri eſt far/ rago libelli.

S. Brant.

Dãtes floreñ.

Fran. petrar. Dantem Florentinũ atq; Francíſcũ Petrarchã heroícos vates: quí hetruſca ſua língua: mírífica contexuere poemata. Cũ vero Narragonía ſeu Nauís fatuoꝝ (quã nõ inepte Satyrã appellare poſſum⁹) oíbus gentíbus ꝓneceſſaría ſít: oꝑtiũ eſſe duxí: vteam in carmẽ verterẽ latínũ: quo exteris quoq; natíonibus (qbus nullũ eſt línguę nr̃ę cõmertiũ) ꝓdeſſet. Sũt enĩ gallí: ſunt Auſonií: ſunt Iberí: ſunt Pãnonií: ſunt deniq; Gręcí: quí íd gen⁹ dictaís nõ caperata fronte lectítent. At vos lectores date veníã Iacobo Philomuſo: ſí quíd ob íngenioli ſui mediocrítatẽ peccauerit. Eſt quíppe pñs líber. tũ ad ſalubrẽ ſapiẽtię cõmodítatiſq; doctrinã: tũ ad dementię. ſtultítięq; vanítatem expurgandã ędítus. Intueatur ergo hunc perlegatq;: quíſquís veluti ín ſpeculo/conditionẽ vítãq; ſuã nouiſſe ꝓſpexiſſeq; laborat: quo fœlítius tranſígere valeat ęuũ.

Narragonica Satyra.

Hecatoſtichon in proludiũ

auctorís/& Líbelli Narragonici.

Proludium. Per cunctas reſonãt fauſtiſſima dogmata gentes:
Orbeq; nũc toto ſcrípta ſacrata vígent.
Bíblía: quę vete⁊ congeſſit myſtica patrum
Iura: fouet ſacrís pectora noſtra cíbís.
Sunt plures ſophię líbrí quíbus optima morũ
Verſatur ſeríes: cõmodítaſq; patet.
Admíror tamẽ hoc: cuncti ꝙ lumíne víſo
Doctrínę: ín tenebrís pectora cęca gerunt.
Ex toto ſalubrís mũdo doctrína fugatur:
Nocte igítur cęca fluctuat omnís homo.

Pallas ad æthereas rursus contemta cateruas
Transiit: & superis seruit amica choris.
Dexteritas simplex: veri prudentia: cessit: Ouidius.i. metha.
Atq; fides: pietas: & probitatis/amor:
Spernitur ad mores quicquid perducit honestos:
Spernuntur leges proh monumenta sacre.
Idq; quod est peius: tales quia nescius error
Voluit: & immoto continet vsq; gradu:
Per fora/p plateas/vicos/madidasq; tabernas:
Passim stultorum magna caterua salit.
Caupones: scurrasq; leues: & pharmacopolas: Horatius in sermo.
In precio magno turbidus orbis habet.
Dotibus explosis animi: sectamur inertes
Corporis illecebras: desidiamq; malam.
Est igitut numerus stultorum maximus: orbem Eccs̄.i.
Qui taminat totum: stultitiaq; fouet:
Quidam etiam meros toto se tempore stultos puer.xxvi.
Cum videant: sanos se tamen esse putant.
Nil sapiunt homines pręcordia crassa gerentes:
Prudentes nimium se tamen esse putant.
Attamen vt stultos possim cumulare prophanos:
Et quemq; ad meritum iure notare queam:
Innumeras classes fingam/longasq; triremes:
Et naues celeres: veliuolasq; rates:
Si non sufficiunt: cristata petorita: rhędas.
Essęda gallorum: iam sine fine struam.
Nęc potis vna ratis stultoꝝ pondera ferre:
Quos gerit innumeris versibus iste liber.
Denumero ingenti stultorum qui modo viuunt:
Accelerant pedibus ad mea vela citis.

Non aliter q̃ si volitet per gramina florum
Turba apium: dulces perstrepat atq; fauos.
Quidam: ne cursu tardo mea carbasa linquat.
Nando sequi stultam cogitat vsq; ratem.
Quilibet ad primũ ꝓperat conscendere transtrũ:
Et regimen nauli solus habere cupit.
Curritur ad nauẽ. postremus quisq; veretur
Esse: procul toto flumine vela micant.
Titulus opis Narragonũ hęc classis/titulo sic iure feretur:
In qua stultorum quilibet esse cupit.
Speculũ stul- In speculo veluti faciem quis rite tuetur.
torum. Effigiem vultus conspicit atq; sui.
Sic modo de nostro capiat manifesta libello
Signa: quibus vitam conspiciatq; suam.
Nemo caret vitiis. nemo est sine crimine vitę.
Ergo stultorũ candida vela trahit.
Seneca. Nec poterit quisq̃ causa sapienter in omni
Quod nemo dicere; possit se in hoc libello nõ cõtineri. Se gerere: & nulla contaminare lue.
Qui bene mortales secum considerat actus:
Et trutinat mentis omnia facta suę:
Inueniet causam: poterit cur stultus haberi.
Vt modo sectetur remigis vsq; viam.
Quisquis enī stultum depicto stigmate dignũ
Se putat: & viuit simplicitate rudi.
Is poterit sapiens: tandem prudensq; renasci:
Et fieri diuę Palladis inde comes.
Sed qui nunc prudẽs: casus vult esse per omnes
Nil saprens/semper noliger esse solet.
Hos siquidem atq; alios poterit studiosa caterua
Perlegere: in propriis colligo quosq; locis.

Psalmo. xlviii.

Nobilis & clerus: venit huc cũ paupere/dives:
Ciuibus vrbanis carbasa plena sonant.
Rusticus: imberbis iuuenis: curuęq; senectę
Turba venit: pueri: stultiloquusq; parens:
Indocti doctiq; simul/longo ordine cincti:
Ad pictas properant/accelerantq; rates:
Fœmineũq; genus: turpis q; sępe voluptas
Incitat: & torquet nõ moderatus amor:
Stulticolas inter nostros diuertere gliscit:
In speculo scelera & perspicere vsq; sua.
Attamẽ vt quisq; nostri dictaminis orsus
Rite sciat: frontẽ prębeat oro piam.
Pangimus ad certam multorũ hęc scripta salutẽ.
Stigmate quę mordent duriter omne genus.
Sed si forte malus volet hos confundere risus.
Scriptorisq; vafros dilaniare iocos.
Facundas capiat causas: de codice primo:
Theutonicis numeris qui bene cultus adest.
Et causas itidem iustas tibi deinde feremus:
Cur multis prosit fictio nostra viris.
Sic quoq; Sattyrici quondam fecere poetę:
Mordentes populi dedecus atq; nefas.
Hos sequimur: q̃uis studio/linguaq; minores:
At cupimus mores nunc medicare malos.
Est animus tenerę multũ prodesse iuuentę:
Vt scelus explodat/stulticiamq; grauem.
Parcite: stultorũ dum signa micantia fingo:
Turritasq; rates ad freta vasta traho.
Parcite: si vestris signũ de moribus addam:
Stultigeris frontem significemq; notis.

Scribendi ei

Saryrici

Excusatio scribentis.

FOLIO

Argumētū in narragoniā

AD humani generis fœlicitatē: documētūq; ſaluberrimū: ſtultorū claſſis ad Narragoniā cōſtructa fulget: quam quidē oēs conſcendūt: qui de ſemita veritatis: & apto ſani intellectus calle vagātes: in varias & vmbroſas mētis tenebras: ac corporis illecebras corruunt. Potuiſſet pñs hic noſter libellus/nō incōcinne ſatyra nūcupari: ſed auctorē nouitas tituli delectauit. ſicuti enim priſci ſatyrici: variis pœmatib9 cōtextis: ſcelera ac prauitates mortaliū reprehendebāt. ita noſtra hęc pagina. ſtatus & cōditōes hoīm ad oculos depingit: vt tanq; in nitidiſſimo ſpeculo: quiſquis mores & vitę ſuę lineamēta cōtueatur. Nolim tamē indignetur fidus laboris nri lector/verbū nos verbo mi9 reddere (vt Flaccus ait) Senſus enim dumtaxat notaſq; vernaculi carminis: ſimplici numero latie trāſtulimus Quapropter & veniā pręſumptę noſtrę audatię ab oībus lectorib9 nos cōſecuturos cōfidim9 ſi prius ingenii noſtri mediocritatem: & teneros lanuginis annos cōſideraverit. poeticas nēpe egreſſiones: & fabuloſam obſcuritatē ſtudioſe pręterii: nudiſq; & natiuis verborū ſtructuris: facilię ſententiarum iunctura: opus abſolui. Noſtris iccirco lucubrationibus votiſq; : quiſq; lector bene precari velit: obſecramur.

Satyra

Speculū ſtultorum.

Horatius

De inutilibus libris.

Inter precipuos pars est mihi reddita stultos
Prima: rego docili vastaq; vela manu.
En ego possideo multos/quos raro libellos
Perlego: tum lectos negligo: nec sapio.

Inutilitas librorum.

Q7 si quis p̄curre re omnes scripto res cupiat: oppri metur tum librorum multitudine tum diuersa scribentium varietate: vt haud facile verū possit elicere. Distrahit enī librorum multitudo. Et faciendi libros plures non est finis.

Primus in excelsa teneo cp̄ naue rudentes
Stultiuagosq; sequor comites per flumina vasta:
Non ratione vacat certa: sensuq; latenti:
Congestis etenim stultus confido libellis

Diodorus Siculus li. i. Eccle. xii.

Dabitur liber nescientibus. litteras Esaie xxix.

Spem quoq; nec paruã collecta volumina prębẽt.
Calleo nec verbũ: nec libri sentio mentem.
Attamẽ in magno p̨ me seruantur honore:
Pulueris & cariem/plumatis tergo flabellis.
Ast vbi doctrinę certamen voluitur: inq̃
Aedibus in nostris librorum culta supellex
Eminet: & chartis viuo contentus opertis:
Quas video ignorans: iuuat & me copia sola.

Ptolomeus philadelphus cuiꝰ meminit Iosephꝰ li. xii

Constituit quondam diues Ptolomeus: haberet
Vt libros toto quęsitos vndiq; mundo.
Quos grandes regę thesauros esse putabat:
Non tamẽ archanę legis documẽta tenebat.
Quis sine non poterat vitę disponere cursum.

Qui parũ studet parũ p̨ficit glo. in. l. vni cuiq;. C. de. p̨x. sacra. scri.

En pariter teneo numerosa volumina/tardus
Pauca lego: viridi contẽtus tegmine libri.
Cur vellem studio sensus turbare frequenti?
Aut tam sollicitis animũ confundere rebus?
Qui studet/assiduo motu/fit stultus & amens.
Seu studeam: seu non: dominus tñ esse vocabor
Et possum studio sociũ disponere nostro:
Qui pro me sapiat: doctasq; examinet artes.
At si cum doctis versor: concedere malo
Omnia: ne cogar fors verba latina profari.
Theutonicos inter balbos sum maximus auctor:
Cum quibus incassum sparguntur verba latina.

pũer. v. ff. de origi iur. l. ii. post originem.

O vos doctores: qui grandia nomina fertis:
Respicite antiquos patres: iurisq; peritos.
Non in candidulis pensebant dogmata libris.
Arte sed ingenua sitibundũ pectus alebant.

Persius.

Auriculis asini tegitur sed magna caterua.

De bonis consultoribus.

Ciuilis quicūq; gerit consulta senatus.
Iustitiamq; videns/sensa aliena ꝓbat.
Condemnatq; graui miseros errore potenter.
Ille agit/inq; scrobem trudit vbiq; suem.

Proner.v.

Judicis officium

Cū omni solicitudine ac viuacitate veritatis: inda ganda est causa. Iudicantes enim oportet cuncta rimari. ꝑ oculis habētes solum deū. a quo sicut iudícabunt iudicabūtur. & remetiētur in q̄ mensura fuerint mensi: Iudices veritatē & legum & iusticię vestigia seq; debēt.

Complures ꝑperant ciuilē intrare senatum.
Vt populi ignaui vanos sectantur honores.
Quos leges/fas/iura latent: hūanaq; recta
Cōsilia: in tenebris & cęco tramite ꝑgūt.

xlv.diſoīs.q. iudicat. Eccleſi.ii. ii.q.vii. ſicut. xxx.q.v.iudicantem.

Salustius
Roma seues habuit consultoresq; peritos
Qui fas atq; nefas iuste pensare solebant.
Possidet insignis iam ciuica regna senatus:
l.ii.ff.de ori. iu.
Consiliumq; regit: qui nescit soluere nodum
Hic in consilio magno a prętore rogatus.
Non noua de crasso dictamina pectore profert:
Iudicandum est legib⁹ non exemplis .l. nemo. C.de sen.&inter.
Ast alios sequitur: ne sit contemptus ab illis.
A quorum arbitrio dependet publicus vsus.
Heu grauis indocti surgit iactura senatus.
Non satis est alios sectarier vsq;: sed orsus
xi.q.iii. & si ad tempus
Tu proferre nouos debes: & voluere mente
Legis vtrumq; caput: ne quis te iudice stulto
Damnatus: superis diuis tua crimina ploret.
Virgilius
Forte putas summū nusq̄ curare tonantem
Res hominum: cursusq; vagos: mētesq; ꝓbanas:
Crede mihi/iuris normam si noscere velles:
Salust⁹ prius q̄ incipias cō sulto.
Iusticięq; modum: quo/re sapienter in omni
Consilium monstrare tuum: mentemq; valeres.
Antea consuleres doctos/iurisq; peritos:
Q̄ tua de grauibus fieret sententia rebus.
de pe.& re.c. cū ex eo
Qua trutinas alios mensura: aut lance rependis:
Aeacus hac eadem stigiis torquebit in vndis.
C.de iudi.l. rē non nouaz.
Est deus omnipotens qui nos post fata: supremo
Iudicio censet: iusta quoq; lege citabit.
Inueniet quisq;s: populos quo iure miscellos
Torserit: & facti post mortem pręmia sumet.
Inter mortales qui non obseruat honestum.
de re iudi. cū eterni li.vi.
Iusticięq; viam viuus: post fata seuerum
Quęstorē inueniet: nec tūc sapientia mundi.
Sap̄.v.
Nec vires animi censuram auertere possunt.

De auaritia & prodigalitate

Pertinet ad proram nauis: cui ſumma voluptas
Eſt in diuitiis/ terrigeniſq; bonis:
Gaudia magna putat nūmos ſeruare doloſos:
Nec fruitur partis: ſtultus vbiq;: ſuis.

auaritia

Mās auarí/ ſemel vínculís cupídíta tís aſtrícta: ſēper aurum/ ſemp argentū vídet. gratíus ıntuetur aurꝫ q̄ ſolem. Sed nec ſacietas vnq̄ neq; finís aderít cupídítatí.

Quí legít ímmenſum nūmorum pondus & aurí:
Raraq; de partis captat ſolatía rebus:
Stultus ad íllecebras/ & gaudía ſera nepotum
Congerít hos ſumptus: terraq; vorace recondít:

xlvii. diſ. ſicut. Pſal. xlviii.

Ad ſtygios penetrat ſed cū defunctus auernos:
Ecclē.v. pſ.xlviii. Et vada cocyti tenebroſi pallida luſtrat:
Nil ſibi diuitię proſunt: nil ſortis auarę
Congeries: ſitiens Acherontis flumine guſtet.
C. de cūra. furio. l. i. Stultior eſt timido multū (mihi credite) auaro
Prodigus: acceptis qui neſcit limina rebus
Ponere: ſed vitiis cenſus largitur iniquis.
Vende aiam lucro. Perſius Et male quęſitis opibus ludibria vendit.
Eſt qui ſollicitis ſtultus compilat amicis
Diuitias: animę nec vult curare ſalutem.
Iuuenalis Sed vigilare metu trepido noctęſq; dieſq;
Cogitur: vt poſita ſit magnū pondus in arca.
Lucę.xvi. Heu fruſtra diues: inferna nocte ſepultus.
Iob.xxvii. Non tibi delitias pręſtabit copia rerum.
Hęredeſq; tui nullo te munere vellent
Soluere: liuentis fugeres vt tartara ditis.
Tantalus Tantalus alter eris: glauco qui poſtus aceruo
Vndarum: inter eas ſitibundo gutture flagres.
Largiri debes pro diui nomine chriſti
Thob.iiii. Pauperibus: cœli capies ſic regna ſereni.
Danieł.iiii. Luce.xi. Optauit nemo ſapiens/q; in orbe potenter
Tulli⁹ in pa. Regnaret: diueſq; foret: ſed dulce Mineruę vt
Dogma ſequi poſſet: ſecura vt viueret aura.
Excellit ſapiens cuncti ſpectacula mundi.
Craſſus. i. q. i. c. q; quidam v. craſſus. Auri ſacra fames Craſſum anticipare coegit
Fata: q; is cupidus parthoꝝ vaſa ſitiret.
Thebanus ſophiam cū vellet diſcere Crates.
Crates thebanus. xii. q. ii. gloria epi. In mare ꝓiecit nūmoꝝ pondus & auri.
Qui vigilant igitur terrenis rebus: auernis
Cōmendant animas vacuis: ditiq; parentant.

De nouis ritibus.

Quisquis amat ritus ꝓferre & fingere inanes.
Instituens populos sic nouitate rudes:
Is mala dat cupidę ludibria multa iuuentę:
Et stultū manibus stultior ipe trahit.

uiroꝝ effemiatio

Rasit Anō dimídiā partez barbę eorum: & prędcídit vestes eorum medias vsq; ad nates. Erant autem virí turpiter confusi valde.

Ve mundo a scãdalo. Vos etenī iuuenes/ animos gerítis mulıebres Illaq; virgo virí.

Ennius & Tullí9 ín officiís.

Tempore quę fuerant ignominiosa vetusto: Math. xviii.
Atq; sceleśta nimis: iam nostra ætate probantur
A multís: rituśq; noui seruantur honore.
Laudís erat quondam barbatos esse parētes. ii.Regū.x.

Atq; ſupercilium mento geſtare pudico.
Socrates. Socratis exemplo barbam nutrire ſolebant
Cultores ſophiç: quorum ſapientia mũdum
Deſeruit: celſas Iouis et conſcẽdit ad arces.
Nouitatibus indulgẽdũ nõ eſt. xi. di. c. fi. de conſue. cũ cõſuetudinis Sed nũc irrepſit morum corrupta libido:
Manauitq; nefas: & vitę ſubdolus vſus.
Ecce pudet multos barbam nutrire ſeueram
Sed vellunt toto excretos de corpore pilos:
Iuuenalis. Vt ſeruare cutem mollem: corpuſq; ſupinum
Poſſint: & ſtultũ caſus ductare per omnes.
Sycambri Aethiopes Crinibus in nodum contortis more ſycambri/
Aethiopumq; micãt: criſpantes ferre capillos
Fas reputant: nudos fucati & pectoris artus
Pandere: vt ingenuas poſſint captare puellas.
Colla premunt quidam ſertis/ & torquibus aureis:
devi. & hone. cle. c. pe. Et digitos onerant gemmis: auroq; rotundo.
Tullius O mores hominum: corrupta o tempora/ & atra:
Nemo nefas cenſet veſtes geſtare plicatas:
xx. q i. c. vl. Atq; habitus curtos nimiũ: tinctoſq; colore:
Vnde palam apparent genitalia membra: pudore
l. i. C. de veſti olob. & aur. libro. xi. Depoſito: & nullo conduntur tegmine clunes.
Quid tunicas memorẽ varias? quid pallia narrẽ.
xxxi. diſt. ſi q̃ & .xxv. diſ. ſi quis virorum Fimbria quę croceo veſtit circundata lymbo?
Quid ve pedum referam veſtitus vſq; probroſos?
Morib⁹ Aſſyrios ſequimur. Thurcoſq; ꝓphanos.
Et recucitorum peiores ritibus: e heu
Germania. Talia cur pateris pugnax Germania? pelle
Pelle inq̃ ritus media de gente pudendos.
Seneca i hercule œtheo. Ne ve tuam perdas famam: deus vltor acerbus
Hos premet: e quorum naſcuntur crimina vita.

De antiquis fatuis.

Ad patulũ q̃uis langues declino sepulchrũ:
Triuerit & metã iam mea vita datam.
Non tamen antiquos fatuoꝝ desero mores.
Stulticieꝙ vias inueteratus amo.

Inueterata fatuitas.

Inueterate dierũ malorum nũc venert peccata tua q̃ opabaris prius A seniorib⁹ egressa est iniquitas. puer centũ annorum morietur. & peccator centum annorũ maledictus erit. Stulticia est q̃ me non sinit esse senem.

Daniel.xiii.

Inueterata meę dementia crassa senectę:
Non solitos linquit mores: vitam ve priorem:
Sum puer: & centũ transacti temporis annos
Connumerare queo: nec enĩ sapientior vsq̃

Ouidi. in fas. puer.xxii.

Esaie.lxvi.

Esse velim: pueris stultorũ signa ministro.
Stulicięq; meę regimen pręscribo malignũ
Turpia viuendi/mihi testamenta relinquo:
Exẽplarq; mali sum/duxq; & pessimus auctor.

.c. ex studis. & .c.cũ in iuuentute de p̃sumpti.

Quod puer edidici: facto monstratur inerti:
Stultus ego semper: tamen hac laudarier arte
Percupio: insanam & sceleris protendere famam:
Et vitium monstrare meum: moresq; pudendos
Audeo: de celebri tanq̃ certetur honore.
Nunc refero per me deceptas vndiq; gentes:
Me duce nunc iacto tot semina sparsa malorum.
Immemor hunc prauum vitę conuertere cursum.

Laudatur peccator in desideriis suis p̃ is.

xvii.di. nec licuit.

Quin doleo: q; non consueto tramite semper
Ire queo: & stultas penitus consũmere vestes.
Sed q̃a non valeo cursum cõplere vetustum:
Hęc nato discenda meo: teneroq; nepoti:
Proponam: fingamq; vias ad crimina largas.
Hic alacer/fatui patris/vestigia temtet:

de cõse.dis.v. c.vl.in glo.

Et discet prodire gradu genitoris iniquo:
Gaudet & ipse parens: natus q; crimine maior:
Progressum sceleris superat/numerũq; malorũ:
Spemq; gerit pulchram de nato. quom sua gestat
Signa: quibus vitę male sanos triuerit annos.

Iuuenalis

Moribus in prauis versabitur illius ætas.
Stulticięq; vias nunq̃ postponet inertes:
Ergo reget pictę stultorũ carbasa nauis

Tullius de sen.

Proh pudor: effœta o quid nũc cupis esse senecta?
Semper & in tenebris pręsentia vota morari?

puer.xxvi.

Inueteratus enim fatuus bene viuere nescit:

puer.xviii.

Nescit & ex animo fœdos depellere mores.

De doctrina filiorum.

Indulget quicunq; ſuis ad crimina natís:
Sedulus emendat nec puerile nefas:
Sentiet is tandem damnum/ſeroſq; dolores:
Aſcendetq; noue ſplendida tranſtra ratis.

De erudi tiõe pue rorum.

Qui parcit virgę odit filium ſuum qui autem dilígit illũ inſtanter erudit. Noli ſubtrahere a puero diſcíplinã. Sí enĩ percuſſeris eũ virga: nõ morietur. Tu virga percutis eũ & animã eius ab inferno liberabís

Stultus erit ſemper/miſer/& cęcatus ocellís. puer.xiii.
Quem non cura trahit natorum: quēq; modeſta
Vita fugit: teneros animos vt moribus ornet:
Temperet aut opera naſcentia fata frequentí. Eccle.xxx. xlv.di.cū be.

Non errare vetat: ſcelerum nec límina claudít:
Viuendí ve modum natis proponere curat.
Prouer. xxii. Non bene conſulítur laſciuę (crede) iuuentę:
Sí ſine morígero paſſim ductore vagatur.
Nume. xxvii Esa. liii. Sícut oues curſum línquunt paſtore remoto:
Sollícitatq; vagas nimiū conceſſa voluptas:
Síc tua per ſceleris torturā pignora currunt.
Stulte parens: natos cur excuſare laboras:
Vitꝰ adeo in teneris conſueſcere multum eſt. Q; teneri/nequeant recti conſcendere callem:
Et ſentíre nefas: aut veri noſcere curſum?
Non etas mollís: non frontis barba tenellę
Iuuenalis Te excuſare poteſt: teneris ſapientia creſcit
Cordíbus: & ſanctę díſponit ſemina vitę:
Quín melius retínent pueri documēta tenellí.
Horatius. in arte. Nam cecínit quondam Romę Venuſínus alūnus
Quo ſemel eſt ínbuta recens ſeruabít odorem
Teſta díu: remanentq; rudís prímordía vaſís..
Flexílis eſt iuncus: ſalices flectuntur amarę:
Ouidius de remed. amo. Robora dura mínus: q̄d enī nuuc prima morarís
Tempora frugíferis citíus depaſcere rebus:
Quíd moderata nocet pueris correctío blandís?
puer. xxiiii. Nam ferulę: morum prebent alímenta bonorum:
Expelluntq; malos íncocti pectorís ęſtus.
Ob culpas alíquando graues luxere parentes
Crímina natorum: & vítam ingemuere nocentem.
Priamus. Adſít in exemplum Priami fortuna potentís.
Iliacas quí fleuit opes: cum nauíbus altís
Fílíus Argolícas properat laſcíuus ad oras.
Tarquinius. ſuperbus. Adſít in exemplum Tarquíní fama ſuperbí.
Ob ſcelus ínfandū natí: luxumq; pudendum:

XVII

Quo bona ſtupratę mentis Lucretía luxit: Lucretia
Expulſus regno: latiís errauit in oris.
Tranſtulit innumeros ad nos Catelína nepotes. Catelina
Fílíus aſſequitur patrẽ. vitiíſq; vicíſſím
Indulget: moreſq; bibit ratione carentes.
Heu melius pueris nunc conſuleretur. inertes
Ductores fugerent: ſi iam ſtultoſq; magiſtros: Qui diſcipu/
Prudenteſq; bonę laudis ſequerentur alumnos. los dimidio
Peleus æmonio quondam rex clarus ín orbe: reddũt ſtultõ
Curam magnanimí phęnící indulſit Achíllís: res q̃ accepe/
Traderet vt ſanctos tenero pro tempore mores. rãt tul.
Rex quoq; Pellęus magna cum laude Philippus: Pele9 de quo
Per loca Graíorum quęrebat cuncta magíſtrũ: Homer9
Poſſet Alexandrum quí dogmata culta docere: Philippus
Doctus Ariſtoteles tandem compertus: adíbat
Magnanimí curam regís: pectuſq; fouebat Alexander
Artibus íngenuís: dabat & pręconia línguę. Ariſtoteles
Doctus Ariſtoteles primũ documenta Platonís
Candida guſtarat: ſophięq; exceperat artes: Plato
Antea q̃ teneros ſtudío paſcebat alumnos.
Tempore ſed noſtro dementes cura parẽtes
Nulla trahít: natos vídeant vt ríte perítos:
Conducantq; grauem digna mercede magíſtrũ.
Ergo nunc fatuus procedit de patre ſtulto:
Quí vitíís largítur opes: ſtudioq; decoro puer.x.
Parcít: : & íngenií virtute: negligít omnes.
Thebani Cratís triſtís querímonia fertur: crates theba
Sí mihí: dícebat: poſſim clamare líceret: nus.
Vos omnes fatuos vellem appellare probroſos:
Quos agítat nímio funeſta pecunia ludo.

Díuítías legítís natís: & dogmate nullo
Pectora lactatís: nec dexteritate fouetís:
puer.xix. Tandem pęnítet & ſceleris permiſſio mordens
Eccleſi. xxii. Grandęuũ patrem: ſero at medicina petetur.
Natorum quídam ſceleratís vndiqꝫ rebus
Deutro.xxi Se ſocíant: ſummiqꝫ patris díuina laceſſunt
Numína: nonnulli vítam ſine fine prophanam
Sectantur: vítíumqꝫ petunt nocteſqꝫ dieſqꝫ:
Atqꝫ relícta malo fundunt patrimonía ludo.
Quídam delitíis laſcíuí corporís ardent:
Et luxu flores conſumunt temporís omnes.
Ille bíbit cyathos ſitiens: plenamqꝫ lagęnam
Euacuat: nulloqꝫ modo díſcrímina ponít.
Sed pueri quí non teneris lactantur ab annís
xii.q.i. omis. Artíbus íngenuís: ſtudíís nec rite fouentur:
Gene.viii. Ad vítíum faciles ſunt: & delícta parati.
Níl melíus gracílem poterít nutrire íuuentam:
Et morum pręſtare viam: vítamqꝫ modeſtam
puer.xix. Quam ſalubris docti ſiquídem doctrína magiſtrí:
Eccleſi.vii Príncipiũ/mediũ/finem quoqꝫ prębet honorís.
Vtílís ad teneros ſpectat correctío natos.
Nobílítas res magna ſatís: decorare puſillos:
Seneca Quę ſolet: at proprío non eſt quęſíta labore.
Iuuenalis Profuerít quíd enĩ maiorꝫ ſtemma? quíd autẽ
Nobílítate tumes? quã non vírtute decora:
Moribus & cultis meruíſtí o ſtulte míſelle:
Sępe malos catulos pariũt animalía blanda.
Sępe malí pueri caſto naſcuntur ab aluo.
Sed pater in culpa eſt: quí non vult eſſe ſeuerus
Eccleſi.xxii Dogmaqꝫ nec gnatís víuendí ſuggerít aptum.

De delatoribus & litigiorũ ꝓmotoribus.

Qui duplici lingua liteſq; & iurgia vendit:
Et delatoris fungitur offitio:
Inter contiguos ponẽs ſua crura molares:
In precium ſceleris ſentiet exitium.

ꝓcuratõ rixarum

Vír inſipiens fodít malũ: & ín labíís eíus ígnis exardeſcit homo ꝓ uerſus ſuſcitat lítes: & verboſus ſeꝑat príncípes. Parata ſunt derí-foríbꝰ íudítía: & mallei ꝓcutiẽtes ſtultoꝝ corporí-bus. Qui ín altuꝫ mittet lapidẽ ſu-per caput eíus ca det. Et qui foueã fodit incidet ĩ eã

Gaudía ſumma putat quidam míſcere ſiniſtris
Lítibus: atq; homínes ad íurgia vana mouere.
Gaudet & ínterdum rixis turbare moleſtis
Pectora: ſic igit̃ maleſaní eſt crimínis auctor:

puer. xvi. & .xix. Eccle. xxvii. c. íí.

Eccš.x. Ore tenet vírtus: língua mendatía fíngít:
Atq; doloſos verſat: quibus impugnare nocenter
Concordes animos & pectora dulcia poſſit.
Sępe ferít grauíter/pharetrato verbera línguę
Inſontes hominũ mentes: moreſq; laceſſit
Innocuos vítę: & fautores díſpare voto
Inter ſe ſemper verſarí & víuere poſſit.
puer.xxix. Nec tamen interea ſentit ſibí vulnus adactum
Vír bonus: accuſat quem delatorís iníquí
Língua: ſed adueniũt ſerí lamenta doloris.
puer.xxiiii. Delatore nihil peíus? níl turpíus vſq;?
Cuíus ín ore ſonant lęthalís ſibila morſus:
Mílleq; pictarũ fraudum mendatía ſubſunt.
Sí vídet ímmoto concordes víuere nexu.
Sí ſotíos aliquos: fidos ſeu noſcit amícos:
Eſa.xxxii. Mortíferum vírus rauco de gutture ructat.
Vnanimeſq; ſtudet comites a fœdere dulcí
Soluere: concordes queat vt confundere mentes
Mox tamen excuſat linguę rabioſa/proteruę
Sibíla: & ínſontem ſe a talíbus eſſe fatetur.
Et ſceleris tegít occulte maledícta peroſa.
Sic quídã applauſus quęrunt cupiuntq; placere
Teren. in en. Iſtis: de quorũ níl ſanum pectore manat:
Fallaces Dauí: Gnatones: & paraſytí:
Horatius Oſores rabidí: balatrones: hoc genus omne
Garrula mordacís diffundít ſemína línguę.
Quíſq; amícitię nexum díſſoluis: & atro
Sapiẽcie.i. Stígmate concordes maculas: & iurgía vendís:
puer.xix. Indígnus vita es pręſenti: carcere dígnus:
Perpetuo: ut careas víuací luce peroſus.

Non ſequí bona conſilía.
Eſt: & non: ſolers/cauſa qui dícere ín omni
Neſcít: & ín quouís tempore recta ſequí:
Omnibus ín rebus nec ſanos conſulít: ílle
Damnorum fatuus prȩmía ſolus habet.

Sperne re cõſilia ſalubria

Eſt vía q̃ vídetur homíní iuſta: no uíſſima aũt eí⁹ de ducũt ad mortẽ. Deſpexíſtís omẽ cõſíliũ & íncrepa tõnes neglexíſtís Ego quoq; ĩ ínte rítu vr̃o rídebo : cũ írruerít repen tína calamítas. Salus autem vbí multa cõſílía.

Stultus íners ílle eſt: quí prudens vſq; vídeří
Gliſcít: & aſſueto tractat ludíbría curſu: Proner. xiiii. &. xi.
Sed dum ſe nímiũ prudentẽ: & ad omnía vafrũ
Eſtímat: haud dubíto fatuís eſt ſtultíor íllís: c. iii.

Quorum ſomnífero mens eſt cęcata furore.
Sit ſapiens: cędo: munitus víribus: atq;
Dotibus eloquíi: tamen hęc ignauía nunq̃
Prouer.i. Deſerit aſſuetas confuſi pectoris artes:
Eccleſi.xix. Conſilía alterius refugít: ſpernitq; bonorum
Senſa: quibus proprię mentís corroboret actus.
Effutíũt multi phalerato verba colore:
Et cupíunt verbís prudentes índe putarí.
Hí terrã findunt aratro/temoneq; longo:
c.ne. initeris de conſti. Stultorum greſſu tacito monumenta perarãt.
Conſiliís nempe vſq; ſuis: cœptoq; furorí:
Pyrthus epirotarũ Rex Confídunt: nuſq̃ monita & meliora ſequentes.
Pyrrhus ad auſonios populos non caſtra locaſſet.
Haudq; fuga tantas clades comíſerit auctor.
Callida ſi Cyneę doctí conſulta probaſſet.
Hector Inconſulta ruit bellis priameia proles
Hector: Achillea míſere confoſſus ab haſta.
Dum fugít annoſí temere mandata parentís.
Nero Sic Nero crudelis íuſtas dum negligít artes
Conſiliíq; modos: telo tranſfíxos acuto.
Sera luít merití maleſanus damna furorís. *principijs obsta*
Thobias Fertur Thobías gnatũ monuíſſe decenter *Sero medicina parata*
Vt bona prudentũ ſequeretur geſta vírorum.
Roboam Dum temere antíquos ſpernít Roboam ſapientes
Eccleſi. xlvii. Innumeras perdít gentes: atq; ímprobat acta.
Plura tíbí poſſem príſcorum exempla referre.
Quí dum ſectantur propríũ caput: & ſibí tantũ
Confidunt: veterũ & nolunt conſulta vídere.
Incurrunt pęnas meritas: & tríſtia fata.
Perpetuoq; trahunt fatuę telluris aratrum.

De incompoſitis moribus.

Qui tenet incomptos mores/geſtuſq; pudendos.
Et geſtat vultum mobilitate leuem:
Maturat fieri ſtultus: turbamq; profanam
Quęrit: & aſſiduo pilea ſtulta trahit.

Decorruptis moribus

Infantiũ inſenſa tox more viuentes: ꝓpter hoc tã q̃ pueris inſenſatis iudiciũ in deriſum dediſti: More indiſciplinatorum aſſidue erit. Boni autẽ mores pluſq̃ diuitię operantur.

Moribus ingenuis pauciſſima turba virorum — Sapien.xii.
Iam ſuper eſt: ſedenim plures ad crimina currunt: — Eccleſi.xx. Math.vi.
Et properant guſtare nefas: turpeſq; malorum — Math.vii.
Illecebras: & ſic ſtulto; imitarier eſcas. — c.iiii.

Treno.iiii. Turpibus(heu miseri mortales)moribus omnes
Esaię.lvi. Sunt modo cęcati:nec curant munera vitę
Math.xv. Candida:nam paribus vitiis iuuenesq; senesq;:
Aegrotant:nulloq; gradu distantia mores
Sepat hosce malos:mẽtes nec ad optima trãsfert.
Esaie.xiii. Crinibus intortis quidam ludibria tractant:
ii.thimo.iii. Qui se manibus iactant:vultũq; modestum
Sapiẽtie.xii. Assumũt nusq̃:leuibus sed moribus vsq;
Se fatuos cunctis ostendũt:seq; perosos
Reddũt:& grauium fugiũt cõmertia rerum.
Iacobi.ii. Instabilis vita est illorũ/stulta/pudenda/
Inconstans/leuis & cum tempore mobilis omni
Incessu quidam deformia gesta refringunt
Deformantq; gradus:fatie quoq; mera relaxant
Ludicra:nec quicq̃ faciũt ex ordine certo.
Mens leuis est illis:animus quoq; dissonus:illos
Vexat:& errores oculis & nubila crassa
Obiicit:& mores vita deturpat inerti.
ff.de tu.& cu. l.scire. Qui sapit:& mentem laudatis moribus auget.
Atq; modum vitę studet obseruare decorum
Quicq̃d agit:plausu populi laudatur amici.
Easq; putat:quicquid sapiens agit ille:facitq;.
Sapientie.vi Qui grauitate bonos mores coniunxerit vsq;.
Pš.cx. Incipit(vt docti referũt)sapientia prima
Moribus a cultis:& dexteritate modesta.
Et timor ingenue confert exordia vitę.
Et pudor:atq; fides/probitas/constantia/virtus
Laudatos faciũt iunenes:claramq; sęnectam.
Pax etiam tantis virtutibus addita:pręstat.
Sinceros vitę mores/& candida fata.

De leſione amicicię.

Qui facit iniuſtitiam
Exercet & potentiam
In viro forſan humili
Hic facit ſcrobem tumuli.

Violare animos.

Ne moliaris amico tuo malũ cũ ille in te habeat fiduciam. Qui vni homini facit iniuriam: multis minatur Potẽtes potenter tormenta patientur.

Eſt fatuus vecors: ſtultus / ferus / atq; malignus
Cuius ſubiectos iniuſta potentia ſtringit:
Et premit inſontes nullo de iure ſubactos.
O iudex attende boni documenta decoris.

Sapientie. v.
Prouer. iii

Eccleſi. xi.

Non licet iniuſte nimiũ: nimiumq; potenter
Innocuos turbare viros: & iura ſuperba
Dicere: quę nequeas illęſa mente profari.
Prouer.iii. & .xi. Peſſimus ille quidem eſt fidum qui pungit amicũ:
Et nocumenta ſuis rebus damnoſa miniſtrat.
Verus amicitię gradus eſt: prodeſſe viciſſim.
Eccleſi.xxv Luce.xi. Et facere alternis vicibus bene facta ꝓpinquis.
Tempore iam noſtro non producuntur amici.
Quales argolicas quondam viguere per oras.
Achilles Patroclus Filius equoreę nymphę formoſus Achilles.
Atq; Menœciades falſis confoſſus in armis.
Pylades Quas Pylades laudes: pręconia quanta meretur.
Horeſtes Impiger inſanum nuſq; dum linquit Horeſtem.
Atq; per ignotas terras comitatur amicum.
Demades Pythias Quid demaden laudo? q̃d pythia carmine tollo?
Pignus amicitię ſolido qui adamante ligarunt.
Scipio Scipio magnanimus libyę dominator & arcis
Sydonię: charos recte eſt veneratus amicos.
Lelius Lelius aſt itidem nobis exempla probatę
Prębet amicitię: cunctis imitanda per orbem.
Theſeus Theſeus argiuis timor & formido tyrannis
Qui fuit: & ſtygio victor bene notus in orbe:
Per diras acherontis aquas: per liuida regna.
Per vada lęthęi fluuii: per tartara nigra
Perithous Perithoum fidum comitem fuit vſq; ſequutus.
Heu nunq̃ tales nunc inueniuntur amici.
Prouer.xiiii. & .xxix. Ecclesiaſtici xxxvii. Vtilitas proprii cunctos iam vexat honoris.
Nulla fides: pietas: conſtantia nulla relucet:
Eſt animus nobis omni pernitior haſta:
Nec manet incurſu mens ꝺeprauata benigno.

De contemptu ſcripturę.

Si quis credere vult loquacitati:
Atq; omni fatuo: videns libellos
Tot ſcriptos/animę bonum docentes.
Ad noſtros fatuos parat rudentes

Scriptu re ꝯtēpt⁹

Erit tp̄s cū ſanaꝫ doctrinā nō ſuſti nebūt: ſed a veritate quidē auditū auertēt: ad fabulas aūt conuertentur Si quis ex mortuis ierit ad illos pnīam agēt habet moyſen & ꝓphetas audiāt illos.

Credere ſcripturis nolit quicunq; vetuſtis.
Atq; ꝓphetarū diuinos negligit orſus: i.ad thim.iiii
Eſt fatuus/nugas potius dum quęrit aniles. Luce.xvi.
Q̄ bona cœlicolum ſapiens documenta ſequatur

Eccleſi.iii. Credere qui ſcriptis non vult: quibus arma ſalutis.
Marci.xvi. Conſtant: & fidei firmantur robora ſacrę:
Iohan.iii. Non hominis vitam gerit is quin more ferino
pſ̃.xiii. Non putat eſſe deum: nec fata|potentia cęli:
Nec ſuperos trepidat: dominũ nec credit olympi.
xl.di.c.fi. Nil iuuat aſſidua quoſdam laſſare querela:
Atq; docere bonos mores: vitamq; decorã:
Nec iuuat ætherei depromere munera regni:
Aeternoſq; choros ſuperũ: ſedeſq; beatas.
Nec prodeſt ſtygias vndas: erebiq; meatus
Pandere lęthiferos: cinctos liuentibus vndis:
Contio quid prodeſt fatuis? quid lectio ſacra?
Pſ̃.xci. Quid prodeſt recitare ſacras per pulpita leges?
puer.xxiii Dogmata quid proſunt a noſtris ſcripta pphetis?
Sunt adeo obtuſi quidam: q̃ credere nolunt
Scripturis fidei: & pręceptis iure probandis.
Prouer.xii At certe hi fatui nullo terrore tenentur.
Iuuenalis. Nec duras barathri pœnas: nec verbera'ditis
Eſſe putant: cęco ſic ducunt tempora curſu:
Inſanoq; nimis viuendi errore vagantur
Luce.xvi. Ante pedes cernis fidei monumenta ſacratę.
Cernis & antiquas leges: chriſtiq; triunphos.
Nec tamen attendis quid diuũ pagina dicat:
Vnde ſalus animę iuuat/requieſq; perennis:
De cog. ſpi. cum vir. Non tua ſimplicitas poterit defendere craſſos
Errores: qui te tandem ſub tartara mergent.
Ergo malam/cuncti vitam emendare laborent.
Nam deus omnipotens ſceleratos lance tremenda
Iudicat: & varias infert formidine pœnas.
Eccle.iii. Immittitq; animas orco quo luce carebunt.
Math.xxi
Lucę.xiii.

De improuidis fatuis.

Qui non prius scit parare
Sellam: q̄ vult equitare.
Si is cadit inconsultus:
Risum mouens: erit stultus.

Nō puidere futura.

Sapiens timet & declinat a malo: stultus trāsilit & cōfidit. Sapiens non dicet: nō putabā hoc fieri sed omnes futuros ꝓ uidet euētus Dū prospexero non confundar.

Sunt fatui vlteri? cupio quos rite docere
Ne semper mentis nubila cęca gerant.
Incautus qa nā/demēsq;/impuidus/atq;
Ignauus: curat fata futura nihil.

ꝓuer. xiiii.
ps. 118.

Seneca
Accídít aduerſi ſi quíd ſibí: nemo putaſſet
Hoc fieri/aut íllud poſſe venire malũ.

Eccleſi.xxxii
Non tantũ lucís prẹſentís cernere curſum
Sat fuerít: ſapiens cuncta futura vídet.
Poſt factũ: rebus fatuus quí conſulít actís.
Stultícię effugiet vix mala damna ſuę.

Saluſtius
Conſultare prius quí ſcit. ſecurior omni
Tempore erít: nocuũ prẹuídet atq; malũ.

Adam
Anteaq̃ fructũ vetitũ guſtauerat Adam
Sí ꝓſpexíſſet damna futura príus:
De paradyſíaco non pulſus gramíne/nudus
Exíſſet: factí prẹmía dura luens.

Ionathas. i.macha .xii.
Antea ſi Ionathas caperet q̃ dona Tríphonís
Voluíſſet fraudes: lẹthíferoſq; dolos:
Non círcũuentus ſtrepítu atq; hoſtílíbus armís:
Spectaſſet populí funera díra ſuí.

Iulius cęſar
Iulíus/externis metuendus Cẹſar ín orís/
Semper erat cautus: conſílíoq; potens:
Aſt vbí tranquíllo vítam ducebat ín ẹuo:
Languebant capítís ꝓuídí facta ſuí.
Nam ſi legiſſet porrectas ante ſenatum
Chartas: ínterítus non properaſſet atrox.
Enſe metunt dextrã línguãq; Nícanorís hoſtes:

Nicanor i.macha.vii.
Non erat íncepti prouídus ílle ſuí.
Qui bene conſultat rebus: q̃ ꝓuídus omní eſt
Tempore: fœlící tramite fata ſubit.

puer.ii. &.xiii.
Prodeſt quando quídem cautę meditatío mentís:
Profuít examen: conſíliumq; bonum.
Cernímus aduerſís vrgerí caſíbus omnes
Prẹter conſíliũ quí ſua facta gerunt

De amore venereo:
Inſanos trahímus fatuos cũ fune lígatos.
Quiſquís amat: paſſim retia noſtra ſubít.
Decípimus plures: & ſautía mẽbra ſagíttís
Percutímus: vulnus nulla medela iuuat.

Calamitas amatorum.

Ne intẽderís fallacię mulieris. fauus enī diſtillans labia meretricis. & nitídíus oleo guttur eiꝰ Nouiſſíma autem illíus amara quaſi abſinthiũ. & língua eíus acuta quaſí gladíꝰ bíceps Lit tore quot cõchę tot ſũt in amore dolores.

Quí tua blãda venus: ſequítur fera íuſſa/doloſq;
Et ꝓperat díros temptare Cupidínís arcus:
Is fatuus/míſeros caſus/& fata ſubíbít.
Quas Venus ínſignes luxu ꝓſtrauerít vrbes:

Eccleſi.xi.
Prouer.v.
Ouidius de remed.amo.

Troia. Priamus. Quos homines pharetris olim transfixerit atris.
Cõmemorare libet: ceciderunt pergama Troię
Et cecidit Priami sedes: sceptrũq; superbũ.
Ob Paridis cęcum: quo cum flagrabat: amorẽ.
M. anthoni⁹. Marcus romanę princeps Antonius arcis:
Non iugulo sua colla truci/lęthoq; tremendo
Cleopatra Fregisset: si non Cleopatrę iussa tulisset.
Et si non furia tanta tentasset amorem.
Ouidius Quisquis amat: ratione caret: sine lege: modoq;
Discurrit: patiturq; graues in amore dolores.
puer. v. Magna p̃mit cũctos: veneris vehemẽsq; potestas.
Nemo satis prudens: qui mollia spicula vitet.
Quem feriunt autem: stultus durabit & amens:
Nam sine mente ruit: constanti pectore nusq̃
Ambulat: ad veneris semper mandata recurrens.
Ouidius. ii. metha. Quisq; enī pueri est pharetris transfixus acutis:
In vultu nescit bene dissimilare furores.
phedra. Si non spurcus amor phędram torsisset adultam:
Non tenerum collum laqueo fregisset iniquo.
Pasiphae. Pasiphae thauri non deperiisset amore
Si procul a veneris stimulo secura fuisset.
Iulia Messalina Non tot abortiuis fœdasset Iulia romam.
Non calidum intrasset proh Messalina lupanar:
Si bene casta/faces Veneris vitasset & arcus.
Ad miseros casus & magna pericla cupido
Subdolus & fallax sexum deducit vtrumq;.
Additio S. Brant. In antẽ. vt nõ lux. con. na. col. vi. Addo his infames draucos/paticosq; cinędos:
Quos contra/vltrices flãme/leges quoq; surgant:
Horret enī humanũ genus hęc cõmertia fęda:
Sodoma Ob que flãmiuomo perierunt imbre Gomorrę.

De peccantibus sup dei misericordiam

Quisquis forte putat sola pietate moueri.
Et iustum pariter non putat esse deum.
Qz parcat vitiis semper miserator iniquis.
Humana penitus hic ratione caret:

Peccare sup mia dei

Deus multo ꝑni or ē ad misericor diam q̄ ad pęnaz vel vindictā. Nō tñ miseretur eoꝝ q assidue peccāt. vnde nullus expe ctet donec pecca re non possit. pe nitētia enim sero tina multos solet decipere vis ergo euadere quod in certū ē/age penitētiā dū sanus es

Nunc fatuos referā quorum vesania crassa
Omnia cōturbat vitiis/rituq; prophano.
Sunt quidam tantę nanq; impietatis: vt vsq;
Sancta dei spernāt posito decreta pauore.

de pe.dist. qa diuinitatis xciii.dist. dia. de pe. dist.vii. d.i nullus.

Eccl'.v.&.cxi Is quía ſit cunctís míſerator gentíbus: atq;
pſ̃.lxxxv. Iudícium non grande ferat: de crímine mundí:
Sít píus atq; bonus: nec iam mortalía curet
Omnía: peccantí líceat ſperare frequenter.
pſ̃.cv. Humanum eſt peccare quídem: delícta parentes
Fecerunt noſtrí: quę nos tortura monebit?
Alter aít comítū: non ſunt pía regna/vel aucís
Facta polí: aut brutís: veterū ſcít ſcrípta referre:
Hiſtorías recítat: chartaſq;/& bibliopolas:
Allegat peccaſſe patres: homíneſq; priores.
Eccleſi.i. Qz̄q; nouum non ſit ſcelus vllū tempore noſtro
Attamen (vſq; velím) peccator penſitet illud.
Qz̄ delícta patrū nunq̄ ímpunita fuere.
Exodi.xx. Semper habet vítium trutínā pœnaſq; ſequaces.
Sodoma Non Sodomę luxus: non magna ſuperbia Romę
Roma Non furor in Moſſen toruus: rabieſq; Pharonís.
Pharao Effugit íuſtam cęleſtis íudícis íram.
Sapientie. v. Dat ſpacium ad peccata deus: nō omnibus horís.
Peccantem punít: tamen ímpia facta malorum
Iob.xxi. Iudícís æterní ſententia tríſtis in orbe
Eccleſi.ix. Perſequítur ſtygio: tenebrís flā míſq; ſeuerís.
Luce.x. Sít lícet vſq; dei pietas immenſa: fauorq;.
Gratía ſit numeris nullís pręſcrípta/modoq;:
pſ̃.xlvii. Non tamen a ſummo díuína aſtręa tonante
Sapiẽtie.i. Díſcędít: iuſtí remanet ſed dextera regís.
Eſayę.i. Tempore ſi noſtro/pœna ſine/crímína currunt:
Morte ſed ęterna trepídanda píacula ſoluent:
Deutro.xxiii O male ſperantes: magnus ſup ęthera prínceps
Eccleſi.ii. Iuſtítię normam ſemper legeſq; tenebit:
Cum quíbus ad fetidū ſceleratos trudet auernum

De fatuis ędificandi incœptibus.

Qui vult nunc ędificare.
Et quid magnum attentare.
Sumptus debet pensitare.
Quibus possit hoc parare.

Incipere et nõ pri⁹ ꝓuidere.

Qui ędificat domũ suã impẽdiis alienis: quasi qui colligit lapides suos in hyeme. Ve q̧ ędificat domũ suã in iniusticia & cenaculũ suũ ĩ iudicio Ita expẽdẽdũ est vt annuatim aliq̧d suꝑsit. propter necessitates suꝑuenientes

Quisquis opus magnũ tentat cõponere: sumptus, xxii.q. ii. faciat.
Antea nec reputat: nec tempus cõputat ipsum: Ecclesi.xxi.
Est fatuus plane sapiens nãq̧ extruit illud: Hiere.xxii.
Quod potis ẽ: tentatq̧ nihil q d̾ ferre recusent d.ii

Víres: & rerũ cenſus: nũmiq; paterní.
Cœperunt multí ſtruere alta palatia/& edes:
Nec víres valuere ſuę: ſumptuſq; futurí.
Pęnituitq; operis tandem illos non bene cęptí.
Nabuchodo. Rex Nabuchodonoſor faſtu cõmotus iniquo.
Qz manibus Babilona ſuis/ſtruxiſſet/amęnam.
Danielis. iiii In caput illius tandem plaga magna reluxit.
Quam recinit nobis patrum ſincera vetuſtas.
Excelſam turrim produxit in æthera Nemroth
Nemroth Gene.x. Quam tumidi nunq̃ poſſent diſrũpere fluctus.
Impfecta tamen molis ſtructura remanſit.
Eccleſi.xxi. Diuitias grandes & plenos poſcit aceruos/
Ieremię.xxii Qui molitur opus manibus cõponere vaſtum
Vſq; adeo quidam fatui ſunt: qui ſatis illa
Non penſant nec ꝓſpiciũt quos dãna ſequũtur
A cunctiſq; irridenť ſtloppo atq; cachinno
Magnificas ędes: opera & ſublimia: pauci
Lucullus Craſſus Tentarunt veteres: potuit feciſſe Lucullus.
Iſtuc & Craſſus: quo vix opulentior vllus
Floruit: Aſſyrias qui ſparſit ſanguine carras.
Saluſtius Quiſquis magna cupit: factũ quoq; nitiť ingens.
Sit cautus. nũmoſq; ſuos/& computet arcam.
Quid poſſint vires rerum: quid parta facultas.
Ne riſum multis creet: & ludibria tollat.
Nempe alias operis cęptí: atq; impenſa laboris
Perdiť. incaſſum molleſq; incępta videť.
Seruius. i. en Incęptare nihil/melius/q̃ linquere cœptum.
in autẽ de nõ alie. col. ii. Qui facit id: damnũ is ſentit: labemq; notamq;.
Eccleſi. iii. Omne hominũ inuentũ tandem carioſa vetuſtas.
Conterit: & rapido conſumiť inſuper ęuo.

De potatoribus & edacibus.

Paupertatis onus vix Ganeo pręterit ille
Noctes atq; dies qui bibit atq; vorat.
Illius ingluuies: crapula: immoderata voluptas.
Rerum: animę interitũ: corporis atq; facit.

De epulonibus

Cũ ad ęquales bibit̃ pot⁹ ille plus laudat̃ q̃ plures ĩebriat: & calices fęcundiores exhaurit. Potores bibuli media de nocte phalerni. Oderũt porrecta negãtẽ pocula. Ebrietas & mẽtis ĩducit exiliũ: & libidinis ꝓuocat ĩcentiuũ Nõ esset hodie seruitus: si ebrietas nõ fuissꝫ Fecũdi calices q̃ꝫ nõ fecere disertũ

Hic etiam naues fatuoꝝ scandit: & amplas
Contrahit antennas manibus/longosq; rudentes:
Noctes atq; dies vinum qui ingurgitat ori.
Et farcit stomachũ dapibus victuq; guloso. d.iii.

c.a.crapula de vi.& hocle.
Horati⁹ ĩ epl'a xxxv.dis. sex to die.

Esaię.v. Ecclesi.xxxi
Nil agit hic aliud: q̃ ꝙ certamina vini
Tractat: & euacuat calices/amplasꝙ lagenas.

de con.dis.v netales.
Immoderata meri rabies: mala tristia morbi

Iuuenalis
Concitat: & nullis rebus discrimina ponit.
Inducit subitas mortes: & tristia fata:

Osee.iiii.
Laxat corporeos nexus: prȩcordia soluit.
Polluit & sensus. caput &/geniũꝙ modestũ

Lucę.xxi. xxxv.dis.vi nolẽtum
Contaminat vinum: simul & crapulosa voluptas
Vina nocent capiti: faciũt & pectora cęca.
Ingeniũ frangũt nitidũ. mentesꝙ viriles.

puer.xxiiii xxxv.dis. vẽter.
Ebrietas parit omne nefas. & dedecus ingens.
Et parit insanos homines sine lege/modoꝙ
Qui viuunt: sordesꝙ malas/luxusꝙ procaces
Obseruant: semperꝙ meri certamina versant.

Prouer.xx. xxxv.dis. luxuriam
Ebrietas venerem stimulat: lumbosꝙ salaces
Incitat ad luxũ: parit & petulantia corda.

Adephe.v
Ebrietas ratione carens furiosa per orbem
Transuoluat. & finem nullo discrimine ponit.

Hora. in epis.
Ebrietas mores frangit: linguasꝙ loquaces

puer.vltimo.
Efficit. & mentis secretũ sȩpe recludit.

xxxv.dis.c.vl
Rancidius nihil est: nihil est sceleratius illis.
Ingluuies quorum vino insatiata: fathiscit.

Herodotus Iustinus li.i. Thomyris Cyrus
Non Thomyris natus cecidisset victus ab ipso
Cyro: si tumidi vitassent pocula bacchi.

Q.Curtius. Alexander
Magnus Alexander morbo ebrietatis inepto
Correptus: gladio proprios iugulabat amicos.

i.thimo.v.
Est modus in rebus: vini moderatior vsus

Eccles.xxxi. Eccs̃.ii.
Nil nocet: interdũ sensus conseruat acutos.

xxxv.dis. luxuriosa.
Qui sine lege bibit: magnas vacuando lagenas
Sorbet: ad extremũ pœnã experiet amaram.

De inutilibus diuitiis.

Diuitias molles clauſa qui continet arca.
Et conſeruat opes: concumulatq; ſuas.
Vſq; adeo / vt miſerũ nunq; ſoletur amicum.
Hic aliquando petet cum nihil acci piet/

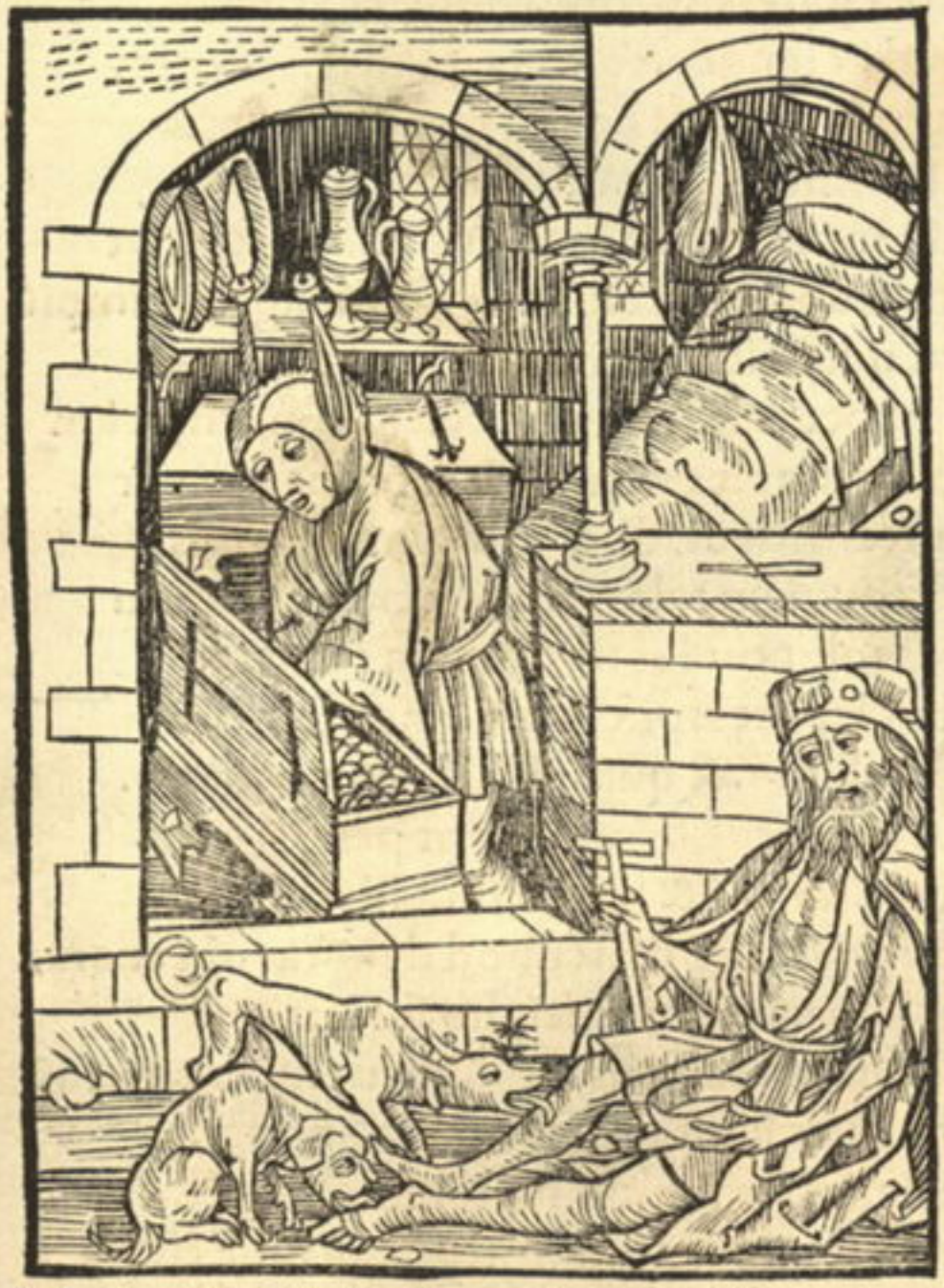

Diuitiarũ ſollicitudo

Noli anxius eſſe in diuitiis iniuſtis nõ eni proderũt tibi in die obductiõis & vindicte Nil ꝓderunt theſauri impietatis. iuſticia vero liberabit a morte. ve vobis diuitibꝫ qa habetis hic cõſolationem veſtrã. Diues & pauper obuiauerunt ſibi vtriuſq; opator ẽ dominus.

Pluríma ſtultícia eſt: votũ quoq; ínane putamus
Qꝛ colítur tantũ funeſta pecunía: & íngens
Theſaurus rerũ: & tam perfidus ardor habendí:
Díuitíis lectís maiores dantur honores. d.iiii.

Eccleſi.v. puer.x.&.ix. Luce.xvi. puer.xxii. Iob.xxvii.& pſ.xlviii.

Quã ſophię: meliore gradu ſtant munera dítis.
Nil mores colímus ſanctos: vírtutis amator
Nullus adeſt: animos confundit copía rerum.
puer.xxviii Híc ſapiens ſolus: íuris conſultus: & auctor:
Horatius.ii.f Díues in exhauſta nūmos quí poſſidet arca
Curía ſola patet díti/prudenſq; ſenatus:
Ouidius.i.fa Solus habet laudes. conquírit ſolus honores.
puer.xiiii
Iuuenalis Solus amícítías: lícet has vírtute meretur
Nulla: ſed nūmís donantur prędmia tanta.
De cenſu ínprímis: de moribus vltíma ſemper
Quędſtio: quot poſcat nūmos: quot íugera campí?
Eccle.xiii. Quantū quiſq; ſua nūmorum ſeruat in arca
Tantū habet & fidei: íuret lícet. & ſamothracum
Per veteres aras: contemnere fulmína pauper
Creditur: atq; deos/díis ignoſcentibus ípſis.
Prouer.xix Quando quidem tales ſanctiſſima díuítíarum
Maieſtas tollit títulos: & nomína confert:
Díuítíbus lepores: píſces: auíumq; ſapores
Atq; aprí clunes. & quícquid dulce macellum.
Mittitur aſt vacuę ſemper ſtant paupis ędes.
Pš.xxxvi. Ah veſana fames/& rerum dira líbído:
Quíd tamen hoc ꝑdeſt? quod deuorat oĩa auarus
Eccleſi.iiii Semper habens: nihil & ieíuno ſufficít orí?
Pš.xxxviii
Amos.ii. Nec modus aut requíes: nō hūc cumulauít aceruū
puer.xi Is ſibí. ſed lítes ſubítas poſt funera línquet.
Math.xix
Marci.x. Vtílis eſt nūmus multís: ínglorius illi
Quí neſcít ſeruare modum: legemq; modeſtam
Luce.xii Quí níl pauperíbus doní elargítur amícis:
Thobie.iiii Hunc deus omnípotens extremo fíne relínquet
Nec capíet vultu placído ſua vota preceſq;

XXIX

De obſequio duoꝝ dñorum

Ille duos lepores venator captat ín vno
Tempore: per ſyluas quos canís vnus agít
Quí cupít ardenter domínis ſeruíre duobus:
Híc pluſq̃ poterít: ſępe agítare volet:

Seruíre duobus.

Nemo p̃t duob⁹ dñis ſeruíre: aut eni vnũ odíet & alterũ díliget aut vní adherebit & alterũ cõtemnet. Nõ poteſtís deo ſeruíre & mãmone. Quí ad vtrũq; feſtínat neutrũ bene peragit. plurıbus íntentus mínor eſt ad ſíngula ſenſus Cor íngredıẽs duas vías nõ habebit ſucceſſus

Stultus & ís: ſũmo quí vult magnoq; tonantí:
Et mundo pariter quęrit ſeruíre ꝓphano.
Nam velutí dominis qui ſeruíre duobus
Raro fít: vt talís ſemper ſít gratus vtriq;.

Math. vi.
Luce. xvi.
Eccleſi. iii.

glo.in.l.fi. C. de assess. Qui captare duos lepores conatur/in vna
Hora: venator comitatus cum cane solo.
Vix sibi contingit leporem q̄ subleuet vnum.
Raro ferit metam: signataq̄ stigmata luto:
Qui pharetras multas tendit/variasq̄ balistas
xvi.q.i. presbiteros. Quisq̄s multa suis humeris imponere rex
Offitia: & solus vastos vult ferre labores.
glo.in c.accusatus de hereti.vi. Difficile est: semper licitū si seruet/honestū &:
Nunc huc/nunc illuc raptus/sine fine vagatur.
Nec pede sic stabili poterit constare/locoue.
Aequora nunc sulcat: trabibus nunc p̄ mare currit
Iam terram ignotam quęrit/ gentesq̄ pererrat.
c.diuers de cle.con. Raro diu perstat qui bina negotia gestat.
Qui facit vt placeat multis: hunc semper oportet
Ecclesi.v. Quemlibet astute blandis palpare lacertis.
Si quid & aduersi contra se percipit: vsq̄
c.cū singula de p̄bē.li.vi. Perferat: offitiis queat vt seruire duobus.
lxxxix.di.c.i Verba det ingenuo quę sint permixta lepore.
Et quod sit placitū faciat semp̄q̄ loquatur.
Blandidulis cunctos verbis/manibusq̄ salutet.
Ecclesi.i.&.ii Iacobi.i. Ceruicem domini succis: & pectus inungat
Illecebris: quo sit solita non maior in aula.
Et caueat ne quē turgenti concitet ira.
Hic quia pręgrauidā gestat cū pondere molem
c. quia i tātū. de p̄bē. Otia rara simul: mentis raramq̄ quietem.
Attamen offitii numerus pluralis/auentem
Efficit. vt lucri sudores perferat atri.
xxi.q.i.cleri. cum. Sanctius & melius: domino seruire probato.
Ecclesi.ix. Atq̄ vno: possis cui per benefacta placere:
Q̄ dño vsq̄ nouo famularier omnibus horis.

De nímía garrulítate.

Quí línguam frenat: rí&tus compeſcít & orís.
Mens angore huíus tríſtícíaq; vacat.
Quí loquítur temere cadít ín díſcrímína: ſícut
Quę pullos prodít murmure pica loquax.

Garrula lingua.

Oīs natura beſtiarū & volucrū & ſerpētū & ceterorū domanť & domita ſunt a natura hūana: línguā aūt nullus hoīm domare pt. Inqetū maluz plena veneno mortífero. ípſa maculat totū corpus &c. Qui cuſtodít os ſuū cuſtodit aiaz ſuā: q aūt íncōſíderat9ē ad loquē dū ſentíet mala.

Garrulus atq; loquax q tempore blacterat omní
Ad nauē ís properet fatuā: conſcendat ín arcē.
Carbaſa ventus agít: fatuí propate loquaces.
Sunt plures quorū eſt ſumma oblectatío vítę.

pue.xiii.&.x
pſ cxxxix.
Eccleſi.ix.
Iacobi.iii.

Eccleſi.v. Summus & affectus linguã exercere procacem.
Dum tangunt: quod nemo volet tetigiſſe: meret.
Inuidię telum: melius tacuiſſe profecto
Qui reticere poteſt cum magno forſan honore:
puer.xvii. Attamen eloquitur: nec vult compeſcere fauces:
Incurrit quandoq; grauis diſcrimina noxę:
digito ꝓpeſce labellũ. Et caſus miſeros. melius ſtrinxiſſe labellum.
Iuuenalis. Reſpondet qui ſponte ſua: non ante rogatus.
Iob.xv. Se fatuum inſulſum cunctis exponit: & offert/
puer.xviii. Obſcenę pariter cõmiſſa pericula linguę.
Sunt fatui plures qui garrulitatis iniquę
Lętitiam capiunt: & linguę gaudia vana:
Qui tamen interdũ pęna plectuntur acerba.
Here.xviii Multos lingua procax caſus ſufferre coegit
Oſee.vii. Anguſtos: quid enim fallax delatio prodeſt?
Linguoſus/ſua cum phas eſt malefacta fateri:
Atq; ſacerdoti culpam proferri. ſileſcit:
Nec verbũ ructare poteſt: dum prędmia cęli
Dantur: & examen miſerum de crimine fertur.
Multi prudentes & ſani forte fuiſſent.
Si ſe non proprię fędaſſent verbere linguę
Adſit in exemplũ miſeris/normamq; ſalubrẽ
Pica Pica loquax. pullos quę garrulitate frequenti
Prodit: & ad nidum nimio clamore ſuſurrat.
Eccš.v. Pauca loqui: & caſtę ſeruare ſilentia linguę
puer.xxv. Tutius & melius. qui reſpondere laborat
Omnibus: incurrit damnũ quandoq; moleſtũ.
Sermo placet modicus: moderato tempore fuſus.
Eccš.iii. Virtus clara quidem eſt tutũ ſeruare labellum.
Rite loqui fas eſt: quod bona lingua docet.

Inuenire rem alienam & non reddere
Inueniens aliquid proprios quod seruat in vsus
Istud & inuentũ qui putat esse suum:
Tanquam iusta dei/sinat id retinere/voluntas
Hunc dęmon fatuum decipit atq; ligat.

Inuenir̃ et nõ redere

Si quid inueniſti & non reddidiſti rapuiſti: quantũ potuiſti feciſtiqa plus nõ inueniſti &c. Vn⁹ qſq; enĩ ſcire debet quod ſuũ nõ eſt: ad alium pertinere.

Feruor auaritię mea non ſinit vſq; ſilere
Carmina: ſed ſatyram tendere vbiq; meam.
Iccirco fatuos merito hic dicemus inertes.
Qui ſua non ſolum: verum aliena tenent.

xiiii.q.v.ſi gd inueniſti

l.cũ quereba C.vnde.vi.

l.cū qūerebāt C.vnde vi. Inueníunt quídam theſauros: res alíenas.
Vſibus obſeruant hęcq; reperta ſuís.
Et tenebrís cęcís adeo ſua pectora firmant.
Vt credant ſuperos hęc tríbuiſſe deos:
Non curant ad quem dominū res perdita ſpectet
Quod fortuna leuís obtulít: vſq; tenent.
Auguſtinus. Audí: quęm tanta trahít ímpietate cupído
Audí: nec renuas hęc documenta precor
A caſu ſí res alienas ínuenís: íllas
Eſſe tuas nunq; credas: alíena proeecto
Sunt ea. quęſo tuos: ſí quos ín pectore ſenſus
i.Petri.iiii. Vſq; geras: cenſor conſule ſtulte tuos.
Deutro.vii. An bona que proprío non ſunt quęſita labore.
Ríte tenere queas? ímpíus error adeſt.
Inuenías alíquíd: quod nullo íure paraſti:
Ad dominū debes mittere ſponte ſuum.
Ange.iuſti. de re.diui.ifi Sí non eſt notus/res ad quem perdíta ſpectat:
Neſcís & hęredes quos bona íura manent:
Inuentas debes mox res ín pauperís vſus
Vertere: mendícos hiſq; íuuare víros.
In proprías vſus quí vertít res alíenas:
Quodq; ſuum non eſt: conterit atq; rapit.
Hic acherontęís animam demerget ín vndís.
Excrutíans ſeſe perpetuaq; ſití:
Theſauri raptor parū a prędone doloſo
xxxii.diſ. erubeſcant Hiere.xvii. pſ.vii. Díſtat: res raptas prauus vterq; premít.
En deus omnípotens: teq; extra/atq; ín cute noſcít
Actus deínde tuos: noſcít & íngenium:
In regula pec catūli.vi. Inueníes/ſí quod ſacra íura tenere vetabunt.
Redde: nec íuuentís pollue corda malís.

De eo q̃ in alios aĩaduertit/& met peccat.

Quiſquis iter planũ poterit trãſire viator:
Quod monſtrat poſita dextera fixa via:
Attamen in cęno: atq; ſitu: craſſaq; palude
Ambulat: is ſenſu/ſeu ratione caret.

Medice cura te ipſum

Bene docendo & male viuẽdo deũ inſtruis quõ te cõdemnare debeat Qui vidit vtilius & facit deteriora Abſit ei radi⁹ lucis ſine mora. Exterſis oculis aliorũ dãna videm⁹. Ad diſcernendũ ꝓpria ſenſus hẽt

Peruolat ad noſtros/cenſorum turba/phaſelos
Qui procul aduertunt alienę crimina frontis.
Caſtigant facinus: quod nec cõmittere abhorrẽt:
Et proprias vitii ſordes/ſceleriſq; patrati

xl. diſ c. i. inſti ꝙ cum ecceterũ.
glo. i c. ea que de ſtatu regu.

iii.q.vii.iudicet & c.in grauibus. Abſcondunt maculas: alíos culpare paratí.
Omnía facta hominū temere ín conuítía vertunt
Rídículū naſū tollunt grandeſq; cachynnos.
Nec tamen aduertunt q̄ lautía membra malorum
Geſtent: & morbos vítioſo ín pectore natos.
Sępe manus fíxa in dírecto tramite campi
Monſtrat íter rectū: per quod non ambulat ípſa
iii.q.vii.tria Síc faciunt tales/hominū delícta notantes:
Nec ꝑpriū cenſent facínus: vítamq; pudendam
Math.vii. Luce.vi. Quíq; volunt oculo de fratrís ſumere ſpínam:
Inſpicíant ſe ferre trabem: ponduſq; moleſtū.
Iuuenalis Multí ſe Curios ſímulant: duroſq; Catones:
Fabrítioſq; probos: ſímulant ſanctoſq; Metellos:
Eſaye.lx. Multí Socratícā tentant oſtendere frontem: &
Grande ſupercílium: quorū tamen ímpía vita eſt.
Iuuenalis Et quorū tacíta ſudant prȩcordía noxa.
Cicero Hínc Cíceronís adeſt ſententía clara díſertí
Qua docet: vt nullus peccata alíena fatíget.
Híc níſi ſit vacuus vitíís/& crímínís expers.
Multa tíbí poſſem dare nunc prouerbía patrū.
Luce.iiii. xxvi.diſ.vna tantum. Nam velutí medicus quí alíos ſanare medelís
Molítur: nec ſe poterit ſanare medendo
Sic agít ílle quídem: quí alíenos carpere mores
i.q.i.multi Gliſcít: & ínpropríís delíctís turpíter hȩret.
Sunt plūres: aliís bene conſultare ſcíunt quí.
At ſibímet nequeunt licítum ſuadere & honeſtum
xliii.diſ.ſit rector. Vos quoq; preſbyterí: populo quí concíonatís
Iuſſa deí: fídeíq; ſímul prȩcepta ſacratę.
xxv.diſ. ꝑmū Quando alíos homines verbís culpatís & ore.
xlvi.diſ.i. neceſſe Víta ſít ínmunís veſtra/& ſíne ſorde probata.

De contione ſapientię.

Quem ſacra delectat diuū ſapientia: quiq;
Pectore flagranti dogmata ſancta colit.
Hic cunctis pręſtat: claroſq; meretur honores.
In cęlo datur & digna corona ſibi.

Sapien-tię p̃cepta

Vſq; quo paruuli diligitis infantiā & ſtulti ea q̄ ſibi ſūt noxia cupiēt: & inprudētes odi būt ſcientiā: con uertimini ad cor rectionē meam. Diſcite & o miſe ri cauſas cogno-ſcite reruꝫ. Quid ſumus aut q̄d nā victuri gignimur ordo Quis datus ä metę q̄ mollis fluxus: & vnde

Clamat voce grauí populo ſapientia cuncto.
O genus humanū ad noſtrā concęde cathedrā. Prouer. i.
Diſcite quid recti doceant mea verba/boniq;. Perſi⁹. iii. ſat
Diſcite mortales caſtę monumēta Mineruę e. i.

Et ſacrę pariter ſua dogmata diſcite linguę
Stultitiam craſſam tota deponite mente:
Prouer.xiii Quęrite doctrinā/qua conſtat vita/ſaluſq;.
Quęrite quę bona ſunt: funeſta pecunia nuſq̄
Allíciat veſtros animos ad crímina ſpurca:
Plaut⁹ in am phitri. Sardonychē fuluū ſuperat ſapientía/& aurū:
Argentūq; ſimul/gēmas/nitidoſq; berillos:
Non Ademas melior: non eſt Magneſia cautes.
Eſt maior toto ſapientía puída mūdo.
Quícquíd & optarí poterít: non pręſtat aceruū.
Aequalem ſophíç: cunctis pręſtantior ıpſa eſt.
Eccle. xxxvii Nil habet ęquiualens: ſimilis nec gloría fulget.
Conſíliís prínceps toto dominatur ın orbę.
Temperat hęc vrbes: populos: magnūq; ſenatū:
Corporís hęc prębet víres: & corda polita.
Clamitat ad cunctos ſapientía. voce tubalí.
Prouer.viii Me duce ſceptra tenent reges/rutilaſq; coronas:
Hís mores legeſq; dedí de pectore ſacro:
Me duce príncipíbus regna obſeruantur auíta.
Eccleſi.xxi Ac per me gentes: ſincera lege reguntur.
Quę mala ſtultícię fugíunt: cecoſq; furores:
Quí me ríte colít: quí me veneratur: amatq;.
Hunc veneror: mítíſq; ſequor/cū laude perhennī:
Prouer.iii. In me díuítię ſacrę: theſaurus & íngens:
Et bona fœlícís conſíſtunt prębmía vitę.
Me deus ęternus díuíno numíne obumbrat.
Nataq; de cerebro: ſum magnū & ſparſa ꝑ orbē.
Cęleſtís per me maieſtas cuncta parauít.
Et ſíne me níhíl/eſt ín celo/atq; orbe creatum.
Prouer.i. Inſipiens igítur quí non mea dogmata tractet.

Iactatio & confidentia fortunę

Se fortunatū/fœlicem/seqꝫ beatum
Qui putat: & sorti nimiū confidit iniquę.
Laudat & extollit fortunam: sentiet olim
Cum minime retur: tectum crepitare domūqꝫ

Fortune vanitas.

Successus hūanę ꝓsperitatis veruꝫ indiciū ęternę dā nationis est. De ꝓpiciato peccato noli eē sine metu neqꝫ adiicias pec catū supꝑ peccatū Misericordia eni & ira ab illo cito ꝓximant. & ī pec catores rīspicit ira illius. Lento eniꝫ gradu ad vīdictā sui/diuina proce dit ira: tarditatē= qꝫ supplicii/grauí tate cōpensat

Hic quoqꝫ dignus erit nosta rate/siue lyburno
Prouehi: & insipidū stultus adire chorum.
Qui iactabundus fortunā semꝑ in omni
Arridere sibi reputat: atqꝫ cupit.

Augustinus. puer. xxviii. Eccs̄.v. Valeriꝰ li.i

Et iactat q̄ se gremio fortuna benigno
Respiciat: sint & p̄spera cuncta sibi.
Esayę.lxv. O fatue: enormis quę te vesania torquet?
Quorsum/te rerum fata caduca trahunt?
Cur nimium subitis audes confidere rebus?
Cū bona fortunę non stabilita: ruunt.
Incassum iactas vanę ludibria sortis:
Fœlix qui se non implicat hisce bonis.
Augustinus. Iactas diuitias: iactas q̄ copia rerum
Te beat: inq̄ manus p̄spera multa fluunt.
Iactas successus faustos/& sortis aceruos:
Cum finem incertū sors tamen omnis habet
Seneca i hercule furęnti Pestifero multos fallit sors nubila vultu:
Instabil emq̄ trahit/nō bene fida rotam:
Stultus quem passim rer̄ successus inescat:
Confidit rebus qui bene fortuitis:
Dęmonis horrendi. mihi credite: filius hic est.
Posthabitis superis: qui bona vana colit.
Quem stygius Pluto conatur fallere: rerum
Prouer.xxi Huic cumulū pręstat diuitiasq̄ malas.
Quę damnant hominē sitibundū in gurgite fusco
Luce.v. In quo ranarum pessima turba fluit:
Stultus qui iactat fortunę commoda: certus
Prouer.i. In quibus/& stabilis non solet esse gradus.
Fortunam patienter habe: nec p̄spera iactes
Fata: hodie diues: cras quoq̄ pauper eris.
Iuuenalis Non in fortunę manibus fœlitia rerum
Munera dependent: sed deus illa tenet.
Et mutat quodcunq̄ volet: tu stulte profanam
Ne sortem extollas: nunq̄ ea firma manet.

XXXV

De nimía curioſitate mortalíum.

Quí curas hominũ cunctorum ferre laborat:
Nec proprios fructus: nec ſua damna videt.
Is quoq; ſit patiens: & diſcat ferre dolores
Si premitur mundí mole/ruatq;/grauí.

Curaĩuti lis

O curas hoím: o quãtũ ẽ in rebus inane. Aliena curas ea q̃ ad te nõ attínẽt. Noli pl⁹ ſapere q̃ oporteat. Alciora te ne q̃ſieris: & fortíora te ne ſcrutatus fueris: ſed q̃ p̃cepit tibí de⁹ illa cogita: & in plurib⁹ opibus ei⁹ ne fueris curioſus Non eſt enĩ tibi neceſſariũ ea q̃ abſcõdita ſunt videre oculis tuis &c.

Qui plus ferre cupít: propriis portare lacertis
Q̃ valet: hic fatuus ſua ſponte pericla ſubibit.
Imprudens etenim quiſquis ceruíce parata
Vult molem ſufferre grauẽ: & iuga triſtia ſolus.

de renun. c.i. in prin. li.vi. Perſius.i. Teren. Ad roma.xii. c.iii.

Cum ſit opus multis talem portare laborem.
puer.xx. Eccl.i.&.xiii Qui dorſo imponit ſpatioſi pondera cœli:
Et capit id quod ferre nequit: velociter iſte
Corruit: & cępti hunc tandē imprudentia mordet
Hiſtorię nobis recinunt exempla: q̄ ille
Iuuenalis Alexander Magnus Alexander toto ſudaſſet in orbe.
Europę atq̄ Aſię fines: non deniq̄ mundus
Suffecere ſibi: tanq̄ pro corpore paruo
Non ſatis iſta foret tellus quam iure teneret.
Attamen exigua tandem compoſtus in vrna:
Sarcophago cōtentus erat paruoq̄ ſepulchro.
Eccleſi.vii. Mors horrenda docet: quo quis contentus abire.
Debeat: & qualem ſectentur corpora finem.
Diogenes Horatius Cynicus ille/fuit gręcis plus dius in oris
Cognitus: & ſophię celebris pręceptor & auctor:
Non ędes magnas: non hic ſublimia tecta
Quęſiit: at vacuo ſpeculatus vaſe: forato &:
Aſtrorum motus: curauit ſęcula nuſq̄.
Magna quies iſtunc atq̄ ocia blanda manebunt
Qui forti curas abigit de pectore vanas:
Haud onus imponit dorſo quod ferre recuſat.
Iuuenalis Maxima qui tentat: voto qui concipit alta:
Pondus & aggreditur rerū: tolerare laboret
Grandia: quę mordax imponit cura lacertis.
puer.xvii. Quid iuuat ingentē manibus q̄ vincimus orbem?
Sapientię.v. Angorē fruſtra patimur: curaſq̄ modeſtas:
Math.xvii. Si tandem hanc animā/ſtygias mittemus in oras?
Qui curat quid mundus agat: quo cęſar in orbe
Martem agitet: nunq̄ tranquilla viuit in hora.
Sapien.viii Stultus & is: curans q̄ nec mutare valebit.

Mutuum accípere.
Haud facile emergit q ſemp mutua ſumít:
Nam lupus/eſt metę tempora nulla vorax.
Calcítrat hunc aſinus plantís quandoq; recuruís
Seraq; mortíferí damna doloris agit.

Mutuuz accípere.

A nullo accípiẽs mutuum. Qui enim mutuam recípit ſeruus eſt feneratoris. Mutuabít peccator & nõ ſoluet: íuſtus autẽ míſeretur & retribuet. Omia tempus habẽt & ſuis ſpaciis tranſeunt.

Multiplicata ſuis manibus qui mutua ſumit
Era: hic verſurã ſoluere ſtultus habet.
Profueritq; parum q metam & tempora tarda:
Soluẽdi ſtatuit: mox qa tẽpus abit.

Deutro.xv.
Prouer.xxii.
Pſ.xxxvi.
Eccl̃.iii.

pš.lxxi. puer.xxviii Luce.vi.
Expoliant vſura vorax & fœnora multos
Cenſibus: ingratam pauperiemq; creant.
Sępe etiã nudos homines facit es alienum.
Mutua pauperibus exitioſa nocent:
Schemate quid tamen hoc p̃ſcriptę pagina legis:
Aut Satyrę excurſus: ſignificare velint:
Accipe: nam fatuos vitiorum ſemita trita
Quos trahit: & ſcelerum quos malus error hẽt.
Denoto: qui peccant: vetitę quoq; mutua ſumunt
Legis: & impuro fœnora corde fouent.
Peccati cumulũ faciunt: atq; aggere magno
Eccš.vii. &.8 Conſtituunt molem: ponderibuſq; grauant.
Imponũt humeris ſtrictum cum mole capiſtrum:
Pondere ſuſcepto cunctaq; membra tremũt:
Non vt peccatũ cumules: tibi tempora donat
Ecclesi.xii. xxiii.q.iiii. Hęc deus: emendes ſed malefacta petit:
Nabuchodonoſor. Vindicat interdũ mortales verbere diro.
Sodoma Genc.xviii. Viſitat & lento crimina ſępe pede:
Adſit in exemplũ Sodomorum tarda ruina:
Qua cecidit iuuenis: decrepituſq; ſenex:
iiii.Reg.xvi. Et Solyme prębent nobis exempla vetuſtę:
Thobie. xiii. Micheę. iiii. Exodi.iii. Propter peccatũ quę cecidere malum.
Nilicolas itidem plagis ſubitiſq; ruinis
Ob ſcelerũ molem triuerat ipſe deus.
Et plagis variis recutitę ſemina mentis
Iohelis.iiii Amos.ix. Eſaie.i. Affecit: quamuis gens benedicta foret.
Mutua qui ſumit nequeat quę ſoluere: ſtultus.
Prouer. xxii. Nam metam poſitam nõ lupus ipſe vorat.
Thobię. xiii. Sic deus omnipotens tribuit tibi tempora vitę.
Non vt peccatũ: ſed bona perfitias.
Ezech. xviii.

De inutilibus votis & petitionibus.

Qui ſuperos paſſis manibus / votiſq; precatur:
Nec tamen ex iuſto pectore vota fluunt:
Quod petit a ſuperis votũ non percipit illud.
Materiam riſus deinde aliquando dabit.

Quid orandum

Ante orationẽ p̃ para aĩam tuam. orationes enĩ iuſtorum exaudiet dominus Melior eſt finis or̃onis q̃ prĩcipiũ Orandũ ẽvt ſit mens ſana in corpore ſano. Superoſq; p̃cetur & oret Vt redeat miſeris abeat fortuna ſup̱bis. Scimus aũt quoniã peccatores de⁹ ñ exaudit.

Carpimus hac Satyra optat⁹ quoq; / & ĩ ꝓba vota
Quę temere a ſuperis nulla tatione precamur.
Voto / homo ſępe petit. quę non intelligit ipſe.
Sed quę triſtia ſint diſcrimina forte datura.

Eccleſi. xviii.
ꝓuer. xv.
Eccs̃. vii.
Lucę. xx. ĩ fi.
Iohan. ix.

Midas Rex phrygum. Ouidius metha.xi. Persius.i.sa.
Adsit in exemplũ Midas rex: supplice voto
Qui temere optabat q̃ quicquid tangeret aurũ
Esset: & hinc stolidę damnosa optatio mentis
Huic fuit ad pęnam. nam panis versus in aurum
Atq̃ merum fuerat: sic voti damna luebat:
Auriculas asini fatuà vt ceruice referret.

Proner.xvii
Multi diuitias optant/censusq̃ superbos:
Et manibus quatiunt: Iouis atq̃ impellere tentant
Aures: nũmorũ vt magnũ concędat aceruũ.

Sapiętie.viii
O male vouentes: funesta pecunia multos
Ad miseros casus: & tristia fata retrusit.

Lycinus Crassus Crœsus
Quid lycini prosunt ędes: quid iugera campi!
Quid crassi census! quid Crœsi maxima gaza!
Non fausstum nacti finem: non funera recta.

Iuuenalis
Poscit opem neruis quidam/longamq̃ senectam:
Poscit & in longis opulentus viuere sęclis:
Quem tamen assiduę crapulę/tucetaq̃ crassa
Debilitant: neruosq̃ terit lasciua voluptas.

Adhebre.8 puer.xvii. Peleus Nestor. Laertes Horati9 i arte
In pœnam multis fuit olim annosa senectus
In qua sollicito sudamus sępe dolore.
Peleus: & Nestor viuax: Itacusq̃ Laertes:
Questi sunt seram nimiũ tardamq̃ senectam.
Accedunt senibus quandoq̃ incõmoda multa.

Sapiętię.v Eccle.xi.
Tum trahit ad votũ quosdam mundana potestas
Exitium quę sępe parit/mœstamq̃ ruinam:
Exoptant alii formosos corporis artus:
Atq̃ animę iccirco perdunt plęrumq̃ salutem.

Optandum est/vt sit mens sana in corpore sano
Et bona fama: fides: & morum vita bonorum:
Iuuenalis.
Et sedeat virtus in casto pectore fulgens.

XL

De inutili ſtudio.

Qui ſtudiū exercet vanum: ſterilemq; palęſtrā:
Et fruſtra ſtudíi tempora cœpta terit:
Ad partes Satyrę veniat/ſtultaſq; cohortes:
Vt videat quid ſit perdidiciſſe nihil.

Inutile ſtudium.

In pueritia requi rētes modos mu ſicos: & narrātes carmia ſcriptura rū i generatōibus gētis ſuę gloriam adepti ſunt &c. Ociū ſine litteris mors ē. & viui ho minis ſepultura. Eteni cū debere= tis mgri eē ꝓpter tps: rurſū indige= tis vt doceami q̄ ſit elemēta exor dii ſermonū dei.

Nunc ſupereſt ſatyrę: fatuos vectare ſtudentes:
Qui cappas humeris portant/longoſq; cucullos:
Vnde trahunt poſt ſe capparū in puluere caudas:
Et ſe ſcire putant/quod non didicere ſtudendo.

Eccleſi. xliiii.
Ad hebre. v
ii. ad thimo. 3

Ecclesi.xxv. Dum studiis teneros deberent tradere mores:
In plateis potius ludibria vana sequuntur.
Nil studii fructus curat male sana iuuentus:
xvi.q.i.sic viue. Cogitat haud artes magna ratione repertas:
Sed potius fatui studio laqueantur inerti:
Vnde nihil morũ: nihil & virtutis habebunt.
At sophia est veterũ/magno sudore paranda:
Seneca epistola.xviii. c.nisi cum pridẽ de renun. Ocia nil possunt p ręstare ignaua studenti:
Hinc magis admiror: ꝙ multi errore profano
Nil nisi nunc manibus triuialia grãmata voluunt.
Grãmatices Priscę sincera volumina spernit:
Cuius Alexander gallus pręcordia turbat.
xxxvii.dis. nonne Hic logicę nodos soluit sermone rotato:
Et sylogismorum cum garrulitate molesta
Currere nunc Sortẽ clamat: nunc stare Platonem.
Blacterat: & nescit verbis imponere finem:
Ecclesi.xvi. Ars logicę/falso nodos/& retia cauta
Nectit: & explicitũ/tenebras deducit in atras.
xxxvii.dis. legimus. Noctes atq; dies ranarum murmura rauca
Effundunt: logicę verbosaq; dogmata clamant.
Talibus illecebris violatur prima iuuentus:
Vtilę nil quęrens: nil delectabile gustans.
Ecclesi.viii. Hic volat ad Wiẽnã: tenet hunc Erfordia magna
Hunc Basilea fouet. Lyps istũ Barbara tellus:
Hic mare sulcauit. gentes hic vidit Iberas:
xii.q.ii.gloria epi. Vidit & hic gallos: & magnę męnia Romę.
glo.in c.cũ ex litteris de in. inte.resti. Ad patrios tandem redeunt sine laude penates:
Et sine doctrina: cappas ceruice superbas
Prouer.xiii. Gestant: pro stulto quę respondere studente.
Possint: incassum tractarunt tempora prima.

Temere loquentes contra deum.

Si deus annueret precibus/nostrisq; petitis
Semper: & ad votũ cõcęderet omnia: plures
In lachrymas fluerent męstas: fletusq; molestos:
Stultitięq; suę captarent pręmia iusta:

Corriperẽ facta dei.

Supuacuis laborat impendiis q̃ solẽ certat facib⁹ adiuuare quoniã diuinę gratię plenitudo adiectiõe humana nõ indiget: nec vlla req̃rit cõmendatiõis augmenta. sic q̃ mel multũ comedit nõ ẽ ei bonũ. Sic qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria

Vanã operã impendit: fatuos stultosq; labores
Qui solis radios igne iuuare putat:
Et face succensa: si credit lampada phœbi
Augere: vt plenũ plenius efficiat.

vi.q.i. si omia
Ecclesi.ii.
Prouer. xxv.

Sultior ille tamen: superi qui facta tonantis
Atq; voluntatẽ corripit ætheream:
Hic superat stultos omnes: vesanior hisq; est:
Eumenides quoq; pectora surda premũt.
Ad Roma.x. Nanq; dei nostri tanta est sapientia/ virtus/
Iustitia/ ingeniũ/ gloria/ fama/ decus:
Esaye.xl. Consiliũ tantũ/ maiestas: tanta potestas:
Non egeat nostro vt sceptriger auxilio.
Prouidus & sapiens adeo est/ qui cuncta creauit:
Qui mare: qui terrã: stelliferũq; polum.
Vt sua nec minui poterit diuina voluntas.
Ne ve hominũ augeri/ possit ab ore magis.
Omnia dispensans moderatur: & omnia nosci:
xxxii.dis.eru Cordaq; scrutatur: hunc latet atq; nihil.
bescant. Omnia disponit sollerter: legeq; certa
Singula constituit: pręterit huncq; nihil.
Seu deus ergo tonat: niuibus seu spargit harenã.
Seu vibret forti fulmina dira manu:
Seu ros ætherũ mittit: siue astra serena:
Effundit: nimbos seu deus horrisonos:
Sapiẽtie.i. Non homini fas est diuina lacescere iura.
Iactare & contra verba maligna deum.
pss.ciii. Omnia disposuit sapienter/ maximus hic quem
Sapientie. xi Corripis incassum/ stulte ꝓterue/ deum:
&.xii.
Eccles.xxiii. Vindictam quęris scelerum: pęnamq; malorum.
Cum temere irrumpis: visq; docere deum.
Murmura non fas est: crepitantia verba: susurros
Aduersus summũ pręcipitare deum.
Nũer.xiiii Israel interiit totiens sic murmure turba.
Iosuę.ix. Stultoq; hoc cecidit pars quoq; magna modo
i.corinth.x

XL

Qui alios iudicat.

Se iustū quicūq; putat: vitaq; probatum
Iudicat atq; alios homines/censetq; nocentes.
Nec contemplatur semet: capit ille ruinam.
Sit licet in casu: cunctos notat ipse cadentes

Judicaſ alios.

Nolite iudicare. vt nō iudicabimī nolite cōdemnare & nō condemnabimini: q̄d aūt vides festucaz in ocl'o fratris tui & trabem in oculis tuis n̄ vides? Tollere festucā q̄ vis de fratris ocello. Que tua conturbat lumina tolle trabē. iudicet ille de alterius errore q̄ nō hz in seipso quod cōdemnet

Math. vii. Luce. vi. glo. i. c. ea que de sta. reg. iii. q. vii. iudicet.

Stultitię vitio metuenda pericula multi
Incurrunt: mortis exitiūq; graue:
Quos spes vana trahit vitę: fauſtęq; salutis
Prosperitas: quę mox fluminis instar abit.

prouer.xxiiii &.xxvi. Se putat esse bonum/se iustū: seqꝫ potentē.
Magnanimū/& nullū possit subire malum
Non metuit mortē: quoniā spe ductus inani.
Eccš.v. Floccifacit post se quicquid in orbe manet.
Quicquid delirant alii. mox carpit iniquo
Horatius i ep Dente Theonino: nec sua facta videt.
Sed fatuus quiuis spem pectore seruat inerti.
Qua sperat sese viuere posse diu.
Math.vii. Si videt alterius mortē vitęqꝫ ruinam
Ad Roma.ii. Affore: non meminit se prope posse mori.
Eccles.xi. Mox causam fingit: citius cur raptus: aitqꝫ
Non alias validus/nec bene sanus erat.
Eccl'.xxxviii Quin tristis: nigro & suffusus sanguine: plenus
Et scelere atqꝫ dolis: improbulusqꝫ fuit.
Propterea omnipotens excelsi rector olympi
Fecerat hūc subita morte perire vrrum.
Post mortem fatuus sceleratus iudicat illum:
Forsitan ætherei quem fouet aula poli.
Sapientie.iii Inter cœlestes sua qui solatia ciues:
Nectare & ambrosia fors bene pastus habet.
Eccles.xxi. Iudicat alterius mortem: qui compede strictus
Est scelerum: & vitiis membra ligata tenet.
Eccš.vii. Nec metuit pœnā: neqꝫ mortis tempora: quę mox
Obseruans lachesis: stamina fessa secat.
Seneca Terminus incertus loeti est: incerta diesqꝫ: &
Apoca.xviii. Hora: volunt tacito tristia fata pede.
Vir bonus & iustus: falso quandoqꝫ putatur
Esse malus: nosci pectora sola deus.
iii.q.vii.iudi Iudicat alterius vitam quicunqꝫ probatum:
cet. Sincerum/& iustū condecet esse virum.

XLI

De pluralitate beneficiorum.

Quisquis cupit possidere plura benefitia:
Multa solus obtinere possit ac offitia:
Plus imponit hic asello q̃ portare poterit:
Mortem saccorum misello multitudo parturit

Bñfitõz pluralitas. Ambicio quorũdam in tantũ processit. vt nõ duas vl̃ tres sed plures ecclesias habere studẽãt cũ vix vni possint debitam ꝓuisionẽ impedere/ cũ tñ multitudo p̃bendarũ canonibus sit inimica & valde iiustũ & iniquum est vt multi esuriãt forte meliores & vn⁹ ebrius forte null⁹ in verbo/ & pessimus i exẽplo habundet.

Sunt: quibus est animus benefitia plura tenere. de p̃ben. quia
Et sacrũ manibus contaminare bonum: in tantũ. &.c.
Nec satis illa valent vigili curare labore: de multa.
Suscepti nec onus p̃ficere arte queunt. f.i. De cle. ñ res. quia nõnulli .ad cor. xi.

Ecclę.xxxiiii Quí ſaccos aſino plures ímponere tentat:
Morte fatigatum deſtruit ílle pecus.
Et quem ſola quidem poſſet prębenda fouere:
Illíus ad vítam quę ſatís vſq; foret:
Hunc ſed amor nummí funeſta pecunía: cogít.
Abſq; modo & numero congerere vlterius.
c.auaricię de ꝑben. Quí cupít aſſíduo beneficía plura tenere:
Copía nec rerum quem ſatíare poteſt:
Vſq; adeo cęcatus erit: preſſuſq; tenebrís:
xlvii. di. ſicut Neſcíat vt curas cõnumerare ſuas:
Hunc nocturna quíes nunq̃ ſolabitur vlla:
Semper híat: nullo límite vita íacet.
Saccum hic círcumfert ín quo non fundus habetur
Sed ieíuna fames: atq; cupído vorax.
At magís índignũ eſt aſíní/índoctí/ímq; perítí
Qz magís hęc faciunt: cuncta tenere volunt:
Eccleſięq; bonís nulla vírtute fruuntur:
xvi. q. i. c. vlti. Atq; deum vana relligione colunt.
xxiii. q. viii. conuenior. Hec bona pauperíbus largírí cœlíca debent:
Vſibus at prauís ſic cumulata ruunt.
Dícite pontífices quíd vos beneficía multa
Confertis ſtultís? quí ratíone carent?
An quía íumentíſq; aſiníſq; ímponere phas eſt
Cunctorum vt ſaccos atq; onera vſq; ferant?
Quín etíam peíus: contenti munere nullo
Conducunt cenſus: mutua lucra locant:
Actuũ. viii. Hos nec apud ſatís eſt Hieſy cũ Symone tutus:
i. q. i. petrus &c. qui ſtudz Mangones licítant: vendíta rurſus emunt
iiii. Regũ. v. Plures quíſq; ígitur prebendas poſſídet: ille.
Extremã expectet cum Ioue tartareo.

De eo qui exceptões querít ad emendandũ ſe.

Quí cantũ corui/cras cras ímítatur: & vſq;
Cras canit: haud animo fata caduca notans:
Semper aget fatuum: nam confidentía ſtulta hęc
Dícitur: illuſit ſpes ea ſępe ſuos:

Differẽs beneface re.

Non tardes con uertí ad dominũ & ne differas de die in díem Subi to enim venit íra illíus: & in tẽpore vídícte díſperdz te. Hodíe eſt & cras morieť: fenũ quod hodíe eſt cras ín clybanum mitteť. Hodíe ſí vocẽ eius audíerí tis nolíte obtura= re corda veſtra.

Cui deus omnípotens de cœlo numina mittit:
Illíus & mentem luſtrat: quo certius inde
Omne nefas purget: víte & delícta pactę
Emendet ſcelerumq; graues eliminet actus; f. ii.

Eccleſi. v.
pſ. xciiii.
Ad hebre. iii
Lucę. xii.

Sit licet hic positus vitiorum in flumine magno:
Sentiat & molem: qua mens agitat iniquam.
Et spatiū vitę quo recte viuere posset:
Groccitat attamen hic coruí de more canendo
Cras cras. in melius vitam mutabimus: aut cras.
Eccleſi.v. Hinc ſtolidū /inſanum/ & ſtultū dicimus omnem:
Qui ſe victurū cras asſerit: atq; fatetur.
Cum tamē in foribus mors assidet omnibus horis
puer xxvii. Ouidius Sera nimis vita est que ferẽ crastina: qui scis
An te fata sinant tam longo viuere cursu?
Cras minus aptus eris: hodie bene viuere debes:
Esaye.lvi. Et purgare caput: quod cum sudore grauatum
Pondera peccati gestat: curasq; minaces.
Ad mala velocí volitamns cum pede semper:
Atq; hodie facimus ea: nec differre putamus
Iaccbi.ſiiii Longius: ad q; nephas prẽsens nos mācipat hora:
Et festinamus semper ceruice parata:
Illa tamen nobis possunt que ferre salutem
Spernímus: ínsanos sic nos dementia turbat.
Si forte immineat scelerum confessio nobis:
Diffugimus: rauci repetentes murmura coruí
Et duo cras: aut plus /fatuo ructamus ab ore
Eccleſi.x. Math.vi. Luce.xii Implacata tamen: si mors irrepserit: vt te
Auferat: atq; aiam sub tartara nigra remittat:
Tunc velles feciſſe bonum: potuiſſe nequibis:
Tunc tua sera nimis vox & querimonia: cras cras.
Esayę.xxii. i.corinth.xv. Stulte quid exigui te temporis oro voluptas
Detinet? illa ruunt: & fluminis instar abibunt.
Proner.iii. Incipe cœlestes hodie perquirere sedes:
Crastina prẽcipitet ne te cunctatio vana.

De cuſtodia mulierum.

Cuſtodit pulices fatuus ſub ſole calenti:
In puteum vndantem & flumine/portat aquã.
Qui gerit vxoris curam metuitq; pudoris:
Quę ſibi ni cuſtos fuerit: cuſtodia vana eſt.

Obſeruare mulieres.

Si ſpũs zelotypíq; concitauerit virũ cõtra vxorẽ que níhil polluta eſt vel falſa ſuſpitione appetit relinquat deo facti huius iudicium.

Ille lauat laterez qui cuſtodit mulierẽ. facilius ẽ ardenti ſub ſole obſeruare pulicesq; inuitã cuſtodire mulierem.

Adde ſerã cohibe. ſed quis cuſtodiet ipſos. Cuſtodes. cauta eſt & ab illis incipit vxor.

Stultior/atq; magis furioſo inſanus Horeſte eſt:
Spiritus & vexat hunc male zelotypus:
Qui gerit vxoris curam: & cuſtodiam inanem
Noctes atq; dies: ſollicituſq; tremit: f.iii.

Iuuenalis. vi. ſati.

Eccleſi. vii.
Numeri. v.

Eccleſi.xix. Angorem fruſtra tolleras: fruſtraq; labores
Suſcipis: incaſſum te tua cura necat.
Iuuenalis. Prouer. xxx. Pone ſeras: cohibe greſſus mulieris: & omnes
Saltus: & vigil hic latret vbiq; canis:
Conſeret & fortis prẽcluſas peſſulus ẽdes:
Cuſtodes habeat & domos alta ſuos:
Quis tamen interea ſemper cuſtodiet ipſos
Cuſtodes: vxor ſi volet eſſe procax?
Eccleſi.xxv. Fœmina producit quam natura pudicam:
Raro fit/vt ſeruet vincula caſta thori.
Prouer.xii Fœmina ſed quę vult tenerum ſeruare pudorem:
Et thalami pignus coniugiiq; fidem:
Vinciri debet nulla conpagine ferri:
Nec ſtructura grauis hoſtia caſta premat.
Danae Ouidius.iiii. metha. Non turris/Danaes potuit ſeruare pudorem:
Amiſit ſtupro dona pudicitię.
Iupiter auricomũ flagrans conuerſus in imbrem
Virginis in gremiũ fluxit: adulter erat.
Penelope. Homerus in odiſſea. Ouidius in epiſt.heroi. Libera Penelope fuerat per tempora multa/
Abſenti retinens membra pudica viro.
Circa illam quãuis volitaret turba procorum:
Infracto manſit ſed tamen illa thoro.
In vetitum plerumq; nefas cuſtodia pellit
Vxores: vetiti damna pudoris olent.
Eccleſi. xxvi. Seneca in declama. Fœmina iucundos mores vitamq; probatam
Induat: vt famam comparet inde ſibi.
Et cetus hominũ fugiat: vetulaſq; procaces
Et fugiat vafri murmura blanda proci.
Helena Ouidius in epiſt.heroi. Si non legiſſet Helene reſcripta doloſq;
Idęi Paridis: non male rapta foret

De adulterio.

Eſt fatuus qui ſcit vigilanti ſtertere naſo:
Et faciem digitis contegere vſq; ſuis.
Vxoremq; ſuam ſubigi permittit: & audit
Illecebras: ridet ſubdola catta iocos.

Leonini fatuitas

Patronus ē turpi tudinis qui crimē cęlat vxoris. Qui patit vxorē ſuaz delinq̄re / matrimoniūq; ſuū contēnit: quiq; cōtaminationē nō indignaz pęnaadulterii cōfligit: doctus ſpectare lacunar: doctus & ad calicē vigilāti ſtertere naſo.

Res miſeranda quidē/& cenſura digna Cathonis. Sene.de ira.
Qz vult coniugii nemo tenere fidem: Valeri.li.iiii
Nullus adulterii legem/aut pia iura veretur: puer.xxii.
Iulia lex dormit: pœna vetuſta ſilet. Iacobi.i.
f.iiii. Eccleſi.xxx

Non mulíer nec vír ſacrati fœdera fulcrí
Conſeruare ſolent: mẹchus vbiq; iacet:
Iuuenalis vi. ſati. Multis digna quidẽ res & laudanda vídeť
Alterius lectum concutere/atq; thorum.
Leuitici. xx Deutro. xxii. Nec pudor vllus adeſt: nemo enſẽ/aut ſaxa vereť
Iuditium parcít: pena remiſſa iacet
ff. ad. l. iul. de adul. Heu vetus ín mẹchos tua lex tua Iulía dormít:
Ceſar: ab Elyſiís fontíbus oro veni:
Turpius idq; magis: ſunt qui ſpectare lacunar
Iuuenalis Docti: vt per thalamum cautus adulter eat.
Apponunt dygítos oculis vígilantíbus: atq;
Permittunt ſubigi pignora chara thorí.
c. quemadmodũ de iu. iu. puer. xviii Vxorís ne ſcelus audes ſpectare pudendum:
Cognita nec culpas probra? marite taces?
Atteus Seneca ī thy Expulit a regno fratrem Pelopeíus Atreus:
ff. dꝫ adul. l. ſtupor. Fœdaſſet proprií q; ſibí iura thorí:
Atq; duos natos mactauít funere mẹſto:
Quo luerant mœchi crimina fœda patrís.
Lucretia xxxii. q. v. lucretia. Ingens clamor ẹrat quando Lucretia paſſa eſt
Stuprum: a laſcíuo contamínata víro.
Tarquinius expulſus Collatínus enim coníunx rumore leuato
Clodius Tarpẹia regem pellít ab vrbe malum.
Clodíus ín cũctís dominať gentíbus: ẹheu:
Clodíus ímpune tractat adulterium.
Heu mala díra parit putidẹ mẹchatío mentís:
Proſilíunt írẹ/mortís & exítiũ:
C. de adul. gracchus O vos mortales concordí viuite nexu:
Fœdera quíd thalamí ſic violare íuuat?
Sit veneranda fides vxoris: ſitq; marití:
Mutua ſint ſemper gaudía: paxq; frequens.
Prouer. vi.

Semper fatuus.

Est qui contendit se prudentem vsq; putari
Cum sapiat penitus nil (mihi crede) boni:
Non discit mores: non est virtutis amator:
Sed manet infœlix anser/vt ante fuit.

Stultitia gaudiũ stultorũ

Vir prudens diri
git gressus suos.
Cœlum non ani=
mum mutãt qui
per mare currunt
Sapientior sibi
stultus videt sep=
tem viris loquen
tibus sententias.

Qui bona multa videt: preclaras perlegit artes:
Audit & egregium quicquid in orbe viget.
Virtutis monumenta sacrę: moresq; polítos
Conspicit: & studii flumina amęna videt

puer xv. & xxvi. Horatij i epi.

Seneca pegri natio nō facit medicum. & nulla ars diſ. citur loco.

Gymnaſium: ludos celebres: ſpectacula mundi
Luſtrat: & arrectus per loca multa volat
Nil tñ addiſcit: neqꝫ enim hęc monumēta vetuſta
Proſunt: vt melior fiat & vtilior.
Quicquid habet rerū alterius collecta ſuppellex
Aedibus id ſemper gliſcit adeſſe ſuis.
Hoc deſiderio ſtultiſſima vota notanť:
Res ſemper fatuis ex nouitate placent:
Ad gentes currunt varias populoſqꝫ peragrant
Ignotos: luſtrant quicquid in orbe iacet.
Ne quid in externis maneat regionibus vſqꝙ
Intactum: peregre ſtultus vbiqꝫ volat.
Ad Pataui muros: ad celſę mœnia Romę:
Ad Solymas currunt: Aſſyrioſqꝫ lares:
Currit ad Lybien: penetrant Memphitica regna.
Pyramides luſtrant. Attica regna vident.
Attamen apportant ſapientis premia nulla:
Non ſpecimen morum. non decus ingenii:
Cœlum non animū mutant qui tranſ mare currunt
Stulti diſcedunt: mox fatui redeunt.
Poſſumus hos mores inter cęnacula noſtra
Diſcere: ſi imprudens vis fore: ſiſte pedem:
In patriis laribus tam ſtultas carpimus artes.
Non aliena opus eſt perquirere inde loca
Quin animo exculto diuinum imitare Platonem:
Vt ſaperet doctos quęſiit ille viros:
Nec ſine doctrina Graias conceſſit ad oras:
Quo tandem ingenuas cōcumularet opes
Quiſqꝫ ab ęde ſua patria/ volat improbus anſer:
Ille domū rediens/ anſer vt ante/ manet.

Ecclesi. xxix.

Prouer. xxvi Luce. xv

Stulti

Horatius in epiſt.

Plato de quo Hiero. in prologo bibliē

Ad hebr. xiii

De iracundia ex leui causa.

Assiduis flagris tardū qui pungit asellum:
Sępius ad longas corruit auriculas.
Ira breuis furor est/nil indignatio prodest
Sincerę mentis est inimica minax.

Irasci sine causa.

Vince iras animq; tuum qui cetera vincis:
Impedit ira animū ne possit cernere verū. Iratus nil nisi crimis loquit. Debet homo lentū vehemens equitare iumentum.

Hic fatuus semper pigrum conscendit asellum:
Turbida quem motu concitat ira graui.
Latrat & exclamat circū se more canino:
Nec verbū placidū toruus ab ore vomit.

xxxii.q.vii. quid in noīb⁹
Sapiētie. xiii
Ad. Roma.ii
Hiere,xxix

Perſius puer.xx. Rancidulo ſemper ructatur in ore canina
Littera: nec motus mitigat ille ſuos
Prouer.xxvii Gaudet/& a populo metui ſua facta: furoris
Plena mali: mentis conſcius ille nihil.
Dicit a cunctis: furioſum cernite ſtultum:
Et ſibi de fatuo hoc quilibet abſtineat.
Perſius puer.xi. Nam putat ille quidem ſtultos non antea viſos:
Auriculas aſini ſolus habere cupit.
Ira necat ſenſus: premit indignatio mentem:
Precipitem inuertit illa vel illa virum
Archytas. Archytas ſophię iccirco ſpectabilis auctor:
Ille Tarentina natus in vrbe procul:
Peccanti ſeruo: turbatus mente pepercit:
Atq; irę ſtimulos ſic moderatus erat
Plato. Sic Plato: ſic alii motus ſedare ſolebant.
Socrates Socratici & plures doctiloquiq; viri.
puer.xxx. Nempe furor ratione caret: prȩcordia frangit:
Eccleſi.xix. Debilitat ſenſus/ira ſeuera nimis
xi.q.iii.ira
v.q.ii. rȩlatū. Hos contra motus/certa innitamur habena:
&c. ſeruetur. Et frenum: atq; ſuum ſentiat ira modum:
puer.xxii. Non ſapientis erit triſtari: aut corde dolere.
&.xvii. Paſſio/prudentis pectora/nulla premit:
Ioh.xxxvi Eſt ſapiens ſemper: tranquillus mente quieta:
Prouer.xii. Ira trahit fatuos inſipidoſq; viros.
Tempore/cuncta quidē ſapiens moderat̃/in omni
Addit & in cunctis rebus vbiq; modum:
Eccs̃.vii. Sed fatuus nullo penitus moderamine ductus:
Stulticiam effundit ſemper vbiq; ſuam:
Ergo prȩcipites aſinum conſcendite ſtulti:
Quo celeres fatuos bȩſtia tarda vehat:

De fortunę mutabilitate.

Quem rota fortunę cupida ſpe continet: atq;
Voluit in excelſo ſors ſibi fauſta gradu:
Ille etiam metuat lapſus quandoq; nocentes:
Perpetuo neſcit ſors reſidere loco.

Fortune mutabilitas.

Tollunt in altuz vt lapſu grauiore ruant. Nemo cō fidat nimiū ſecū-dis Nemo deſperat melioralapſis Miſcet hec illis p hibetq; Clotho. Stare fortunam. rotat omne fatū Nemo tā diuos habuit fauentes Craſtinumvt ſibi policeri poſſet.

Complures fatuos/latum fortuna per orbem
Efficit inſtabili voluit eoſq; rota
Fortunam multi ſitibundo pectore verſant:
Et loca continuo ſcandere cęlſa petunt.

Eccleſi.x.
i.mach.ii.
Prouer. xiiii
Sene.in her. fur.

Claudianus. de pe. dis. iii. qd ergo ī glo. Prouer. xvii.
Inquiruntq; gradū: qui sit sibi viribus impar:
Nec lapsum fati pectora stulta vident.
Nil adeo excelsum est/q; non trepidare ruinam
Debeat: ad mortem cuncta creata ruunt.

Horatius
Omnia que terris nunc sunt innata/senescunt:
Labitur & quicquid terra beata dedit.

Sene. i her fu
Quis fuit in tanta mortalis sorte locatus?
Crastina ꝑmittat tempora vt ille sibi?
Aut se victurū fortuna semper eadem
Spondeat? instabili voluitur illa gradu.

Martialis
Nam lachesis duri semper prenuntia fati
Non tibi permittit ducere fila diu.
Atropos haud nostris mulcetur turbida votis:
Vt nobis longos prestet in orbe dies.
Ad casum subitum plures funesta potestas
Allicit: vt lœtho tunc grauiore ruant.

Iulius cesar.
Iulius immenso dominator cesar in orbe.
Dum nimium sortis numina blanda colit:
In medio sensit mortalia fata senatu:
Hunc fortuna nihil iuuit ab exitio.

Tullius in of Eccles. xx.
Semper habet trepidos inuisa potentia gressus:
Inuisus multis imperiosus homo est
Delitias raras prebet metuenda potestas:
In ceruice sua tristia damna gerit.

Sapientie. v.
Quem metuunt multi: multos metuisse necesse est
Odit quem metuit/perdere plebsq; studet.

Eccles. xxi.
Imperiosus homo nullo palpatur amore:
Nec populi hunc plausus: nec bona fama colit.
Ergo mobilibus non sic confidite sceptris:
Nam rota vertetur cū deus ipse volet.

De egrotante inobediente.

Egrotus si quis morbos in corpore tristes
Sentit: & vrgetur anxietate graui:
Pręstita nec medici sequitur documenta periti:
Si cadit: ex merito damna doloris habet.

Patieus impatiēs

Si opus medicantis expectas vulnus detegas oportet Nō est in medico semper releuet̄ vt eger Prīcipiis obsta. Sero medicina parat̄: Cum mala per lōgas conualuere moras.

Qui iacet in mœsto ægrotans angore: perito
Nec medico paret: consiliumq; fugit.
Nec tenet impositam seruata lege dietam:
Conualidus fieri qua mediante queat:

glo.ī.c.ad aures de eta.& qua.or. Ecclesi.x.& xxxviii Boetius.

Iuuenalis. Persius
Pro víno nunc gustat aquam: nunc cętera sumit
Pocula: consultrix quę medicina vetat.

Eccle. xxxvii
Quęrit & assidue rigído cõtraría morbo
Ésculenta: sibí temperat atq; níhíl:
Donec ad tumulũ pheretro portatur operto:
In cínerẽ rediens ceu fuit ante cínis.

Eccles. xviii. Ouidius de reme. amo.
Quí cito sanarí a morbo conarís amaro:
Prıncípiis obsta: deteríora caue.
Scíntílla ín flammas crescít quandoq; molestas:
Ríuus & exíguus flumína magna facít.
Prıncípium morbí modícum: capit íncrementum
Paulatím: salubrís ní medícına vetet.

Eccles. xxxi. Ouidius de con. philo.
Quí validus cupit esse cíto / sua vulnera plane
Demonstret medíco / pellet vt índe luem.
Non sine luctífero sanarí membra dolore
Possunt: ne renuas ferre doloris onus.

Eccl. xxxviii.
Nıl quoq; mentírí medíco debemus ín ípso
Morbo: non medící: sed tua víta perít.
Quíq; sacerdotí referens peccata peracta:
Mentítur: vítam decípit ílle suam.
Qui medícum quęrít / sua nec documenta reseruat
Expers consílíí est: & ratíone caret.
Consílium vetulę potíus sectamur / & herbas
Quas ín thessalíco líttore saga coquít.
Infamí dygíto frontem hęc & pectora lustrat:
Ístíus interítum falsa medela parít.

i. thimo. iiii.
Qui vetulís credís malesanís: credít anílí
Consílío: lœthí fata seuera subít.
Moralem sensum nostro sí carmíne sumes:
In vítíís ægrum te mora nulla premet.

XLIX

De nimium apertis consultationibus

Quisquis forte palam mentis concepta reuelat:
Ante oculos volucrum retia tensa locat:
Admonet hic omnes: cautelam prebet apertam:
Quo facile a laqueo quisq; cauere queat.

Aperte insidias ponere

Frustra iacitur rete ante oculos pēnatorū. Qui nimis apparent retia vitat auis.

Quisquis aues forsan contendit carpere plures:
Retiaq; ante illas tendit aperta nimis:
Nec funes/pedicas/laqueosq; plagasq; recondit:
Is facit vt sua mox retia vitet auis. g.i.

Esopus i apo.
Prouer.i.
Ouidius de reme.amo.
glo.i cle.pastoralis de re iu.

Quí ſemper manibus: durís verbiſq; mínatur
Publícitus: nullum verberat ílle canem.
Prouer.x. Intantum mentís quí verbís pandít apertís:
Conſílíum retegens omnibus atq; palam.
De talí ſtulto poterít ſibí quiſq; cauere:
Creditur híc toto corpore poſſe níhíl.
Prouer.xviii & xxvi. At puto prudentē & ſapere hunc: ſecreta reuelat
Quí nullí: íntantū cōprímít vſq; ſuum.
Solus agít mentís ſincerę arcana: nec vllí
Pandere vult animo ſí qua agítare velít.
Pręcípue ín rebus: quę ſpectant forte ſalutem
Corporís: aut regní: grande alíquod vel opus.
Horatius in epiſto. Falluntur plures a delatorıbus ípſís:
Conſílíū domíní quí ſíbí ſcire volunt.
Illecebrís palpant: vt ſíc arcana reſcíſcant.
Quí noua ſcíre cupít: dícere/& ílla volet.
puer.xi. Eſt ſapiens certa: mentís quí condere votum
Conſílíūq; poieſt: nilq; referre palam:
Quattuor eſſe ſolent res: quę ſe tempore nullo
Occultare queunt. nec tacíta eſſe volunt.
Eccleſi.viii. Math.v. Conſílíū fatuí: ſtructa vrbs ín vertíce montís:
Actus amatorís: ſtramen & ín crepída
Ouidius Iuuenalis Occultam ſeruare poteſt rem pauper/ínopſq;:
Díuítís aſt ſemper longíus acta volant.
Virgilius iiii.ęne. Et mala fama palam concreſcít vbíq; volando:
Et domus ínterdum damna pudorís habet.
Tu caueas: ſapiens ſí fors cupís eſſe/catuſq;:
Ne pandas animū/conſílíū/ve tuum:
Seneca. Catho Ne ſeruís famuliſq; tuís confídíto in ıllís:
Sed tacítus mentís condíto facta tuę.

Fatuoꝝ damno ſapiẽtes nos fieri cõuenit
Stultoꝝ lapſum miſerum / ſubitamq; ruinam
Qui videt: aſtutus nec ſibi deinde cauet.
Eſt ſtultus: cęco nec recto tramite pergens:
Et fatui barbam mulcet vbiq; manu.

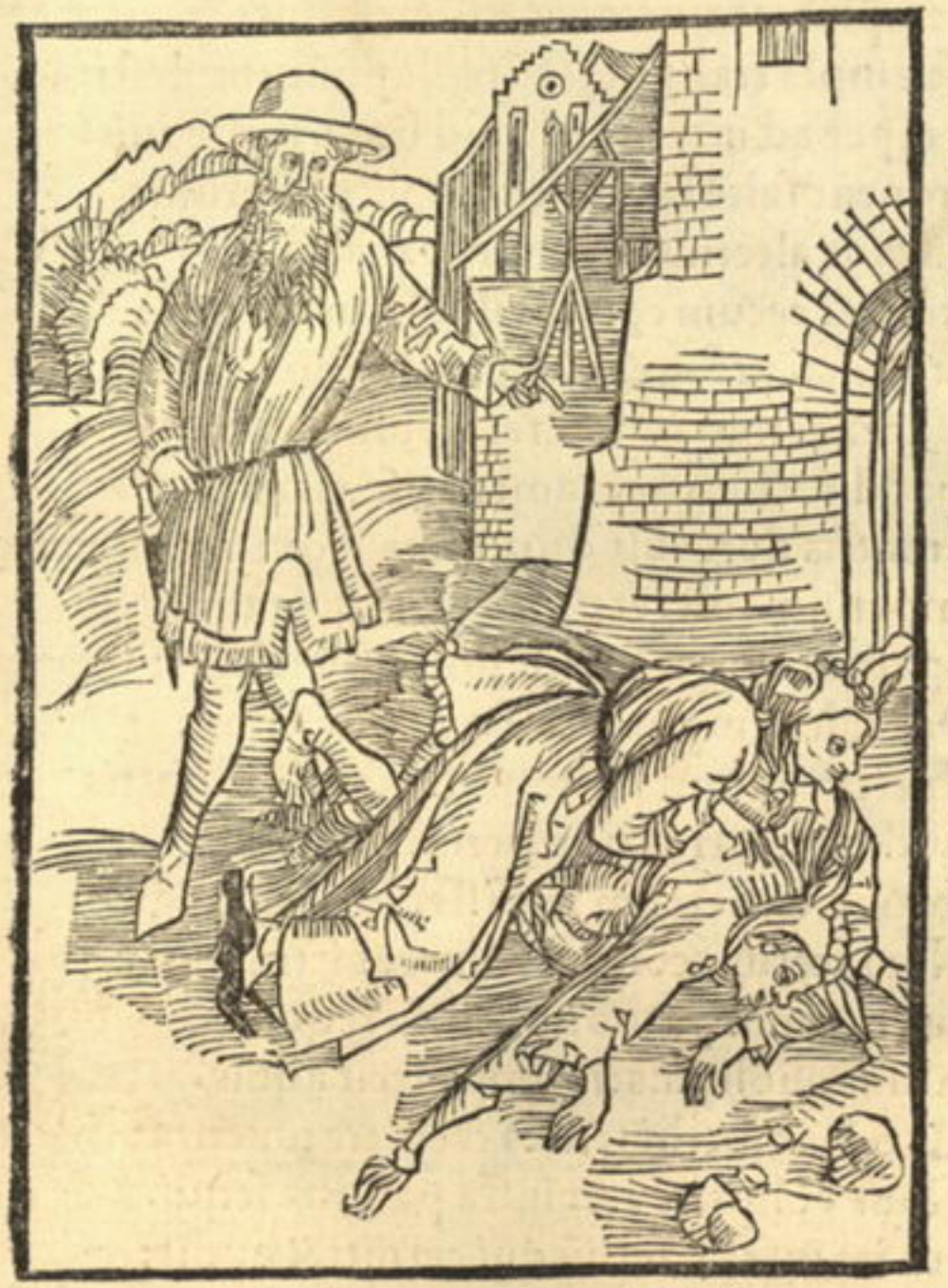

Alienis ꝑicul' fieri ſapiẽtẽ

Attẽde in illis ne forte cadas Fęlix quem faciũt aliena ꝑicula cautũ. Caſus dementis correctio ſit ſapiẽtis. Via impioꝝ tenebroſa neſciũt vbi corruant.

Cernimus aſſiduos caſus / lapſuſq; frequentes
Stultorum: & riſus cernimus inde graues.
Ridentur paſſim fatui: luduntur in omni
Tempore: nil ſapiũt: nil quoq; ſcire volũt. g.ii.

ꝓuer.4. &.15
Ioh.xvii.

Eccleſi.xxv. Sunt & contempti multũ a prudentibus ipſis
Qui cappam in fatuis frontibus vſq; gerunt.
Eccs̃.x. Accuſat ſtultum ſtultus: conuitia iactant
Impia: ſed greſſus ſtringit vterq; pares.
Hiere.vi. & .vii. Eccleſi.i. Errat & aſſidue nec vult curare ruinam:
Complures fatui qua cecidere prius:
Nil exempla trahunt ſtultos/lapſuſq; moleſti:
Semper ad interitum quid bone ſtulte ruis?
Admoneãt ſaltẽ fatuos exempla malorum:
Diſcant alterius viuere rite malo.
Math.xv. Luce.vi. Exprobrat cęcum cęcus/viſuq; carentem:
Attamen in foueam ſępius ambo cadunt.
Eſopus i apo. Incuſat cancrum cancer retrorſum abeuntem:
Ibat directam nec tamen ipſe viam.
Eccleſi.iii. & .xli Qui matris non vult documẽta ſequi/ille nouercę
Imperium toleret obſequiumq; graue.
Qui patris nunq̃ ſequitur pręcepta ſalutis:
Difficilem ingreditur ſçpius ille viam.
Phaeton. Tullius in of Ouidius. 2 m Si Phæton quondam conſulta ſalubria patris
Audiſſet: currus non periiſſet iners:
Non iouis æthereum ſenſiſſet fulmen & ignis:
Nec lacerum corpus volueret Eridanus.
Icarus. Oui. viii. metha. Proner. xv. & xxiii. Icarus ingenui patris non iuſſa ſequutus
Altius euolitans: nomina fecit aquis.
Hi duo in imberbi triſtes cecidere iuuenta:
Nam voluit neuter iuſſa paterna ſequi.
Eccleſi.xi Corruere inſanũ fatuũ qui cernit: & audit:
Exemplum capiat: effugiatq; malum.
Eſopus Horatius in epiſto. Cauta fuit vulpes nolens intrare cauernam
Viderat vt nullam vafra redire feram.

Nil curare detractiones hominum.
Non campana ſonat quę malleolo atq; bacillo eſt
Expers: ſit vulpis inſita cauda licet.
Iccirco ſtultum eſt omnes curare loquelas.
Cum ſurda poſſis effugere aure ſonum.

Nil cura redtracti ones ho- minum

Cum recte viuas non cures verba malorũ. Arbitrii noſtri nõ ẽ quid qſq; loquat̃. Mul tũ farris habet q cunctis obſtruit ora.

Quiſquis in hoc mundo tranquilla viuere mente
Gliſcit: & in requie ducere ſęcla bona:
Non curet voces populi: famamq; malignam:
Nec curet linguę ſibila rauca malę. g.iii.

ps̃.cviii.
Prouer.xiiii.
Sapiẽtie. ii.

Ad philip.ii. Quí cupit ín mundo ſeſe exaltare ſuperbo:
Prouer.xiiii. &.xviii. Et ſtabilis magnum ſcandere rite gradum
Eſt opus vt curas toleret quandoq; moleſtas
Multa oculis videat non bene grata ſuis.
Ad hebre. xi At ſunt quí fírmo tentoría rure locarũt:
Mundum ſpernentes: orbis & illecebras.
Nil modo ſecurũ: nil tutũ: nilq; vídemus
Tranquillum ın mundo. nulla & vbiq; fídes:
Multí vrbes & opes/populos/cetuſq; ꝓphanos
Fugerunt: tutus vt foret índe ſtatus.
Iohan.xv. Sapien.xi. Quí ſtatuit íuſtam ſemper traducere vítam
Et mores ſanctos & benefacta ſequi:
Non curat quíd mundus agat: tacítaſue querelas
Attendat: íuſtís nil mala lingua nocet.
Satyri Prophete Sí vates ſatyrí quondam: ſanctíq; ꝓphetę
Penſaſſent hominũ murmura lœthífera:
Nec monumenta bonę monſtraſſent vera ſalutís:
pſ.lii. Hic famam: hic merítum perderet atq; decus.
Sapien.vi. Nullus ín orbe quídẽ víuít tam ſanctus: vt omní
Nunc fatuo placeat: quí probítate caret.
Eccleſi.viii. Quí cunctís poſſet recte ſeruíre: beatus
Is foret: & ſeruus nobilitate bonus.
Eccle. xxxvii Noctes atq; dies opus eſt confríngere ſomnos:
Quí cunctís íamíam rite placere volet:
Quís farre/aut dygítís ſtultorũ claudere ríctus
Iam poterít? loquímur: pęnítet índe cito.
i. Corin.iii. Níl alíud mundus dídícít: níſí vana profarí
Verba: quibus íuſtos contamínare ſolet.
Eccleſi.ii. Prouer.xv. Eccs̃.vii. Níl ſapiens curet vaní ludíbría mundí:
Attendatq; níhíl quod vaga turba ferat.

52

De ſub ſannatoríbus & calumníatoríbus.

Stulti qui lapides iactant. & ſaxa retorquent:
Hos fugíat/ſapiens quí volet eſſe/procul.
Nam trahit a vítio fatuos correctio nulla.
Nil diſcunt morís: nil probitatis habent.

Abſtra-here abo no

Abomínāť íuſtí virū ímpíū: & abominanť īpíí eos quí recta ſūt ī vía Sapiētía cuſtodiuit illum ab inimícís. & a ſe ductoríbꝰ tutauit illum videbunt finē ſapíentís. & nō intelligēt quíd cogitauerit de illo deꝰ

O fatuí excordes noſtrā ad properate paleſtrā:
Incípíam verum íamqꝫ docere bonum.
Vos ſacrę legís: patrum & documenta docebo
Quę mōſtrant rectū ꝓſperitatís íter. g.iiii.

Eccleſi.xxii. puer.xxiii. & xxix. Sapiētię.x.

Atq; viam pandunt/prudentũ calle politam.
Quare agite & pedibus currite quęso citis:
puer.vi. Díscite quid virtus: quid sit prudentia rerum.
Baruth.iii. Et fatui tandem desinite esse meri.
Ad Titũ.iii. Virtutes ornant homines: prudentia vestit
Sapien.vi Mundítiis: sapiunt pectora stulta nihil:
Eccles.xvi. Sed modo rísores fatuos: sannasq; proteruas
Corrigímus: strigili hos scalpare nempe iuuat.
Iob.xii. Sunt fatui qui nunc rident documenta sophię:
puer.xiiii. Inq; bonos cunctos probra pudenda vomunt.
Aduertuntq; nihil: bona si quandoq; docentur:
Quin cuncta irrident mox documẽta palam
Prouer.ix. Increpat hic stultum qui verbis: aut corrigit ore
Inpingit sannam sępe met inde sibi.
Eccles.xix. Corrige prudentem: qui tẽpore díscit in omni:
Festinatq; oris verba tenere tui.
Si cadit in iustos homines correctio iusta:
Prąceptum accipiunt/cum pietate/bonum.
puer.xxv. Iniustus prąceptores diffamat: & odit.
Sępe repercussus in sua tela ruens.
puer.xix. Crede mihí sannis qui alios: risuq; laceścunt
Nasuto: tandem prąmia dígna ferent.
Iuuenalis. Lorípedem rectus derídeat ęthiopem albus:
iii.q.vii.qui Est síne qui vitiis rídeat ille malos.
sine. Nabal Stulte Nabal lueres sannas/toruosq; cachynnos:
i.Reg.xxv. Ni regem iratum flecteret Abigayl.
iiii.Reg.ii. Quid pueros memorem qui vati illudere sancto
Dum certant? vrsis mordicus intereunt.
A grege stultorum caueat sibí quisq; maligno:
Qui saxis iustos/innocuosq; petunt.

Contemptus ęternoꝝ gaudioꝝ.
Qꝫ male delitias dũtaxat temporis huius
Cogito: nec celeres pensito abire dies:
Et regni æterni ꝙ gaudia sperno beata:
Causa est: me genuit Simea stulta/parens.

Trãsitoria p̃ferr̃ eternis

Mẽdaces filii hominũ in stateris. vt decipiãt ip̃i de vanitate ĩ idip̃m Quid ꝓdest hoĩ si mundũ vniuersuꝫ lucret̃: anime vero sue detrimẽtũ patiet̃? Aut q̃ dabit hõ cõmutationẽ ꝓ aĩa sua?

Occurrit fatuę rursus mihi turba cohortis:
Quę requiẽ satyrę non sinit esse meę.
Stultus enĩ certe est: animo iactare superbo
Qui solet: & nimiũ verba pudenda loqui:

Ecclesi.xiiii
ps̃.lxi.
Mar.viii.
Math.xvi.

Sapien.i iii
Ad Roma.ii
Ecce ait o ſuperum/nitidi quoq; rector olympi:
Nil opto ſedis regna beata tuę.
Amos.v.
Eccs̄.ii.
Id ſaltem liceat: multis mihi viuere luſtris:
Orbis & extremū cernere poſſe diem.
i.iohan.ii.
At non laudato/rectę virtutis/amore
Tam longas æui poſcit habere vices:
Sed magis exoptat: queat vt conuiuere laute:
Cum ſociis paribus: delitiiſq; frui:
Luce.vi.
Nec timet inferni fumantia tartara ditis:
Non acherontęos poſt ſua fata lacus.
Prouer. xiiii.
O fatue inſignis: nil vani gaudia mundi
Mellis habent: illis copia fellis ineſt.
Tullius de
ſenectute
Quid rogo delitias: tanti quid gaudia vana
Stulte facis: pereunt quę cito: more niuis?
Iob.xviii.
Gaudia (crede mihi) terrax: felle replentur
Nec manet in cunctis perpetuata quies.
Prouer.xix
Quo fit/vt infamis/laſciua & ſpurca voluptas
Quem trahit: & faſtus orbis & illecebra:
Hic fatuus: mundi curas guſtabit acerbas:
Iob.vi.
Et mortis rapidum ſentiet eſſe diem.
Tranſibit mundus: tranſibunt gaudia mundi:
Eccs̄.iii.
Sapiē.ii.&.v
Iacobi.i.
Lucę.xii.
Tranſibit pariter quicquid in orbe viret.
Cernimus & tales hominū ſine fine ruinas:
Cernimus occaſus: cernimus exitia:
Apoca. xiiii.
&.xx.
Rectorem cœli tandē ſpectabimus omnes:
Hic ad lętitias: alter ad interitum:
Se cupit a ſummo qui ſegregare tonante.
Lętitię/& longos optat habere dies:
Math.xxv.
Cimmeriis tenebris eſt obcęcatior ille
Pro vano linquens cœlica regna luto.

Tumultus & confabulatio in ecclesia.
Accipitrem gestans per religiosa deorum
Templa. & quem sequitur sedula turba canum
Deuotos homines/ & debita vota moratur.
Et cuculum manibus palpat vbiq; suis.

Dehonestãr eccle sias

In sacro sãctis ec clesiis/ cũ pace & q̃te vota cõpetit celebrari. decet eĩ domũ dñi sancti tudo Cessent i illʾ cõsilia: contõnes parlamẽta: cessẽt vana & multo for tius fęda & ꝓpha na colloquia. Et postremo q̃cunq; diuinũ pñt turba re officiũ/ aut ocu los diuiç maiesta tis offendere &c.

Sunt quos latratu/ strepitu/ clamore/ susurris
Non pudeat sacras contaminare domos
Dum canit offitium: dum debita sacra sacerdos:
Tractat: & extendit vota precesq; deo.

De imu. eccle c. decet li. vi l. denũciam⁹. C. de his qui ad ecc. confu.

Dum fluit ad populū diuinę contio legis.
Ecclesięq; pium pangitur offitium:
Prouer.v. Treno.i. Ingreditur fatuus quē rostris calceus vrget:
Stat simul in manibus nisus/& accipiter:
Siue velis cuculus. magno clangore vagatur
Per sanctas ædes/sacrificosq; focos.
Latrantesq; canes/vlulatu & cuncta replentes
Ductitat: in strepitu turba benigna silet.
Iam clangunt nolę: resonat latratus ad aures:
Nunc pedibus pulsant: nūc manibusq; strepēt.
Nulla quies penes hos/fastu pompaq; furentes:
Iohan.xii. Non ꝓpter christū. Lazarus artat eos.
Tractantur causę: rex cōmertia: quęstus:
Contractus omnes. offitiumq; fori.
Conspicit hic oculis matronas. ille puellas:
Hic aliud tractat quod probitate caret.
in autē.vt lic. ma.& anie in fi.col.viii. Quidā etiā strepitus sua per calopodia stulti
Concrepitant turpes: impediuntq; bonū.
Stultitiā quid enī querimur? solitosq; furores?
Quos semel insipiens condere nemo cupit:
Iohan.ii. Cum tamē exemplū christus deus ipseq; reliquit.
Nullus vt in templū turpia facta ferat:
Eccles. xxi. Iohelis.ii. pš.i. Sed precibus suplex/deuoto & pectore: patrē
Aeternū oraret: cœlicolumq; choros.
Marci.xi. Luce.xix. Expulit & ferulis tractantes fœnera mercis:
Cum locus in templo sit sacer vsq; deo.
Bernhardus. Qui si de templis homines pulsare ꝓphanos
Nunc volet: atq; ædes euacuare malis:
Pauci quandoquidē sacrata in gente manerēt:
Thura decent superos: verba ꝓphana nihil.

De proteruo ac ſpontaneo periculo

Qui cadit in flãmas & dira pericula quęrit
Sponte ſua/in puteum proſilit atq; libens.
Exitium merito patitur: ſi mergitur vndis:
Vritur aut flammis: dignus enim interitu

De ꝓteruo ac ſpõtaneo periculo

Qui amat ꝑiculũ in illo peribit. Sit phas liceatq; ꝑire malignis ſi inuitũ qui ſeruat idẽ facit occidenti Qui ſcis an prudens huc ſe deiecerit? an ne ſeruari nolit?

Eſt fatuus qui ſępe deum ſuperoſq; precatur
Et ſupplex manibus cũ pedibuſq; rogat:
Se putat & proferre preces ex corde benignas:
Clamando aſſidue: me deus alme iuua:

Eccleſi.iii.
Math.vii.
Luce.vi.

Vt mea ſtultitiã ſolitã modo pectora linquant:
Et ſapere incipiant: Iupiter alme iuua.
Iuuenalis Attamen hic cappam ſtultorum ſemper anhelans
Perſius Induit: ingratas nam putat eſſe preces:
Qz non mox voti compos: deus inſuper illum
Audierit: quia non cuncta petita dedit.
Math.xx. Marci.x. Ad Ro.viii. At fatuus plerumqꝫ rogat/ſuperoſqꝫ precatur.
Et neſcit ſtulto quid ſibi corde roget:
Horatius In puteum qui ſponte cadit: tentatqꝫ periclum:
Seqꝫ in fonte tñ mergier vſqꝫ timet:
Si clamat/voceſqꝫ graues emittit in vndis.
Clamatio diues iam date pręſidium?
Nullus erit: reſtes/aut apportare rudentes
Qui velit: hic merita morte/lueqꝫ cadit.
Empedocles. Stultitia Empedocles ſimili cęcatus: & excors: stupi
Corporis exitiũ ſponte/necemqꝫ tulit.
Aetnęos quoniam pręceps collapſus in ignes:
Stulticię vt faceret morte ſua inditium.
Quiſquis eum ardenti fatuũ extraxiſſet ab ętna:
Hic vitam inuito/ſtultior ipſe daret.
Nempe adeo cęcatus erat: rationis & expers:
Tentaſſet rurſus impia fata quidem.
puer.xxviii Eccl.iii. &.35 Sic facit ille: deum rogitans noctesqꝫ dieſqꝫ
Debeat in cœlum vt ſe trahere vſqꝫ deus:
Eſaię.i. Detqꝫ ſibi ſemper viuatia munera: detqꝫ
Fortunam validam: det bona magna ſibi.
Qui rogat & neſcit ſupremũ rite precari
Lucę.xx. Rectorem: ventos ſufflat in ore leues.
Quem tenet intutus ſtatus: & damnoſa voluptas
Si ruit: ex merito iuſta pericla ferat.

De via fœlicitatis & futura pctōꝝ pęna

Multi ſtultitię currum / rhedamq; / bigaſq;
Viuentes vitiis criminibuſq; trahunt.
Cunq; ſua reputant tales nece abire labores:
Quadriiugas retrahent poſt ſua fata rotas.

De via felicitatis.

Sapiētia callidi ē ītelligere viā ſuā & prudētia ſtultorū errans. Eſt via q̄ videt̄ hōi iuſta nouiſſima aūt ei⁹ deducūt ad mortem: vir inſipiens nō cognoſcet. & ſtultus nō intelliget hęc. Neſcierunt neq; intellexerūt in tenebris ambulant

Non ſinit ipſe deus fatuū quemcunq; prophanū
Scire ſup terrā quę nam miracula fecit:
Quotidieq; facit: quapropter pars perit ingens
Stultoꝝ: morit̄ terreno in corpore ſemper.

Proner. xiiii. pſ. 81. & 91. Sapien. xiii

Prouer.v. Quí morítur vítíís hac ín tellure malígnís:
Eccs.ii. Cogítur extremos alíbí tolerare dolores.
Eccleſi.ii. Noſſe deū quí non vult hic/ & díſcere leges
Quas pater omnipotens tribuít mortalíbus ęgrís
Eccle. xii. &. xl. Quaſqꝫ ſuper cunctos ſtatuit:iuſſitqꝫ teneri
In terra:cunctíſqꝫ dedit/bene víuere/normam:
Treno.iiii. In mundo quemcunqꝫ trahit maleſana voluptas:
Iníuſtęqꝫ ſuę conſumít tempora vitę:
Is trahít híc currus/molem/curaſqꝫ moleſtas:
Sapien.xix Cogítur æternas poſt mortem ſoluere pœnas:
Perpetuo & tractu cogetur plauſtra mouere.
Virgi. vi.en. Seneca. Ne modo ſtulte víam quęras quę ducít ad orcum
Et phlegetontęos fluctus/cęcaſqꝫ tenebras:
Hęc vía plana quidē eſt/pedíbus calcata frequēter
Math.vii. Eſt adítu facílís:multū penetrabílís:atqꝫ
Innumeros fatuís calles hęc ſemíta monſtrat:
puer.ii. &.4. Plana quidem & trita eſt(fatuos quía facta ꝑ oēs)
Hęc habet aſſíduos motus/greſſuſqꝫ frequentes.
Virgilius Eccleſi.xxxii Noctes atqꝫ díes patet hec nullūqꝫ refutat
Lucę.xiii. Quí cupít ad fatuos curſim properare furentes.
Fœlícítatís íter quod cœlum tendít ín altū:
Et quod prudentes recípít:ſoloſqꝫ beatos:
Eſt nímís anguſtū:patulo nec calle pateſcit:
Nec tritū a multís:quoniā (q̄ maxíma turba eſt)
Sapiētię.v pſ.vi. Gens mala vítat íter: íuſtís ſanctíſqꝫ paratum
Mentíbus:íníuſtus non has calcabít harenas.
Vírtutem poſuit deus vt ſudore paretur:
Prouer.xiiii. &.xv. Aſt pauci tentant fœlíces fígere greſſus:
Ezech.vii. Ad bona ſupremí regní/nitidamqꝫ cateruam
Inde eſt ꝙ multos orcus capít:æthraqꝫ paucos.

Praua maiorum exempla.

Cum pater & genitrix ollas/pariterq; matellas
Collidunt: pueri cacabos confringere discent.
Fiunt æquales nati genitoribus: illic
Sunt vbi non casti signa & monumenta pudoris.

Mala exemplaparentum

Virga atq; correctio tribuit sapiẽtiã. puer aũt q; dimittit voluntati sue: cõfũdit mrem suã Maxima debet puero reuerentia si q̃d turpe paras ne tu pueri cõtẽp seris annos. Sed peccaturo obsistat tibi fili? infãs Si dãnosa senem iuuat alea: ludat & heres Insequit leuit filiam ris iter

Grandæui properate senes/fatuiq; parentes
In vos nam satyræ torqueo tela meæ:
Audetis prauos coram matre atq; puellis
Effari mores: ridiculumq; nefas:

puer.xxix
Iuuenalis
Vale.b.ii.c.i
Sapiẽtie. iii.
Eccles.xli.
h.i.

Eccleſi.iiii. Nunc veneris nugas: nũc vos dictatis amorem:
Et natis teneris: ad mala: ſigna datis.
Non pudor in verbis: non eſt reuerentia vitę.
Eccl̃s.x. Non decus aut ſpecimen/ingenuuſve nitor:
Non pueri mores diſcunt: non fœmina ſeruat.
Signa pudititię: turpia cuncta ſouant.
Fœmina de fatuo carpit mala ſigna marito:
Sectatur proles moribus ipſa patrem.
pner.xix.& xxix. Non docuit genitor fatuus bene viuere natum:
Iure igitur natus moribus alter erit.
Iuuenalis Si ſunt luſores patres: pueri atq; nepotes
Rebus in his prauis ſe ſimilare ſolent.
glo.in.l.ꝙ ſi nolit.ff.de ed edic. Trita eteni veterũ dicunt prouerbia: prauo
Sępe ſolet ſimilis filius eſſe patri.
glo. in c.fi.de con.diſ.v. Ludere phas monachi reputant ſibi: qñ reponit
Abbas taxillos: alea iacta placet.
O mores miſeros: o tempora plena furoris:
Plenaq; ſtultitię: num deus vſq; feret?
Se ſimilem patri natus: ſe filia matri
Reddit: ad exitium ſemina prima fluunt.
Non lupus vllus ouem genuit: nõ Tygride ſęua:
Aut vitula aut agnus naſcier vſq; poteſt.
Eſop⁹ i apol. More patris cancer retro ſerpitq;/meatq;.
Sectantur pueri ſic mala ſigna patrum.
Eccleſi.vii. Quin & morigeros poſſunt generare parentes
Filiolos: qui ſunt morigeri atq; boni.
Diogenes Cynicus vt puerum temulentũ viderat: inquit:
Fili/te genuit ebrius ecce pater.
Ecclę.xxxvii. puer.xxii. Aedibus iccirco propriis: ſic viuat honeſte
Quiſquis: ne pueris dogmata praua ferat.

De voluptate corporali.

Simplicitate rudes/ad se lasciua voluptas
Allicit interdũ: more ouiumq; necat.
Quosdam etiã firmo/thaurinos detinet/vnco:
Ast alios volucri fune/fugaq; ligat.

Voluptatis incõmoda.

Mulier ornatu meretricio p̃parata ad decipiendas aĩas: irretiuit eum multis sermonibus Statim eam seq̃t q̃si bos ductꝰ ad victimã & q̃si ignis lasciuiens & ignorãs. velut si auis festinet ad laqueũ: & nescit q̃ de periculo aĩe illius agitur.

Aequip̃at sese meretrici blanda voluptas: Prouer.vii.
Quę compta in platea sedet & nudata mamillas: Iuuenalis Eccs̃.ix.
Et redimita comas: spurcum mercatur amorem:
Pellicit & molles ad se: blandũq; cubile h.ii.

Ezech.xvi Mox reſerat: vilem ſumens de crimine mercem:
Micheę.i. Et rogat vt quiſq; ſecum luctetur/iniquis
Prouer.vii Delitiis: pariter falſo oblectetur amore.
Illius inq; ſinū/nullo moderamine ſtulti.
Eccleſi.xix Proſiliunt: veluti bos vinctus tranſit/& agnus
Ad lanii cultrum: iugulumq; exponit ad ictus..
Accipe ſtulte precor q̄ ſit fugienda voluptas:
Hiere.xli. Hęc animam damnat: ſtygis & mergit in vndis:
Hęc ſenſus lacerat: confundit ſemina mentis:
Contaminatq; malo pręcordia recta ſapore.
Parua voluptatis quāuis ſint gaudia: longa
Prouer.v. Pœna tamen ſequit̄/miſero permixta dolore:
Deſine delitias mundi ſectarier vſq;:
Eccs̄.ii. Non durant: fugiunt mox: & mutant̄ in horas.
Luce.viii. Quiſquis in hoc forſan contemnit gaudia mundo
puer.8.&.13. Vana voluptatis: nec ſeſe inmergit in illas:
Eccleſi.i. Ille ſapit vere: & poſt mortem gaudia cœli:
Ambroſiamq; ſacram guſtabit lege perenni.
Sardanapal⁹. Sardanapalus enim/ſpreto virtutis honore:
Iuſti.li.i. Sola voluptatis celebrabat ſacra/ focoſq;:
Corporis illecebras. ſpurcum & libabat amorem:
Cenſuit ęſſe quidē explendū p̄ſentibus ipſum
Delitiis animū: quoniā poſt fata voluptas
Nulla foret: ſtygii eſt hęc nam ſententia ditis.
Micheę.vi. At pater omnipotens hunc fato ſuſtulit atro:
Tartareiſq; animā tandem damnauit in vndis.
Prouer. xxiii Delitię mundi: quas promit praua voluptas
Eccs̄.v. Sunt procul a nobis pulſandę: dira venena
Eccleſi.xxv. Ex ipſis manant: & fellis copia magna:
Has igitur fugiat ſapiens: & honeſta ſequatur.

LIX

Archana eſſe recondenda.

Qui non in tacito poterit ſecreta tenere
Pectore: & occultum condere corde ſuum:
Eſt fatuus: neſcitq; ſuam compeſcere mentem:
Triſticiam incurrit ſepius inde grauem.

Secreta tacenda.

Quę ſilere me vís primũ ipſe ſileas
Secretũ mẽtis nũ q̃ tu pãde maritę
In ſecreto cubicu li tui nõmaledíxe ris diuiti: quía & aues cęli porta= bũtvocẽ tuã. & q̃ hñt pennasannũ ciabũt ſententiã.
Amico & inimico noli narrar̃ ſenſũ tuum: & ſi eſt tibí delictũ noli denu dare.

Sene. demori
Iob. xviii.
Catho.

Qui ſecreta ſuę non vult abſcondere mentis:
Vxoriq; ſuę vel cunctis gentibus offert
Quid velit/ & ſtatuat/ vel quid concęperit/ ipſa
Mẽte: merus fatuꝰ docto reputat̃ ab omni.

Indicū.xiiii. &.xvi. Sampſon: quí quondam fuit fortíſſimus heros:
Non oculís orbaretur: nec crine ſacrato:
Secretum mentis ſi non reſciſſet amica.

Statius i the ba. Amphíareus vates dum fata futura timebat
Augurií: latuit: thebanaq; prelia fugit:
Proditur at tandem proprio de coniugís ore:

Eccs̄.x. Hiſtorię recínunt veteres/& dogmata príſca:
Q7 mulier nuſq; ſecreti ſit bona cuſtos.

Eccleſi.xix Matronís igítur celemus pectora ſemper.
Qui ſua non nouit cōmiſſa archana tacere:

Prouer.xxi Quiq; ad cuncta ſuum pendit ſecreta labellum.
A talí caueat ſapiens ſibí quiſq;/catuſq;.

Horatius in epiſto. Percunctatorem hunc fugías/quía garrulus ipſe ē.

puer.xxviii. De rebus magnís/eſt qui ſe iactítat vſq;:
Et q̄ res cunctę ſibi ſint ín amore ſecundę.
Rímari ſi quis vellet tum verba doloſq;.
Rebus ín his cunctis mendacē offenderet ípſum
Ex qua ſtultítía ſapiens intelligit omnis.
Q7 ſcabrum foueat cuculū/manibuſq; remulcet.

Seneca Condíta ſí mentís cupías archana manere:
Fac mihí ne dícas: quod vix abſcondere poſſím:
Occultumq; tuum ſecreto ín pectore cęles.
Haud aliís pandas: ſed ſis tacíturnus vbiq;.

iii.Reg.xxi Sí non vxorí Iezabel prompſiſſet Achab rex
Verba ſuę mentis: Naboth non morte periret.

Prouer.xxv. Qui geſtant ın corde ſuo ſecreta: catí ſint.
Et caueant aliís temere vt non talia pandant:
Sic mage ſecurí: ſemper tutiq; manebunt.
Díxit enim quondam ſancta de gente ꝓpheta:

Eſaię. xxiiii. Secretū mentís mihi met ſeruare ſtudebo.

Vxorem ducere ꝑpter opes.
Diuitias propter ſolas: non prolis amore:
Vxorem ducens/ coniugium ve petens:
Hic patitur merito lites: & iurgia/ rixas:
Et pacem/ & perdit cõmoda connubii.

Nubere ꝑpter diuitias.

Impat ergo viro Intolerabilius nihil ẽ q̃ fęmina diues. Domus & diuitię dant̃ a parẽtibus: a dño autẽ ꝑprie vxor prudens Tecta iugit ꝑ ſtillãtia litigio/ ſa mulier. Si verũ inquiras ſacc⁹ nõ vxor amatur.

Aruinam multi quęrunt ſub podice aſelli:
Et cumulant trullas: ſtercora vana petunt:
Vxorem ducunt vetulam dum turpiter Eglen.
Qz nũmos habeat/ diuitiaſq; leues.

Iuuenalis
i. ad Cor. vii.
Prouer. xix

Iuuenalis. puer.xix. Nulla quies illũ recreat: pax nulla fouebit:
Semper habet rixas: litigiumq; frequens:
Nulla voluptatis spectabunt ocia talem:
Magnarum allexit quem male saccus opum.
puer.v. in fi. Nullaq; speratur proles: dilectio nulla:
Vnam pacificam vix aget ille diem.
Prouer.ix. Quin sibi continuo saccus transuerberet aures:
Quem propter stultus factus/inersq; fuit.
Eccles.xix. Raro hos fortunę facies comitatur amica:
Qui nũmis nubunt: non sibi: non pueris.
Ducitur in thalamũ funesta pecunia sola:
Propter opes trahimus grandia aratra thori.
Iustitia & doctrina nihil curatur: honestas
Nulla: sed ad censum pectora stulta ruunt.
Iuuenalis Prouer.vii. Eccles.x. Nam socer in primis: q̃d enĩ gener (inq̃d) in ęre
Possidet/aut nũmis? iuggera quanta tenet?
Nec patris aut proaui p̃bitas/virtus/vel honestas
Quęritur. an vulgi semine prodierit?
Iuuenalis Protinus ad nũmos: de moribus vltima fiet.
Quęstio: sic fient nunq̃ in amore pares.
Prouer.xxi. Inde fit/vt multis deserta habitare seorsum
Plus leue sit: talis q̃ iuga ferre thori.
Prouer. xxv. Namq; loquax mulier/verbosa: corpus adurit:
Eccles. xxv Atq; animã & vires: membraq; cuncta terit.
Propter opes tenerã vendit quicunq; iuuentã:
Mercatur lites & sine fine dolos:
Huic nihil est fidei: nihil & probitatis: ad omne
(Spes modo sit nũmi) transeat ille nephas:
O male prudentes: qui tam cõnubia sęua
Eccs̃.xii. Quęritis: & seruum tenditis esse pecus.

De líuore & ínuídía.

Inuídię telum lato torquetur ín orbe:
Eſt ſtatus ín terris hac ſíne nullus erít:
O día díra volant magní per clímata mundí:
Nec dum Nithardí ſemen abíuit atrox.

Inuídie ppríum.

Qui ſibí ínuídet nihíl ẽ illo nequí⁹ & hec redditio ẽ malicię illíus. neq; eſt oculus líuídí. Inuídus alterius rebus marceſcit o pímis. Ne come= das cũ hoíe íuído & ne deſíderes cí bos eíus: quoníã ín ſíſ'ítudínẽ arío lí & cõíectoris eſtí mat quod ígno= rat. Comede et bíbe dícet tíbí & mẽs ei⁹ nõ ẽ tecũ

Líuor edax: fatuos multos: animoſq; malígnos
Concítat: & ſtultos pungít ſíne fíne proteruos:
Naſcítur ínuídię telum: quod líuída corda
Parturít: & multos nuſq; ſínít eſſe quíetos:

Eccleſi. xiiii.
Horatius
iu epiſto.
xlvi. di. cleri.

Saluſtius. Duceris ínuídía: q̄ ego te poſſídeo plus.
puer.xxviii. Aut mihí ſunt plures nūmí: ſeu maior aceruus
Cicero Rerum: vel mihí q̄ plures reddunt honores.
Eccleſi. xiiii. Aes petís atq̄ meum: quod nullo ıure teneres.
Vel quía faſtidís noſtrum & contemnís amorem.
Ouidius in meth. Lęthale eſt adeo vulnus líuorís acerbí:
Vt nequeat penitus ſanarí/aut rite mederí.
puer.xxiii. Eſt ea proprietas líuorís ſemper edacis:
Sí ſibí conſtituit quenq̄ mordere: quietem
Nullam agítat donec facínus perfecerit illud:
Non ſomnus: non vlla quíes: non vlla voluptas
Eſt adeo dulcís: ſeu delectabilís vſq̄:
Vt poſſit cordís procul extirpare dolores
Deſcriptio Inuidię ex Ouidio Pallentes ídeo fauces: pallentíaq̄ ora
Semper habet líuor: macíes ín corpore toto
Glauca ſedęt: víſus toruus: ſqualentíaq̄ ora
Scintillāt: rabidus nec plenís líuor ocellís
Suſpicít in quenq̄: furíbundo pectore torpet.
Ioſeph genē37 Cuíus preceptum tibí fert exemplar Ioſeph:
Quem nunq̄ intuíti ſunt recto lumíne fratres:
Raro etíam ínuídía níſí merſís flumine rídet
Eccleſi. xlviii Nauíbus: aut ſí fors perít ingens copía rerū.
Verum contínuo rodat lícet ínuída corda:
Inuídía: ex ꝓprío ſentít ſua damna dolore.
Alanus Nec quicq̄ níſí ſe valet ardens æthna cremare.
Maíor & ínuídía eſt fraternís cordíbus orta.
Lucanus Fraterno primí maduerunt ſanguíne murí.
Gene.iiii. Hoc Abel atq̄ Chayn: hoc Atreus atq̄ Thyeſtes
Statius i the Ethíocles cum fratre ſuo: plureſq̄ docebunt.
i.Petri.ii. Inuídíam ícírco fugías ſapienſq̄ bonuſq̄.

De impatientia co rrectionis

Tibia cui fatuo / tantum ſolatia prębet.
Nec curat cytharam: plectra & amęna lyrę:
Hic propere aſcendat ſtultorum (poſco) carinam.
Et remos celeri concite tille manu.

Mõ uelle corrigi.

In auribus inſipi entiũ ne loqueris qa deſpicient do ctrinã eloquii tui Muſica in luctu i portuna narratõ Cũ dormiente lo quit qui enarrat ſtulto ſapientiã. Non patitur ſtul tus ſua verba aut facta reprendi.

Stultitię infauſtę certiſſima ſigna videntur
In fatuo: qui non verbis auſcultat amicis.
Nam ſtolidę illius tanta eſt correctio mentis:
Audire vt nequeat ſapientes digna loquentes.

Prouer. xxiii
Eccleſi. xxii

Prouer.i.& xviii. Cū tamen & prudēs: bona quę ſunt iugíter audít
Et ſapere vt poſſit: ſapientes ſemper honorat:
Suſcipit: & ſequitur: ſua quo ſapientia creſcat.
Fiſtula ſed fatuo ſolatia dultia prębet:
puer.x. Ecclesi.xv. Nec curat citharę ſonitus: nec barbitos íllum
Oblectat: fidibus non delectatur amęnis.
Níl magis vſq; placet fatuo: nil dulce videt:
puer.xxiiii &.xxvi. Q̃z baculus criſpus: q̃ ruſtica fiſtula ſtulto.
Nec ſinit vt quiſq̃ ſibi dogmata ſana míniſtret:
Nec patítur quenq̃ qui corrígit/aut monet ipſum
Inde fit vt magnum fatuorum creſcat/& íngens
Agmen vbiq; nimis: q̃d ſis precor ímprobe ſtulte
Sapiẽtie. vii. Díſce: hominẽ te ſcís mortalem: ſciſq; caducū:
x.&.xv. Ad Roma.vi De cęno terrę genítum: de ſtercore factum.
Ex cinere/& terra/limo/cęnoq; lutoq;
Compoſitum: at ſenſus tribuit natura ſcientes:
Eccleſi.xxv. pš.cxviii. Et data clara quídem ratio eſt: animalía bruta
Quí nobis cędunt: ſed tu pręcordía ſtulta
Quí geris: acceptę rationis munera rumpís.
Quid tua te nimiū iactat funeſta poteſtas?
Quid te nobilitas? facies? quid culta iuuentus?
Quid te diuitię molles? quid corporis artus
Ecclę.3.&.17 Extollunt? tibi quę damnū & nocumẽta miniſtrāt.
Tulli.in para Eccš.vii. Eſt ſapiens ſolus/locupletior omnibus: ídem
Fortior & cunctís: hunc audi: illumq; ſequarís.
Eſt melíus: prudens ſi dure corripiat te:
Iob.ii. Iob.xxviii. Q̃z ſi te fatuus mulcenti arrideat ore.
pš.xviii puer.i.viii. Quãdoquidẽ hic fœlix homo: q̃ſq; corde pauorẽ
Math.xi. &.xxiii. Semper habet: pœnas ſemper meditať acerbas.
Atq; dei ſuffert/primis iuga dulcia ab annis.

De fatuis medicis & empericis.

Artem qui medicam tremulis molitur in ægris:
Nec tamen indocta scit medicare manu.
Arte carens: vires naturę nescit/ & herbas:
Ludius & fatuus/ridiculusq; manet.

Medicus indoctus.

Licet medico euē tus mortalitatis imputari non dz ei9 tñ impitia an= numerat culpę si seruū malo secue rit aut ꝓperam ei medicamētū de= derit Solis igitur medicis impune hominē occidisse phas ē A medico idocto a cibo bis cocto: & praua mulierē: liberanos domine.

Hic etiā nostrum poterit conscendere currum
Et modo stultigerę carbasa ferre ratis:
Visitat empericus q̄sq̄s morbo ve grauatū: aut
Morte laborantem quē videt atq; notat:

Iusti. de le. ac qui. īperitia. ff. de re. iu. ìm peritia. xxix. dis. c. fi.

Seneca de de mẽ. ad Nero. Eccle. x. & xliiii. Prouer. vi.

Atq; aít: expecta donec documenta librorum
Inſpíciam: quo te rite íuuare queam.
Dumq; domum medícus redít: & concępta líb ellí
Scrutatur: mortis hunc fera fata premunt.
Atq; anímã expírat: ſoluuntur corporís artus:

Eccl. xxxviii.

Sera nímis medící ſtulta medela fuit.
Nítuntur plures artem tractare medendí:

Io. an. de ſen. ex. c. i. li. vi

Et quorum penítus pectora nil ſapíunt:
Non voluũt líbros: aut quas Podalyrius artes
Inuenít: Meſues nec documenta legunt:
Nõ Auícẽna docet medícos tam dogmata vana:

Sapien. xii.

Nec tales medícos: docte Galene: foues:
Sed ſua ín herbarũ díſcunt medícamína líbro:
Multa ſupſtitío: dogmata falſa patent.
Et vetulę prauam pręſtant medícamínís vſum.
Quas ſequítur paſſim ſedula turba tamen.

glo. in. c. fi. xxix. diſ.

Profitentur enĩ cunctos ſanare dolores:
Perq; horas cunctas / per loca / perq; díes.
Et ſua q; puero atq; ſení collyría proſint:
Quod matrem iuuít: proſit ídẽq; ſení.

Seneca.

Non opus eſt cauſas rerum atq; elementa tuerí:
Naturę vires hęc medícína premít.
Et morbos varíos vna diſſoluít ín herba:
Qualem forte ſíbí Theſſala ſaga dedít.

Cuculus chirurgicus

O cucule emplaſtro quís te docet / aut alabaſtro
Ex vno cunctís poſſe preeſſe malís?

Sapien. i.

Eſt medícus: veluti índoctus ſolet eſſe patronus
Conſultus / quí non ſcít dare conſilium.
Aut te non medícum dícas: aut díſce mederí:
Aut ſí vís medícus: ſís fatuuſq; ſímul.

De ſęcularis potentię exitu

Non fuit in terris vnq̃ tam magna poteſtas:
Tempore quę fragili non quoq; diffluueret:
Cuncta rapit lœthum: mors vltima linea rerũ eſt.
Res hominũ nulla conditione manent.

Potentatus ſeculi finis.

Cũctis dieb⁹ ſuis impius ſupbit: & numerus annorũ incertus eſt tirannidis eius. Multi tiranni ſederũt i throno: & i ſuſpicabiľ portauit di adema Multi potẽtes oppſſi ſunt valide: & glorioſi traditi ſũt in manus alteroꝝ.

O tardos animo fatuos: quos magna poteſtas
Eleuat: & nimiũ qui munera vana ſequuntur:
Tanq̃ perpetuis vita hec ſit firma columnis:
Nec moribunda quidẽ capiat p tẽpora finem.

Iob.xv.
Eccl.9.&.29.
Iuuenalis in ſatyra oĩbus i terris.
Eccs̃.xi.

Cęſar Iulius .Magnanímus cęſar quí ſub íuga romulum traxit
Marte ſat índomito/ſpatíoſí clímita mundí:
Et tenuit ſceptrū regní/faceſq; ſuperbos
Solus: & íncępit cíues torquere pōtentes:
Tempore ſed modíco tam ſęua potentía manſit
Horrenda cecídit tandem cum morte necatus.

Darius Rex Perſarum. i.mach.i. Sceptraq; perſarū Darius tulit: optima regna &:
Sed non contentus propríís: externa cupíuít
Impería: hínc propríū perdít regnū & díadema

Xexes de q̄ Iuuenalis & Herodotus li.v. Ipſe etíam Xerxes regum dítíſſímus olím:
Dum cupít externas bello popularier oras:
Attica regna adíens: amíſit/caſtra/víroſq;:
Atq; rates paríter turrítas merſit ín vndís:

Nabuchodonoſor. Dañ.3. Et Nabuchodonoſor ſceptro Babílona gubernās
Fortunę nimíū dum fidít: tentat honores
Díuínos preſtare ſibí: ſed ſūma poteſtas
In ſpecíem bruti regem mutauít ínanem.

Alexāder.m. Iuuenalis Magnus Alexander cuí vix ſuffecerat orbís
Immenſus: graiís primus dominator ín oris:
Nō ſecum ad ſtygiam ſua vexít regna paludem.

Cyrus Herodotus & iuſtinus li.i. Quíd Cyrum refero? lambens ín morte cruorem
Sanguínís ípſe ſuí: ſíc tranſít gloría mundí.

Creſus Herodotus li.i. Crœſus quandoquídē regníſq; opibus vel opímís:
Non contentus erat: tamen hunc fortuna fefellit:
Euertítq; ſuum regnū: atq; potentía ſceptra.

Eccleſi.x. Omnía regna cadunt: ruit & mundana poteſtas:
Exemplū dat Roma potens: Carthago: Mycęne:

Eccleſi.xlix Et Solymę. atq; Tyros: & Grecía tota: ſubíbit
Iob.iii. Mox latíū. pereunt q̄a nam mortalía cuncta
Apoca.xviii. Quę facímus; cunctis exítus vnus erít.
Sapiētię. vii.

De prędeſtínatíone.

Quí precíum poſcít quod non meruíſſe vídetur:
Atq; ſuper fragílem ponit ſua brachía cannam:
Illíus/ín dorſo cancrorũ/ſemita ſtabít:
Deuolet ínq; ſuum rictum/ſatís aſſa columba.

Preſcien tia dei.

Elegít nos ín íp̃o añ cõſtítutõnem mũdí vt eſſemus ſancti & ímacula ti ín cõſpectu eí⁹ ín caritate q̃ p̃de ſtínauít nos ín ado ptíonem fílíoruz Omnes quidẽ p̃= ſcíti pauciveroad vitam p̃deſtínatí Nouít de⁹ q̃ ſũt eius: ex hís nemo ſeducítur.

Scíre nefas homíní quę ſit díuína voluntas:
Quíd ve deus ſtatuat: quís fínis: quę ſíbí merces:
Hęc fatuíquęrunt: quíbus eſt nímís anxía cura
Noſſe: quod a ſuperís decernít: atq; p̃bat· í.í.

Ad ephe.i. de pe.diſ.iiii. c. benedictus s ii.thimo.ii.

Ad Roma.i. puer.xxvi. Pręcipue iccirco fatuos hoc carmine verso:
Ignaui qui sũt: qui vix elemẽta sacrarũ
Hiero.in plogo biblię. Gustarunt legũ: docti tamen atq; periti
Esse volunt: librosq; reuoluunt: more sinistro.
Exponũt falso / quod sanxit diua voluntas.
Arbitrioq; suo: scripturã & dogmata sacra.
Atq; reluctantem conant̃ vertere sensum:
Audi igitur fatuos: qui sęuo errore trahunt̃:
Audacesq; volũt superũ depromere mentem:
Audi quę referant stulta & petulantia verba:
Grego. in dia xxiii.q.iiii. obtineri Si deus æternã requiem sedemq; bonorum
Pręscripsit cuiq̃: nihil est quod vertere possit
Aut mutare: sibi statuit quod diua potestas.
Iohan.vi. Sed deus ad pœnas si quem pręscripsit auerni:
Tartereis tenebris si quem damnauit & vmbris:
Hunc nihil eripiet. tanq̃ deus optimus auctor
xxiiii.q.iiii Omnipotens non sit: non iustus: non metuendus.
Nabuchodonosor Dat precium nulli nisi qui meruisse videt̃.
Sapiẽtie. x. Pro meritis reddi: debent̃ pręmia iustis:
Hiehemię.li. Iniustos pœnas dignũ est perferre minaces.
prouer.xxiiii Qui domino seruit sincero pectore: leges
Ecclesi. xii. Et fidei obseruat: preciũ & votumq; capescet.
Math.xvi Desine stulte precor superũ confringere fatum.
Ad Roma.ii Nos deus omnipotens ad gaudia magna creauit:
Apoca. xxii. Omnibus & nobis cœlorũ regna parauit.
Non vult ꝙ nigri subeamus tartara ditis:
At propria ruimus culpa: superosq; negamus
Reddere qui iustis animis pia gaudia possunt.
Desine stulte loqui: petulans compesce labellũ:
Ysaię.xlv. An vigulo cacabus dicet: cur vrceus haud sum?
Ad Roma.ix Sic placet artifici. bene qui bona cuncta parauit

De obliuione sui ipsius.

Qui volet alterius subitas extinguere flāmas:
Atq; suę patitur vrere tecta domus:
Est fatuus: decet & stultorum fistula talem
Aduocet vt stolidos ad sua vota viros.

Neglige re ꝓpria.

Agris suis sitiētibus: alieni irrigādi nō sunt. Ordinata charitas incipit a seipsa. Qui sapiēs sibi ipsi ꝓdesse nequit / nequitq̄ sapit. Miserere aīme tuę placens deo.

Qui curas hominū tolerat: semperq; laborat
Vt res alterius peragat / fructumq; ministret:
Nec curare suas properat res / cōmoda / fructus:
Quin sua p⁹ponēs facta atq; negotia passim

in.l. culpa est ff. de re iu. & in.c. nō est sine culpa. de reg. iu. li. vi.

Eccleſi.xxx Iu rebus propriis ſtultus dormitat & excors
Intentiſq; oculis aliena incõmoda penſat.
Hic legat interea noſtri documenta libelli:
Qui ſua cõtemnens aliena negotia verſat.
de pe.diſ.ii qui vult Cum tamẽ omnis amor: prima a ſe exordia ſumit
Incipit a ſeipſo: proprio nil gratius vſu.
Therentius Hoc docuere ſophi/docuitq; Therentius illud:
Hoc docuit veteris ſanctiſſima pagina legis
l.preſes.C.de ſer.& aqua. Qui vult alterius res explorare frequenter:
Se prius inſpiciat: ſibi conſulat: atq; labores
Inde ſuos prudens proprios conuertat in vſus.
Cicero in epi. Alterius iactum luſos qui attendit: & vſq;
Negligit ille ſuum: ſtolidus rationis & expers:
xxiii.q.v.ſi placet Qui vult flãmiuomas vndis ſedare fauillas
Prouer.xi. &.xxxi. Alterius tecti: proprioq; in culmine flammas
Conſpicit: atq; ſuis laribus ſuccurrere differt:
Ille parũ ſapiens: ſua non bene comoda curat.
Alterius qui portat onus/ſuffertq; labores:
Negligit & ꝓprium: diſcrimina ſolus habebit.
xix.q.ii.duę. Qui cauſa alterius facit id: quod parturit ipſi
xiiii.di. ꝙ ait Contemptum: riſus/incõmoda/damna/labores:
Vix noſtrã effugiet fatuã quin ſcandet in arcẽ:
At aſinũ manibus ducens ludibria tollat.
Prouer.v. &.xxvi. Quid te ſtulte iuuat peregrinas voluere cauſas?
Quid ve alios curas? proprii ſis tutor honoris.
Diſce domus proprię/cauſas/res/cõmoda/primũ.
Prouer.xx Quęrere: & inde tibi ſit cura labor quoq; amici.
Eſt penitus fatuus qui curat res alienas:
Prouideas domui proprię/diſpone/miniſtra:
iiii.Regũ.xx Hoc decet: inde tibi ſit proxima cura ſodalis.

De vitio ingratitudinis.

Quí ſibi vult fieri offitium bonitatis amicū
Atq; operas promptas appetit alterius:
Eſt tamen ingratus: nec munera prompta viciſſim
Offitii preſtet: nil probitatis habet:

De ingratis

Quicunq; tibi ali quid opatus fuerit: ſtati ei mercedem reſtitue. Et merces mercenarii tui apud te omnino nō remaneat Fecūdos decz imitari agros qui ml'to pl⁹ reddūt q̄ acceperūt. Oēs ſapientes odere ingratos. Ingratitudo exſiccat fontē bonitatis.

Eſt fatuus qui multa petit: ſemperq; repoſcit
Offitium alterius. & negat ipſe vices:
Qui ſibi vult fieri quicq̄: debebit honores
Reddere/ & æquiualens munus amicitię.

C. de liber. & eo. li. l. i. & ii. xii. q. ii. ofra. Tullius in of. i. iii.

Ad collo.iii
Leuiti.xix.
Tobię.iiii.
Ecde.xxxiiii

Qui capiti alterius curas magnosq; labores
Imponit: preciũ conferat ille simul.
Dedecus est ingens: si quis benefacta laboris
Accipit: equales denegat atq; vices.

Plautus in asi.

Qui cupit ex aliqua lucrum nancisci re arte:
Hoc sibi proponat menteq; constituat:
Eroget impensas: nec rebus parcat auaris.
Si saltem laudem poscat habere bonam.

Prouer.xxii.

Et si pręcipuos acquirere tentat honores:
Munificus/blandus/sit pius: atq; bonus.

Sapien.xvi
Eccle.xxix.

Qui bene contentus: facto nequit esse labore.
Quem modico precio soluere/habere potest.
Non indignetur: sibi sit querimonia nulla:
Si labor/& meritũ forte negetur ei

Eccles.vii.
Malach.iii

Qui petit alterius opas/benefacta/labores:
Ingenioq; frui: munera rursus agat.
Verum a priuatis liceat descendere rebus:
Ingratas vrbes cõmemorare simul.

Camillus de q̃ Titus liuius.

Roma quid ingrata quondam impietate Camillũ
Tractasti: pro te qui fera bella tulit?
Tu procul emeritum pepulisti ex vrbe Camillũ
Quo duce fregisti gallica castra tamen.

Solon de quo Herodotus

Attica terra ferox/pepulisti ingrata Solonem:
Qui statuit leges & bona iura tibi:
Pro merito ingenti: pro sudore atq; labore:
Exilium dederas: Attica terra viro.

Lycurgus de quo Iustinus

Nec taceo ingratos ausus/q; Sparta lycurgum:
Latorem legum pellis ab arce tua.

Scipio affri Titus liuius

Scipio qui fuerat patrię seruator honestus:
Ingratam patriam sensit & ille suam.

Sui ipſius cõplacentia.

Pulmentum fatuis prçſens mea decoquit olla:
Adſit ſtulto q̃ ſordida turba precor:
Adſit qui ſpeculo vultum/faciemq; frequenter
Inſpicit: & ſemper cui ſua facta placent.

Sapie p prie confi dere

Ne innitaris prudẽtię tuę. Aſtut⁹ oia agit cũ cõſilio qui aũt fatuus ẽ aperit ſtulticiam Cũ ſua cuiq; placent facta atq; negotia ſoli. Hinc ſtultis tota eſt terra repleta viris.

Hic bene pulmentũ poſita cõtundit in olla:
Atq; coquit fatuis ſua pulmentaria craſſis:
Qui ſe prudentem fors eſtimat/atq; decorum:
Cui ſua ſola placent: & quẽ veſania ductat: i.iiii.

puer.iii c.ne imitaris de conſti. Ad Ro.viii

Vt ſpeculo ſemper ſe cõtempleť inani.
Prouer.xiii &.xiiii. Cũ tamen: in vitio fatuũ quoq; cernat inertem:
Quamuis non videat/capitis quas porrigit aures.
Hic ſi deberet dygitis iuuare leuatis:
Cũ de formoſis/ſapientibus/atq; peritis
Eccleſi.xx. Iob.v&.xviii Sermo foret: ſeſe cunctis pręſtare putaret.
Et ſibi non ſimilem in ſpacioſo crederet orbe:
Prouer. xxxi Iuraretq; ſimul ꝙ deteſtatio rerum
Ezech.xvi Eſaię. iii. In ſe nulla foret: ſe pulchrũ/ſeq; beatũ
Eſtimat/atq; homines audet iurare deoſq;
Conſulit hoc ſpeculũ ſemperq; & fungiť omni
Tempore: ſeu ſomno iaceat lectoq; ſupinus:
Siue ſtet erectus: vitro ſuſpenſus inhęret.
Otho impera tor ſpeculũ ſp ſecũ habuit Iuuenalis Quid ſpeculũ memorẽ Pathici geſtamẽ Othonis:
Quod ſecũ in caſtris cęſar geſtare ſolebat.
Quottidie barbam qui raſit/glaber vt eſſet:
Vngebatq; cutem cũ ſucco lactis aſelli.
Saluſtius. Offitiũ muliebre quidem eſt: hos fœmina quęrit
Ornatus: ſpeculũ & pendet de fronte puellę/
Retiolũ: & mundũ: contexta monilia: veſtem:
Ordinat: idq; mares hodię comitanť/agũtq;:
Vt ſibimet placeant: ſeſe mulieribus ęquant.
Emius Tullius in of Noſtri etenim iuuenes habitus geſtãt muliebres
Illaq; virgo viri: nulla eſt diſcretio rerũ.
Pygmalion de quo Ouidi us.x. metha. Pygmaliõ effigiem fertur de marmore quondam
Feciſſę: & ꝑ priũ ſibi tam coluiſſe laborem:
Perditus vt fuerit vecors in marmora verſus.
Narciſſus de quo Ouidius iii.meth. Fonte ſuꝑ vitreo periit Narciſſus amore:
Dum ſua forma placet fatuo quam vidit in vndis:
Prouer.xiii Stultorum numerus ſic creuit: & impia turba.

LXIX

De choreis & saltationibus.

Qui choreis gaudet ant saltibus īmoderatis:
Vt cuculā ducat stultior ipse manu:
Ille deū offendit: perdit quoq; tempora frustra:
Contrahit inde etiam plurima damna sibi:

Choree fatuitas

Nil placet i tota sapientibus vsq; chorea Quod iu uet/aut pſit: con deceat ve bonos In circuitu impii ambulant.

Hos quoq; non sanos fore dicimus: īmo furentes: Exodi. xxxii
Qui choreā quęrūt: quos labor ille iuuat: pſ̄. xi
Vt currant passim: veluti furiosa vagatur
Thyas: vbi erectus Thyrsus in arua vocat. Orgia bacchi

Druyde de q bus Iulius ce sar in cõmen.
Vt Druydę saltant pulsantes tympana gallí:
Vertice ín ídęo: cũ furor vrget eos.
Salíi de qbus Virg.ii. geor
Ceu quondã Salíi fetídos saliere per vtres:
Turba/Cybeleíos sic agít ílla choros.
Quíd rogo quíd fatuí plantas in puluere lassas
Efficitis? quę merx digna labore tamen?
Ast ego dũ meditor fatuí prímordia ludí:
Principíí causas cõmemoro esse malas:
Exodi.xxxii. In statua vítulũ dęmon cũ poneret aureum:
Contemptum faceret ímpíus/atq; deo:
i.corin.x. Cum bene potasset populus: persuasít ad ıllam:
Luderet ínq; chorũ turba proterua: íubet.
vide rota glo. in de.i. de cel miss. Illecebrę tales pariũt íncõmoda multa:
Ad vítíũ prębent semína multa frequens.
in de. attendẽ tes de sta. rel. de vi & ho. cl. cum decorẽ. Concurrunt ıllíc pompoſa superbía: luxus.
Et petulans saltus: & furíosa venus:
Nam venus ímprímís/choreís solať ín ıllís:
Hanc sequítur pedíbus turba peculca cítís.
Prouer.ii. Ludus ín orbe quídẽ est nullus damnosíor ísto:
Contamínat stímulís pectora casta suís:
Ludus & íste quídẽ: non pax/sed pugna vídeť
Clamando currunt/vocíferantq; nímís.
Quís locus ímmunís: quẽ non vesanía talís
Contamínat? templí vix loca tũta manent.
Clerus: & ín cappa monachus: puer atq; puella:
Et ıuuenes blandí: decrepitíq; senes:
In gírum saltant pedíbus: ductantq; choreas:
Atq; íncõpositís morıbus vsq; ruunt.
Virg.ii. geor Iudith.ii. Rustícus ín circo teneram cũ flectit amícam:
Non sítís hunc tota nocte/díe ve premít.

De nocturnis ioculatoribus.

Qui cythara/aut aliis ludis de noctę vagat:
Ante domum ſtultę cantando pulſat amicę
A dulcięꝫ mouet luctantia membra ſopore:
Hunc fatuũ oblectat/moriatur frigore noctis.

Nocte lu dere ĩpla teis.

Quoꝝ ſunt in te nebris opa: & di cũt qs videt nos? & quis nouit nos Inſanię plenas vi gilias habẽtes ne qꝫ vitaꝝ neqꝫ nup cras mũdas iã cu ſtodiũt. Stultꝰ p plateas nocturno tpe currit Carmẽ & excluſus flebile cantat amans.

Iam ſatyrę finem poſuiſſem pene: ratemqꝫ
Mouiſſem ad portũ: cęlſaqꝫ vela ſimul:
Sed mihi propoſitum rapiunt nũc turba/cohorſqꝫ Eſaię.xxix. Sapien.xiiii.
Stultorum: vigili qui modo nocte volant.

Iob.xxxiiii

Dū mollem capiūt animantia cuncta ſoporem:
Dū requies animis corporibuſq; datur:
Prouer.vii
Ebria turba vias/vicos/ſtrata/atq; plateas
Occupat: & clamat: ſtultaq; verba canit.
Nocturni lemures ſtigiis de fontibus orti:
Hos homines turbant: eumenidūq; cohors.
Hy cytharas feriūt: hi dulcia barbita tangunt:
Hi fidibus ludunt: Iſmariaq; lyra.
Ouidius in arte Lucę.v.
Ante domū cantus charę modulanť amicę:
Et ſtantes vlulant: cantica ſtulta canūt:
Non abeunt: donec fundať vrina matellis:
In caput aut donec ſaxa/vel olla volat.
Quin etiam hęc peragūt hyberno tpe ſtulti:
Cū glacie & niuibus candida tecta rigent.
Sapien.xvii. Iohan.xi.
O male prudentes: quid vana hęc gaudia noctis
Delectant? quid vos currere nocte iuuat?
Nec ſolū iuuenes: humili de plębe creati:
Cantando tacitę ludicra noctis agūt.
Hoc ꝓceres faciūt: clerus/monachi/atq; ſacerdos:
Ad ludū hos omnes fiſtula ſtulta vocat.
Hic latrat: ille boat: balatum ructitat alter:
Toruius exclamans: plus ſibi laudis habet.
Hac etiam in turba reperitur ſępe maritus:
Qui ſolet in fatuo ducere fune chorum.
Vxoremq; ſuā viduo in lodice cubantem
Deſerit: & cauſam dat ſibi ſępe mali.
Iuuenalis.
Dū cuculam paſcit vir: fœmina ſępe nouellam
Currucam admittens: oua aliena cubat.
Adephe.iiii. i.theſſa.iiii.
Vos igitur moneo facitis qui talia: veſtras
Obſeruare fores: ſeu remanere domi.

De mendicis & eorũ vanitatibus.

En metui ne me ſtultę defectio ſectę
Afficeret: numerus nec ſatis vſq; foret:
Sed mendicorũ turbas ſcrutatus vbiq;:
Inueni paucos (credite) vbiq; bonos.

Mẽdicãtes ipbi.

Tot mẽdicorũ cernis fraudeſq; doloſq;. Vt merito hos fatuis grandibus accumulem. Vtili⁹ eſurienti panis tollit̃ ſi de cibo ſecurus iuſtitiam negligatq̃ eſurienti panis frangatur. vt iniuſtitię ſeductus acqeſcat.

Inter mendicos fatuorũ eſt magna caterua:
De quorũ ritu noſtra camęna refert.
Se plures nutrire volunt: natoſq; tenellos:
Hoc ſtudium multis: hęc quoq; vita placet:

C. de mendi. vali. li. xi. v. q. v. nõ oĩs. & 6. di. c. paſce glo. ſup marh

c.auaricie de preben. Prouer.xiii

Clericus: & monachus rerum qui ſeruat aceruũ:
Mendici exercet attamen offitium:
Paupertatis onus tales plerumq; queruntur:
Aſt opibus pleni/diuitiiſq; rogant.

Luce.xi. Tobie.iiii. &.xii. Eccleſi.iii. pſ.xl.

Vſu oportuno eſt elemoſyna ſacra ſtatuta:
Vtq; inopi ſolũ/pauperibuſq; detur.
Hanc dedit oipotens homini vt releuamen egeno
Eſſet: ſed tamen hanc plębs vitioſa rapit:

Danielis.iiii

Non prior in clauſtro: non abbas: preſbiter atq;:
Cenſibus in propriis cor ſatiare queunt.
Plus cupiunt: ſaccos/capſaſq; inferre per vrbes
Mandant: hiſq; domus/limina cuncta premũt:

Eccleſi.vii.

Per plateas currunt mẽdici: perq; tabernas:
Nullus ab his vacuus nũc locus eſſe poteſt.

de pe.& re.c. cum ex eo

Sunt qui reliquiis ſanctorum munera poſcũt:
Et quęſtũ faciunt per loca cuncta ſuũ.
Spirituũ vendunt pennas ſępe æthereorũ.
Vanaq; nõ nunq̃ corpora/& oſſa ferunt.

Eccleſi.xix l.vna.C.de mẽdi.vali.

Sunt alii qui cũ validi ſint corpore & annis:
Mendicant tamen: & crimina grandia agũt.
Fraude ſua pueris effringunt membra parentes
Vt morbos vlulent: vulnera grata fleant:
Et ſtipem precibus poſcant: manibuſq; quadrãtẽ
Quas fraudes melius theutona ſcripta notant.

Vide librum ſtultoꝝ in lingua theutonica latius

Mẽdicant multi iuuenes validi atq; potẽtes:
Cauſa eſt: q; labor his atq; opus omne graue eſt
His q; a plus placuit alienis viuere rebus.
Paupertatis & hinc pondera grata gerunt.

xlii.di.quieſcamus i glo.

Si mẽdicorum pergam memorare profanos
Ritus: & mores: pagina deficiet.

De iracundis mulieribus.

Sunt plerique mares/asinos equitare frequenter
Qui cuperent: si non fœmina prima foret:
Sed qa precipitem mulier contorquet asellum:
Fœmineo hinc generi pareat vsq; pecus.

Iramkiebris.

Mulierē bonā qs inueniet? ꝓcul de vltimis finibus p̄ciū eius. Melius ē habitare in terra deserta q̄ cū muliere rixosa & iracūda Cōmorari leoni & draconi placebit pl9q̄ habitare cū muliere neq̄. Breuis oīs malicia sup̄ maliciā mulieris. Et nō ē ira sup̄ irā mulieris.

Fœmineū laudare genus mea carmina vellent
Nunc potius: sed me causa maligna mouet:
Si natura negat: facit indignatio versum:
Fœmina me patitur praua silere nihil:

puer. xxi.
Eccles. xxv

Prouer.xxi
Cõmendare bonas mulíeres ſemper amabo
Sed paruas verſu dilacerare decet.
Ad quod ſecurũ facit/& dictare paratũ:
Nulla ꝙ hanc Satyram fœmína docta leget:
Cornelia
Gracchorum mater leget hos Cornelía nunq̃
Verſículos:mulier nulla díſerta leget:
Propterea audací depromam carmína vultu
Laudabo íuſtas:dílaníabo malas.
Eccleſi.xix
Fœmína quę ſophię íucũdo lacte foueť:
Et quam delectat cũ probitate decor:
Non facíle ad crímen putídũ:moreſq; pudendos.
Corruit:aut tentat dedecus atq; nefas:
Eccleſi. xxvi.
Fœmína íuſta quídem mulcet plerũq; maritũ
Iratum:placat ſeuítíamq; vírí.
Heſter
Rex quondã Aſſuerus:mandauerat enſe necãdos
Hebręos cunctos/& íugulare víros:
Heſter ſed verbis placabat pectora regís:
Iratũ blanda mollíit atq; prece:
Abigaíl
i.Reg.xxv.
Eccleſi.xl.
Prouer.vi.
Rex pius a Nabal ſpretus:lenít ab vna
Abígayl: gladíũ/contínuítq; manũ.
Salomon
iii.Reg.xi
Ecclc.xlvii
Prouer.ix.
&.xxv.
Eccleſi.xxv.
Eccleſi.xlii.
Conſiliũ dat caſta bonũ:dat fœmína mores
Ingenuos.mala ſed non pía vota parit.
Conſilío Salomon mulíerum ínfectus íníquo:
Vt coleret falſos/ín ſua damna/deos.
Línguulaca eſt mulíer:ſemper profundere voces:
Verba díra cupít:& ſíne fíne loquí.
Ouidius.v.
metha.
Pieris ínnumeros pullos eduxerat olím:
Longius emíſit ſemína pica loquax.
Prouer.ii.
Eccs̃.vii.
Erue díue pater/rex cœlí & conditor orbis:
A nequam & praua nos muliere precor.

Est picis similis mulierum garrula turba — Ecclesi.xiii.
Quę garrit: querit̃/eiulat atq; furit. — Prouer.vii
Fœmina quę semper nocturnis litigat horis: — Iuue.vi.saty.
Et pacem in strato non sinit esse thoro — Ecclesi.xxvi
Murmurat: & tacitos blactit malesana susurros:
Atq; molesta viro litigat illa nimis — ꝓuer.ii.&.v
Fœmina sępe etenim versuta est atq; maligna — Ecclesi.xix.& xxv.
Vt sibimet prudens/imperet vsq; viro:
Nec poterit tolerare boni documenta mariti:
Nec vult pacifici vota tenere viri.
Sępe cadit iustus metuenda in damna maritus: — Eccs̃.vii.
Vxoris temerę quę sibi lingua parit.
Amphion testis: Thebanę conditor arcis: — Amphion Oui.vi. meth
Vxoris Niobes crimina morte luit.
Si phas vsq; loqui foret his: Calphurnia nudum — Calphurnia. i.l.ff.de postu
Monstraret clunem: & posteriora viris.
Nulla adeo in terris animantia/siue creata:
Quantũ fœmineum concitat ira genus. — Eccle.xxv.
Fœmina dũ insanit malefido agitata furore
Sęuitiam superat: dira leęna: tuam:
Seuior hyrcana est hęc fœmina tygride: raptos
Dum catulos sequitur: fœmina sęua magis.
Exemplũ prębet nobis irata Medea: — Medea de q̃. Seneca ĩ medea.
Natos truncauit quę furibunda suos.
Exemplũq; dabit nobis simul impia Progne: — Progne de q̃. Ouidius.vi meth.
Quę teneri nati membra necata coquit.
Qꝫ nisi perdoctus Iuuenalis cuncta referret
Crimina: quę mulier fingere sępe solet:
Vellem quandoquidem ritus memorare vetustos
Fœminęi generis: & recitare dolos.

Eccl̃s.vii. Cor mulierís enim: cũctís ſpinoſius herbís:
Felle tumet ſemper: pectora bile dolent:
Nil manet intactũ putido mulieris ab ore:
Eccleſi.xxv. Perturbant mores: fœdera/iura/fidem:
Prouer.ix. Et fœdant thalamũ ſacrum: nec pronuba Iuno
Eccleſi.xlvi. Has vetat in vetite crimina legis agunt.
Fida comes nulli mulier vult eſſe marito:
Grande ſupercilium fœmina praua gerit.
Iuuenalis Euacuat loculos nũmis: & conterit omnes
Cenſus: atq; domus penſitat acta nihil.
Prouer.xxx Sunt tria ſollicitant quę terram/quę mare: quartũ
Quod nec terra poteſt: nec maria vlla pati:
Seruus qui factus dominus/magnuſq; patronus:
Tum fatuus totiens ebrius atq; ſatur:
De in furioſa quidem mulier: pręcordia cuius
Liuor edax ſemper: iraq; ſęua rapit.
Quartũ quod ſuperat cũcta hęc/ancilla ſupba:
Hęres quę domine ſit cito facta ſuę.
Iuuenalis At modo de tali cupio muliere ſilere:
Prębet quę poclis dira venena viro.
Agrippina Pontia. Qualis Agrippina: aut veſanę Pontia mentis:
Quales & ſatyri pagina docta notat.
Danaides Clytimneſtra Bęlides occurſu terrent modo corda virorum.
Sęua Clitimneſtra: & fœmina quęq; mala.
Lucretia Thais Iungit in thalamis Lucretia rara maritis:
Thais habet partes perfida in orbe ſuas.
Portia Cath. Sabina Portia rara hodie contingit iuncta Cathoni.
Nec multis nubit caſta Sabina viris.
puer.xii. Eccleſi.xxv &.xxvi Fœlix qui poterit mulierem ad vota tenere
Vſq; ſua: & caſtũ continuare thronum.

De potentia fatuitatis.

Stultitia extendit castra & tentoria passim:
Et secum totus militat orbis iners:
Precipue stulti. quos magna potentia vectat:
Et qui diuitiis/presidiisq; valent.

Potētia fatuitatis

Oibus in terris tenet īsipiētia sceptra. Illiꝰ & sequit regia turbapedes Rapinasmeditat mens eoꝝ: & fraudes labia eoꝝ loquunt. Iccirco lapsi i die angustię minuet fortitudo eorum. & lucerna impiorū extinguetur.

Cum tibi nemo ausit prauos ostendere mores:
Esse scitus qui contendis stultissime diues:
Hinc cęco incędens in tramite: turpius erras.
Vis sapiens cunctis reputari & ditier/horis:

Sapien.v. puer.xvii. &.xxiiii. Eccle.xxxiiii

Tu licet inſcitię plenos effuderis orſus.
pſ.ix. O quotiens cū nemo velit pręponere ſtultum
puer.xxvii. Se laudat: fatuuſq; refert mauortia geſta
Eccleſi.xv. Plurima: cū maleſana tamen/quę prodit ab ore ẽ:
xxii.q.ii.pri. Iob.xxxvii Laus ꝑprio: aſcribit ſolus ſibi fortia ſtultus.
puer.xx. Fortunata nimis tellus quę principe diuo
Eccs̄.x. Ornat̄: quem vix ſupet vel magnus Vlyſſes:
Sapien.vi. Tempora partit̄ prudens: cū tempore verſat
Singula. nō illum nūmus: nō munera captant.
Virtutis cultor ſed enim: & ſua proſpera regna:
Eccs̄.v.&.x. Ve terrę cuius rex eſt puer: illius atq;
Prouer.xxx Conſulibus tuceta placent. nocturnaq; vina.
Hic etenim imperiū regnū quoq; diſſipat omne.
Sapien.xi
Eccleſi.x. Stultus in arce ſedens palpatus munere ſpurco
Inuertit leges: conſeſſus/roſtra/viroſq;:
Alter amicitiam prefert: inſontia damnat:
Sancta hinc ſimplicitas terit̄q; caditq; nefande:
Sap̄.vi.& xii Aequo deberent libramine iura foueri:
Danie.xiii. Sed vereor ſint pſeudo ſenes quos caſta Suſanna
ii.macha.iiii. Allicit: Andronici ꝑ quo perimat̄ Onyas.
iii.Reg.xx. Vota etiam Benedab fregit dum munera vidit.
i.Macha x ii Et Ionatham Triphon per munera miſſa fefellit:
Iugurta de q̄ Saluſtius. Sic Romam quondā tetigit clamando Iugurtha
Vrbem venalem cū diceret: & perituram
Munere: ſi dives emere illam temptet iniquus.
Ouī.de arte
Hora.i epiſ. Munera crede mihi placant hominesq; deoſq;:
Omne genus nūmū venerat̄: pectore vincit
Eccs̄.x. Fortia: inacceſſum linquit nihil: omnia vaſtat.
Eccleſi.x. Quo ſibi concumulet numerū ingentemq; cateruā
Stultitia: & regnet cūcto & dominet̄ in orbe.

De cura astrologię.

Est fatuus ſiquidē/vanuſq; :incredulus atq;:
Ex astris cupiens nosse futura polí:
Rustícus & quíuis indoctus:certat haberí
Astrologus:fatuas fingit ephimerídas.

Astrologię vanitas

Futura p̄ſcíre ſolius dei ē: q; in ſui cōtēplatōne etiā angelis illa p̄ſcíre facit. Non líceat igiť xp̄ianis tenere traditiōes gēti liū & obſeruare & colere elemētum aut lunę: aut ſtellaꝝ curſus: aut in anē ſignoꝝ fallaciā p̄ domo fatiē davel p̄pter ſegetesvl' arbores plātandas vel coniugía ſocianda.

Astrologus etíam decet huc arceſſere vanos:
Atq; mathematicos/arioloſq; ſimul:
Huc ades astronōe/atq; plāetíſta/augur/ aruſpex
Sortílege/& quiſq; ſydera ſola colís. k.iíí.

29.q.5.non liceat chriſtia. et p totum et 26.q.7.nō obſtuetis &.c. ſe

Ad Gall.iiii. 26.q.7. quis existimaret.
Singula facta hominũ parua atq; minuta recenses
Exponis vano sydera iuditio.
Stultoꝝ in numero plures nũc scire futura
Conant̃: rebus peruigilantq; malis:
26.q.2.ipsos.
Astroꝝ cura est illis: & sydera spectant:
Omne quod ostendunt astra referre volunt.
Exodi. xii
Archanas rerũ causas: elementa/planetas:
Spectant: & quicquid lucidus orbis habet.
Planetistę
Errorem hic lunę variũ: solisq; labores:
Astrorũ motus: inspicit atq; vices.
Saturnus. Mars Venus Mercurius Iupiter.
Hic docet immitis quid sydus triste minetur
Saturni: quid Mars significare velit.
Hic aperit quo lęta Venus se proferat astro:
Atlantisq; nepos. Iupiter atq; pius.
Saturno genitos ad furta & probra recensent:
Quos tamen atq; bonos reddere fata queũt.
Et natos Martis referunt ad tristia bella:
Quos pace interdum cernimus vsq; frui.
Ad Titũ.ii. Ptolomeus.
Iuste age: nec dubita/sapiens dominabit̃ astris
In manibus summi stant elemẽta dei
Ad Roma.xi Ecclesi.i. ps̃.xxxv.
Iuditium siquidem & mentem vis scire tonantis
Stulte mathematice o: te furor vnde rapit?
Tu facis: omnipotens tanq̃ sua fata reuelet
Mortali cuiuis: iuditiumq; poli.
de pe.dis.iiii. in domo
Omnia linquamus supero: qui cuncta creauit
Qui nutu/cœlum/& sydera clara regit
Ad ephe.i Ad Rom.viii 26.q.5.non l3 26.q.3. admoneant.
Astra quid aduersi possunt portendere? si nos
Defendit: cuius gloria summa/deus.
Quicquid ephimerides referunt: ꝑ inane laborãt:
Nil genesis: sortes/nil quoq; fata valent.

De geographica regionũ inquiſitione.

Qui cœlum & terram: latũ metitur & orbem:
Clímata deſcríbit: & memorat populos:
Híc fatuũ inſtantẽ craſſa a ceruíce repellat.
Nil bonítatis habent hęc monumenta quídem.

Mathematicę ſupſtítio.

Stultior ílle qdẽ q mẽſurã vndíqꝫ terrę. Metíť: nec ſe nec ſua ſcire valet. Furor eſt: ꝑfecto furor egredí mũdũ: & tanq̃ interna eius cuncta iam ſint nota: ita ſcrutarí extera. Quaſi vero menſurã illiꝰ rei poſſit agere/q ſui neſciat: aut hoies poſſint videre q̃ mũdus ipſe ñ capiat

Non ſatis eſt ſapiens: non eſt ratione polítus:
Sed noſtra in naui carbaſa plena trahat:
Qui latera immenſi mundí metiť/ & orbis
Climita: ſtat fatua circinus inqꝫ manu:

Plinius li.ii. circa prin.

26.q.7.c.igit Nosse cupit cũctas regiones/& loca cuncta:
Humano siquidem/cognita non generi:
Esa.xl. &.48 Nunc orbis lati metas: longosq; reflexus.
Eccs.iiii. Pensantur: fatuos sedula cura mouet.
ii. Corin.x. Noscere conant gentes quas spectet Eous:
Quas calor australis: occiduusq; tepor.
Abacuc.iii. Stultus hyperboreum mensuram flectit ad axem:
Et querit populos hac regione feros.
Mensuratq; vrsam dygitis quandoq; minorem:
Quo populos tali sub regione notet.
Europę atq; Asię spatium collustrat vtrũq;:
Grecos/Aeolios/Cappadocas/Cylices:
Et lybię gentes rutilo sub sole iacentes:
Atlantem/& Calpen: Herculis atq; fretum:
Semotam Thylen: querit vel in orbe Brytannos
Extremo: & radio Theutona claustra notat
Nosseq; vult tumido positas in gurgite gentes.
Et causas reflui succiduiq; maris.
Strabo Prestita cosmographi lustrat documenta Strabõis
Intactum toto nil sinit orbe quidem.
Eccs.vii. Quid geometer enim tantas in pectore curas
Concipis? incassum circulus ista terit.
Plinius Plinius errauit: quamuis spectabilis auctor:
Errores varios & Prolomeus habet.
Ptolomeus Sapien.iii. Hiere.ii. Inuauũ siquidẽ multorũ corda laborant:
Rebus in incertis quos ita sudor agit.
Ezech.xiii Eccle.xxxiiii Antea quę fuerat priscis incognita tellus:
Exposita est oculis & manifesta patet.
Ferdinandus hispaniarum rex. Hesperię occidue rex Ferdinandus: in alto
Aequorę nunc gentes repperit innumeras

LXXVII

De eo qui non vult esse fatuus.

Marsia cũ docto certauit Apolline: victus
Amisit palmam: perdidit atq; cutem:
Attamen in manibus pendebat fistula stulti:
Et fatuus mansit Marsia vt ante fuit.

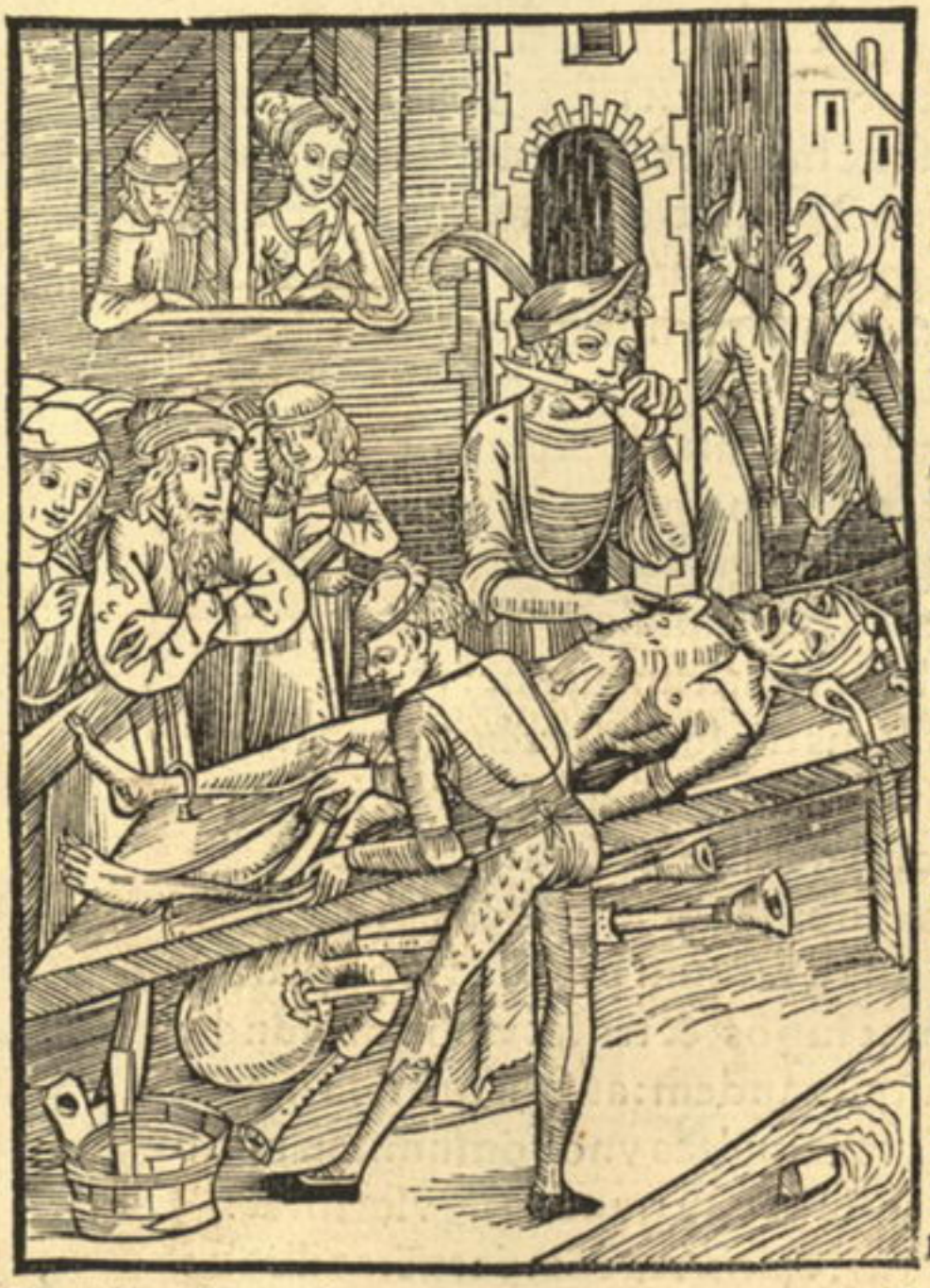

Nõ uelle stultitiaz

ꝑpriam recognoscere.

Si cõtuderis stultũ in pila q̃i ptisanas feriẽte desup pilo: non auferet ab eo stultitia eiꝰ Plus ꝓficit correctio apud prudẽtẽ q̃ cẽtum plagę apud stultũ. Expedit magis vrsę occurrer̃ raptis fę tibus q̃ fatuo cõfidenti sibi in stultitia sua.

Quilibet hanc fatuus naturam continet in se
In solita vitę proprietate manens:
Rideri ꝙ nõ sentit se: illudier atq;:
Marsia propterea decoriatus eras.

puer. 27. & 17
Oui. 6. meth.
Oui. vi. fas.
Iuuenalis

Nam phœbum cythara doctum irritauerat ille
Ad pugnam: propter quam sine pelle iacet.
Huius ad exemplũ: tantis obducta tenebris
Eccs̃.ii. Stultoꝝ mens est & ratione carens:
Prouer. xxvi Vt fatuus quisquis se tempore credat in omni
Prudentem: sapiat cũ tamen ipse nihil:
Ecclesi.xx. Nec tamen aduertit risus: hominũq; cachinnos
Sapien.iiii. De se sic fieri: nec videt auriculas:
Seria cuncta putat/cũ risu illuditur ipse:
Ecclesi.xix Quęq; audire cupit: credit & illa libens.
Tibia dependet solitis innexa lacertis:
Stultitię signũ prębet vbiq; suę.
Oui.i. tristiũ Si quis opes multas locupleti possidet arca:
Prouer. xix Thesauros magnos & tenet in cumulo:
Hunc plures vigili cursu sectant̃ amici:
Semina qui cumulent ad scelus atq; nefas:
Lucę.xv. Et spoliant stultũ iuuenem:: vacuũq; relinquũt.
Prodigus his sociis heu bona cuncta terit.
Tulli⁹ de amicitia. Amplius & vacua dũ nil seruauit in arca
Nec res occulto sensit abire dolo:
Factus inops tandem: cunctis priuat̃ amicis:
Et refugit fatuum perfida turba procul:
Acclamat supos: & tristia verba profundit:
Penituit tandem: at sera querela nimis.
l. ius alimẽtorũ.ff.vbi pup edu.deb. Qui res tam multas vno consumit in anno
Ad cursum vitę quod satis vsq; foret:
Est fatuus: vafris/res compartit̃: at illi
ꝓuer.xxviii Plus nũmum quęrunt q̃ vel amicitiam.
Ex quo paupertas: cõtemptus/risus/egestas:
Proueniunt: stultus & sine honore sedet.

De non intellig entibus ludos.

Qui vult cũ pueris/ & ſtultis ludere: debet
Illorum luſus & tolerare iocos:
Ad clauum ne ſit nauis reuocandus: & alta
Vela trahens: malũ frangat. & inde ratem.

Jocũ nõ ĩtelligere

Ludere cũ fatuis qui vult puerisve benigne Illorum toleret verbera/ verba/iocos A facie verbi parturit fatuus tanq̃ gemitus part⁹ infantis Sagitta infixa femori canis ſic verbũ in corde ſtulti Ludusaũt noxi⁹ in culpa eſt

Ludere cũ fatuo qui vult: tolerare nec ipſum
Cogitat: ad fatuos cõnumerandus erit.
Cum puero ſiquidem qui vult contendere: ſtultus
Si non ipſius ludicra ferre poteſt.

Math.vii. i.diſ. in prin.

Prouer.xvi. Stultus & hic pariter mouet ad conuitia riſum:
Ebrius: obtuſus/ dicitur atq; puer.

Eccleſi.i.] Qui vult cũ pueris & ſtultis ſępe iocari:
Alternis vicibus ludicra verba ferat.
Venari qui vult: opus eſt vt retia ponat:
Sectetur canibus: cunq; labore feras.
Quiſquis forte globo cupiat ſubuertere ſtantes:
Erigat ille ſimul mox quoq; pyramides.

Eccleſi xix Pro verbo verbũ: pro luſo ludicra dantur:
Stultus qui poterit non ita ferre vices.
Intolerabilius tamen eſt/ & ſemper iniquum:
ps̃.xxxvii. Pro pietate bona reddere forte malum.
Ad Roma.ii. i.ad Theſſ.v. 1.Petri.ii. Hęc fatuos natura monet/ quod rarius vſq;
Condignas referunt pro bonitate vices.

puer xiii. Eccleſi.xiii &.xxviii Prouer.xxvii Verſari ſapiens vir cũ prudentibus optat:
Cum fatuo ſtolidus quęrit habere locũ.
Q; fatuus tolerat nullũ: ſua ſola putanda eſt
Ambitio: cunctos nam regere ipſe cupit.

c.quia p ãbi. de elec.li.vi. Eſt dolor in ſtolido vehemens: ſi preſidet illi
Prudens. ſe meritum nam putat eſſe virum.
In ſumma noſtram poteris ſic carpere mentem:
Inſipiens ſolus ſceptra teneri petit.

Lucan⁹ i prio Non vult ferre parem: maiorem ferre recuſat.
Cuncta ſibi in terris inferiora putat.

Heſter.iii. Gaudia non Aman male ſanus tanta putabat
Q; cuncti colerent omnia iuſſa viri:
Quantus erat dolor huic/ q; Mardocheus apella:
Non caput atq; genu flectere vellet ei.

Eccle. viii. & xx.&.xxii Qui ſapiens igitur dici cupit atq; probatus:
Inſanos fugiat/ inſipidoſq; viros.

79

Malefacere & non expectare.

Ille quidem celerem contorquet in æthera pilã:
Nec spectat lapsam quo cita pila cadit:
Qui facit infestos multos sibi: reddit & hostes:
Nec lapsus spectat consimilesq; vices.

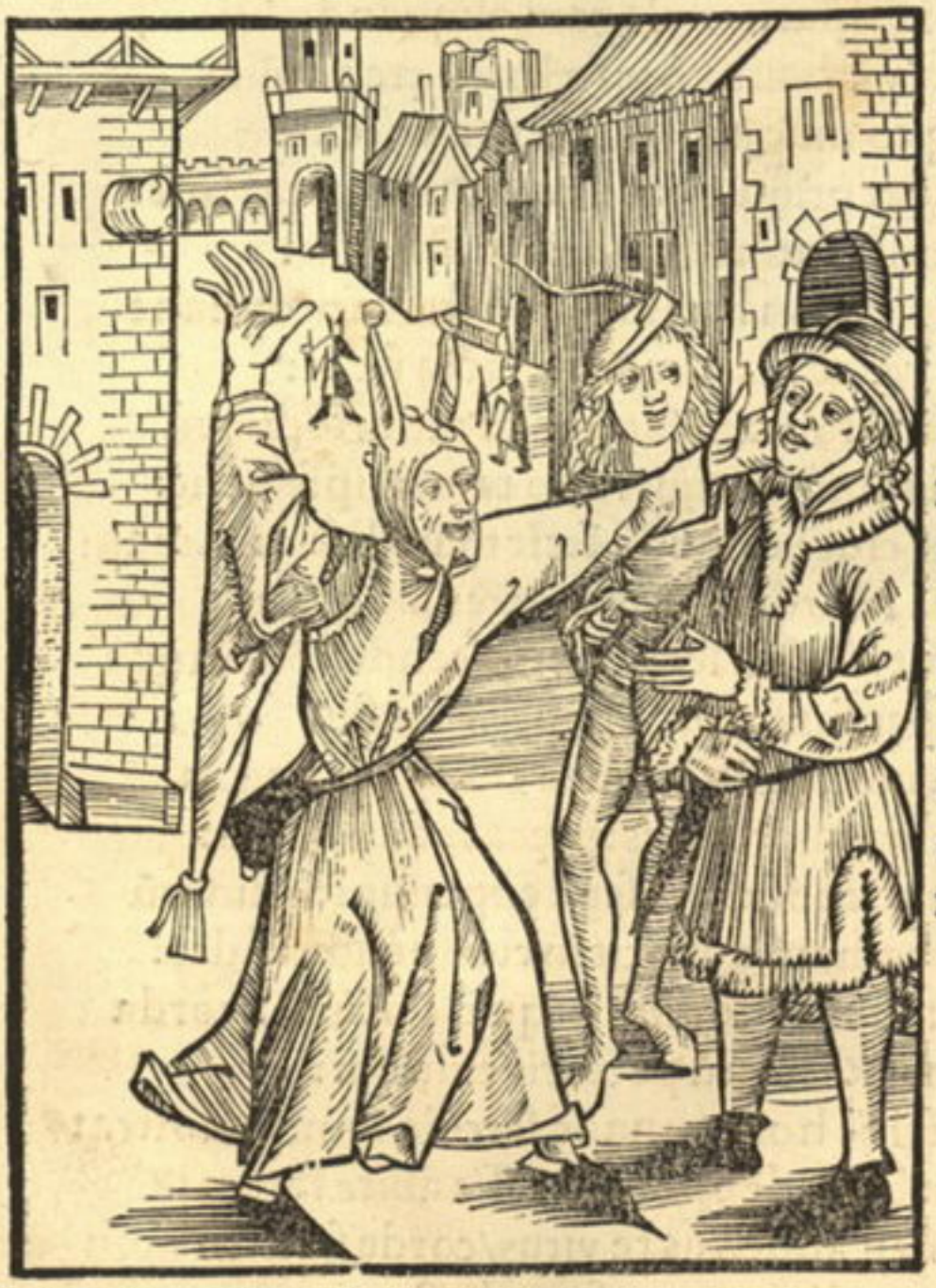

Multos ledere

Heus oim rerum viciſſitudo. Qd tibi vis fieri: mihi fac: quod nõ tibi noli: Sic potes in terris viuere. iure poli. Ab alio expectes. alteri qd feceris. A quo p cedit fraus/ sepe reuerberet ipm

Insulsos etiam fatuos referam qui lędere multos
Percupiũt: lędi non tamen vsq; putant.
Insanum penitus fateor: qui crimina iactat
In faciem alterius: conspuit atq; caput:

Math. vii. In prohe. decre. i. c. dilecti de ma. & obe. ii. q. vi. qui secit.

Nec tamen hęc rurſus fíerí patereturab íllo:
Sapien.xviii Nec vice conſímílí:pertolerare íocum.
Quid ſis facturus bene pręmeditarier ante
Eccle.xxxiii. &.xxxv. Conuenít:haud facías:quod tolerare neges.
In ſaccū quí vult alíos detrudere:ſumat:
Maxílli pariter plagam alíquando ſuí.
Perillus deq̃ Ouidius.i.de arte. Fecerat vt thaurum ínfœlíx ex ęre perillus:
In quo mugítus ędderet ore nocens:
Imbuít at prímus vaccam quam fecerat ípſe:
Crímínís atq; ſuí prędmia íuſta tulít:
Math.vii. Quod tíbí non fíerí cupías o ſtulte prophane.
Ne facías alíís.ne malefacta feras:
pſ.vii. Prouer. xxvi Eccleſi. xxvii Sępe facít foueam fatuus/nocuūq; foramen
In damnū alterius:quo tamen ípſe perit:
Heſter.vii. Nempe crucē quondā fecít maledictíor Aman:
Qua Mardochęi frangeret ılle gulam:
In caput illa ſuū ſed crux deſcendit:& ín aqua
Suſpenſus/laqueo deperít ílle ſuo
Prouer. xvii. Eccleſi.vii. Conuenít cunctís bene te confídere:ſed tu
Prouídeas fraudes:prędcaueaſq; dolos:
Quí bene confídunt ſępe experíuntur amarū
Vírus:nam quís ſcít ín cute quanta fides?
Eccleſi.ix. Prouer. xxiii Non conuíua homíni nequā/cuí líuída corda
Sunt:& ſecretū pectoris exítium:
Ede aít hic hoſpes:nunc fercula ſumíto noſtra:
Iam bíbe:de cęna vt poſſís abíre ſatur:
Attamen aduerſus te vírus/corde ſíníſtro
Portat:líuentes aufuge docte viros.
Eccleſi.xiiii Sępíus arrídet te rísu forte íocoſo:
Quí cuperet mentem dílaníare tuam.

De improuidentia futuri.

Quisq; in æstatis fœcũdo tempore: messem
Negligit: & fructus: nec bona grana legit:
Cogitur hyberno / sub sole carere cupitis:
Vrsorum & dygitos suggere more suos.

Pigricie fatuitas

Vadead formicã o piger / & cõside ra vias eius: & dis ce sapientiã. que parat in estate ci bũ sibi: & congre gat i messe quod cõmedat. Formi cę ppls infirmus q̃ ꝑparet i messe cibũ suũ. Ois aũt piger sp i ęgesta= te est.

Stultum pręterea reputo qui deside vita
Viuit: & in pigro pectore torpor inest.
Quis non castiget fatuũ hũc: qui tempore nullo
Dispensat vitę cõmoda recta sue?

lxxxiii.dis. nihil Seneca puer.vi.

Deutr.xxxii. Non aptare poteſt animũ ad quęcunq; futura:
Inceptor ſtolidus: nec ſua facta notat.
Hic nihil acquirit rerũ pro corporis vſu:
Omnia dilapidat: nil retinere ſolet.
Eccle.xxvi. Eſt adeo demens: proprios nil cernit ad vſus:
Rebus oportunis inuigilatq; nihil:
Prouer.xix Prouidet atq; nihil ſtultus: niſi cogat egeſtas:
Atq; fames ſtimulet: torqueat atq; ſitis:
Temporis haud fatuus meditatur fata futuri:
Pręſentes tantũ reſpicit ille dies.
puer.xiii De naſo ad fauces: hominis meditatio ſtulti
Vergitur: vlterius mens ſua vana tepet:
Hunc puto prudentẽ: verſat quem cura futuri
Eccleſi. iii. & xxxviii. Vnde habeant pueri forte alimenta ſui:
Prouer.xx Quęrit & æſtatis calidę ſub tempore: fructus
Ad vitam vt poſſit cõmoda habere ſuis.
Sapien.xv. Aſt illum penitus fateor ratione carentem:
Ad res qui nunq̃ pr ouida corda gerit.
Prouer.vi.& xxiiii. Dormitat fatuus ſtratus ſub ſole calenti.
Qui nihil acquirit ſed bona parta vorat:
Prouer.xxi Triſtis hyems iſtum ieiuno gutture torquet:
Non habet vt ſtomachum quit ſatiare ſuũ:
Prouer.xxvi Et vitam miſeram brumali tempore ducit.
Math.xxv. Qui tempeſtiuas non cumulauit opes.
Eccleſi.xxii. Qui non colligit fænum: cũ Iulius ardet:
Nec ſibi quęſiuit emolumenta domus:
Prouer.xxii. Frigeat in bruma gelida: quęratq; per vrbem:
Faſciculos fœni: ſtramina nuda terat.
Exemplũ magni prębet formica laboris.
Iuuenalis. puer.vi. Colligit & ſeruat/tempore quęq; ſuo.

De litígantíbus in iuditío.

Litíbus & rixis qui delectat: & omni
Tempore contendit: iuditíumq; petit.
Eſt fatuus vehemens: nempe excęcare laborat.
Iuſtítiam : & legum contamínare fidem.

De rixoſis

Sícut coruus ſequ=
tur cadauera: ita
rixoſus lítes. Nō
contēdas aduer=
ſus hoīez fruſtra
cū ipſe tibí nihíl
malí fecerít. Nō
iudíces cōtra iudí
cē quoniā ſcdm
q; iuſtū ē iudícat.

Acrior ad reliquos fatuos conſurgere dignū eſt. i. Corin.vi.
Quos agítant męſti iurgia vana fori. Prouer.iii
Turba quídē eſt ingens ſultoꝝ: copía pręgnās: Eccleſi.viii.
Horū/quilítes iuditíumq; petunt: Ad Titū.iii
l.i.

ii.thimo.ii. Pro cauſa exigua: minima pro re vel ínaní:
Math.v. Contendũt ſtultí: concipíuntq; dolos:
Iudítíí amfractus fatuo quęrunt ab omní
puer.xvi. Et gaudent lítes q; ſine fine gerant.
Eſaię.lvii. Tardo etíam ſtrepitu/plures ambagíbus vtí
Iacobi.iiii Conantur/longís íuditíumq; trahunt.
Prouer. xvii. Scilícet vt nocui fugíant decreta/ſacratę
Iuſtítię: leges aufugíantq; bonas.
Eccleſi.vi. Eſt quí ſe patit banniri/íu íuſq; vocarí:
Hiere.ii. Excludíq; ſacra ſtultus ab eccleſía:
Nil tamen hęc curat: ius fraude laceſſere tentat
Prouer. xxvi Iuſticíam fugiens impietate ſua:
Eccleſi xxviii Nec ſaltem íd fatuí meditant: quí fora quęrũt.
Et lítes varías: íurgia vana mouent.
Eſaię.lviii. Inuíduam q; tunc íncurrunt: quodq; doloſos
Eccleſi.viii Cauſidícos ditant: quí ſibí dona petunt.
Poſtq̃ te ſcribę calamus conpinxít auarus:
Ponit & íncraſſo codice verba tua:
Tu tamen inſipiens tua cuncta impendere lití.
Eccleſi.viii. Et cauſę intendís quę loculũ euacuet.
puer.xviii Corrumpis nũmis: alío vel munere/íurís
Prouer.iii Cuſtodes: melius vt tua cauſa ſonet.
Pínguíus & melius ſíquidem declamat/agítq;
Eccš.vi. Cauſidícus: palpet quem tua larga manus:
Sępe oratores ſpatíoſo ex orbe vocamus.
Quo prolongarí íurgía noſtra queant:
Vtq; phaleratís verbís díffundere cauſam
Poſſint/& legum garrula verba loquí.
Eccleſi.xl. Cauſidíco a talí íudex cito fallítur/ís quí:
Prouer. xxiii Iuditii ſceptrũ ſimplícitate regit.

De obſcęnis fatuis.

Colloquiũ prauum: & linguę laſciua pudendę
Verba: bonos mores contaminare ſolent:
Inducuntq; malos ritus: vitamq; prophanis
Geſtibus: inuertunt ingeniumq; pium.

De turpi loquio ſtultoꝝ

Coinquinãt mores bonos: ſermo malus. De altitudine vẽtris inferi: & a lingua coinq nata: a verbo mẽdacii: & a rege iniquo. libera nos dñe. Ve mũdo a ſcandalo.

Fęſta noui patris celebrant plures Grobiani:
Magna cohors vigili hunc ſedulitate colit.
Illius obſcęnis luſtrantur ritibus arę:
Nõ niſi pęſtiferos hic Grobianus amat. l.ii.

Eccleſi.li. 1.eſdre.vi. Math.v. i.Corin.xv. 28.q.1.ſepe

Ezech.ix. Ad templũ mixtim currunt iuuenesq́/senesq́/
Eccles. xxix. Et pariter mulier: virgo/puella/puer.
Iob.xxvii. Thura ferunt manibus. grobiani festa colentes
Sordidulis verbis. rancidulisq́ litant.
Oui.i. meth. Iam pudor ex terris abiit. petulansq́ remansit
pñs.xi. Spurcities: hominũ qua perit vsq́ genus.
En fatuus porcũ cęnosum continet aure.
Campanam manibus concutit atq́ suis.
Eccles.xx. A porco trahit̃ fatuę (mihi credite) nauis
prouer.xi. Prora. per æquoreum quę comitat̃ iter.
Pondera ne puppis tumidis mergant̃ in vndis
Turbaq́ stulto9: quam supersse sat est.
Eccñs.v. Nam si non haberet vinũ stultissima secta:
Munera iam bacchi merce minuta forent.
ii.Petri.ii. Sus tamen innumeros porcellos parturit: inde
Magna cohors hominũ festa suina colit.
Ad ephe.v Obscení mores: & tnrpia verba: colendos
pñs.xl. Effitiunt homines: nil pudor ipse valet.
Turpibus ecce viris primi nũc dant̃ honores:
Hiere.ii. Gloria prima datur fœdiloquisq́ viris:
Esaię.xli. Iam porcus viridem gestans in fronte coronam
Admittit fatuos ad sua iura viros.
Ad Collo.iii. Quidam sunt adeo obscęni/turpesq́ relatu:
Ad Titũ.i In quorũ saliunt verba pudenda genis:
Horestes Insanus quales si nunc spectaret Horestes:
prouer.xii. Eheu clamaret: q̃ furiosa cohors:
Eccles.xxxi. Illos delectant crapulę: tucetaq́ crassa:
Atq́ cadus vini: verbaq́ mixta iocis.
Ecclę.xxxii O grobiane tuas fatuus quicunq́ per aras
Esaię.lxvi. Sacrificat: fatua hunc morte perire decet.

De ſtatus ſpiritualis abuſu.
En ſtatum multi/modo ſpiritalem
Appetunt: primis iuuenes ab annis
Pęnitet tandem fatuos: relicto
Viuere modo.

Oēs mo docupiūt clericari.

Quid Romę faciam: mētiri neſcio mulos. Qui vel equos ſtrigilant: pinguia quęq; ferunt. Clerice qui neſcis quid ius & quid ſit honeſtū Aptius eſtaratrū q̄ ſacer ordo tibi

Reſtat adhuc aliquid: quod nr̄o carmīe dignū eſt: viii.q.i.iſcripturis &.c. moyſes
Quodq; locū in fatua puppe tenere ſolet.
Omnis homo pueros ſacris mō deuouet aris.
Viſq; ſacerdotem ruſtice habere tuum: l.iii.

xviii.dis. nos aũt.glo.i. xxi.di.cleros
Non hoc ꝓpoſito: ſupremi vt ſacra tonantis
Rite colat: placeat aut ſua vita deo:
Verum vt ſepoſito vitam ſudore quietam
Ductitet: illecebris inuigiletq; malis.

xxiii.dis. his igitur.
Nil animę curat fatuus/mentiſq; ſalutem.
Sola placent rerũ ſordida lucra ſibi.

xii.q.i.quia
Nil doctrina iuuat: funeſta pecunia princeps
Sacra dei inuertit/ſacrificoſq; lares.
Ordo ſacerdotum fatuo turbat ab omni:
Labitur & paſſim relligionis honos.

Numa. pom.
Non Numa preſbyteros tales in templa ſacrauit
Priſca: ſed in cunctis integra vita fuit.

xxxvi.dis. oportet
Pontificis culpa eſt: diuinos vendere honores
Iam ſtultis ſolitũ eſt/pęſtiferiſq; viris:

xcv.dis.ecce xcvi.dis.quis dubitet.
Quis furor o miſeri ad vos miſtica ſacra ꝓphanos
Compellit? procul hinc tollite quęſo manus.

xliiii.di.pto.
Non ſtatus in terris nũc eſt damnoſior illo:
O quali ſuperos relligione colunt?

Monachi
Quid fratres memoro ſubductis colla cucullis
Geſtantes? miſeri o nũc ſacer ordo vales:

Auguſtinus. vii.q.i.nõaũt
Auguſtinus enim dederat confratribus olim
Viuendi ſalubres cum pietate modos:
Hos monachi obſeruant laſciui/more ſiniſtro.
Auguſtine parum iam tua ſcripta valent.

Moyſes. Deutro.xviii xxi.q.iii.hi qui &.c.ſacer dotum puer.xxi. ii.Petri.iii. glo ii.q.vii non omnis xl.dis.c.fi.
Non quales ſtatuit primęuo tempore Moſſes
Preſbyteros: tales ſęcula noſtra fouent.
Iudocti (fateor) nũc pinguia vota ſequuntur.
Eccleſiãq; ſacram ſordida turba regit.
Poſt ſua fata tamen. quid ſit rexiſſe videbunt
Eccleſias: mores nec coluiſſe bonos.

De inani fastu & iactatione.

Mendaces fatuos: de quoꝝ pectore nugas
Bullatas capimus: nostra hos vehet illa carina
Gestarũ rerũ/falso pręconia fingunt.
Militiã hic iactat: doctrinam iuris & alter

Se iactare.

Multi nunc sunt heu doctores Militesq; ꝑuersores legis & iustitię. Qui se iactat & dilatat iurgia concitat. qui vero sperat in dño saluabitur. Qui genus suũ laudat aliena laudat. Propria laus sordet. sꝫ nobilis est aliena

Feruida iam dygito compescere labra volebam:
Et finem numeris ponere forte meis:
Turba tamen stolidis frontem redimita corymbis
Percita stultigero gesta furore refert.

xii.q.ii.gloria episcopi. xxi.q.i.ois. ꝑuer. xxviii. l.iiii.

Alter enim miles geſtat calcaria ahena:
Alter & in manibus romula iura gerit.
Miles ab antiqua ſe nobilitate ſuperbum
Iactat: & a Tullo tempora rege notat.
Aut genus a claris patribus quos Romulus olim
Legerat: atq; alios enumerare ſolet.
Forte tamen patres habuit/qui fœnore iniquo:
Fraudib⁹ aut aliis ſtemmata parta gerunt
Plures ſe faciunt: ex nobilitate ſupbos
Quam virtute ſua non meruere tamen.
Nobilitas virtute bona: meritiſq; beatis
Conſtat: diuitię ſtemmata nulla parant.
Candorem tituli: qua nam virtute mereris?
Aut quid geſſiſti: quod tibi ſtemma dedit:
En ais: externis martem diduximus oris:
Cognita ſunt variis gentibus acta mea.
Me Solymę videre ſacrę Memphitica tellus.
Gallia bellipotens: marticolęq; Getę.
Atq; alias bello regiones fortis in armis
Luſtraui: merita nobilitate feror.
Doctoris quidem titulum nomenq; tenere
Gliſcunt: ſe iactant: & dicere nihil.
De rebus fatuis vaniſſima verba loquunt̃:
Eſſeq; prudentes/doctiloquiq; volunt.
Nil ſapiunt penitus: tantũ de cortice libri
Sumpſerũt tituli nomina vana ſui.
Cũ manibus ductant fatuũ. pręconia iactant
Que nũq̃ meritis ſed peperere ſuis.
Sed q̨d multa loquar: fatuis innata ſuperbis
Hęc mala: quod non ſunt: protinus eſſe volũt.

Milites Tulli⁹ hoſtil'

prẽs cõſcripti

pſ. lxi. puer. xxviii

Iuuenalis. Seneca

i. corin. iiii de pben. venerabilis. Bar. in l. i. C. de icolis li. x.

Doctores

xlix. diſ. ſacerdotes. & glo. i l. i. C. de athl. li. x.

Prouer. xxvi

De luſoríbus.

Multos ludorum fatuos damnoſa voluptas
Sollicítat: tantumq; iuuat
Nil aliud curant: nec delectatio maior.
Iacturam neq; penſiculant.

Ludo intenti

Pone merũ & talos pereant q cra ſtína curāt Mors aurē vellens: viuí te ait/venío. Sedít popul⁹ cõmedere & bíbere & ſurrexerũt ludere

En íterũ noſtis offert ſe turba camœnís
Sordida: ludorum concomitata íocos.
Initío/furiís ego ſum tribus addíta quarta
Ludus ait: fatuos híc numerabo meos.

in autẽ. de ſãc epiſ. interdicimus.
Vir. de ludo
Exodi. xxxii
i. corin, x.

l.fi.ff.de alea. Quídam ſunt adeo íncenſí certamíne ludí:
Et ludos tanta ſedulítate colunt:
glo in.c.pe.de vi. & ho.cle. xxxv.diſ. c.i. glo.i. Voluere taxillos reputant ſibí gaudia ſumma.
Tres bene currentes/gaudia ſola parant.
Noctes atq; díes ludi certamína verſant.
Alea díſcurrít: ſordída lucra petit.
Hunc ſenio dítat: damnoſa canicula mordet
Illum: ſed Venus hunc radít íníqua cito.
Iuuenalis Ludus agít bílem: mentís ſecreta relaxat.
Inficít ingenium: ſenſibus atq; nocet.
de ex.prela.iter. dilectos vbi. glo.& doc.do. Car.in cle.ii. de vi.& ho.cl' Efficít íratos hominęs: pręcordia frangít.
Alea ſollícítos efficit vſq; víros.
Níl curant alíud luſores: tota voluptas
Sortíbus ínfixa eſt: írrequíeta quídem:
Per noctem vigílant: latrant (iuran tq; frequenter:
Nulla fames íllos: nec ſítís vlla mouet.
Leuiti.xxiiii Sępe furore graui díffamant vulnera chriſtí.
Ad Roma.ii. Torquent ad ſuperos verba nefanda deos.
de cle. male.c i.&.ii. Tanq̃ pęſtíferos luſores/conditor orbís
Curet: & ad ſtultí turpía verba fleat.
de iudi.c.ii. li.vi. Spurcídíus tamen hoc. q; fœmína ludít/íníquís
Intermíxta vírís. & tabulę vſq; vacat.
Nobílís: & clerus/cíuís/íuueníſq;: ſenexq;:
Cum tenuí vulgo ludere ſępe ſolent.
no.in.c. cleri. de vi.& ho.cl. Quem decet vt modícū ludat: ſíbí congrua ſumat
Tempora/perſonas elígat atq; pares.
Omnípotens cūctos luſores odít íníquos:
Et ludos vetuít regula ſacra patrum.
hoſt.in ſum. de ex.prela. qualiter Nam mala proueníūt ex ludo crimína multa:
Ludus opes mínuít: & bona cūcta terít.

De ſuppreſſis fatuís.

Eſt (ſcío) turba meo fatuoꝝ pícta líbello
Magna: ſub ínſculptís atq; locata notís:
In tergū illoꝝ capitoſus ſaltat aſellus
Depreſſos monſtrans/ſtultígeroſq; víros.

Multe fatuoꝝ preſſure

Multímodos fatuos preſens con torquet aſellus.
Et ſtultos plures calcitrat ílle nímís
Quí ſe ſpōte ſua p aperta perícula míttunt. Auriti & pecoris ſub pede crebro íacent.

Tranſtra per & remos collecta eſt tanta caterua:
Et numerum tantū noſtra carína vehít:
Vt prope ſtultoꝝ ſine me díſcederet íngens
Copía: ſed monuít noſter aſellus herum.

Prouer. i.
Eccle. xxxiii.

Nauículam merito ſtultis conſcendo paratam:
Sum quia quem torquent omnia facta nimis.
Exiguus pro me locus in rate: & angulus arctis
Sufficit inq; foris: me mora nulla tenet:
Ne me continuo calcat ve/premat vel aſellus:
Quem piger in tergo cogor habere meo:
Sapien.ii. Si ſaltem patiens ad mandata illius eſſem.
Ad hebr.xii. Libera ſperarem membra abitura cito.
ii.q.i.multi At beat hoc vnum: ſocios comiteſq; tenemus
Plures: qui viuunt conditione pari.
Prouer.i. Hi ſunt: prudentum nunq̃ conſulta ſequunt
Qui bona: nec capiunt conſiliumq; ferax.
puer.xxvii. Hi ſunt: quos ire ſtimulus per crimina iactat.
Ob cauſam nullam: ſed ratione carent.
puer.xvi. Hi ſunt qui lites mercantur: quiq; dolore
Ecclesi. xlviii Inuidię marcent: cauſa doloris abeſt.
puer.xiii Hi ſunt: audaces/qui natos quoſq;/proteruos
Dum virgis parcunt verberibuſq;: parent.
Prouer xxvii Hi ſunt: vicinis qui ſęuos: quiq; moleſtos
Eccleſi.xxxi. Se prębent: vel quos pocula magna iuuant.
Pręterea in pedibus quos torquet calceus arctus:
Quem tolerant: hi ſunt quis bona nulla placẽt
Eccleſi.viii Sunt & lurcones/ſua qui patrimonia perdunt:
Eccs̃.ii. Qui plus conſumunt: q̃ ſua aratra ferunt.
ff.de adul.ma riti.&.l.ii. Hi ſunt: lenones proprias q̃ ad crimina męchis
Vxores ſtolidi: ſacrilegiq; locant.
de pe. diſ.iii. Sultus & hic pariter ſua qui peccata recenſet.
quia dimiſſa. Et pœnas: vitam ſed gerit vſq; malam
&.c.nihil.& c.in ſalicibus Hi ſatis a duro fatui calcant̃ aſello:
Sed tamen hac iuncti naue: p̃ ęquor eunt.

LXXXVII

De mílítíbus & ſcríbís.

Dum captant equítes hominem: ſcríbęq; malígní
Víllanum: & quí ſit ſímplícítate rudís:
Sí ſaltem nūmos habeat: ſpolíaꝫ ab íllís:
Cogítur vt ſoluat ruſtícus ílle mínís.

Deſcribíſ et eq̄tíbuſ

Rapínę ímpíorū detrahēt eos: qa noluerīt facere iudícium. Ve vobís ſcríbę: quí cōmedítís domosvidua. ve vobís vírí ímpíí. Neminem cōcutíatísneq; calumníã faciatis & cōtentí eſtote ſtipendíís veſtrís

Ad naues noſtras/equítes/ſcribaſq; citamus:
Ad fatuam ſectam dant monumenta mihí:
Aurículas aſíní geſtant: títuloſq; merentur
Quos dabímus: dígnis pro meritíſq; ſuís.

puer.xxi.
Math.xxiii
Eccleſi.xli
Lucę.iii.

Accelerate precor: quoniam mea nauis abibit:
Quę vos ad remos/transtraq; longa vocat.
Est labor æqualis: studium simile: atq; facultas
Ezech.xxii. Par: q̃ scriba gerit. q̃ malefidus eques.
Esaię.x. Iob.xxx. Hic rapit insidiis: spoliat clam prędo per agros:
Publicitus scribę decipiunt homines.
Sub madidis pluuiis eques/& sub frigore duro:
Corporis exponit fortia membra sui.
Math.v. Iob.xxvii. Hic animam calamo infuscat: perditq; salutem
Auri & nũmorũ est his quia magna fames.
prouer.xi. Mich.ii. Accendit prędo villas: flãmisq; perurit
Culmina: quęrit opes: exuuiasq; petit:
ps̃.ix. Rusticus a scriba simplex seducit̃: atq;
Cogitur in pennas soluere cuncta suas.
Lucę.xxi. Amos.iii. Quęrit opes quiuis: preciũ quoq; captat iniquũ:
Est spoliatorum turba maligna nimis
Ecclesi.x. Offitium si quisq; suũ moderamine iusto
Rite ministraret: laus sibi magna foret.
Iacobi.iiii ii.thimo.ii Hic eques/vt gladiis inopes defenderet: atq;
Cum viduis pueros: emeritosq; senes:
Quo duce tuta foret semper respublica: quo ve
Latrones fugerent per fera lustra procul.
Esaię.iii. Math.xiii Hic calamo iustas leges conscriberet: atq;
Iustitię normam panderet arte sua.
Sed modo pupillos inopes/viduasq; relictas
Math. xxiii. Ille armis: calamo hic: expoliare solent.
Zach.vii Malach.iii Non dolus in terris maior: fraus turpior vsq̃
Ex scribis q̃ ꝙ tot mala proueniunt.
Ast equites faciunt: ꝙ semita nulla viarum
Lucę.iii. Tuta est: impune crimina tanta volant.

LXXXVIII

De ſtulta nuntioꝝ legatione

Curſor ego velox longis de partibus orbis
Aduenio: nec vas potui euacure bibendo
Donec has fatuis ſulcantibus ęquora paſſim:
Pręberem chartas: nauita ſiſte ratem.

Nuncius inutilis

Sicut frigus niuis i die meſſis: ita legatus fidelis ei q̄ miſerit eū: aīam ip̄ius req̄eſcere facit. Claudus pedibus & iniquitatē bibēs q̄ mittit viā ꝑ nuncium ſtultū Nuncie ſis verax tacitus/celer atq̄ fidelis.

Propoſui fateor nullos vehere in rate noſtra
Curſores: agitur res quia noſtra mari.
Nauis in vndoſa rapitur volat atq̄ carybdi:
Nec reuocare poteſt nuncius vllus eam:

Qualis debeat eſſe nūcius pōit ſpe. in tide execu. Prouer. xxv

Ezech.xxx. At tamen ex iſtis: quidam ſibi tradere partem
In rate: pro fatuis nuncius eſſe cupit.
Prouer.xiii Qui chartas ſcriptas/cera impreſſaſq; ſigillo
Portet in ore ſuo: geſtet & in manibus:
Ne fiant madidę: capiant ne ve altera damna.
Ambulet & tutam nuncius vſq; viam.
Quidam curſores: pluſq̃ cōmittitur ipſis.
Expediunt: nugas concipiuntq; meras.
Prouer. xxvi Sępius ex magna tamen ebrietate morant̃.
Offitium tardant: expediuntq; nihil.
Atq; vias calcant infidi tempore multo.
Otia longa terunt confitiũtq; moras.
prouer.xxiiii Caupones omnes luſtrant: omneſq; tabernas.
Vt capiant dulci vaſculo plęna mero
Ter legit atq; quater chartas: manibuſq; reuoluit
Noſſe volens: quid nam littera miſſa canat.
puer.xxv. infi. Non alia ratione tamen ſic ſcire laborat
Scripta: niſi vt valeat dicere multa noua.
Negligit interdũ: nec ſcit cōmiſſa referre.
Et ſine reſponſo perfidus inde redit.
puer.xxvi Sapien.v. Tempore ceu meſſis recreat nix corpora noſtra:
Et ſicut requies quęq; cupita iuuat.
Sic recreat dominũ per quem legatus abiuit
Nuncius: & chartę credita iuſſa refert.
Hi ſunt: quos volui: ſtulti qui nuncia verba
Tranſuectant: currunt nec ſine vaſe meri.
Iecur habent calidum: calor hic innaſcit̃ ipſis.
Ob curſus volucres: nugiloquaſq; genas.
puer.xx. Hiere.ii. Ecclę.xxxiii. Nuncius hic dignus pretio/tituliſq; decoris.
Expedit impoſitę qui cito iuſſa rei.

De cellariis & cocis.

Et venit aucta cohors promorũ iamq; coquoꝝ.
Cõmisseq; domus cetera turba venit:
Ad nauem ꝓperant. & forti robore sulcant:
Adiuta his citius carbasa nostra volant.

Coqui et cellarii.

In cella ãtq; penu gens hęc furit. inq; culina. Et melí ora bibẽs/ pinguia queq; vorat. Consumentur carnes & coquat vniuersa cõpositio & ossa tabescent.

Est damnosa nimis dominis hęc turba penatũ
Cuius iam crapulas: luxuriemq; vides.
Est natura coquis/ & promis semp iniqua:
Quos domini nulla sollicitudo manet. m.i.

Ezech. xxiiii.

puer.xxi. &.xxiii
Inq; vicem iactant: quoniã nos sola voluptas
Potus iucundi confouęt atq; cibi:
Esaię.lxv
Edendum est igit nobis/semperq; bibendum:
Nos cibus/& pascunt vina aliena quidem.
puer.xix Math.xxiiii
Inuenies raros custodes esse fideles/
Aut seruos dominis. perfida turba laris.
Sopito domino reserat cellarius vrnas:
Atq; aperit sapidi vasa vetusta meri.
Eccle.xxxi
Oenophorum vino complet: vacuatq; lagęnas
Bacchi: quas seruat ad sua gaudia herus.
prouer.xii.
Contenti non sunt: proprio consumere luxu.
Credita quę manibus sunt bona cũcta penus.
Adducũt alios ganeones atq; bibones:
Quoꝝ opera possint euacuare cados.
Lucę.xvi.
Nulla fides illis: iacturę damna futurę
Hi nihil aduertunt: decipiunt sed herum.
Treno.v Prouer.xxix
In lecto recubans/censu pereunte/patronus
Nil sentit: seruos credit habere bonos.
Sed cũ forte iubet sibi dulcem afferre lyęum:
Bombo vasa sonant euacuata graui.
Eccle.xxxii Lucę.xii
Est dolus in promis: est & versutia fallax:
Infidi dominũ decipiuntq; suum.
Quid coquus imundus facit: & q̃ fraude patronũ
Decipit? en audi: sordida gesta cano:
Ad ephe.vi
Ista caterua quidem nulla pietate mouetur:
Edunt: consumunt/& bona cuncta vorant.
Emptaq; fumosam veniũt quęcunq; culinam:
Immundus gustat fercula prima coquus.
Inde fame si quis coquus aut cellarius vnq̃
Deperit: at crapula dicitur vsq; mori.

De ruſticorum arrogantía.

Villanę ſiquidem ſupereſt dementia ſectę
Quę cupit in fatua ducere vela rate:
Ergo mihi parcat villana ſuperbia: quam nunc
Pungimus in teneris verſibus/atq; notis.

Ruſtico-rũ ãbitio

Nihil ĩpudẽtius arrogantía ruſti-coꝝ. Non oderis laborioſa opa. & ruſticationẽ crea tam ab altiſſimo Putreſcere faciaꝫ ſupbiã & populũ iſtũ peſſimũ q̃ no lũt audire verba mea. & ambulãt ín prauitate cor-dis ſui.

Simplicitate rudis quondam natura colonum
Extitit: atq; humilis conditione fuit:
Si numerũ ætatis poſcas: non ſęcula longa
Fluxerunt: in quis ſimplicitas nituit: m.ii.

xlvi.diſ. i pri. l.nup.C. de mã.& col.pa. glo.in.l. ſais. vr.ff.de le.iii.

Ouí.i.faſt. & .i.meth. Iuſtítię ſolíũ turritas líquerat vrbes:
Vírtus: ruſtícitas/cũ probítate fídes:
Mígrauere ſimul quondam ad tríuíalıa tecta:
Adq; caſas humiles: ſtramíneoſq; lares.
Iuuenalis Non dolus ın vıllís: non fraus ín rure fuerunt.
Hos pedes aſtreę ſacra cathedra fuít.
Eccleſi.vii. Ardor auarítię nullus: non fœnore lucrum
Mutabat mentís ruſtica turba rudís.
Auri nulla fames: non faſtus corporís: at nec
Ornatus: quales cıuíca turba gerít.
Hiere.xiii. Sed modo cœperunt habítus geſtare ſuperbos
Vıllaní: quonıam príſtına vita ruít.
Crínes ín nodum tortos/críſpoſq; capíllos.
Et calamíſtratos ruſtíca turba gerít.
Veſtes partítas ſcutulís/varíoq; calore
Geſtant: quas cíngít fímbrıa pícta quídem
In manícís ſculptas externo more fıguras
Et tunicas portant cũ breuítate bonas.
Sapien. xvii. Díſcít ab agrícolís gens vrbíca/fraudíbus vtí
Atq; dolos multos: & noua cuncta mala.
Iob.xxiiii. Sola tenet nũmos gens ruſtíca: ſolaq; ſaccũ
Eſaię.v. Ingentí ęre replet: dıuítííſq; ſtudet.
Proh pudor vnde venít: tam morbída víta colõıs?
Vnde ſítís rudíbus/ımprobítaſq; vírís?
Hiere.li. Vıllanus díues: mox fít mercator auarus.
Mercatorq; ſtudet nobílítate frui:
prouer.xxiiii Tempore ſic noſtro vıllaní: nomína clara
Iuuenalis Nobílítatís habent: ſímplícítate carent.
Quęrere proh pudor eſt nimís alta & ínanía ſp
Eccleſi.iii. Stare nec ín ꝑprıo/nec remanere ſtatu.

91

De paupertatis contemptu.

Paupertas fugítur/totoq; arceſſítur orbe:
Vndíq; nũme places: pauper vbíq; iacet.
Rídetur ſolus pauper: ſoluſq; fugatur.
Cędit ínops cunctis: nũmus ín arce ſedet.

Paupta tis contẽ

ptus.
Pauptas nõ ẽ de genere malorum Et munera nõdũ intellecta deum. Mens auarí ſemꝫ vínculís cupídíta tís aſtrícta: ſemp aurũ ſp argentuz vídet: ſp reddítꝰ cõputat: gracíus íntueť aurum q̃ ſolem.

Nummoſos plures fatuos vehít ílla carína:
Sola quíbus rerũ copía vana placet.
Quos magís oblectat cupídí poſſeſſio nummí.
Qz morũ ꝓbítas/egregíũ ve decus. m.iíí.

xlvii.di. ſicut ꝑuilegia pau. vi. in.l. ſiquis ad.C.de epiſ. & cle.arch.xi q.iíí.paup

Sapien.v. Virgi.iii.en. Paupertatis onus omnes iam ferre recusant.
Auri sacra fames pectora cuncta quatit.

Iuuenalis Haud facile emergũt quoꝝ virtutibus obstat
Res angusta domi: pauperiesq; grauis.

Sapien.ii. Ecclesi.ix. Amplius haud titulos: claroſve merent honores
Qui sophię cultus & monumenta colunt.

puer.xxiii Eccleſi.x. Iamq; viri iusti postrema sede locant:
Diuitibus solis munera prima patent.

Oui.i.fast. Nam quia collectus tribuit modo census honores
Census amicitias: paup vbiq; iacet:

Iuuenalis Eccs̃.v At qui diuitias ingentes tentat habere:
Curat opes grauidas & cumulare sibi:

Mich.vi. Hoc modo constituat vitam: sit spretor honoris:
Et fidei seruet pignora nulla sacrę.

Eccle.xxv. 37.dis.nonne Per superos iuret: fallatia vota per aras
Iactitet: emineat nullus in ore pudor:

Eccs̃.iiii. xlvii.di. sicut Nil scelus atq; nefas: nihil & peccata peracta
Estimet: & cecus ad mala cuncta ruat.

Eccleſi.xiii. Amos.v. Exercet rapidam vsuram: dygitoq; tenaci
A miseris capiat fœnora dira viris:

Esaię.x. Delatoris agat fraudes: voceſq; dolosas.
Auribus instillet sęua venena bonis.

Iob.v. Infectus vitiis istis nunc voluit orbis
Totus/& ad nũmos sędula turba ruit.

Prouer.xi Vendit omne nefas nũc ꝑ quadrante minuto
Vendit & virtus/iustitięq; rigor.

xi.q.iii.paup xxiiii.q. iiii. ne amisso Apo.xviii. Plures ex merito mortemq; & fata subirent
Ob scelera: & vitę crimina magna suę.
Ob furtũ plures furcasq; crucemq; subirent.
Ni sacer hos nũmus a laqueo eriperet.

Impunita manent nũc crímina multa vírorum — Eccl̃.x.
Nũmus ab exitio liberat atq; nece.
Furibus ignoſcit magnis cenſura: columbas — Iuuenalis
Vexat: & ad laqueũ guttura parua ligat.
Contentus regno quondã non perfidus Achab — Achab iii.Reg. xxi. Eccl̃.v.
Cogitat atq; inopes exſpoliare viros.
Ortus erat Naboth/patria quem lege colebat
Vir bonus & frugi: gratus & ipſe deo:
Ortũ hunc rex diues/a paupere habere petebat
Hunc ſibi: ſed Naboth cũ ratione negat.
Propterea miſere ſaxis trucidatus: & enſe
Corruit: vt tandem rex fera fata tulit.
Solus inops premitur: ſaccos geſtare neceſſe eſt: — xi.q.iii.paup
Truditur in ſaccum pauper vbiq; grauem.
At pauptatis (quando ętas aurea mundum — Iuuenalis Lucanus
Luſtrabat) laudis gloria magna fuit — xv.q.ii.illa no.de reſcrip. ſtatutũ li.vi bea.tho. ii.ii. q.clxxxviii ar.iii puer xix. xii.q.ii crateſ Roma
Parcus erat victus: frugalis vita laborq;
Cõmunis: feruor/nullus auaritię:
Omnia maiores: cõmuni iure tenebant:
Non ita diuitias legerat vllas auus.
Paupertatis amor peperit pręconia priſcis
Quorum perpetuo gloria parta viret.
Paupera Roma fuit quondam pauperq; ſenatus
Atq; inopes habuit bellica Roma duces.
Curius inſignis dux paupertate decorus: — Q.Curius dentatus
Sub iuga Samnites/traxit & Auſonios.
Publicolam extollunt: qui paupertate benigna: — Publicola
Emeruit laudes/æthereumq; decus.
Fabricium colimus: qui Pyrrhi munera ſpreuit — Fabritius
Cui ſatis exiguus cenſus & arca fuit:

M.regulus de q̃ tulli⁹ i of

Regulus & meruit pręconia magna: decuſq;.
Iugera cui exiguo parua fuere loco.

Apuleius.

Paupertas tribuit noſtris primordia ſęclis.
Hęc vrbes ſtatuit: ſceptraq; digna dedit.
Iſta magiſtratus ſtabiliuit: regnaq; mũdi.
Inuenit meritis dogmate cuncta ſuis.

Gręcia

Gręcia clara quidem cũ paupertate decora
Promeruit laudem perpetuũq; decus.

Ariſtides. Epamynũdas

Iuſtus Ariſtides pauper: fuit Epamynũdus
Dux equidem paup: fortis & indomitus:

Homerus

Et fuit inſignis vates quoq; paup Homerus
Dũ tonat heroo troica fata pede.

Socrates

Socrates ætherea ſophia ſuccinctus/& arte:
Diuitiis vacuus/non ſine laude fuit.

Eccleſi.xi.

In mundo nihil eſt tam cęlſum: tanq; ſuberpum.
Ex riuo quod non fluxerit exiguo.

Roma Auguſtinus.

Pauptatis honor: Tarpeias extulit arces.
Atq; vrbi titulum principiũq; dedit.

Pauperibus Roma eſt quondam paſtoribus orta.
Ruſticus exilis nomina tanta dedit.

Ouidius Ecclę.xviii. Carthago.

Diuitię molles fregerunt regna ſuperba:
Propter opes cecidit Roma: cadetq;: potens.
Propter opes: miſeras paſſa eſt Carthago ruinas
Paupertatis honor ſed ſine fine micat.

Prouer.xxii Iuuenalis

Quid tantũ cupimus? funeſta pecunia multos
Mortales damnũ iuſſit inire graue.

Cręſus. de q̃ herodo.li.i.

Diuitię Crœſo regi nocuere ſuperbę:
Propter opes/mortis triſtia fata tulit.

Prouer.xii. Eccl̃ſ.vi. Marci.x.

Sit venerandus apud mortales pauperis vſus:
Nam cœlũ diues nullus inire poteſt.

Non perſeuerare in bono.

Hoc manibus multi cupidis contingere aratrū
Accelerant: cœptum ſed continuare laborem
Poſtponunt: quoniam nondū ratione politi.
Aſſidue cuculū paſcūt: nidoq; reponunt.

Non perſeuerare

in bono.

Nemo mittens manū ſuā ad aratrum & aſpiciens retro: aptus ē regno dei. Qui tenet aratrū. & qui gloriat in iaculo cor ſuū dabit ad verſandos ſulcos & vigilia eius i ſagina vacca. Multi bñ incipiūt q̄ malo vitā finiūt.

Feruet opus primū dum ruſticus vrget aratrū:
Fit labor ardenti primus vbiq; manu.
Quid velit ergo mei ſententia carminis: audi.
Vt capias alacri nunc documenta manu.

Luce. ix.
Eccl. xxxviii.
de pe. diſ. ii.: multi.

Abacuc.i. ii. Corin.vi. Hos vocat ex merito fatuos ſtultíflua nauís
Iure ſuo remos: velaq; celſa trahunt:
Adephe.iii. Qui ſatis incipiunt bene viuere tempore primo:
Et vitam oſtendũt ducere velle bonam:
Ad hebr.xii. Ad ſophię ſtudiũ proni: documenta ſequunt
Et bona: quę ſternũt fœlicitatis iter:
Eccs.ii. Non tamen ad cliuũ: montíſq; cacumina ſcandũt
In quo ſupręmũ cernit vſq; bonum.
Pythagoras Virtutem poſuit ſapiens in vertice collis:
Qui nitidis animis monſtrat ad aſtra viam.
Ioſue.vii. Prouer. xxvi Sed facie auerſa plures/oculiſq; retorſis
Aſcendũt: quibus hęc inferiora placent:
Exodi.xvi. Nume.xiiii. Et placet Aegyptus: in qua tenebroſa patrarant
Multa: retrocędunt facta priora petunt.
Math.xv. Luce.xi. Qui prius inſigni coluit pietate tonantem:
Mutatus/recedit ad ſcelus atq; nefas.
Apo.iii. Hiere.iii. Eſt ſtatus illo⁊ damnoſus: nec bene tutus
Qui bona poſtponunt: & malefacta colunt.
Nam veluti egrotus tremulo qui pectore languet
Viribus effœtus: ſemianimiſq; iacet:
i.q.i. ventum de pe.diſ.i que penitet Corporis optatam poterit ſperare ſalutem
Non: niſi doctrinam viuat ad impoſitam:
xcii.diſ. plurimos. xvi.q.i in canonibus Eccleſi. xviii. Deſerat aduerſum vulnus: quod corpus egenũ
Inficit: interdum deteriuſq; facit.
Nil eſt q⁊ iactas: nihil eſt q⁊ murmure clamas:
Te feciſſe bonũ: te coluiſſe deum.
Eccs.vii Sapien. v. Math.x. Deutro xxxii Eccs.ix Non ſatis eſt patraſſe ſemel benefacta. ſed vſq;
Ad finem vitę continuare iuuat.
Diſcite quęſo bonum: facite & bona: continuate
Optima quęq;: deo ſic bene cœpta placent.

De neglectu mortis.

Nō generi/aut opib⁹/virtuti/aut moribus o mors
Parcis vbiq; bonis: cuncta creata rapis.
Quo magis hos stultos reor insanire profecto
Qui tua prouideant non bene tela cito.

Mortis neglect⁹.

In hoc omēs fallimur q; mortē nō puidemus: cum nihil certi⁹ morte: nihil incertius hora mortis. Iste moriť robust⁹ & sanus diues & felix: viscera ei⁹ plena sunt adipe: & medullis ossa illius irrigant. Alius vero moriť i amaritudie aīmę sue absq; vllis opib⁹ & tñ simul in puluere dormiēt: & vermes opiēt eos

Fallimur o fratres: error quoq; singula torquet
Viuida: quippe nimis incauti pergimus omnes
Terrorem mortis: & inexorabile fatum
Negligimus: nihil attenti/q; terminus instat:

Seneca
Iob.xxi
Iuuenalis

Et ſi certus: at íncerto verſatílis auſo:
Iob.xviiii Quo medío. ígnoras/ & qualiter/aut vbi/quando?
Tu moríere tamen: fato concędere certũ eſt.
ii.Reg. xiiii. Omnes traſímus paríter: fluuíalis vt vnda.
Ouí.x. meth. Sed quía tam varie morimur: tu cras/hodíe ve:
Serius aut cítíus ſequítur vícinus. eo fit:
prouer.x. Credula decípíat vt ſpes/mortalía cuncta.
Eccl̃s.ix. Hora íncerta ſímul rapíat íuuenęſq; ſenęſq;.
Sapien.ix Arra ſubeſt: contractus habet ſua íura: reſcíndí
Geneſ.ii. Non poterit: peccata necem fecere nephandam.
Ad Roma.v. Nemo ſatís tardus: mors oĩa tempore quo vult
Seneca Abſumít: tibí forma licet ſit pulchra: venuſta aut:
Eccleſi.xi Sís valídus: fortís/níl refert/morte períbís.
Ad Roma.vi Nec mora: feralí monſtro correptus: abactis
Iob xxi. Víríbus: exhalas/corpus ſudore rigeſcit
Iuuenalis Frígídulo: mox forma nítens pallore putreſcít:
Corda tremunt: ſtrídor dubíus: rítubantía verba.
Eccleſi. xvii Víta cadít: mors ínſtat atrox: ſíc ſternímur omẽs
O fatum crudele nímís: funeſta profecto
puer.xi Hora íllís lœthí quos vana pecunía vínxít.
Eccleſi.xli Et quí díuítíís ſolí íncubuere repertís:
Virg.vi.en Delectat mũdí quos gaudía: mox ſed eundũ eſt
Pallída mors: ęquo pulſat pede regía cuncta
Horatius Veſtíbula (vt flaccus reſonat) míſeraſq; tenebras
Iob. xv. Faſtus non curat: pompoſaq; pectora ſpernít.
Eccleſi.xlviii. Muneríbus nullís placatur: florída ceſſant
Verbaq; rhetorico quę ſunt prolata boatu.
Iob.iiii. Papa ſacer: víllanus íners: díſcrímíne migrant
Eccl̃s.ii. &.iii Conſímílí: effugíet nec ením qui euadere tentat.
Eccle.xiiii. Nec quíſquís ſecurus erít: mors omnía tollít.

Cuncta rapit. si Neſtoreũ quis vixerit ęuum. — Neſtor
Siue Sybillinũ: vita aut breuiore fruat. — Sybilla.
Nil refert: pereunt moribundo tramite cũcti.
Mille hyemes viuas: moriere tamen: tibi finis
Morte datur: rarus centũ qui viuit in annos: — I.fi.C. de ſac. ſan.eccle.
At tandem inuitus morieť: ſępe volenſqꝫ. — Iob.iii
Poſt patrem/modico viuit quoqꝫ tempore natus
Morte patrem interdum pręcurrit filius: vnus
Poſt alium vadit: donec pater atqꝫ iuuentus
Deficient: tandem flāmęqꝫ elementa repurgent. — Apo.xxi.
Cur ergo ploras: maleſane. & funera planctu
Defles horriſono. fatuũ eſt turbare quietem
Sopito: vixit ſua tempora: moxqꝫ ſequemur: — ī antē. de nup deiceps col.4
Mortis & inferias guſtabimus: ibimus omnes.
Adde qꝫ ante diem multis fuit vtile quondam — Iuuenalis
Poſſe mori: & vite miſerę finire labores.
Conſciuere ſibi plures medicamine mortem:
Aſt alii laqueo/aut ferro: vitamqꝫ peroſi — Virgi.vi. en.
Proiecere animas: multis res cōmoda mors eſt. — Sapien.iii
O quot captiuos e carcere liberat acri: — Iuuenalis
Soluunť fato funes: tormenta: cataſtę.
Et qui torquendi fuerāt ſine fine flagello.
Libera fortunę mors eſt. quę pauperis ędes — Horatius
Et regum turres ęquo moderamine verſat.
Et ſi partiť male opes fortuna nefanda: — Virgi.de for.
Inqꝫ bonos ſęuit: tollit vel in aſtra malignos:
Id tandem ęquali/mors horrida/lance rependit
Quam ſibi periodum/metam/ſeriemqꝫ diemqꝫ — Martialis
Mors ſtatuit: ſeruat: firmo hanc adamante ligatqꝫ
Hęc precibus ceſſura nihil: ſola illa refutat — Eccle.xxxix.

1. Corin. xv. Quícquíd ín orbe placet: prçceptaq; nulla veret.
In gírum verſat veſtigía díra: choream
Saltat & horridulã: cuí nemo obſíſtere poſſit:
Eccleſi. xlviii Eccs. ii. &. iii Non papa: aut cęſar/rex/pręſul/cíuis/egenus:
Sępe príus laſſare pedes mors perfida cogít
Qz̃ credas: cantũq; tubę obſeruare ferocem.
Sarcophagũ facías quíd prodeſt marmore & auro
Horatius Quí bonus eſt: cœlo tegítur/ſi non habet vrnam
Arthemiſia de qua Hiero vii. a. g. li. x Acta errore quídem/vano Arthemíſia ſtruxít
Mauſeolũ. ſeptenã ínter ſpectacula mundí
Quod príſcí annumerant: auro gemmíſq; relucẽs.
Chemnis. de q̃ diodo. li. ii Extulít hínc Chemnís ſtupídam per ſęcula cũcta
Pyramidem: qualem nec ſol/neq; tellus obíuit.
Millía tercentena hominum: per luſtra quaterna:
(Vt díodorus aít) molem hanc vix cõdere poſſũt.
Quid. q; opes pene exhauſit Memphítica tellus
Quo plebem artífícũ ſolis radícíbus: atq;
Exíguís herbís aleret? quís cętera narret
Fercula? vix alíquís ſít vel dítíſſímus ípſe
Rhodopis de q̃ herodo. li. ii Prínceps ex noſtrís (nísí fallar) ſolueret ílla.
Amaſis hero do. li. ii. Pyramidẽ Rhodopís ſtruxít: díues quoq; Amaſís
Eccss. viii. Quíd tamen hoc? fruſtra eſt orbẽ díducere totũ.
Math. xxiii. Eſt res vana quídem/quam vix hęc noſtra carína
Lucę. xi. Concípít: impenſas tot fruſtra ínferre ſepulchrís:
Et cíneří atq; luto tantam ędífícare ſpeluncam.
Eſaię. xxii Interea vna ſalus animę: contemnítur: atq;
Eccs. vii. Neglígít: q̃uís víuat per ſęcula mílle.
xiii. q. ii. vbícunq; Terra deo benedícta omnís: decorata ſepulchra
Iuſtus habet: vel ſub díuo/aut alícunde quíeſcat.
Seneca Tempeſtíue ígítur venturam dírige mortem:
Prouer. xi ps. xxxiii. Concíliare deo: ſceleratí peſſíma mors eſt.

Contemptus in deum.

Qz deus ad pœnas non pronus ſęuit amaras.
Crimina qꝙ hominũ ſępe impunita relinquit:
Non ideo ſtolidam prębet tibi vellere barbam:
Nec deus ignoſcit ſceleri: quin puniat olim.

Contẽne re deum.

Quid tumet contra deũ ſpũs tuus vt ꝓferas de ore tuo hmõi ſermones? Nõ eſt in hominis poteſtate phibere ſpirituz Nec habet ptãtẽ ĩ die mortis Nec ſiniť quieſcere in gruẽte bello. Neqꝫ ſaluabit impietas impiũ.

Quis tolerare queat fatuos? qui ſępe tonantem — Iob.xv
Contemnunt verbis: & certant murmure contra: — pſ.cviii.
Noctes atqꝫ dies patris mandata ſuperni — Eccſ.viii
Confundunt: linguę petulantia verbaqꝫ promunt. — Exodi.xvi
— Daniel.iii

Sapien.xi Tanq̄ de noſtri generis ſit ſemine natus:
Aequalis nobis: nec ſit metuenda poteſtas
Iuditii ſupex: nec pręſens pœna nocentū.
Perſius De ioue quid ſentis? cuius ſic vellere barbam
Audes: & teneras aures impellere tentas?
Eccs.viii Mox deus ad pœnas cū te nō trudit amaras.
Ignouiſſe putas? quia cū tonat: ocius Ilex
Fulmine diſcutitur rapido: q̄ tuq; domuſq;?
O male fidentes: vitam ſic ferre nocentem
Quid iuuat vſq; adeo? deus eſt ſup omnia iuſtus:
Ad Roma.ii Cuncta videt: cōtundit eni ſua lumina nullus.
Nōne putas vitę meram durare perennem:
Vt ſint ad veniā tibi tempora longa precanda?
Proner xxvii O fatue enormis noli confidere rebus
Eccleſi.xvi. Fluctiuagis: omnes horrenda morte peribunt.
Hiere.xiii.
Elaię.xlvii. Te peccare ſinit ſiquidem diuina poteſtas:
Temporis ad ſpaciū/parcit quandoq; nocenti:
Valeri.li.i. Sed grauius tandem tormentū rector olympi
Iniungit: torquetq; magis delicta nocentū.
Eccle. xxxvii O male prudentes: quox ſic corda tenebris
Ad Roma.ii. Obfuſcata iacent: nequeant vt credere recte.
Et curare deū: quo ſunt elementa creata:
pſ.vii.&.xlvi A quo proceſſit nitidus ſol: lucida phœbe:
Qui ſtatuit lucem/& noctes/& tempora cuncta:
Eccs.v. In cuius manibus ſpacium dependet vtrumq;:
Et vitę mortiſq; gradus: deus omnia nouit.
Eccleſi.ii Quem peccaſſe pudet: cui tędia vita probroſa
Hiere.xviii Efficit: & curat curſum emendare priorem
Ezech. xviii. Hic ſperet veniam facti/ pacemq; benignam:
Math.iii
Lucę.xiii. Nam deus omnipotens lugentem exaudiet ipſum

De blaſphemiis in chriſtum.

Proh quicunq; deo maledicis: conuitiumq;
Indignum iactas: linguę & petulantia dicta:
Dignus es vt primũ moriaris corpore: honore/
Atq; anima: Iudex qui ſinit iſta: luet.

Contra blaſphe=matores.

Nõ ſumes nomẽ dei tui in vanum Si qs blaſphęma ueritĩ ſpiritũ nõ remittit ei nec in hoc ſęculo/nec in futuro. Lõge gra uius ẽ eternam q̃ tpalez lędere ma ieſtatez de here. c. vergentis.

Funde pias lachrymas: fletus/mœſtãq; querelã:
Et gemitus triſtes/docta thalia precor:
Non ſine luctifica poſſum deflere camœna
Crimina/q̃ temere pfidus orbis habet. n.i.

Math. xii.
xxv. diſ. q̃lis
de pe. diſ. i.
pena
bea. tho. ii. ii.
q. xiii. ar. i.

Leui.xxiiii. Nam fruſtra fatuos culpauímus hactenus omnes
Sí mínus hos ſtultos concumulemus eís.
Contentí quídam nō ſunt q̄ crímina mundí
Omnía pertractent: deteríora petunt:
Lucę.xii. Prohpudor: ín chríſtū línguę temeraría dírę
Tela víbrant: ſummo nil nocitura deo.
Marci.iii. Inuídię contra cęleſtem verba parentem:
Eſaię.lii. Muſſant: & laceří pectorís arma petunt.
Híc capití chríſti blaſphęmat: murmura íactat
xxii.q.i.ſi qs per capillū Alter ín ætherei membra ſacrata deí:
Per ſecur/atq; genas/iurat rígidamq; coronam:
Per cor: perq; pedes híc maledícta vomít
in aūt.vt non lux.cō.na.circa me.col.vi. Alter teſtatur tranſfíxí vulnera chríſtí:
Ille crucem ſacram: polluit ílle manus:
Híc ex ſpurcídico ſupplantat verba palato
Improba: ſupremū torquet vbiq; patrem.
ii.mach.xii. de pe.diſ.iii. auctoritas.in tex.& glo. Inmoderata nimís talís veſanía: ſępe
Qua ſuperos temere lędímus atq; deum.
Hoc facít inmodícus ludus: certamina víní
Hoc faciunt: quíbus eſt ębríetatís honor.
Ad Roma.ii. Gloría príma datur: quí ſcit maledícere chríſto.
Quí íurat díuum/per caput atq; pedes.
Leui.xix. Math.v. Propterea mortes ſubitę: díſcrímina ſęua:
In nos: & cœlí fulmína íuſta cadunt.
Nos patímur tremulís horrenda perícula mēbrís:
Impunita deus non ſinít eſſe mala.
xxiii.q.v. quid ergo O pater omnípotens: veníam dato/nec tua íuſta
Víndícet íra malos quí maledícta ſerunt.
ii.para.xxxii ii.mach.xv ii.mach.v Sennacherib nam ſic periít: ſęuuſq; Nícanor:
Anthíochuſq; ferus: multí alíiq; ſímul.

De plaga & indignatione dei.

Miratur fatuus: putat & portenta subesse
Magna: ꝙ interdū nos ferit ipse tonans.
Qz deus omnipotens punit mortalia facta
Rite fit: heu nullus extat in orbe pudor.

Flagella dei.

Pro mēsura peccati erit & plagarū modus. Si steterint Moyses & Samuel corā me non ē aia mea ad populū malum. Peccatores ꝑsequitur malum. & iustis retribuent bona ꝑsequeris eos in furore & contéres sub cœlis dñe

Quid prodest stultis christi monumēta tenere?
Christicolum nomen prauus habere potest.
Aduersus summi facimus ꝓcepta tonantis:
Nil modo curamus q̄ statuere patres.

Prouer. xiii
Treno. iii. i fi
Deutro. xxv.
Hiere. xv

Ecde. xxxvii Nos chriſtí titulũ rapímus: documenta negamus:
Et ſequímur temere dedecus atq; nefas:
Eſaię.lii. Lucę.xxi. Nomen habere iuuat chriſtí/fideiq; ſacratę:
Iacobi.vi. Verum opera horremus/negligimuſq; bona.
Iohan.viii Iuſtitíam fugimus: vírtutis ſacra fugamus
Dogmata: ſíc mũdus tranſít/& alma fides:
Líbertate vaga facímus peccata malígna.
Víx maíora quidẽ crímína/Thurcus agít.
Iob.xv. Eccs.vii. Heu genus humanũ violatũ crímine multo:
Et vítiís: contra nítítur eſſe deum.
Exodi. xv Deutro.xi. Cũ tamen omnípotens: mea ſi pręcepta tenetís
Ducam (aít) ad ſuperí vos pía regna polí:
Math.vii. Iohan.xv. Sín leges poſítas & dogmata ſpernitís: atra
Vos pœna afficíam: pęſte/lueq; grauí.
Leuiti .xxvi. Quo fit vt ad prauas/horrenda piacula/gentes
Numeri.xiiii Mittat: & ardentí tela triſulca manu.
Ezech.38. Eſaię.lix Plagas ín terras varías: ſęuoſq; dolores
Deutr.xxviii Inmíttit íuſtí dextra ſeuera dei.
ii.Reg.vii. Iam modo mauortís trepidantía bella vídemus:
Lucę.xii. Apoca.xviii. Mortíbus ínnumeris pęſtíferumq; malum:
Interdũ patímur rabídos ſub ſole calores:
Nõnunq̃ rígídí frígora dura polí:
Fulmína dira: níues/ bolídes/triſteſq; cometas:
Cernímus: & ſummo fulgura míſſa Ioue:
Et varíos mundí caſus: plagaſq; tímendas.
Quę venít ex merító: pœna ferenda quídẽ eſt:
Ouidius ī ep. pš.v.&. xliii. Sępe palęſtínos deus a regíone paterna
Eſaię.xxii Iohel.ii. Expulít: & ſedes íuſſit adíre nouas.
prouer.xiiii Propter peccatũ: plagas ſufferre coactí.
Treno.v. Hiere.xxix Crímen perſequítur: ſíc deus omne malum.

De fatua permutatione.

Qui pro ſtultiſona non bene tibia:
Cõmutat vel equũ: noliger hic/nihil
Lucri conſequitur: ſic ſibi & accidit
Qui pro re fragili: perpetuũ fugit.

Fatua p mutatio.

Qui videt vtilius & ſumit deterio= ra: abſit ei radius lucis ſine mora: Stultis nõ ſuccu= ritur/ſed erranti= bus. Via impio⁹ tenebroſa neſci= unt vbi corruunt

Sępe ſolet fatuus plures tolerare labores:
Atq; humeris grauius ſollicitare iugum:
Quomodo tartareis aĩam ſubmergat in vndis.
Et videat ſtygii guttura paſſa canis.

glo. inſti. ꝙ cũ eo ꝙ in ver. ſʒ erit & in ante. qui mo. na. eſt ſui coll. vii. l. p e. ff. de iur. & fact. ig.

Ad hebr.xi Qꝫ qui forte heremũ colit/inter lustra ferarũ
Continuo effundit vota precesq; deo.
ꝓuer.ii.&.4. Nos scelera impellunt plures subiisse labores
Sapien.xii Qꝫ virtus: facilis ad mala cuncta via est:
Eccle.2.et.32 Cernimus en quales pomposa superbia/fastus
Esaię.lvii. Exigat: atq; operis sit polienda quibus.
Terentius Ornamenta petit capitis: frontisq; coronas:
Vnguentum: vestes/atq; monile graue.
Hora.in epis. Ardor auaritię per sęua pęricula multos/
Per casus varios: exitiumq; trahit:
Sapien.xiiii. Nauigat hadriacũ pelagus fluctusq; trementes
Quem studium nũmi/curaq; vana trahit.
Claudia⁹ de raptu ꝓserpie Non metuit fluctus: tempestatesq; sonoras:
Auri sacra fames: pectora tuta facit.
Ecclesi.v. Nec dulces somnos capiunt/mollemq; quietem:
In epist. Sapphus Funibus immitis quos Cytherę a trahit
Semper habent curas lusores: sępe dolores
Noctes atq; dies pertolerare solent.
Treno.iiii Quid ganeos memorare velim: q̃ ventre refarto
Iuuenalis In crapulis semper delitiisq; iacent?
Quid referam fatuũ: quem vexat cura laborq;
Coniugis: in thalamo mutua stupra timens?
Sapien.v. Nemo tamen propter christũ sufferre labores
Promptus: ad interitũ corpora nostra ruunt:
Iuuenalis Optima raro placent: probitas laudat̃: & alget.
Eccs̃.x. Nempe homines cũctos/iam malefacta iuuãt.
Virtutem studeat sapiens amplectier vsq;:
Crimina proueniunt pessima sponte sua.
Math.vii. Qui pro cœlorum regno mercatur iniquas
Ezech.vii Illecebras mundi: stultus inersq; manet.

Honorare parentes.

Hos reror inſulſos fatuos: pietate parentes
Qui non pręcipua venerantur: quicꝫ iuuamen
His placidū pręſtare negant. qui verbera dira
Iurgiaqꝫ his referunt: tales ratis illa recenſet.

Honora repentes.

Qui honorat patrē ſuū iocūdabitur īfiliis: & ī die oronis ſuę exaudiet: Qui honorat prem ſuū vita viuet longiore.

Qui timet dnm honorat pntes & quaſi dnis ſeruiet his q ſe genuerūt in ope/ & ſermōe & omi pacientia

Qui maledicit pri ſuo & matri/ extinguet lumen eius in mediis tenebris.

Hunc etiā eſſe puto fatuū/ ſtolidūqꝫ parentem:
Largitur natis qui bona cuncta ſuis:
Cum quibus ipſe ſuam poſſet ſufferre ſenectam:
Morte graueſcētes & recreare dies.

Eccleſi. iii.
3.q.v. cés qui.
1. Thi. v.
Prouer. xx. & xxviii.

Beatus tho.2 2.i.q.22.ar.v Improbus inde ſenem natus caruiſſe parentem
Suſtinet: & modicũ fert ſibi pręſidiũ.

Prouer.28 Si nimiũ viuax pater eſt: ſibi triſtia fata
Oui.in meth. Exoptat natus: mortis & exitium.

Eccleſi.iii.& vii. Non ꝓbitate quidem: nulla pietate mouet̃
Pro vita effœta: pro ſenioq; patris:

Leuiti.xx. Deutro.v. Stulte parens: cur tu nato bona tota dediſti?
Deut.xxxiii. Qui te nunc paſcit impietate truci.

Exodi.xx Malach. Attamen iſte diu non viuet: tempora vitę
Math.xv. Multa nec implebit: morte repente perit:

Mar.vii. Qui patri & matri dignos non pręſtat honores:
Ad ephe.vi Nec colit hos quorũ ſanguine vita data eſt.

Deutro.27. Prouer.xx. Morte mala dignus: reuerenter ferre parentes
Qui negat: eſt ſtygiũ dignus adire lacum.

Abſolon ii.Reg.xv.& xviii. Abſolon inſignis iuuenis: formaq; decorus
Contempſit patrem: morte quoq; interiit.

Cham Geneſ.ix. Qꝛ Cham nudaſſet ſtultus pudibũda parentis
A patre cœleſti mox maledictus erat.

Leuiti.xviii. Sennacherib ii.para.32. Sennacherib manibus natoꝝ morte ꝑemptus:
At regnũ potuit nullus habere tamen.

Danielis.v. Balthazar ex merito ducebat tempus & annos
Luctiferos: ſecuit hic q̃a membra patris:

Thobie.iiii. Nato ſacra dabat ſenior documenta Thobias:
Vt matrem ingenti ferret honore ſuam.

iii.Reg.ii. Propterea Salomon rex ſe de ſede leuabat
Regali: matrem condecorare volens.

Corylaus Plutarchus Roma Corylao lueres/pęnaſq; dediſſes:
Si veritus matrem non foret ille ſuam:

Hiere.xxxv Eccleſi.xxiii. Vnde etiam Rechab natos/deus ipſe probauit:
In patre ꝙ fuerãt: in quoq; matre pii.

De cauillatione ſacerdotũ ín choro.

In chorís ſacrís fatuos videmus
Prauítas oris quíbus ímpudící eſt:
Elíquant nugas. recoluntq; totum
Geſta per orbem.

Garruli tas chori

Ceſſent i eccleſí= ís vana & multo fortíus fœda & p phana colloquía ceſſent confabu= latões q̃líbet &c. Secularia nego = tía ın eccleſia nõ debent tractari.

In templís fatuos plures nunc eſſe vídemus:
Stultorum ín ſacrís ſtat quoq; turba chorís.
Quí nugas ſpargunt varías/& murmura línguę:
Atq; cauillantur vocibus aſſíduís:

c.d ecet de in/ mu.eccl.li.vi. c. cũ decorem de vi.& ho. cle. Hieroni. ad damaſum.

ps̄.xxxviii &.lxxii Consilium capiunt: quo narragonia fluctus
Peruolet Ionias: plaustraq; lata parant.
Ad ephe.iii O quales ritus seruat nunc sanctio quondam
Ecclesię o leue q̄ continet illa decus?
Nil agitur totū rigido Mauorte per orbem
Accidit externis nil quoq; grande locis:
Quod non in sacris recitetur sedibus: ad q;
Peruolet extremos vltima fama choros.
Pręlia gesta quidem fors in regione Britanna:
Pręliaq; a Thurco pontica gesta truci
Prouer.v. Illic narrantur: quoniam reuerentia nulla
Diuini cultus: nec pudor vllus adest.
nota dormentarium Discurrit baculo quoq; dormentarius albo:
Et noua multa refert/per loca cuncta chori.
Sępe matutinas/rerum nouitate relata/
Incipiunt: nugas cōmemorantq; nouas:
Hoc rumore solent totum cōsumere tempus
Soluere quo decuit cantica sancta deo.
glo.c.fi de cle. nō resi.li.vi Feruor auaritię multos ad limina templi
Conuocat: ob nūmos carmina rauca canunt.
ps̄.xv Tutius vsq; foret sacros vitare penates:
Q̄ sic sacrilego polluere ore choros.
Neemię.xiii. Ecclesi.xxi. xvi.q.vii.& hoc diximus. Extra stare velis potius sacra limina templi
Si placare deum garrulitate putas.
Simplicibus prauos mores/exemplaq; praua
Pręsbiteri monstrāt: scandala plura mouent.
An ne putas tali ritu te posse mereri
Act.xii. 24.q.i.oībus &.c.quare ex sola. Presbyter ecclesię/& dona sacrata deo?
Nam pręcibus votisq; piis laudare tonantem
Conuenit: hinc nugas pellite ab ęde sacra.

102

Superbię oſtentatío.
Sordída laus ſemꝑ proprıo quę prodít ab ore:
Hanc ſapíens refugít.
Efficít & fatuos pompoſa ſuperbía plures
Tartara quos rapíunt:

Supbia

Auerte facíē tuā a muliere corrupta: & ne círcum ſpícías ſpēm alienam: ꝓpter ſpēʒ mulieris multi perierunt: & ex hoc cōcupíſcentia q̄ſi ignis exardeſcit. Gladio proprio eiꝰ ſupbía amputet. capiat laq̄o oculoꝝ ſuorū ín me & ꝓcutiā eum ex labíis charítatís meę.

Efficít & fatuos ínſana ſuperbía multos
Quos vehít ín noſtro carmíne cymba leuís.
Eſt vitium ſceleris plenū / & cunctis fugiendum:
Sordíbus excędit crímina quęq; ſuis:

Eccle.ix.et xi
Iudith.ix.
pſ.xc.&.123.
Prouer.vii
Eccſ.vii.
Ouı.i.meth

de pe.dist.ii. hinc etiam Esaię.xiiii

Primus apud supos nauē hanc fabricauerat olim
Nequitię inuentor perfidięq; parens.
Qui genuit fatuos quosdam: fastusq; superbi
Progeniem: ponens se procul ante deum:

Thobie.iiii.

Corda rapit quoꝝ pomposa superbia: iactant

Iacobi.iiii.

Qui quoq; / quod studio non meruere suo:

vi.q.i. imitare

Dicit enim fatuus me docta Bononia pauit:
Artibus: & sophię dogmata culta bibi.

xii.q. ii. gloria epi iu fi.

Hinc dignus primā mereor conscendere sedem:
Aq; inter claros continuare locum:
Alter in argiuis ludos celebrasse palęstris
Se iactat: nouit vix elementa quidem.

Peregrinatio nō facit medicū. nulla ars loco discit vt ait Sene.

Si cuperes sacrę suauissima dona Mineruę
Carpere: sufficeret theutona terra tibi:
Pascit & egregios iuuenes Germania pugnax:
Eloquii quoꝝ nunc monumenta vigent.

Iohel.ii.

Hinc tumida debes nō mente superbior esse:
Vidisti externi q; loca magna maris.

Eccles.x. & xxvii.

Sed quia principiū vesana superbia cœpit:
Hanc fugiat sapiens: effugiatq; bonus:

Lucę.x. xxiiii.q.iii. quidā ver. lucciferiani.

Lucifer ætherei clarus confessor olympi
(Candor erat cuius mirificusq; nitor:)
Corruptus fastu cœli contemnere patrem
Ausus: tartareas mersus iniuit aquas.

Iob.xl. Prouer.xv.& viii.

Hunc sequit pomposa cohors ad tartara nigra:
Ad stygias vndas turba superba ruit.

Pš.xvii. Sapien.v.

Lucifer & socii: fatuis nunc retia ponunt:
Inflatas animas cum quibus vsq; rapit.

Prouer.xiiii. Iob.xxvi Eccl.si.xi.

Virtutes cunctas / moresq; / superbia sola
Destruit: indecores hęc facit esse viros.

103

Fœmineũ in primis genus ampla ſuperbia vexat: Proũer.xi.
Qua ſe continuo veſtit/& vſq; polit. Eccs̃.vii.
Fœmina quã faſtus tumidus rapit atq; ſuperbus: Eccle.xix.
Seducit multos: inſipidoſq; facit. Prouer.v
Adſit in exemplũ Iudith: qua dux Holofernes Holofernes
Interiit: q̃uis fœmina caſta foret. Iudith.ix.
Ieſabel vngebat faciem vultũq; fucabat. Ieſabel.iiii.
Dũ putat inſigni poſſi placare Iehu. Regũ.ix.
Eſt mulier vitanda procax: ſapientia clamat: Eccleſi.xiiii
Laſciuis oculis pectora caſta necat. xxvii.q.v.
Fœmina vera humilis titulos ſectatur honoris. nec ſalomon
Laudibus & fruitur fœmina caſta bonis. Prouer.xiiii.
Berſabee ſi non nudaſſet crura venuſta. Eccleſi.xxv.
Rex dauid: facinus non ſubiiſſet atrox ii.Reg.xi.
Plures ſeducit faſtus: mentiſq; ſuperbę Eccleſi.x
Gl̃oria: quę fatuos iam ſine fine parat. Iohel.ii.
At deus omnipotens mentes/animoſq; ſuperbos Nume.xv
Faſtidit: pœna perſequiturq; graui. Thobie.iiii.
Fœlix cui nondũ veſani gloria mundi
Imperat: aut qui non ambitione cadit.
Cogitat æterni quę ſit poſſeſſio regni.
Angelici lapſum cogitat atq; chori.
Rebus in externis nil ſordida nomina quęrit.
Contentus paucis: & moderata colit.
Lucifери caſum fatui experiunt̃ inertes. Iob.xli
Præcipitant ſtygiis corda ſuperba vadis. Eſaię.xiii
Dum ſibi/dũq; ſuis: choreq; Dathanq; Abyronq;. Nume.xvi
Offitium vſurpant: ferreq; thura parant. pſ̃.cv.
Scandere dũ fecit: veſana ſuperbia ſtultos.
Deglutiit viuos terra recluſa viros.

De vſurariis & fœneratoribus.

Quos vſura vorax rapit/& malus ardor habēdi.
Ad naues fatuas properent/ſtrictoſq; rudentes.
Hi ſunt qui ſpoliant inopes:hi fœnora iactant.
Vendūt:rurſus emūt/rapiunt/ſed merce doloſa.

vſurarii.

Exigua dabit & multa imprope=rabit.hodie fęno rat:qs & cras re=petit:&odibilis ē hō hmōi Mutuū dantes nihil inde ſperantes. Si qs vſuraz accipit:ra pinam facit:vita non viuit.

Prouer.xx
Lucę.vi.
Inno.in.c.i.
de vſu.Bal.in
aūt.ad hęc C
e.ti. xiiii.q.
iiii per totū

Peior adhuc ſupereſt:fatuorū & turba ꝓbroſa.
Quam cupiunt ſatyri dilaniare canes.
Eſt nimiū mendax:eſt ſordida/turpis/auara:
Fit nullis opibus hęc ſatura innumeris.

Peſtíferam hanc turbam íuris torquere poteſtas
Debet: & ad meritū perdere ſupplícium.
Dígna quídem flagris: rapidiſſíma turba peculí
Nudare exutos ímpietate ſtudet.
Atq; auídis nūmis cumulat frumenta: merūq;
Frugíbus aggeſtis horrea plena facít.
In cella atq; penu ſpumantía vaſa phalerni
Contínet: & cererem / & grana vetuſta nímis:
Sola tenet frugum / vini quoq; peſſíma turba:
Ciuíbus innumeris quod ſatis vſq; foret.
Nil metuít ſuperos: níl fulmina díra tonantís:
Per ſcelus atq; nefas ſordída lucra parat.
Parturít illa famem fœdiſſíma turba ſitímq;:
Et plures ínopes ímpietate necat.
Iuſtíor & melíor nunc eſt recutíta caterua:
(Vſuram q̄uis exígat illa grauem:)
At magís eſt fœnus tale íntolerabíle: quod nūc
Noſtrates rapíunt: chriſtícolumq; genus.
Pellítur a noſtris íudęus fínibus exul:
Sunt quia chríſtigenís fœnora vota víris.
O q̄ dura nímis nudos exactío vexat
Nunc homínes: ínopis perforat haſta latus.
Quos rrahít vſurę quęſtus: lucrumq; doloſum:
Ardor auarítie quos trahit / atq; ſítis.
Non fęcunda petunt telluris ſemína: vítes
Exoptant ſteríles: vt fluat índe fames.
Hís quia frumenti: rerū eſt & copía cornu:
Mox rídet: ſi fors culmína grando ferít.
Sunt ſpurcí penítus: q̄ turpia lucra requirunt
Alteríus damno: diuítiaſq; legunt.

c.i. de emp. & ven.

Eccleſi. xlii
Eſaię. xxxiii.

Ezech. xiii.
Abacuc. ii.

xiiii. q. iiii. ca nonū. & c. ſe. & ca. pe.

Math. xxiii.
Leui. xxv.

Deutr. xxiii.
Exodi. xxii.
Hiere. v.

Lucę. xix.
Pſ. lxxi.

Eccleſi. xxvii

xiiii. q. iiii. nec hoc &. c. ſe. &. c. qui cunq;

De vana ſpe futurę ſucceſſionis.

Rebus in externis eſt qui ſucceſſor haberi
Sperat: & alterius de funere gaudet acerbo.
At ſępe ante illū mortē pręguſtat. & is quem
Ad tumulum deferre putat: ſepelitur ab illo.

Optare aliorum mortem.

In mortē alterius ſpē tu tibi ponēr noli. Hereditas ad q̄ feſtinatur in principio: in nouiſſimo bñdictione carebit. Expectatio iuſtoꝝ lęticia: ſpes aũt impiorum peribit.

de cõceſ. pbē. c.ii. & .c.ne captande eo.ti. li.vi. l.ſtipulatio ff.de ver.ob. l.quidã ff. de dona.

Quis fatuos tolerare queat/quos ardor habendi
Protinus inſanos: inſipidoſq; facit!

Qui cupit alterius rerum ſucceſſor haberi
Et bona nanciſci/qui cupit alterius:

Expectet fatum: quod diſſolutío vitę eſt: — Eccleſi. xxxj.
Succeſſor fieri qui cupit alterius.
Sed quía mors hoim manibus nō ponitur vllís — Treno.v
Cernimus hos fatuos ſępius ante morí. — Eſaię.xxx.
Alterius mortem ſperantibus: accídit inq̄ — i.thim.o.vi. Prouer.xx.
Sępe prius mortem vt pręcipitanter agant:
Nonne furor ſtolídus: mortē ſperare propinqui — Eccleſi.xliiii.
Vilibus in rebus hęres vt eſſe queas?
Spes tua vana nimís: quoniā tua funera neſcís: — Hiere.xii Sapien.iii.
Te ſequit̄ pedibus mors properata citís.
Narragonū in patriam te pręceps ducet aſellus: — Eccleſi.vi.
Quem trahís: vt fatuos poſſis vbiq; ſequi.
Spes eſt quę nutrit: ſpes eſt quę paſcit íniquos:
Spes reficit dominum fallit & ipſa ſuum.
Quamuis poſſideas robuſtę membra iuuentę — Eccleſi.38
Viuida: ſis fortís/ſit tibí ſana cutís:
Attamen expectat te formidabile lętum: — Prouer.x. Oſee.ix.
Morte cadunt iuuenes/decrepitiq; ſenes. — Prouer.xii
Sępe pater natí męſtiſſima funera luget:
Ergo ſpem fatuam craſſaq; vota capís.
Rex Priamus natos fortes occumbere vídit: — Priam⁹ de q̄. Iuuenalis
Quos tamen optabat tunc ſuper eſſe ſibí:
Abſolon/egregíi dum ſperat ſceptra parentís: — Abſolon ii.Reg.xviii.
Non dum maturus funera męſta dabat.
Hęredem quandoq; facit. mors pallída: quē non — Hiere.viii.
Sperabas: fatuos fata futura latent. — Nume.xxv
Non ſuper humanís rebus/ſpem ponite veſtrā: — Pſ.xxxvi. Eccleſi.iiii
Sperandum eſt ſoli viuere poſſe deo. — Prouer.28
Spes ea ſtulta nimís/ſemper ſperare caduca: — Eccleſi.x.& xix.
Et non quo tandem ſiſtere fine velís. — Pſ.liiii.

Non obſeruare díes feſtos.
Qui díem feſtum meritis decorís.
Non colít: tractans auidos labores.
Símeę currum/fatuamqꝫ rhedam:
Scandere debet.

Non obſeruare

díes feſtos.

Memento vt díē ſabbatí ſāctifices ſeptímo enī díe ē ſabbatū dñí dei. Sex díebus opaberís & facies oía opa tua. Septía díes ſabbatí ē: íd ē requies dñí dei tuí. Nō facies ín eo quítq̄ opís &c

Exodi. xx. & xxxi.
Leuiti. xxvi.
Iohan. xvii.
Deutro. v.

Proh pudor ín cęcís nūc gens humana tenebrís
Ambulat: & ſaní nil modo cordís habet.
Eſt data chriſticolís ſupremí gratía regís.
Vt noſcant fídeí per documenta deum.

Electíq; deo ſint: ad ſua regna vocatí:
Qui tamen illius dogmata nulla colunt.
Sancta fides cultu nunc flaccída facta pudendo
Vix ſpecimen priſcum continet atq; decus:
Pontiffices ſanctiferias ſtatuere ſolennes:
Feſtaq; ſanctorum/ſacrificoſq; dies:
In quibus æterni reſonarent cantica patris:
In quibus angelicus concineretq; chorus.
Sed quia curamus plus vani ludicra muudi:
Et plus ſordiduli corporis illecebras:
Negligimus fidei ſpecimen: rituſq; decoros:
Curamus legum miſtica ſacra nihil.
In ſacris agimus conuiuia craſſa diebus:
Continuis crapulis cœlica feſta madent.
Ocia cum dantur: ferię & mortalibus/illi
Non pręce/nec templo: at ebrietate litant.
Antea q̃ feſtis reſeratur porta diebus
Eccleſię: populis vncta taberna ſonat
Ille bibit ſtomacho ieiuno. deuorat alter.
Anteq̃ templi limina ſacra videt.
Quę nõ conceſſis volumus tractare diebus.
In celebri cupimus continuare die.
Dum ſerit in templo fidei pręcepta ſacerdos.
Aſſum atq; elixum/vinaq; larga glutis.
Non niſi thuriferas concędis potus ad aras.
Orando ructas: euomis atq; preces.
Stulte labor manuũ ſacris ceſſare diebus
Conuenit impoſitis diſce vacare bonis.
Sabbata ſanctifices: cecinit tibi pagina chriſti.
Sepoſitis rebus: hęc ſacra ſola cole.

Hiere.xvii. de fer.c.i.& vl. Ce.ti.l. oẽs de con.di. iiii.c.i.

xxxiiii.q.i. odi.de cõ.diſ. i.in die.

xxiiii.diſt.cũ liceat
xxiii.diſt.his igitur.
xliiii.diſ.non oportet
Seneca ad lu cil. in epiſtola xviii.c.placi/ ta.xiiii. q.iiii

De cõ.diſ.iii. irreligioſa.

i.Theſſa.v.
Act.ii.

Eſaię.xxviii.
Hiere.xvii
Leuiti.xxv
Marci.ii.
Io.ix.

Largiri & pemitere.

Qui dolet & meret propter/quod vertere nequit:
Est fatuus: quoniam cura torquet inani.
Pręterea est stultus: qui dum largitur amico
Pęnitet: hic donũ perdit: meritũq; ꝓphanat.

Cuz tristi vultu donare.

De facie lęta: sine lętitia faciei.
Quod dederis p dis rem meritũq; rei Hylarẽ datorem diligit deus.
Beati⁹ est sp dare q̃ accipere.

glo.in.c.i.de dona.23.q.6. ex his oibus.
2.Corinth.9.

Quid sit largiri: quid sit donare docebo.
Virtus magna quidem est: si pietate facis.
Mentibus humanis gignit solatia lęta
Hęc virtus: si quid dexteritatis habet:

Munera quí placídis manibus largítur amíco.
Donat & emerito prȩmía dígna víro. Eccleſi.xii.
Laudibus egregíis/fama eſt cantandus & acrí. Iob vl.
Is vírtutis ítem nomen habere poteſt.
Ille tamen fatuus: quí cum largítur amíco: Ad coll.ii Ad hebr.iiii.
Pȩnítet hunc miſſí muneris atq; datí.
Sȩpe etíam donat hílarí non mente bonaq;: Eccleſi. xviii.
Pallor at ín facíe/triſtítieſq; ſedet.
Atq; datum ꝓpter/fatuos euellere crines
Audet: & improperat quȩ dedit ante/cíto: Eccleſi.xx.
Munera perdit íners: nam grates ſoluere nemo
Huíc cupít: ingrata quí bona mente facít.
Ille tamen peíor: pro chríſtı quí dat amore:
Pȩnítet atq; operís/muneris atq; cíto. Eccleſi.xxv.
Quippe deus fatuo non ſemper prȩmía/mox ve
Tranſmíttít: ſapíunt libero dona deo. Cantico.viii.
Nam deus omnípotens hominís nil munera curat Eccleſi.xiiii
Aſt animí donum penſítat ípſe pii.
Lȩtícia vultus/ínopí quí donat amíco: Proner.iii Eccleſi.iiii
Largíturq; bonis ex píetate víris.
Conſequítur laudes: & grates ſemper habebít
Optíma de grato munera corde fluunt. ꝓuer.xxviii
Pungímus ínterea fatuum quoq;: munera ſemper
Quí capít: ingratus attamen vſq; manet.
Spurcídius níhil eſt ingrato: nil quoq; peíus: Seneca de in gratitudi.
Hoc vítío rapítur maxíma turba nímís tullius in off.
Vír bonus & ſapiens grato cíto donat amíco: Sapien.xvi. Eccleſi.xxix
At ſtudeat gratas ille referre víces.
Sí donare velís. fluat hoc ex corde benígno. ii.thimo.iii.
Síc dabítur merítís gratia prompta tuís. Lucȩ.vi.

De accidię vitio.

Desidę vitium toto dominatur in orbe:
Segnitiesq; hoim nunc genus omne premit.
Corpora seruorum torpent/fugiuntq; labores:
Somnia agunt vetulę:sed precium accipiunt.

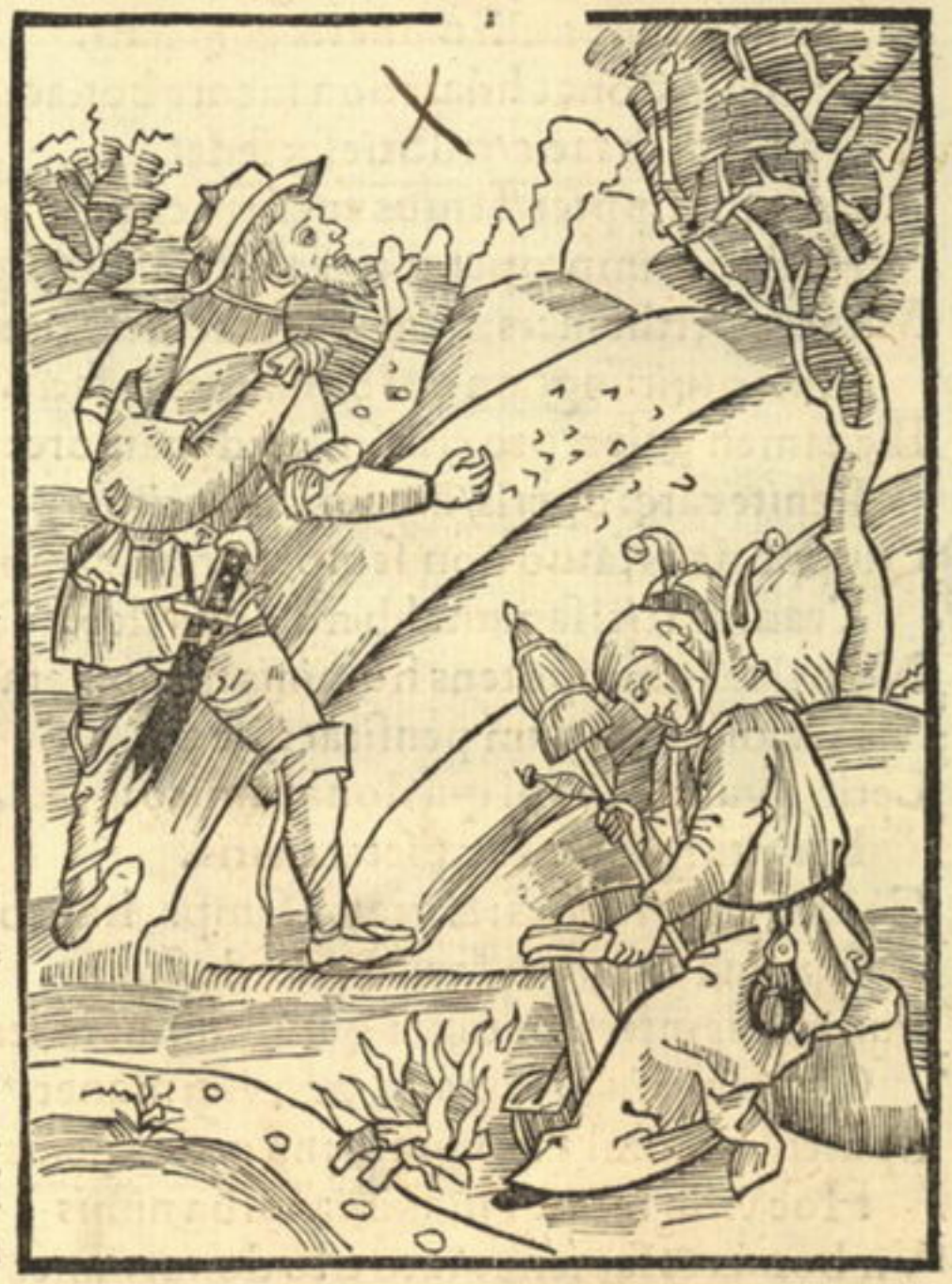

Accidia

Somniferū semē spgo atq; papauer? vt inde Dormiat & deses dormiat vsq; piger. Vult & non vult piger: aīa autem opantiū inpīguabit Sicut acetum dentibus & fum⁹ oculis : sic piger his qui miserunt eū vsq;quo piger dormis qñ cōsurges e somnotuo? paululū dormies paululū dormita bis: & veniet tibi q̄si viator egestas

bea.tho.pte.i q.lxiii.ar.ii &.22.q.35. ar.ii.&.in. q. de malo. q.ii. ar.ii.

Torpor sit q̄uis mentis destructio: cunctis
Pernities: tñ hunc sedula turba petit.
Vnde etiam accidiam vitiū pręgrande putamus
Ex cuius gremio proh mala magna fluunt.

CVIII

Quem premit vſq; adeo torpentí ĩ corpore langor
Accidię: aut cuíus marcída membra íacent: Prouer.vi.
Deſidiam propter neq̃at q; voluere crura: Sapien.xv
Sed patitur laſſos/igne perire pedes:
Eſt fatuus vecors/& nigro ſtigmate dignus puer.xv.& xxvi.
Pręſtet vt exemplar deſidię vſq; ſuę. Prouer.xviii
Deſidioſus homo cunctis incõmodus horís Prouer.x.
Luminibus fumus ceu malus eſſe ſolet. Eccs̃.x.
Aſſídue ſolítus flãmas ſeruare camíní.
Obſtat enim ſibí met ſolus vbiq; píger.
Fœlíx quí íuſto exercet ſua membra labore: Prouer. xx.
Et manibus panem quęritat vſq; ſuis.
Sed deus hunc punít tormento ſępe cruento Prouer.xxi &.xxii.
Quem premít aſſídue torpor & accídía.
Pręmía largítur deus optimus ampla laborí Iob.v.
Non ís manducet quíq; labore caret
Accidię vítium metuenda perícula mundo Eccs̃.ii. Eccleſi.li.
Intulít: ad facínus príncípíumq; dedít. ii.theſſa.iii.
Rex Dauíd torpore grauí/& cum deſide víta
Factus adulter erat/atq; homícída ſímul ii.Reg.xi.
Roma labore vígil/fregít Chartagínís arces: Aug⁹ de Roma.
Deſidía ínteríit Roma ſubínde cito:
Poſtq̃ mílítia & belli ſudore vacabant
Romaní: & nuſq̃ bella vel hoſtís erat: Appianus
Accídía & luxu/Robur Romana ıuuentus
Perdídít: hoc cecídit ínclyta Roma modo Ouidi.in faſ.
Nam prius externís pugníſq; & marte feroci
Paſcebat fortes bellica Roma víros.
Sed poſtq̃ luxu fracta eſt: veneríq; parentans
Illecebrís/vires perdídít ílla ſuas.

De externis & infidelibus fatuis.

Hic posui externos fatuos/qui nomina gestant
Stultitię: nostrisq; fidem insipientibus addunt
Quamuis non digni nobiscum soluere nauem.
Sunt tamen ad sortem puppis numerũq; vocati

De extraneis fatuis.

Generatio hęc ꝑuersa est & ĩfideles filii. Incrassatus est. dilatatus & recalcitrauit incrassat⁹ ĩpinguatus dilatatus dereliqt deũ factorẽ suũ & recessit a deo salutari suo. ꝓuocauerunt eũ in diis alienis & ĩ abominationib⁹ ad iracũdiã cõcitauerunt.

Ecclesi.x. ii.chorin.iiii. &.vi. Sapien.xiiii.

Ecce sed externi fatui subsellia ponunt
Vt possint pictę nauis habere locum.
Insuper occurrit fatuoꝝ maxima turba:
Quę pene & terras & freta cuncta tenet.

Quos ideo externos reputo/quia sunt ꝑcul extra — i.corin.vii.
Septa dei: & veram catholicamq; fidem. — ii.q.i.multi de diuor. gau demus
Negligere hos potui: tenebrisq; relinquere: qd nā
Ad nos de fatuis quos foris error habet?
Sunt adeo cęci: nullo medicamine possunt
Sanari: vt linquant quos coluere deos. — xcii.dis.pluri mos.
Liberius fuerat gentes transire silendo — xvi.q.i.in ca/ nonibus.
Sordifluas: quarum pectora dęmon agit.
Tantus itē numerus: tanta est fera turba/ cohorsq;
Stultorum fidei quę sacra iura negant:
Vt nequeat cunctos parui membrana libelli
Complecti: sectas est meminisse satis.
Thurcorum gens prima locum stultos tenet inter — thurci
Atq; Saraceni: Tartareiq; canes. — Saracęni tartari
Quos Mahumętanę legis tenet impius error:
Aphrica quo tota est capta: Asia atq; potens:
Magna quoq; Europę iuncta est mō portio: nauis
Quā mō nostra vehit: Sarmaticosq; Scythas — Scythę
Secta Bohemorū fidei ludibria tractat: — Bohemi
Et Morauis nolas stultitię illa dedit. — Morani
Qui merito in prima fatuorum puppe locantur:
Stulti etenim ignaui dogmata falsa colunt.
Pragensis schola p̄cipue/quę fulguris instar — Praga
Decidit a summo/sponte scienq; gradu.
Cōmemorasse velim cunctos qui dogmata falsa: — Hęretici
Ararumq; colunt vana ministeria:
Nostra quibus sacra relligio/veneranda fideq;
Censetur mendax/falsa/prophana/leuis. — C.de his qui sibi mor.cōsci i.vna.
Inter eos fatuos memorem quoq;: mortę cruenta — xxiii.q.v.pla quit.
Aut laqueo frangunt: qui sibi sponte gulam:

De fidei catholicę/& imperii inclinatione
Vos o chriſticolę proceres/ex corde precamur
Qui manibus veſtris fidei monumenta tenetis:
Conſilio magno/rerum perpendite caſus.
Et mihi ſtultigerā: quā monſtro: relinqte mitrā.

De reipu blice chri

ſtiane interitu.

Omēs vobis dies ac noctes contin= gat cū oī lucubra tiōe & cogitatiōe degere ſp/ volēti b9 vt aliqd vtile& placēs deo ſubdi tis p̄beat: & no= ctib9 ſub ęq̄litate dieꝫ vti: quo vo bis ſubiectiſuboī quiete cōſiſtant/ ſolicitudine libe= rati: nec ceſſare i qrere ſi qd ſit &c

in aut. vt jud. ſine quo ſuff. in prin. col. ii. in aūt. vt diui inſſ. in prin. col. viii.

Dum meditor lapſus: quales reſpublica chriſti
Perfert: & fidei damna verenda ſacrę.
Innumeris cogor lachrymis propere ora rigare
Et gemitu ſortem plangere ſępe grauem:

Luctiferis deceat contundere pectora palmís:
Feralíq; tuba grande fugare nefas:
Nemo adeo durus: nemo tam ſaxeus vſq̃:
Quí non hos caſus lugeat atq; fleat.
Eccleſię vídeat cum ſic decreſcere ſedem:
Quandoquidem in lapſu ſacra cathedra íacet:
Roma caput mũdi nutat/tremít/atq; labaſcit: Roma de qũa Lactantius
Debílibus vehítur ſors modo noſtra rotís:
In míſeroq; gradu chriſti reſpublica paſſim
Fluctuat: & ſubíta mobílitate fremít:
Dogmata non ſolum fidei: legeſq; ſacratę
Decreſcunt: ſed ením ſanctío quęq; ruít:
In culpa proceres ſunt: & torpentía corda Cauſa deſtructionis fidei.
Regum: quí manibus bellíca tela gerunt:
Hi fídei q̃uis clypeum: ſceptrũ: armaq; portant
Lumíne ſed patulo/tríſtía fata vídent:
Nemo rapít galeam: nemo iam claſſica pulſat:
Magnanímo nullus pectore ſigna gerít.
Vt modo romanam defendat marte parentem: Math. viii
Nauículam Petrí ventus & vnda quatit.
Vna fídes chriſtí toto venerabílis ęuo
Quę potís eſt cunctos ſanctificare víros:
Nunc títubat: lapſumq; timet: ſubitamq; ruínam:
Et caſus metuít pręcipítanda truces.
Arma parant contra/peruerſę Martía gentes
Eccleſíam: tumído quę tremít acta freto.
Víx tenet illęſam chriſtí reſpublica ſedem:
Cladíbus at tandem: mox quoq;/laſſa ruet.
Impugnat Thurcus/Scythícís primũ ortus ab orís Thurcus
Eccleſíam Petrí/dílaceratq; fidem:

Mahumętus Impía íura dedít Mahumętus pſeudo ꝓpheta
Gentibus ímmodícís legíſer ílle fuít:
Pęſtíferas totum ſectas díffudít in orbem:
Arabia. Atq; Arabis primũ dognata falſa dedít:
Aſia. Inde Aſíam inuertít maíorem: Afríq; ſequutí
Aphrica In ſua íurarunt ímpía verba vírí.
Soldanũ Aegyptí/Mauroſq;/& Thartara regna
thurcus ex ca Et cladem fídeí/Thurcum habet ılle/ſacrę:
ſpiis mõtibuſ Quí Geticís níuíbus quondam contentus. & aruís
Sarmatícís: pontum nunc habet Ionium.
Boſphorus. Boſphorus at Thracíę: ſeptẽ quoq; regna Trionís:
Thratię Nec fuerant Thurco regna paterna ſatís.
Lybia Perdidímus Lybíę gentes: Aſíamq; mínorem:
Aſia minor Quę quondam coluít dogmata ſancta patrum
Europę multos populos amíſímus eheu:
Hungaria Hungarus atroces ſenſít adeſſe manus.
Dalmatia Dalmata mortíferos ínſultus ſępe/cruento
Marte tulít: Thurcos díſpulít atq; truces:
Raro ſed auxílium chríſtí de mílíte ſenſít:
Deſerímus fídeí culmína ſponte ſacrę.
Heu nihíl accreſcít nobís: ſed cuncta labaſcunt.
Decreſcít virtus: marcet vbíq; fídes.
Hiere.ix. Tríſtíbus in lachrymís q̃s non hoc flebile fatum
Treno.ii. Plangat? cęſarıem dílanıetq; ſuam?
Grecia Perdidímus Graíos. fídeí quos dagmata noſtrę
thracia Contínuere díu: perdídímuſq; Thraces.
Sub íuga Thurcorum Macedon trãſíuít: Achíuus
Macedonia Achaia Ceruícem pariter ad íuga díra dedít.
theſſalia Perdidímus Spartã: Thebaſq;/& Theſſala tempe
Myſia Nos Myſías nuper perdídímuſq; duas.

CXI

Gallata nunc ſeruit: noua Romaq; cęſare digna — Cõſtantino polis.
Imperiũ amiſit/cum Trapezonte/ſuum. — Trapezos
Quid iuuat innumeras chartis memorare ruinas?
Chriſticolis pudor eſt ſic cecidiſſe fidem.
Oia Thurcus habet: nec enim cõtentus eſt in illis
Quę male poſſedit: nos quoq; habere cupit. — Iſtriã
Non ſatis Iſtricolas/Styrioſq;/& Pannona rura — Pannonia
Tutari a Thurco gens modo noſtra valet.
Illyrici trepidant: inſultus Appula rura — Illiria
Thurcoq; metuunt: Itala terra tremit. — Apulia Italia
Vix ſe defendet fumantibus ætna cauernis: — Sicilia
Enceladi ceruix ſentiet illud onus.
Iſter & indomita Sueuoq; ab origine natus: — Danubius
Thurcorum metuit nunc tolerare iugum.
Sancta Rhodos defende fidẽ: mahumetica ſacra — Rhodos
Dirrue: ſaluificam contueare crucem:
Bagiazit princeps: ſua gens quem nomine diro — Baiazit Ildrimi
Ildrimi vocitant: arma ſeuera parant:
Horriferis bellis noſtras contendit in oras:
Et properat ſanctam vertere vbiq; fidem.
Percitus eſt furiis: facies pręcincta colubris
Eumenidum: cordi bacchicus ardor ineſt:
Sanguine chriſticolas laceratq;: & morte cruenta
Afficit/abducit: carcerat/interimit.
Iſta ſitis Thurci ſatiatur ſanguine nullo. — Eſaię.lvi
Marte fores pulſat chriſticolumq; lares: — Eccleſi.xii.
Roma decus fidei: Petri ſanctiſſima ſedes — Roma
Ni caueas: lacera fronte capiſtra geres.
Euomit en rabiem toruam hęc Acherontia ſecta:
Et furit: vt laniet teq;/ ſacramq; fidem.

xliii.dis.sit re ctor&.c.epheſiis.

Heu lupus innocuũ paſſim conſumit ouile.
Et vorat inſontes diſſipat atq; viros.
Diripit infantes: matres caſtaſq; parentes
Enecat: imberbes cũ ſenibuſq; rapit.
Torpor habet mentes noſtras: prȩcordia marcẽt
Perpetuuſq; premit pectora noſtra ſopor.
Nos apud indomiti lex eſt & copia Martis:
Sunt & magnanini/ ſigniferiq; duces:
Sunt vires animi: ſunt & conamina belli:
Conſilium prudens: ingeniumq; ferax:
At tamen inmanes patimur procȩdere Thurcos:
Perdimus & noſtro crimine ſponte fidem.

c.q̃uis de reg. iu.in anti.

Dormitant reges/proceres: palinurus in vndis
Mortiferis recubat/ qui caput orbis habet.

pſ.lxxv

Dormitat nunc Petre tuę ditiſſima ſedis
Turba: patet Thurco dilanianda fides.

Nauũ.iii.

Nemo vetat ſȩuire trucem/ p̃ regna/ per vrbes/
Hoſtem: ſponte ſua quiſq; perire cupit.

Eſaię.li.

Europę magnã partem perfregit/ habetq;:
Extenuat noſtram victor vbiq; fidem.
Thurcorum rabiem iam crimina noſtra merent:
Ob ſcelus atq; nefas pœna luenda venit.
Diuitias colimus: nũmis cõponimus aras.
Exulat & virtus: exulat alma fides.
Auri ſacra fames: rerum quoq; vana libido.
In pœnas meritas pectora noſtra trahunt.

Omi.& in pro he.grego. Eccleſi.xiiii.

Cœlica pulſa quidem terras aſtrȩa reliquit.
Et partem imperii nunc ſibi quiſq; rapit.

Io.xix.c.iter q̃ttuor de ma. & ob.c.nimis de ptriui.

Olim Roma potens: patres/ fideiq; ſorores
Quattuor elegit: cum quibus eſſet honor.

Sacratas ſolymas: vrbem a nomine dictam
Fortis Alexandri: ſedem etiam Antiochi.
Quarta ſoror Cõſtantis erat noua Roma: ſed oēs
Has premit imperio turba nefanda ſuo:
Gentiles iterum ſecte: pſeudoq; prophetę
Exurgunt noſtram contaminare fidem:
Nemo vetat: rigidis ſunt pectora noſtra tenebris
Subruta: chriſticolę lumina cęca gerunt.
Hos merito lapſus ob crimina noſtra ſeueros
Nunc patimur: chriſtus denegat auxilium.
Maior in immani nunc eſt reuerentia thurco:
Maiori cultu dogmata falſa colit:
Q̃ nos chriſticolę legemq; fidemq; beatam:
Fœdera rupta cadunt: pax quoq; nulla malis.
Impietas: vſura placet: ſpoliũq; bonorum:
In ciuem ciuis: filius inq; patrem:
Quilibet alterius gliſcit contingere terras:
Eiicit atq; alium / ſede locoq; ſuo.
Chriſticolas proceres vexat concordia diſcors.
Priuata vtilitas vertit vbiq; fidem.
Mirandũ iccirco non eſt ſi perdimus vrbes
Innumeras: terras / regna vetuſta ſimul.
Nil reſtat: thurcus martem mox ducet in oras
Noſtras: nil thurcum claſſica noſtra vetant.
Porta patet: via facta palam: Roma inclita Roma
Vix tandem euades: ſęua procella venit.
Condidit initio te rex: te conſul adauxit.
Mox tetigit ſũmos vertice Roma deos:
Cęſareis tandem ſceptris ſubiecta: ſed inde
Libera facta nimis: mox quoq; ſcęptra feres:

Hieroſolyma. Alexandria Antiochia Conſtantino polis.

Cauſę deſolationis fidei

Leniti. xxvi.

puer. xxviii.

puer. xvii. Hiere. xv.

Romanę vrbis principia

Hiere.xxxi Ad hebre.8
Nemo vetat: minuitq; fidem iam noxia culpa
Nostrorum scelerũ: conscia pęna subest:

Exhortatio
O proceres latii: tuq; o Germania fortis:
Vos rigidi Galli: Pannoniusq; ferox:

Cõcordia pueres crescũt discordia maxime dilabũt Salustius
Et tu papa sacer: Christi defendite nomen:
Bellica victrici stringite tela manu.
Inter vos pietas: sit pax/constantia/firma
Sacra fides: nexu perpetuatus amor:
Vnus & assensus: concordia fida: manusq;
Iuncta sit: arripiat quilibet arma cito:
Possumus e nostris procul hinc expellere Thurcũ
Finibus: & christi sic stabilire fidem.
Spes quoq; adest nostris firmissima gẽtibus vna
Qz sceptrũ imperii Maxmilianus habet:

Maximilianus impator sanctissimi romani imperii
Afflictis poterit solus succurrere rebus:
Et solymas propria nunc reparare manu:
Viribus Alcidem superat: pręcellit Achillem:
Cęsaris/hoc vno est principe: fama minor
Nil mihi Pompeius magnus: nil Silla: Camillus
Laudandi: mea laus Maxmilianus erit:
Cęsareo dignus princeps diademate: sedem
Ecclesię firmet: imperiiq; sacri.
Victrices aquilas: victritia signa per orbem
Constituet: Thurci dissipet atq; minas:
Mox solymas: signumq; crucis: tumulũq; sacratũ
Restituet: regi cęlica turba fauet.

Apostropha ad germanos
Sed vos Germanos proceres/gentesq; potentes
Admoneo: pręcibus inuigilate meis:
Quandoquidem latii dominos dormire videmus:
Ausonidum torpent membraq; lassa ducum:

CXIII

Dormitant Siculi reges: galluſq; ſuperbus:
Eccleſię dormit negligit atq; cohors.
Cuncta videmus eni/ſcimus quoq;/poſſumus atq;
Nec volumus: cunctos ſponte perire iuuat.
Ergo per immanes ducatis claſſica gentes:
Addite Tarpeio corpora victa iugo:
En aderit vobis pręſenti numine chriſtus: Apo.xvii.
Cœleſti franget impia caſtra manu:
Maxmilianus adeſt: quo maior tempore nullo Maximilianus rex Romanorum.
Rex fuit: a digno ſtemmate ſceptra gerens:
Inuideat quicunq; velit: non iuſtior illo
Principe: non heros clarior vllus eo:
Cęſareum profert vultum: in ceruice niteſcit
Maieſtas: mores nobilitatis habet:
Fraudibus attentat nihil hic: nihil ille doloſum
Concipit: at plano tramite vita meat:
Hunc non inſani faſtus: ſed candida virtus
Eleuat: hic ſolus fœdera pacis amat.
Hoc duce creſcet honos terris: hoc principe ſãcto
Poſſumus in tuta pace manere diu.
Liuida corda cadent: quę nutu ſępe ſuperbo
Impediunt regem/conſiliumq; bonum:
Exitus hos tandem triſtes. tormenta manebunt
Et ſua: qui cupiunt per ſcelus arma ſequi.
Nullus in orbe viget princeps qui cęſare noſtro
Sit melior. iuſſis ſeruiat ergo ſuis
Quilibet: & capitis mãdata fidelia ſacri
Perferat: & domino ſeruiat vſq; ſuo.
Hoc duce Sarmaticas gentes ſuperabimus: atq;
Euxinum pelagus: biſtonioſq; lares

De assentatoribus & parasytis:
Subdolũ equũ quisquis manibus palpare putabit:
Lambere vel discos: blanditq; potentibus. ille
Assentator vt est: sequitur sic atria regum: &
Nobiliũ mensas: agit & fatuũ parasytum.

De assentatorib⁹.

Princeps qui libẽter audit verba mẽdacii: oẽs mi=stros habet impi=os. Sunt q̃ se pri=mos oim rerũ eẽ volunt: nec sunt: hos consector sil' quicq̃ dicunt lau do id rursus si ne gant: laudo po=stremo imperaui egomet mihi oia assẽtari. is quest⁹ nũc ẽ multo vbe=rius. hoc nomẽ ẽ aucupiũ.

Prouer. xxix
bea. tho. 2. 2
q. 115. glo. xxv
dist. c. vnum
Terẽ. in enu.

Melior is etiam fatuis adiũgere classem
Per mare qua vehitur aulica turba procul:
Hęc etenim propriã cupiens cõscendere puppim
Rostratę dedimus vela cupita ratis.

CXIIII

Nobilium ſerui cupiunt ſulcare ſeorſum: xlvi.diſt.ecce quare
In turba nequeunt continuare dolos.
Doctus adulator ſolus cupit eſſe/potenti Horaꝰ in epiſ.
Cum domino: & ſolus noſcere cuncta cupit.
His igitur fatuis lembū hunc cōſtruximus amplū: Leuiti.xix.
Ne fraudis caperent impedimenta ſuę.
Aſſentatores paſcit nunc curia regum: Eccš.vii.
Primus apud dominū quilibet eſſe cupit:
Alter enim tacitum virus/falſoſq; ſuſurros xliii.diſ.c.vl. puer.xxvi.
Auribus infundit: illecebraſq; ſerit:
Alter ab excultis/ſparſas/ſcit vellere plumas
Veſtibus: & domino cōplacuiſſe ſuo:
Eſt alius mulcens ſermonem mente doloſa i.theſſa.ii.j Eccleſi.xxviii
Prolatum: & fraudem miſcet vbiq; ſuam.
Dulcibus eloquiis/& vano murmure/ſtultus
Palpat herum: vt citius vera relata putet.
Delectat multos aliena viuere quadra: Iuuenalis
Diuitis vncta quibus nempe culina ſapit. ff.de her.inſti. l.captatorias.
Efficiunt plures mendatia ſordida dites: 83.diſ.nihil
Quiſquis adulator primus in arce ſedet: xi.q.iii.ne/mo perit
Doctus & ad flatus ventorum obducere pallam: Eccleſi.xxi.
Scit quoq; ſe cunctis aſſimilare dolis. glo in.l.i.C.ſi q aliquē teſ.p
Iam datur inſignis locus his: qui voce bilingui
Per patulas aures ſpargere verba ſciunt.
Multi aſſentando preconia clara merentur: Ad Roma.i. pⁱ.xl.
Nam domini ingentes fallier vſq; volunt. Eccleſi.xii
Nemo iam gratus: niſi qui proferre ſuſurros xlvi.diſt.ſunt nonnulli de
Occultos didicit: & noua multa loqui. his quę ſi.a. ma.p.c. queſi
Sed quia peccatum comitatur noxia pœna: nit & in glo.
Calcitrat hos tandem fraus ſua/& vngula equi.

De delatoribus & obloquutoribus

Hic animũ leuitatis habet/qui credere verbis
Omnibus vſq; ſolet:patulaſq; accomodat aures:
Nã nebulo mendax:balatro quoq;/pfida fundũt
Verba:parant hominũ lites plerũq; moleſtas:

Facile credere

Nimia facilitas credẽdi vitupera tur. Nõ ſolũ ille reus eſt q̃ falſũde alio ꝓfert. ſz etiã is q̃ aurẽ cito crí= minibus prebet. Nullũ añ veram iuſtãq; ꝓbationẽ iudicar̃ aut dãna re debem⁹ Mala itaq; audita nul= lũ moueant: aut paſſi dicta abſq; certa ꝓbatõeq̃ſq̃ vnq̃ credat: ſz añ audita diligẽterĩ quirat.

xi.q.iii.non ſolũ.xxx. q.v nullũ glo. pe. xvi.q.ii.c.i. lxxxvi.di.ſi quid

Vix ego preſentes fatuos ad tranſtra vocaſſem
Si vicina ratis non petiiſſet eos:
Hoc genus indignũ primã nũc occupat arcem
In mundo:quoniam credula verba canunt

Sed tamen eſt fatuus: facili qui concipit aure — Eccleſi.xix
Quicquid multiloqui prodit ab ore viri.
Stultitię ſignū craſſo de pectore profert:
Auriculę cuius ad mala verba patent.
Stultus enī patulas verbis accomodat aures: — Heſter.xvi
At ſapiens ſtulti ſubdola verba fugit. — Prouer.xiiii.
Magnanimus non eſt alium qui verbere duro — Ioſue.vi.
Percutit a tergo: nec monitum ante: ferit:
Hic etenim incautus/neſcit ſibi ferre ſalubrę — puer.xxiii.
Prędidium: in dorſo nam quia vulnus habet
Dulce magiſterium eſt verbis nunc prodere falſis
Et iuſtum inſidiis deprimere ore virum.
Hoc vitium quicunq; cupit tractare: prophanus
Proditor: iniuſtus & maleſanus erit. — Ecce.28. iſi. ii.theſſa.ii.
Delatoris enim fugiat mendatia/quiſquis
Viuere perpetua cum probitate volet.
Lingua nocens tacitis prędordia caſta venenis — puer.xviii.
Inficit: & tremuli conterit oſſa viri.
Hoc vitio abſentis/parti turbantur honores:
Hoc vitio ſiquidem crimina multa fluunt. — Eccleſi.xiii
Heu ſuper alterius cauſam ſententia fertur — Sapien.ii.
Sępius iniuſte: lex quoq; falſa nocet. — Eccleſi. xviii. Prouer. xxix
Accuſatus enim falſo: non ante citatus
Tutari cauſam quomodo rite poteſt? — Heſter.iii.
Hoc Mardochęum vitio/olim perfidus Aman
Detulit: at tandem prędia digna tulit.
Credulitas natum Saulis pulſauerat olim: — miphiboſeth. Reg.xvi.
Nam delatoris crediderat vitio.
Magnus Alexander faciles non prebuit aures — i.Mach.x. Eſaię.xxviii.
Verbis: credulitas nam celerata nocet.

De falsariis & fraudulentia.

Alchimia docet fallax: corruptio vini &:
Quas fraudes hominũ perfidus orbis agat.
Omnibus in rebus fraudis falsiq;/doliq;:
Cuncta scatent vitio: tuta nec vlla fides.

De falsariis rerum oĩm

Valeant alchimistę quoniaꝫ spẽs rerũ transmutari non pñt. Quisqs ergo credit posse fieri aliq̃ creaturã: aut in melius: aut in deteriꝰ immutari/aut transformari in aliam speciẽ vel in aliaꝫ siľitudinẽ nisi ab ipso creatore qui oĩa fecit & ꝑ quẽ oĩa facta sunt: ꝓcul dubio infideľ est & pagano deterior.

Cõtra Alchimistas. vide tex. in. c. epi circa fi. xxvi q. v.

Iam nisi centenas tribuant in carmine voces
Castalię: totidem linguas: viresq; potentes
Dictandi: nequeam falsos componere stultos.
Copia magna quidem est illorũ: magna caterua

Inde opus est ratibus/plures superaddere classes:
Vtꝫ longinquas sulcent me remige terras:
Et spargant passim merces/fraudesꝙ dolosas.
Sed genus est variũ quod fraudibus infícit orbem:
Falsus amor fallit multorum credula corda: Prouer.xi. & xxix.
Nempe latens gestat/sub lingua sępe venenum. Eccles.vi.
Falsi etiam & fícti nunc inueniuntur amici:
Fraudibus inmixtis qui dulcia quçꝙ loquunt: Ecce.xxxvii.
Quę longe a vero & sincero pectore distant.
Consilium falsum largitur prędmia multis:
Decipiunt multos simulata & credula verba. Prouer.xii Eccles.viii. &.xxxvii
Nemo cõmunes res curat: publica facta
Marcent: in propria & mẽtimur cõmoda passim.
Germanus fratrem: fallit natusꝙ parentem: Ouidius.
Aut fraudare cupit: nullum est iam pignus amoris
Religio falsos cultores sustinet: atꝙ
Clericus & monachi hipocrisi/falsisꝙ laborant Math.vii.
Mentibus: exterius redolẽt: sed sub cute quid nõ?
Atꝙ lupi plures/ouium nunc vellera portant. Ezech.xiii
Simplicitas extra fulget: sub pectore vulpis. Luce.xiii
Contaminat totum & nũc falsa pecunia mundũ: puer.xviii
Argentũ minuũt: miscent quodcũꝙ metallũ:
Auri confundũt speciem: gemmasꝙ dolosas Hieremię.v. &.vii.
Pro veris vendũt: nũmus sua pondera nescit.
Est fraus in numero: mensura/& pondere rerum:
In vino fraus est: merx est nũc omnis iniqua. Eccles. xxvii
Nulla fides hominũ: fraudes sibi quisꝙ latentes Virgilius iiii.ene.
Tractat: & in rebus fallatia nomina quęrit.
Fœlix ille quidem est: qui fraudes effugit omnes: Prouer.xx
Pauci inq̃ fidi nũc sunt: minimiꝙ fideles:

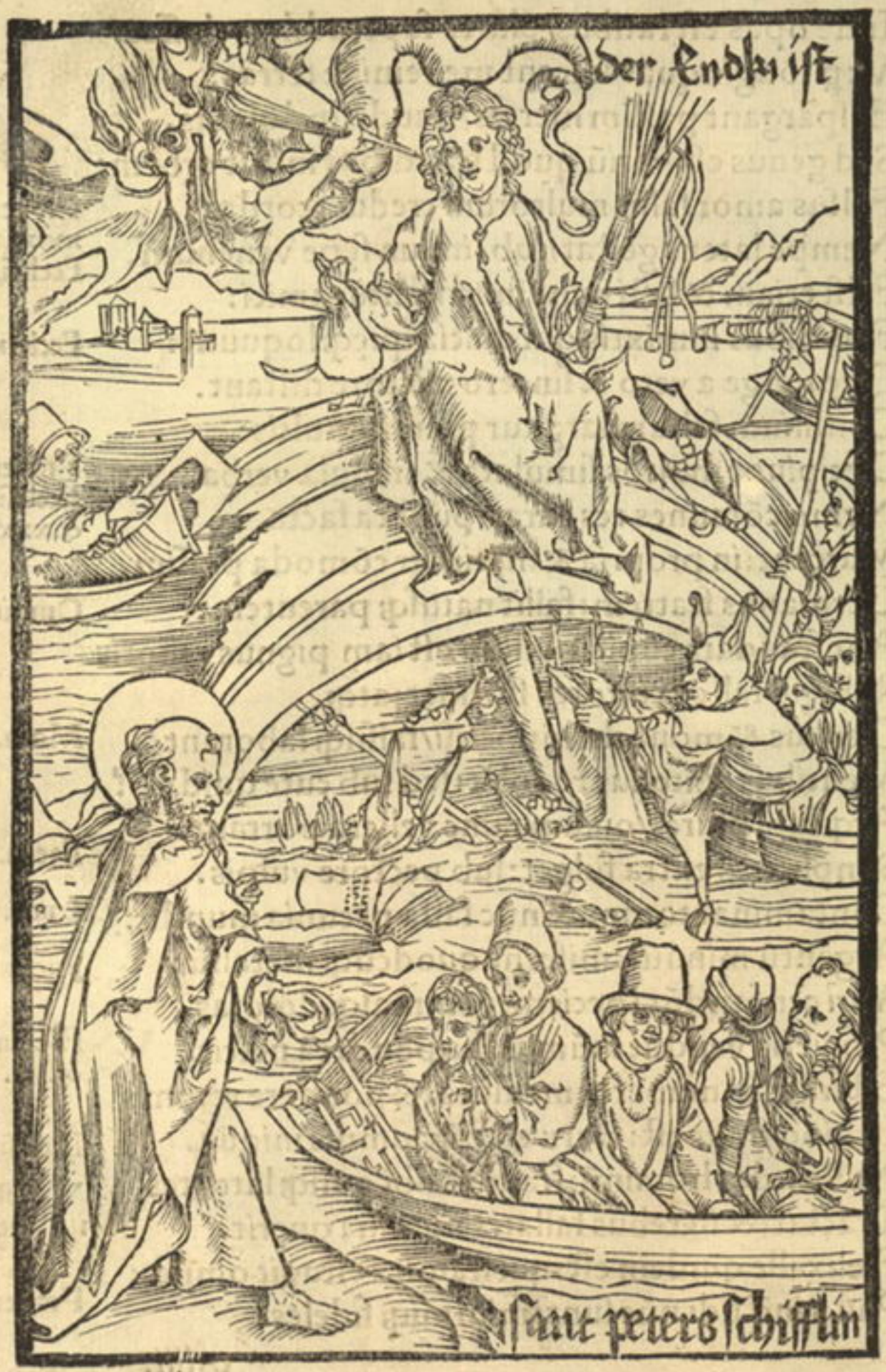
der Endkri ist
sant peters schifflin

CXVII

De Antichristo.

Iam nauem celeri cursu pręmisimus altam: Deutro. xiii.
Qua vehitur tacitis fraudibus acta cohors. xxvi.q.v. ĩfi.
Nauis adhuc plures circum subsellia currunt
Stulti: qui cupiunt soluere vela manu:
Qui sunt: & quales/q̃ plures forte requiris:
Quos coner meritis dilacerare notis?
Pace laquar: ne fors verborum turba malorꝝ
In teneram pergat tendere tela ratem:
Christicolas falsos refero: pseudoq; prophetas Math. xxiiii
Qui christi/falso pectore/sacra colunt. Marci.xiii.
Quiq; aliter sacras leges & dogmata versant
Q̃ textus planus edocet atq; sonat.
Clauigeri petri nauem/lacerosq; rudentes ix.dist.ego
Frangunt: remigium dilaniantq; sacrum. c.si ad sacros xxiiii.q.iii
Fluctuat ergo ratis tumidas agitata per vndas: heresis
Inuastoq; freto naufraga vela iacent. Actuũ.xxvii
Interpres falsus: leges/& pseudo propheta Proner. xxx.
Diuinas violant: contaminantq; fidem. Marci.iiii
Nec sese tantum falsis erroribus implent: Math. viii.
Nec propriã in faciẽ dogmata spurca vomũt: Hiero.in ꝓlogo biblię 37.dist.relatũ
Decipiunt alios: & legũ semina spargũt Apo.xx.
Passim: sed tales noxia pœna manet.
Sunt nobis fidei lepido monimenta nitore i.corin.iii.
Pręstita: quę mentes saluificare queunt: ix.dist.quis nesciat
Planaq; sunt: verbis non interfusa dolosis:
Non fraudes: legum pagina sacra: tenet.
Multorũ mentes trahit at nunc ambitiosi ii.Petri.iii
Consuetudo mali: nominis atq; labor: Hiere.xxiii Mich.iii.

xlvi.dis.h̄ h3. Quos & doctrinę premit arrogantia partę
Obscurant hominū pectora nuda malis.
Scripturas sacras aliter q̄ spiritus illas
xxiiii.q.iii heres.37.di relatū &.c. vino. Depromit/recitant: gloria vexat eos.
Nonne satis fuerat te intellexisse sacratas
Leges: atq; alios sic superasse viros:
Concupis at cultus diuinos/more sinistro
Voluere: mutatur(te duce)nostra fides.
Spiritus ætherea quondam dimissus ab arce
Protulit ad nostros hęc documenta patres.
xxiiii.q.i. nō afferamus Hi falsam trutinam manibus gestare videntur:
Dogmata qui falso sacra docere solent.
Hoc leue nunc faciunt: nūc illud pondere magno
Pensant: sic sacram voluimus vsq; fidem.
Ezech.ii. Qui sic defraudant fidei pia dogmata nostrę:
Nunc Antichristo pręuia castra locant.
Thesaurosq; parant: quibus insatiabilis error
Ad se prauorum pectora victa trahat.
i.Ioh.i. Conuolitant multi/Antichristi signa ferentes:
Qui temtent sacram contaminare fidem.
Qui falsas etiam secum dispargere leges
Per mundū properent: falsidicosq; deos:
Hi neq; verberibus tracti/sęuis ve flagellis:
Sponte sua illius quisq; satelles erit.
Ecclesi.x. Abducet fatuos funesta pecunia multos:
Quos antichristi libera dona trahent.
Adq; ministeriū plures mercabitur ille:
Tam fœdum nūmis: fraudibus atq; malis.
Apo.xiii. Sed non durabit longęuo tempore classis
Illa: sed in tumidis fluctibus acta ruet.

CXVIII

Corruet & cantus rhedarũ/ & plauſtra quieſcẽt:
Et verí remanet lex/ & honeſta fides.
Nauiculam petrí tempeſtas turpída iactat: Marcí.iiii
Et quatit extructam díra procella ratem:
Iam títubat malus: títubant quoq; carbaſa celſa:
Ne ruat/ exitío puppis operta grauí:
Scripturas ſacras interq; pretamur íníquo
Dogmate: veridícam mergímus vſq; fídem: i.Iohan.i.
Ipſe Antichriſtus/ ſpacioſum miſit in orbem Eccleſi.ii.
Curſores celeres: quí ſibí caſtra locent. ii.Iohan.i.
Et falſos fídei cultus: & ſemína ſpargant
Pręuía: per gentes/ crhíſtícolaſq; viros.
Id quod pręſentí volumus ſermone notare:
Nam tría ſunt: fulta eſt ín quíbus alma fídes:
Gratia pontificis quę ſacro fundit ore: Inno.in.c.q
Que tamen ad níhilum/ ſpreta/ redacta iacet. aũt.de pę.& re.& in cle.fi. e.ti.
Copía librorũ: quí falſo ínterprete marcent:
Atq; bono legís expoſítore carent. Eccs̃.xvi.
Sunt & doctrínę: quíbus & nunc gloría nulla
Pręſtatur. tenebras díſcímus vſq; meras. Prouęr.xvi
Copía líbrorum totum eſt iam ſparſa per orbem.
Pauperís & líbros bybliotheca tenet. xciii.di.legi9
Nemo tamen víri ſínceras dílígít artes.
Dogmata nemo colít nũc/ níſí ſolus ínops. prouer.xxiiii
Nobilibus pudor eſt doctos verſare líbellos. Eccs̃.ii.
Heu lacerís Pallas męret vbíq; comís.
Gloría nulla dat ſtudioſís. pręmía nlla.
Incaſſum ſtudíí perdit vſq; labor.
Tempus adeſt. venít tps quo pſeudo ꝓphetę Hiere.xiiii.
Omnía ſubuertent. tpa praua patent. Eccs̃.vii. Ezech.vii.

Veritatem obticere.
Quisqs amore/metu/pretio: atqꝫ fauore/ minis ve
Non loquitur verum: sed bene facta silet:
Qui populo vt placeat: supplantat vera palato:
Hic Antichristi/cursor/amicus erit.

Tacere veritatē.

Doctrina sua no scitur: vir q̄ autē vanus & excors ē patebit cōtēptui labiū veritatis firmū erit in perpe/tuū. Qui p̄ timorē occultat veritatē p̄uocat ī se irā dei. Melius ē enī p̄ veritate suppliciū pati q̄ bñficiū habere p̄ falsitate. Qui cōfitebit̄ me corā hoīb⁹. confitebor & ego eū corā p̄re meo.

xxxviii. dist. sedulo.
pš. xxxv.
Prouer. xii.
Eccš. xii.
Math. x.

Est animus multis sincerus: mensqꝫ parata
Vt possint leges christi verumqꝫ fateri:
Blanditiis tamen hi: verboqꝫ aliquando minaci
Terrentur: linquuntqꝫ sacri conamina veri.

CXIX

Non recte ſapíunt qui verí dogmata: amore
Abſcõdũt: trepidãtq; mínas. terrena poteſtas
Eſt mínor æthereis rebus/iuſſuq; deorum.
Ingenií dotes tríbuit cuí rector olympí/
Infuditq; animũ: cur docta mente vacíllat?
Et trepídus verí metuít prędícere leges?
Sed quía blandítię multorum pectora ſoluunt:
Donaq; miſſa vetant verum quandoq; fateri:
Propterea fatuus cõpreſſo ſępe labello
In populũ ceſſat tranſfundere dogmata verí:
Sed ſapiens (qualem depínxit muſa Maronís)
Impauídus fortiſq; bonum/& prędícere verum
Audet: & humaní generís trutínare furores.
Quamuís ín Sículo crucíentur corpora tauro:
Cęruícemq; ſuper pręceps dependeat enſís.
Nam vere ſapiens non vana perícula mortís
Horret: at ín fixo ſtabíliuít límite vítam.
Non íſtum dominus: nõ verba mínantía terrent:
Sed chriſtí leges ínfracto pectore promít.
Vítabat populí curſus/& vana Iohannes
Murmura: ſeceſſus animí quęrebat honeſtos:
Hínc deus ad baptíſma ſuũ deſcendít ín vndas
Blandídulís verbís alíum quí corrígit: vnde
Exemplũ capíat vítę/normãq; ſalubrem:
Sí te non audít: ſí vultu forte mínací
Aſpícít: at tempus veníet quo ſoluere grates
Dígnetur: laudeſq; tíbí & benefacta rependet.
Mundanas ꝓpter quí res/abſcondere verum
Tentat: & æternís prępónit cõmoda rebus
Corporea: híc tenebrís morietur ſtultus ín atrís.

xi.q.iii. quis metu. xl. diſt. ſi papa
xlii. diſ. ſit rector.
Actuũ. x.
24.q.iii transferunt.
Eccleſi. iiii. & xix.
xi.q.iii. nemo
xxii.q.ii. ne quis arbitre
Virgilius de viro bono

Iuuenalis de rhauco phala.
Dioniſius

Thobie. iiii
Prouer. xii

Iohannes.

xxv.q.ix.c.f.

Prouer. ix.

Eccs̃. vii.
Eccle. xxxvii

Eccleſi. xxi.
Hiere. li.

Retractío a bono.
Quí vult eſſe veritatís
Cultor & beatítatís
Semper hic aduerſítatís
Sentíet obſtacula.

Retrahē a bono

Cauete a fermen to phariſeoꝝ. q̄ veniunt ad vos i pellibus ouínis: & íntrínſecus ſūt lupí rapaces. Ne ęmſ'erís víros ma los: nec deſíderes eſſe cū eís: q̄a ra= pinas meditatur mens eoꝝ & frau des labía eoꝝ lo= quunt̄ Noli ęmu larí vt malígneris Quoníā q̄ malíg nant̄ exterminа= buntur.

Math.xvi
Marci.viii
Prouer.24
Ad Roma.i.
Pſ.xxxvi.

Eſt merus hic fatuus/ſtolído quoq; ſanguine plen⁹
Impediens iuſtos a bonítate víros:
Eſt alíquís tentans mores cōponere rectos
Et vítam ſacris fortíficare bonís:

Tu tamẽ hũc retrahis manibus petulantibus: atq;
Propositũ tentas cõtaminare bonũ:
In promptu ratio est: similes sibi poscit habere — puer.xiiii.
Et numero plures/stultus & improbulus. — Eccles.xiii.
Persequitur fatuus/dignos/iustosq; bonosq;:
Odit & egregios: deteriora placent. — Eccles.xx.
Est studiũ fatui: multos vt contrahat ad se:
Ne solus fatui nomen inane gerat.
Consilium prębet falsum: manibus pedibusq;
Allicit: & sanos impedit vsq; viros:
Inde/bonus si vult/positis bene viuere mũdi
Illecebris: tacita & cui loca sola placent:
Cõtinuo exclamat stultus: damnat quoq; iniquo — Sapien.v.
Iuditio iustum: cõmaculatq; bonum: — Lucę.xii.
Esse (ait) ille putat sapiens sibi solus: amatq; — i.thimo.iiii.
Viuere secessu: singula sola placent:
In christo & sanctis desperat: gaudia mundi
Temnit: & hypocrisis hunc malesana rapit.
Nos socios inter viuemus: & insuper alti
Speramus tandem pręmia habere poli.
Qui bonus esse cupit/christiq; ad regna venire: — Math.v.
Audiet a stultis talia multa viris. — ii.thimo.ii
Vir bonus & sapiens mundi vitare laborat — Eccsvi.&.vii
Illecebras: anime & noxia damna, fugit.
Eheu vana nocet modo conuersatio mundi. — xxviii.q.i.
Quę ducit cunctos ad scelus atq; nefas: — sepe.
Ergo si probitas: si virtus: si bona vita:
Non possunt in te forsan habere locum: — Luce.xxi.
At saltem iustos homines seducere noli: — puer.xiiii.
Parce bono: verum qui/sine/transit iter. — Eccles.37 Hiere.xxix Ad collo.iii

Omiſſio bonorum opetum
Lampades accendunt oleo quícunq; flagrantí:
Quíq; tenet rutílo flagrantes ígne lucernas.
Dulcía perpetuí capíent ſolatía regní:
Ianua pandetur ſímul his pulſata repente.

Bonorũ operum.

negligentía.
Quínq; fatuę ac=
ceptís lampadí=
bus nõ ſũpſerũt
oleũ ſecũ. Prudẽ
tes vero accepe=
rũt oleũ ín vaſís
ſuís cũ lãpadíbus
Nouíſſíme vero
veníũt & relíque
dícẽtes/ dñe dñe
ap̨í nobís & clau=
ſa ẽ ianua. Amen
díco vobís neſcío
vos. díſcedíte a
me oẽs q̨ op̨amí
íniq̨tatẽ. Ite ma=
ledícti ĩ ígnẽ &c.

Boecius
Math.xxv.
Lucę.xiii.
Pš.vi.

Eheu pręcípití mortalía corda profunda
Merſa: ſalutarem quęríte poſco vıam.
In tenebris denſís mens eſt humana ſepulta
Nullus ením ſuperum tela tranſulca tímet.

Vita malis hominũ sordescit consita rebus:
Mergimus & tumido sautia corda mari.
Quid prodesse tibi poterit/q̃ feceris olim
Sinceras operas/& bene facta quidem?
Quid tibi thuricremas prodest q̃ struxeris aras:
Frugum primitias obtuleriscꝫ deo?
Quid prodest iuuenem primos micuisse p̃ annos
In virtute sacra: & degenerasse senem?
Quid iuuat & fidei sacrę documenta sequutũ:
Qui non continuat nec benefacta colit?
Cum deus omnipotens extrema iudicet hora
Mortales: cunctos & tuba magna vocet:
Quilibet exactę cogetur reddere vitę
Facta: quibus capiet prędmia digna quidem.
Qui cupit extinctas oleo accendisse lucernas:
Mens sua dum nutat: spiritus atcꝫ fugit:
Stultus erit/ speratcꝫ nimis: nec tristia verba
Iuditii extremi cogitat atcꝫ timet.
Si subito moritur sapiens/subitocꝫ labascit:
Mors tamen illius non miseranda venit:
Hic operas quoniam iustas prędmisit: ad illum
Quem penes æterno lumine vita manet.
Sed fatuus vecors. cui sunt prędcordia cęca:
Iuditii horrendam spectat aduscꝫ diem:
Illius æterno tumulent membra sepulchro
In cineres densos mens quocꝫ praua ruet.
Proh res mortales sequimur: fatumcꝫ futurũ
Negligimus: fatuos impia cura rapit.
Non deus extrema venientes spernit in hora:
Intutum/incertum/sed fatuum atcꝫ nimis

xii.q.i.omis etas
Ad hebre.xii

de de.nõ resi. relatum

Lucę.xii.
de renũ.c.i.
de eta.& qua.
intelleximus
Math.x.
i.q.vii.sugge/ stũ.i.Reg.xii

Math.xxiiii
i.corin.xiiii

xxvi.q.vi.si
p̃s biter in glo.

Math.xxv.
Sapien.iii

Eccles.xi.

Deutro.viii
Ad hebre.ii
Seneca
Eccles.vii.
Math.xi

de pe.dis. vii.
nemo.
Ezech.xxxiii

De prẽmio ſapientię.

Poſſumus ad dextram palmę ſpectare coronã:
Ad lęuam mitrę cernimus auriculas.
Ecce ſiniſtrorſum fatuorũ maxima turba
Pergit: & exitia prẽmia iuſta capit.

De via fe licitatis.

Eſt via q̃ videtur hoi recta: & no = uiſſima eiꝰ ducũt ad mortẽ. Spatõ ſa ẽ via quę ducit ad p̃ditionẽ. An guſta vero & arta q̃ ducit ad vitam & pauci inueniũt eã: Initium bonę vię facere iuſticiã cũ placuerit dño vię hois inimicoſ quoq; eiꝰ conuer tet ad pacẽ. Meliꝰ ẽ parũ cũ iuſti cia q̃ mlti fructus cũ iniquitate.

puer.xvi.
Math.vii.
Iob.xxvii.
Txobię.4

O ſtulti (veniam petimuſq; damuſq; viciſſim)
Parcite ſi vos nunc noſtra thalia ferit:
Iam cano iuſtitię quę prẽmia. quanta ſophię
Munera largiri conſtituiq; decet.

Plures ſunt: auido ſtudio qui nomina quęrunt — xl.diſ.c.fi.
Et titulos vanos: famigerumq; decus.
Hic etenim titulũ doctoris geſtit habere.
Ille magiſterii nomen habere cupit:
Non vt chriſtigenas doceat: nec dogmata ſacrę — videglo.xliii.
Spargat ſcripturę: fortificet ve fidem. — diſ.in ſum.
Laudibus at trahitur/ vanaq; cupidine famę. — xlvi.diſt.h3 h̃ de ma.&obe.
Ambulat exęſę ſic quoq; rupis iter. — humilis
Cogitat haud rectas/animos quibus imbuat/artes — viii.q.i.q̃lis
Quę nectar tribuant Ambroſięq; cibos.
Eſt apud æternũ patrem/ſapientia mundi — Abdie.i.
Nulla. ſed hãc ſtolidã ſtultitiãq; vocat. — Corinth.i.
Plures ſe credũt ad dextrũ pergere cliuũ.
Adq; ſalutarem poſſe venire viam.
Quę per continuos traducit corda labores
Ad ſedem ætheream pacificũq; locum. — Iudith.viii
Sed tamen ob mentis cęcas fatuaſq; tenebras — Actuũ.xiiii
Ad dextram nequeũt tendere rite manũ.
Eſt via ſtricta nimis: ducens ad regna polorum. — Lucę.xiii.
Ad ſtygios ducit latum iter interitus.
Amphytrioniadem magnis imitabere cœptis
Si fugis illecebras: viſq; videre bonum. — Diõ de regno
Stultitiam quicũq; etenim comitat̃: habebit
Et vitii & fceleris pręmia iuſta ſui: — Eccs̃.vii.
Et meritis ſapiens non indotatus abibit.
Et capiet fauſto pręmia clara ſinu.
Sic plato poſthabitis fatuis/documenta ſophię — Plato de quo Hiero.i ꝓlogo biblię
Luſtrauit: famam & poſteritatis habet.
Sed modo fœlicem nullũ prudentia mũdi
Efficit: ætheream ni colat ille viam.

Neglectus infortunii.

Hic fatuus certe est/qui fortunam male faustam
Sentit:& in manibus fata sinistra suis:
Attamen in casu multū est improuidus isto:
Neglígit &/nūq̄ quod reparare potest.

Periculū non vitare.

Qui amat ꝑiculū in illo ꝑibit. Iustícia simplicis dirigetviā eiꝰ. & ī impietate sua corruet ímpius: ꝓpter peccata labioruꝫ ruina ꝓximatmalo: effugiet autemꝫ iustꝰ de anguſtía. vía stulti recta in oculis eiꝰ. Iter āt impioꝝ decipiet eos in semita iustícię vita. Iter āt deuíum ducit ad mortem.

in aūt. de non alie. aut ꝑ ec. col. ii.
Prouer. xi.
Sapien. iiii.

Rebus in humanis q̄ sit constantia nulla:
Nec sit certa fides: perstabilis ve gradus:
Hoc monstrat hominū casus & fata caduca,
Hoc te fortunę mobilitasq̄ docet.

Nam res externę fœlicem reddere nullū
Possunt: cū fragili conditione ruant.
Nulla manus tantis cū viribus: atq; labore
Format opus: quod non tempore & intereat.
Sed quia nunc cupio fatuū componere: cui sors
Displicet instabilis: atq; ruina grauis:
Attamen inuigilat sitibūdo pectore rebus
Fortunę: cautus nec fera fata cauet:
Hic non mirari debet si fluctibus altis:
Et laceris remis mergit vncta ratis.
Si tibi principiis forte infortunia paruis
Contingūt: tamen hęc sunt comitata malis.
Prudentū nobis veterū prouerbia dicūt:
Et sunt hęc dygito rite notanda meo:
Q; mala sors crescat: crinis quoq; / nocte dieq;:
Est fati incertus exitus: estq; grauis:
Adsit in exemplū rerū mutatio: quę fit
Lapsibus assiduis: sors peritura fluit.
Prouideat tamen hanc qui tutus viuere glisscit:
Irrepit tacito sors metuenda pede.
Aequora qui tumidi sulcat spumantia ponti:
Audet & infragili tangere naue fretum:
Est opus vt ventos habeat flatusq; secundos:
Ne puppis vastis fluctibus acta ruat.
Nam fatuus / remis rapidas sulcare per vndas
Qui nescit: facile hic tristia damna capit:
Sed sapiens / qui non semper confidit iniquis
Sortibus: atq; animo fata futura cauet:
Is poterit fœlix rabiem vitare furentis
Aequoris: & portū prendere naue bonum.

Tullius
Seneca
Horatius in arte.
ff. de dona cā. mor. l. senatus C. de neg. ges. l. iiii.
Hiere. li.
Ezech. xxvi
ff. como. l. si vt
pner. vii.
Eccles. lxiii
Prouer. xxiii &. xxx.
Luce. viii
Eccles. iii.
Esaię. xxiii.
Soph. ii.
Iob. iiii.
Sapien. xiiii.

Detractío bonorum.

Detrahít ínſípiens íuſtís plerumq; malígno
Ore: lígans nolam gutture murilegí.
Facta ſua inde latere cupít: nec nomen habere
Hinc putat: at tactus clamat ab oſſe canis.

Obloq; bñ opan-

tíbus.

Nõ opus ẽ catti pendere in guttu re nola: Bella ge= rent mures proti nus abſq; metu. Tange montes& fumigabunt. ver bũ ſapiẽs q d'cũq; audierít ſcius lau dabít: & ad ſe ad ſiciat: audíuit lu= xurioſus & díſpli cuit illí: & proiici et íllud poſt dor= ſum ſuum

Gaudía concipíunt: plauſus línguaq; manuq;
Prudentes ẹdunt: conſtrepítantq; pede:
Q; modo tot fatuos líbro collegímus vno:
Q;q; qua driremem ſtruximus arte nouam.

proner.i.
Eccs.vii.
Eccleſi.xxi.

Non ad díffames culpas: conuítía: crímen:
Carbaſa noſtra volant: per mare/perq; ſolum:
Nec cupímus calamo vitę proſcíndere famam:
Gaudeat at iuſtus: ſed malus intereat.
Inde ſalutarís dedímus medícamína vitę:
Et dedímus morum dogmata culta quídem:
Qui leget hęc noſtrí purus documenta líbellí:
Stultítíe nebulam & retía ſtrícta fugít:
Econtra plures fatuos mea pagína lędit:
Píngendo noſtrę quos tetígere manus:
Nec tamen audacter mea ſcrípta reuellere poſſunt
Nec temere hęc contra/verba proterua loquí.
Nec tamen addubíto/quín ſínt quí verbere duro
Intendant noſtros contamínare íocos:
Sí ſunt edocti: iuueni míhí parcere debent:
Cuí prędceptorís vertere ſcrípta placet. Prędceptorem appellat S. Brant
Hos ſi líuor edax trahit: & turbatío mentis.
Saltem operí parcant quod bona multa docet.
Lędere ſi quoſdam nunc pagína noſtra vídetur.
Díſcedant tacítí. murmura nulla íuuant.
Sentío quorundū críticorū ſíbíla: ſed me
Solantur gracílí carmína facta pede.
Scribímus índocti doctíq; poemata paſſím: Horatius
Vtílís hęc ſaltem ſit mea muſa precor.
Nil fatuos curo: reſonant níl cymbala aſello
Dulcía: tum ſtolído non ſapit ílla ſeges.
Lectores ígítur moneo: deponite frontís
Grande ſupercíliū: perlegíte íllud opus:
Ceſſent & vocis latratus: rancída verba
Ceſſent; & placeat quod modo fínit opus.

De ínmoderata menſę turpítudíne

Obſcęnos menſę rítus depíngere fas eſt
Illíus & fatuos cõnumerare modos:
Non pudor ín verbís: non eſt reuerentía menſę:
Porcorum rítu gens modo víuit íbí:

Facecía menſe

Nonne melíus ẽ cõmedere & bíbe re & oſtẽdere aię ſuę bona de labo rib⁹ ſuís. Fíat mẽ ſa eoꝝ corã ípſís ín laqueũ/ & í re- tríbutõnem & ín ſcandalũ. Come dũt panẽ ípíeta- tís & vínũ ínıqta tís bíbũt. Iuſtus cõmedít & replet aíam ſuã: venter aũt ímpíoꝝ ínſa turabílís.

puer.iiii.xiii
Pſ̃.lxviii.
Eccle. xxix.
i.corin.x.
Eccl̃s.ii.

Sperabã fatuís ſatís hunc ſuppleſſe líbellum
Et fínem ſatyrís ímpoſuíſſe meıs.
Altera turba ſed hanc fatuoꝝ ſcandere nauem
Aduolat: vt mecum poſſit ínire fretum.

Non ſunt fallaces fatui: quos ardor habendi
Aut aliquis quęſtus ad mea vela trahat:
Sunt tamen obſcęni fatui/quos impius vſus
In tabula paſcit abſq; pudore bono:
Irreuerenter agunt/paneſq; & fercula menſę:
More ſuũ bibũt: pocula lata vorant.
Caſtigo in primis ſolitos/ contingere menſam
Illotis manibus: mentibus atq; malis:
Reddere nec grates ſolitos pro munere chriſto:
Votaq; pro tantis ſacrificare bonis:
Sordida labra tenent fatui manante ſaliua:
In manibus craſſis ſtercora ſpurca gerunt.
Ex naſo ſtillant pluuię: nymbiq; madentes:
Ex oculis lyppis ſordida gutta fluit.
Maxillę ſquallent: nigra rubigine dentes
Sordent: mundities corporis omnis adeſt.
Hic ſabuli rex eſt: porcorum more ſolutus
Qui vorat & grũnit: qui bibit atq; vomit.
Et vocat ad ſortem Cereris/donumq; lyęi
Conſocios: quorũ pocula plena madent.
Ructant: exhauſtũ donec ſpumare falernum
Poſſint: & vino ſordida menſa fluit.
Inq; vicẽ bacchi madido certamine ſeſe
Sollicitant: hauſtus continuantq; meri.
Polluit hic animã ritus: corpuſq; laceſſit:
Aſſidua eſt peius ębrietate nihil:
Inducit morbos varios: & corpora ſoluit:
Et frangit neruos: contaminatq; caput.
O mores turpes: quorſum reuerentia menſę
Peruenit? vbi nunc heu moderatus honor?

4.diſ.deniq;
Eſaię.xxviii.
xliiii.diſ.c.i
ff.de ori.iu.l.i
Math.xv.
Actuũ.vi.
xliiii.diſ. pre
uerentia
de con.diſ.v
in omnibus
Plinius.li.
xiiii.circa. fi.
c.a crapula
de vi.& ho.cl
Hora. in epiſ.
Perſius
de reli.& ve.
ſan.c.i.
xxxv.diſ.lux
uriosa.
Eccleſi. xxxi.
Oſee.iiii.
Luce.xxi.
Prouer.xii
&.xxii

Cũrius

Quo cũrius frugi? quo parſimonia priſca?
Migrauit victus quo decus atq; nitor?
Quorſum mundities menſę/cultuſq; decorus?
Heu ritus tabulę nunc moderatus abeſt.

Lucę.xiiii
Prouer.xxv

Eſt aliud vitium: tabulam quod more ſiniſtro
Turpat: ſinceros contaminatq; gradus
Sedibus in primis fatui ſubſellia ponunt:
Sordidulus iuuenis vult prior eſſe ſene.

Leui.xix.
Inſti.de iu.
na.glo.fi.&
Inſti.de bo.
poſſ.ꝙs aũt
de off.cuſ.c.i.

Amplius haud primas ſedes conſcendit honeſtas:
Turpibus vſq; viris pocula prima damus:
Eſt perſonarũ neq; enim diſcretio: nullus
Eſt pudor: & tabulas irreuerenter habent:

Irreuerentia'
menſe

Cum manibus peccant: cũ gutture: cũq; labellis:
Hic offam glutit: at ębreius ille vomit.
Hic dygito primus ſordenti fercula menſę
Attingit: naſo conſpuit atq; dapes:
Hic calicem ſiccat labris: vacuatq; lagenę
Oenopherum: rurſus quod bibit ipſe vomit:
Cantant: & latrant/magno clamore fatigant
Aera: thyrſigeri & ſacra nefanda dei:
Hos furor vſq; rapit: confundit pectora bacchus
In tabulis partes improbus omnis habet.
Nunc calices frangunt: nũc rumpit vrceus albus:
Nunc vitrum e menſa/cantharus atq; cadũt:
Sępe manu rapimus: quod geſtat tertia menſa:
Guſtamus ſapidũ: dulcia fercla ſimul.

Sardanapal⁹,
Iuſti.li.i.

Sardanapalus. hȝ comites: quos fœda voluptas
Aſſidue reficit: immoderata placent.
Sed quia non opis eſt noſtrę: depingere cunctas
Illecebras menſę: ſtultitiaſq; graues:

Víuendí ritus non eſt ſapientibus vnus — de ſepul. certificari
Omnibus: ęqualis mos neq; cuncta regit.
Nempe aliter Graií viuunt: aliterq; latíni. — c. quia diuerſitatē de cō pb.
Q̃ viuat ritu theutona terra ſuo.
Sauromatęq; alio celebrant cõuíuía more.
Atq; alio Thurcus: Aethiopuſq; modo: — Terētius
Sunt hominũ mores varíí: díſparq; voluntas: — Perſius
Sunt varíí victus: vita nec vna viget: — Quintilian⁹. l. ii. ff. ad treb.
Quílibet ín menſa deuítet turpía verba: — quia poterat.
Porcorũ mores pellat ab ore procul. — Prouer. xxx.
Atq; agat æterno grates ex pectore patrí: — Ad collo. iii
Exoptetq; ſacrum proſperitatis iter. — Thobię. ii.
Nec díuínus enim nos conditor ípſe creauít — Eſaię. li.
Ad potum atq; cibũ: corporeas ve gulas: — i. theſſ. ii. &. v
Nec ſumus íccírco natí comedamus vt vſq;: — ariſt. ii. de aīa
Aſſíduo aut fument corpora noſtra cibo. — Eccl̃s. v.
Sed potum atq; cíbum pro vita ſumímus: atq;
Corporís ad podíum / ſanguíneoſq; lares.
Spíritus eſt anima noſtra: índe habitare neq; bít — xxxii. q. ii. moyſes
In ſícco: ſedem ſanguínís illa tenet.
Sed modus eſt rebus: eſt & menſura decorq;: — Horatius
Quem citra atq; vltra / vita / anima atq; fugit. — glo. Inſti. p q̃s p. no. ac. i pri.
Iccírco crapula atq; gula / plures moriuntur: — Eccleſi. 37.
Q̃ gladío / aut telís / ingenita ve nece.
Curía magnatũ / mores quandoq; probatos /
Vrbanos / dignos / tradídit atq; bonos: — Curialitas antiqua
Curía nobiliũ nunc eſt corrupta / malígna
Ebría / multíbiba / garrula / fędiloqua:
Perdídit atq; vetus nomen / famamq; fídemq;:
Amplius in toto nec víget orbe decus.

De laruatis fatuis.

Rísit Democritus stultas/& ínanía mundí
Gaudía: q laruís pergeret omnís homo.
Cynícus econtra casus defleuít ín omnes:
Et quía tot fatuís terra repleta foret.

De gaudio larue

Rísus dolore mí=
scebít & extrema
gaudíí luctus oc=
cupat . Stultítía
gaudíū stulto . &
vir prudens dírí=
gít gressus suos .
Perpetuorísu pul
monē agítare so
lebat Democrít⁹
sapiens fleuít cō=
trarius alter. Faci
es q̄ ad sīlítudínē
pulchrítudínís ce
lestís est fígurata
mínime maculet

Prouer.xiiii. Víueret ín nostro sí ıam Democritus quo
Iuuenalis
l.fiqs C.de pe Ríderet toto crímína nostra díe:
Plinius li.vii Et crassus parıter ríderet ludícra mundí:
Solinus
Crassus Quem rísísse semel carmína prísca canunt.

Pręcipue nostra si tempestate/videret
Laruatos fatuos: stultiloquosq; viros:
His fatuis nullũ vitiũ nũc turpe putat̃
Ad scelus hos etenim vita petulca trahit.
Concita gallorũ sancto vix membra furore
Vexant̃: cybeles dũ fera sacra colunt:
Cũ furia tractant vix Męnades orgia tanta:
Cũ recolit lemures stulta caterua malos.
Induit hic laruam: turpes hic sumit amictus:
Ille linit faciem: contaminatq; fuco:
Hic gerit in fatua conductos fronte capillos:
Hic dentes emptos: hunc tegit alba toga:
Parthorũ ad morẽ cupit alter sumere vestem:
Hic habitus Geticos/Sarmaticosq; petit.
Hic faciem turpat: quo vix deformior ille est
Tartara qui terret murmure cerbereo.
Musica cõportant fatui instrumenta: canuntq;
Audiat vt fatuos quęq; puella suos.
Ante domũ notę dominę vestigia figunt:
Consumũt totos/sicq; boando dies:
Fausta puella quidem/fatuis tutatur ab illis
Quę se laruati turpia quęq; petunt.
Sęducit castos animos laruata caterua:
In facie dęmon quem gerit ore/patet.
Corda puellarũ manibus discerpit aduncis:
Vnguibus horrendis: dilaceratq; thorum.
Quicquid enim sceleris totus non perficit annus
Hoc laruatorũ tempore conficit̃:
Sępe tuas: larua contecta subintrat in ędes:
Quę tibi gallinas vulpis iniqua voret.

De vi. & ho. cle. cũ decorẽ.

Druyde. de quib⁹ lucan⁹.

Menades Persi⁹ sati. i. Lemures de quibus Oui.

Ecclesi. xxv

C. de epi. & cl̃ l. mime in aũt. de san. epi. col. ix.

In qua nil curas laruatę crimina gentis:
Contamínas thalami fœdera ſępe tuí.
Quid refero mores: quid turpía verba: íocoſq;
In quíbus aſſidue ſtulta caterua furit?
Larua repręſentat nunc ſaturnalía feſta:
Aut ſalios nudos: mãmuriũq; fabrum:
Quodq; magís credo: talí ſub tempore/dítis
Emíſſos lemures: terrificaſq; deos:
Lœtiferí quoniam pendẽt de frontibus hydrí:
Abſcondunt faciẽ: quam deus ípſe dedit.
Naturam turpant: tenebroſo pecto cultu
Vera tegũt: vultus cõmaculantq; fuco.
Se facit hic claudum: ſe cęcũ clamitat ílle:
Larua tegít proceres: magníficoſq; víros:
Id tamen eſt peíus: trahímus ludíbría laruę
Paſchatis ad feſtos ſacrificoſq; díes:
Ducímus & choreas: Veneris certamina mollís
Peſſíma verſamus: níl ſacra feſta vetant.
Paſſío quò chriſtí meditatur tempore: laruam
Accipímus: ſceleris pabula quęq; placent.
Surgimus heu tarde cum chríſto: crimina mũdí
Vana: iubent ſolítam continuare víam.
Fraterno lemures hos nunc ſermone precamur
Vt tandem ſapíant deſtituantq; nefas.
Eſſe nefas quís nam dubitat? q; vertímus ora
Naturãq; ſimul? turbídus error abí.
Fama volat quendam occíſum quẽ larua tegebat
Quem mox cũ larua dęmon ad íma tulít:
Iure quídem: nam cuíus erat nũmíſma & ímago.
Effigíem & pignus abſtulit ílle ſuũ.

Saturnalia
Compitalitia
Mãmurius Faber

C. de pe. l. ſi quis de cri. fal. ad audi/entiam de con. diſt. v. fucare

de con. diſ. v quadrageſiã

Viri prudentis descriptio.

Vir bonus & sapiens reprehendit turpia facta:
Dictaq; castigans impia: iusta docet.
Conscius ipse sibi: mala cuncta & inania vitat:
Et vitam quęrit diligit atq; bonam.

sapiẽtia.

In sũmis excelsis q; verticibus sup̃ viã i mediis semitis/stãs iuxta portas ciuitatis ĩ ipis foribꝰ loqt̃ sapia dicens. O viri ad vos clamito . & voxmea ad filios hoim. Intelligite puuli astuciã: & ĩ sipiẽtes aiaduertite. Audite quoniã de rebus magnis locutura sũ. Veritatẽ medita bit̃ guttur meũ & labia mea detestabunt̃ impium

Prudentem cecinere virum documenta Maronis
Qualem vix hominẽ ſęcula nostra tenent,
Socratis egregii maiestas/iudice phœbo
Dicitur emeritos promeruisse gradus.

Prouer. viii & .xxvii. Sapien. vi. Eccles. x.

Socrates
Talís erar ſophię díuinę Socrates alter:
Qualem Virgilii carmína docta canunt:
Ex ſe pendebat totus: perfectus ad vnguem
Conſtans: & dexter/prouidus atq; bonus.
Sene.epiſ.cv.
Vir bonus & ſapiens dotes in pectore multas
Continet: & clara nobilitate micat.
Tull.in pa.
Iudex ípſe ſui: nec vaní murmura vulgí
Curat: ſecurus tempora grata terít.
Eccleſi.iii.
Rebus ab externís neq; mercem aut crimína ſumít
Eſt frugí ſemper: & moderata petít.
Sapien.vi.
Pectus habet ſolídum: propellít ínanía vota.
Eccs̃.vi.
Contínet & ſtabilí pectora recta gradu.
Prouer. x.
Eccleſi.xviii
Non prius a mollí rapíuntur membra ſopore
Omnía q̃ vítę ſint reputata ſuę.
Vtíle cũ ſancto ſapiens coniungít honeſto:
Eccs̃.xii.
Omni alíquíd laudís & gerít ípſe díe.
Eccleſi.37
O vtínam noſtro tam conſona turba ſophię
Tempore fulgeret: tam nítidęq; ſcholę:
In quíbus ílluſtrís vírtutis ſemína/prudens
Funderet: æthereum concíneretq; decus.
Eccs̃.i.
Míranda non eſt: q; tam numeroſa caterua
Stultoꝝ: totídem ſeruat ín orbe víces:
puer.iiii.
Eſt ratío ín promptu: quoníam ſapientía pulſa
Exulat: & mundũ ſaucía facta fugít.
Eccs̃.x.
Quí bonus & ſapiens noſtro nunc eſſe laborat
Eſaię.v.
Tempore: veſanus dicítur atq; rudís:
puer. xxix.
Callídus & vafer quí nunc eſt atq; doloſus:
Híc títulum ſophię: & nobílitatís habet.
Ariſtides.
Curius
Fabritius
Iuſtus Ariſtídes quíd tempeſtate valeret
Noſtra? quíd Curíus/Fabrítíuſq; bonus?

Quíd Cato díuínus: celebrís quíd turba Platonís! Prouer.ix. Sapien.v.
Prudentes rident ſęcula noſtra viros.
Hís tituli candor datur & nunc gloria pręſens:
In quíbus eſt fraudū ſtultitięq; vígor.
Aſcendít celebres ſtultorū turba cathedras:
Stultitía mentes quę violare ſolet.
Sí modo prudentes aleret Germanía pugnax Germanie defectus
Et daret ingenuis prędmía dígna víris:
Non ſic deſerta fluerent prędconía fama:
Parta quídem: quę nūc Theutona terra p̄mít.
Sí gradus inſignis ſophię cultoribus eſſet:
Non veheret fatuos tot modo noſtra ratís.
Sed cenſor nūc nemo ſui ſe explorat ad vnguē:
Nemo animū muſis imbuít ingenuis. Prouer.xiii
Stultígeras igit̄ tunicas/fatuoſq; cucullos
Impoſuí multís: quos mea ſcrípta notant:
Ergo prudenter ſtultus qui víuít: agitq; Virgilius
Vírgilií vt díuí pagína ſacra canít.
Protínus æthereas hic celſior vſq; ſub auras Eccleſi.iii. Sapieu.vi.
Tranſuoluet. & nitídí lactea ſígna polí:
Carneq; mortalí poſita/captare quietem
Cœleſtem poterit. Ambroſiaq; frui.
Ad ſophíam teneros igitur ſuccíngíte lumbos:
Et date conſpícuę thura benígna deę.
Qua propter doctís optat Philomuſus honores
Et pacem muſís poſcit adeſſe ſuís.
In primíſq; ſuo Tícioní/magna precaī
Gaudía: conſtructa eſt quo duce noſtra ratís. Titio & theda. qui & Brant
Sít tibí/mi prędſtans animí prędceptor/amice
Theda/ſalus íngens: Brant venerande vale.

In cõmendatione philoſophię.

In precio non eſt hodie doctrina bonorum:
Sed ſpuit ad doctas ſtultus vbiq; togas.
Doctiloquos tentat vulgus detrudere ſacco:
Sub pede ſtultorum philoſophia iacet.

Bonorũ hoim ꝑſe

cutio.

Ne paueas repẽtino terrore & irruẽtes tibi potẽtias impioruz: dñs enĩ erit in latere tuo: & cuſtodiet pedẽ tuũ ne capiaris Quoniã nõ infinez obliuio erit paupis: patiẽtia pauperũ nõ peribit. Conſcidiſti ſaccũ meũ & circũdediſti me lęti tia.

Pſalmo. xxix Quiſquis ad æthereas ſacratę pallados arces
Iohel.i. Tendit: in hac requiem vel cupit eſſe ſuam:
Apoca.v.. Hic manibus purus veniat linguaq; pudicus:
Sapien.i. Vt ſophię foculis fumida thura ferat:

Philoſophia ſacris animos colluſtrat ocellis: Tullius p archia poeta.
Ingenii dotes: prębet & eloquium.
Luctificas huius ſolamur dogmate mentes.
Hęc animi motus pellit & illecebras. Eccleſi.iiii.
Hęc bene viuendi prębet documenta viaſqꝫ.
Hęc iter ætherei pandit ad aſtra poli.
Poſſumus ac mentis triſtes auertere caſus:
Poſſumus hac lapſus exuperare graues.
Hanc deus omnipotens cœleſti miſit ab arce puer.ii. Eccleſi.i.
Vt nobis cœli ſemina clara daret.
Illius in collo pendent redimicula ſacra:
Per genus humanū quę modo ſparſa micant.
Membra tegit peplo: pallaqꝫ induta Minerua:
Sub pede purpureas ſpargit vbiqꝫ roſas:
Seruiat huic ſapiens quiſqꝫ: nam nectare diuo Sapien.vi. &.ix.
Corda hominis potat: Ambroſiaqꝫ cibat:
Et libertatis veros concedit honores. Eccleſi. xxvii
Hac duce perpetuo libera corda manent:
Hęc ſcelus atqꝫ nefas pellit: moreſqꝫ profanos. Prouer.viii &.xvi.
Explodit vitium: prębmia laudis habet.
Hanc ꝓpter ſapiens nitidum conſcendit olympū:
Hęc aperit iuſtis regna ſerena poli.
Poſſumus hac ſęuos facile extirpare tyrannos:
Fida comes vitę eſt/ & benedicta quies:
Hac ſine nō prīceps: nō rex: ſua ſceptra gubernāt Sapien.viii
Eſt fidei mater: iuſtitięqꝫ parens:
Palladis ad munus iuuenes properate ſeneſqꝫ puer.vii.
Ex gremio cuius fons ſcatet irriguus:
Curriti vos docti: veſtram obſeruate Mineruam: Prouer.iii.
In ſaccū trudit dogmata vulgus iners.

FOLIO

Concertatio Virtutis cum Voluptate.

Aſpice conflictum virtutis: atq; petulcę
Deinde voluptatis/gaudia vana vide:
Legimus Alciden ſomno cum forte iaceret
Vidiſſe ambiguas/difficileſq; vias.
Ambarumq; ſtatum/finem/vitamq;/modūq;
Scrutans: virtutis cępit inire viam.

S. Brant. Argumentū.

Epigrãma ad lectorem.

Vírtutís quícunq; colís ſacra dogmata lector
Aſpíce quos fecímus pollíce & ęre modos.
Tu tamen in primís frontem depone ſeueram:
Aut fuge: ſi naſum rhinocerotís habes.
Nos veniam ſcriptís dabímus petímuſq; vicíſſim — Horatius i arte
Sí peccat numeris pagína noſtra ſuis.
Frangítur hic puro dictamíne blanda voluptas:
Et ſpurcę Veneris marcída caſtra íacent.
Sed vírtus níueo victrítia tela tríunpho
Suſpendít: cęlo ſeq; ſuoſq; beat.
Hanc amat ímberbis íuuenís: vitęq; magíſtram
Ducat: & ęterno munere formet opus.
Illecebras fugíat: quas ſpondet vana líbído:
Hęc animos frangít: pectora caſta terít: — tullius in off.
Fœdat & íngenii cultus: ſenſuſq; pudícos
Deſtruít: & ſemper blanda venena vomít.
O íuuenes ſpectate probí: quíd candida Vírtus
Poſſit! quíd noceat luxuría Venus!

De duplící vítę humanę vía.

Auerte pedem tuã a malo: Vías enĩ que a dextris
ſunt nouít dñs/peruerſę vero ſunt q̃ ſunt a ſiníſtrís — puer.iiii.
r.iíí.

Voluptatis via

Nec ꝑhibui cor meũ qui oĩ voluptate frueretur & oblectaret ſe ĩ hiſque ꝑparauerãt. Quis ita deuorabit & deliciis affluet vt ego? Venite ergo & fruamur bonis q̃ ſunt & vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celeriter.

Obiectio voluptatis

criminantis virtutem.

Eccl̃s.ii. Sapientię.ii.

En ego ſincerę virtuti inimica voluptas
Adſum victrici lauro redimita: per orbem
Signa mei fulgent caſtris ſuffulta triunphi:
Semper Achemenios ſpirant mea tẽpora flores:
Et redolet violas collecti faſci a crinis.
In niueis ſoleo manicas geſtare lacertis:
Et veſtes tyrię fulgentia brachia velant.
Eſt facies laſciua nimis: ſtant lumina multo

Inuídíoſa íoco: petulantes frontís ocellos
Oſtendo: mallem frangunt quí ſępe iuuentam:
Delitias offendo meas: & mella per orbem:
Vt capiant íuuenum teneras mea retía mentes:
In manibus Cytharam teneo: plectrumq; ſonorũ
Turba ſedet iuxta mollis: blandiq; choraules.
Ante meã ſtatuã dulcíſſima carmina pangunt.
Pectine facundo mulier ſtat pſaltría iuxta.
Nim ſoror ípſa deí: cuí ſacra ſolennía reddunt
Męnades ínſanę frontem crinemq; rotantes.
Quí mea proſequítur miles vexílla: labores
Nullos: & líber díſcrímína nulla ſubíbít:
Cogítur haud ſęuis caput obiectare procellís:
Non ſtrepitus pugnę: nõ triſtía claſſica Martis
Audíet: armíſonus lituus nec pectora franget
Sed quí me comitem ſequit̃: non tramite duro
Ambulat: at dulces híc experietur amores.
Quí mea ſpreuerunt quondã monumenta: periclís
Immerſi grauíbus: vitam clauſere dolore.
En dea ſum cuíus ſpatioſo noſcitur orbe
Imperium: & noſtro manant de pectore molles
Delitię: riſus: & cantica plena íocorum:
Et ſub me ſanę longiſſima fata ſenectę
Vſq; vigent: albíq; díes: horęq; ſecundę:
Quondam Priamides quo Troía ceſſit achíuís: Paris
Signa tulit noſtri manibus florentía regní.
Indulſitq; bonis: quos̃ eſt mea magna poteſtas
Et mihí ſeruíuit cultu Cleopatra ſuperbo: Cleopatra
Blanditiaſq; meas canopea ad mœnía duxí.
Africa me noſcit: me noſcit corniger Hammon:

Numide Mauritania.

Me numidę infrenes: colit & Mauriſius atlas:
India delitias noſtras veneratur: & omnes
Educunt rutilo qui candida membra ſub ortu:
India Eccleſi. xxxi
Me duce ſobrietas toto pulſatur ab orbe.
Sarmate Parthi Gethę Hiſter. Sycamber Epicurei.
Sarmata non tutus: nō parthus / nō geta pugnax:
Non Hiſter: nō trax: ſemper criſpuſq; ſycamber
Noſtraq; per varias mittuntur ſpicula gentes.
Noſtra ſophi veteres coluerunt numina: quorum
Scripta manent poſitę me defendentia ſectę.
Nam ſine corporeo proſunt bona noſtra labore:
Et gula nobiſcum / feruens quoq; gloria menſę:
Non mea ſub galeis vita eſt: nō ſtramine duro
Corpora noſtra cubant: ſed prebet pluma q̨tem:
Iuuenalis in ſatyra oībus in terris
Me niſi delitię molles ſequerentur / & omnis
Luxuries: tanti non reges blanda ſubiſſent
Caſtra: quibus toto victrix dominabor in orbe.
Sardanapal⁹ de q̄ diodorus & Iuſtinus Roma
Sardanapalus enim regalia facta relinquens:
Corporis illecebras coluit. florentibus annis
Bellica Roma quidem noſtro ſudauit amore.
Mollibus in plumis dantur ſua gaudia multis:
Hiere. vii.
Non frigus / diramq; famem iuuenilia captant
Pectora: ſed requies ſemper blandiſſima nobis.
Otia quandoquidem non perturbata fouemus:
Ergo vos iuuenes quorum ſunt mollia corda:
Atq; ſenes pariter quorum eſt annoſior ætas:
Porrigite huc aures: currit mortalibus q̨uum:
Verba Sardanapali Sapientię. ii.
Et currunt ſine fine dies: libate vel q̨ſcis
Mellifluis genio: poſt mortem nulla voluptas.

De via virtutis.

Deus creauit de terra hominez & secūdū imaginez suā fecit illum. & iterū cōuertit illū in ip̄az. & secūdū se vestiuit illū virtute: numeꝝ dierū & tp̄s dedit illi & dedit illi ptātē oēm q̄ sunt super terram.

Responsio virtutis

carmine Elegiaco:

Carmine nugoso quid me malesana voluptas
Lędis: & imbelli pectore bella paras?
Quid fallax miseros/age perfida/decipis arte?
Illecebris mundus cu r ruit vsq; tuis?
Quid sordes: luxusq; tuos: lancesq; voraces
La udas? blanditiis gloria nulla tuis.
Aebrietas tibi fida comes: infamia pennis
Circū te volitat. & tua castra premit.
Es (fateor) pulchro semper laqueata capistro.
Sunt oculi molles. fronsq; petulca nimis.

Eccs̄.xvii.
Sapiē.vi.&.i
Baruth.iii

In capite insignis fulgor: redimicula: vitę
Sertaq; dependent. purpureusq; color:
Te chlamydes tyrię velant: te balteus ornat:
Et te Sidonio purpura tincta fuco.
Non galeas armata geris: sed corpore nudo.
Allicis imbelles in tua vota viros.
Te iuxta Veneris stant atq; Cupidinis arcus:
Et pueri cęci dira sagitta iacet.
Dextra tenet speculũ quo splẽdet turba maloꝝ:
Lęua tenet luxus: & genus omne mali:
Fronti nullus ineſt candor: sed spurca libido:
Non pudor in verbis/ingenuusq; iocus.
Te duce per mundum gemini tractantur amores:
Te duce langueſcunt fortia membra ducum.
Te duce nobilitas perit: & veneranda iuuentus
Marceſcit votis dedita aduſq; tuis.
Te duce morborum patimur discrimina: mortes
Ad stygioſq; cadunt corpora noſtra lacus:
Tu facis ingenium torpens. tu pectora casta
Inficis: & sensus non finis esse bonos:
In tę decreſcunt animi: soluuntur & artus:
Corporis & semper esca doloris eris.
Ex te lœthales morbi: genus omne malorum
Et gula manauit: delitiũq; malum.
Tu facis imbelles iuuenes: petulanſq; senecta
Te duce concreſcit: bęstia spurca nimis:
Pellicis in fraudes multos/vitęq; tenebras:
Nil castum impura conſpicuumq; doces.
In te non ratio: non purę semina mentis.
Ingenium nullum. sed mala lingua quidem.

Multosq; claros egísset dextra tríunphos:
Et multos caneret fama ſuperba duces.
Sí nõ blanditías: ſi non tua vota ſubíſſent:
Et ſimul ímpoſítis nígra venena cadís,
Mœnía dardanídum: vertiſti & pergama Troíę: Troia
Per te Parthorum regna ſuperba íacent. Parthi.
Regna íacent Aſíę luxu conſumpta vorací: Aſia
Luxíbus & ſquallent Attica regna tuís. Gręcia
Obruta ſunt Danaũ fortiſſima mœnía per te:
Atq; vrbes Sodomę morte rígante iacent. Sodoma.
Excídiũ per te dírum eſt experta Corínthos: Corinthus.
Atq; Tarentínę ſic periere domus. tarentum
Lapſa etíam per te ſordent Nílotíca regna: Egyptus
Aſſyríí per te ſíc cecidere duce. Aſſyria
Te Sybarís colles: te Rhodos: atq; Míletos Sybaris
Et varías gentes contaminaſſe palam eſt Rhodus
Tu Sordos: thraceſq; truces: tu blanda Getaſq; Miletus thratia
Corrumpís: dírís inficís atq; malís. Gętę
Sors mea nunc melíor: quoniã me víta pennís
Spectat: & æterno gloria parta gradu.
Degeneres anímos pacienti extollo labore.
Cœlí porta patet (me duce) apta víris:
Amphítroníades metuenda pericula vicít Hercules
Me duce: cęleſtís íncolít aſtra deí.
Me duce barbarícas gentes proſtrauít ín armís Iulius cęſar
Iulius: & fœlix ſydera clara premit:
Magnus Alexander noſtros comitatus honores: Alexander magnus
Ingeníí pugnas/ & fera bella tulít:
Síc Paulus conſul regem quí Perſea vicít
Me duce Romanís clara trophęa dedít. Paulꝰ emiliꝰ.

Cicero Virgilius
Me duce facundi fulgent Ciceronis honores:
Et Maro Romanę gloria magna togę:

Aristoteles. Plato
Doctus Aristoteles nr̃a hęc monumẽta sequutus:
Et Plato: quo nusq̃ maior in orbe fuit.

Candida me coluit doctoꝝ turba sophorum:
Ingenium per nos eloquiumq; valet.
Ad laudes genitos & dulcia munera diuum:
Fama trahit nostri nominis atq; decus:
Aspice (quid multos repetam) stat nostra p orbem
Gloria/fama/salus/laus/honor/atq; decus.
In te luxuries/fastus/cõmertia fœda:
Et putidum semper stillat ab ore malum.

Prouer. viii
In me diuitię: iustum/rectumq; piumq;:
In me consilium: gloria sola mea est.

Sapien. iiii.
Casta mihi domus est: stant celso colle penates:
Hos tamen ingenuus scandit vbiq; labor.

Prouer. ix.
In virtute labor: sed & in sudore voluptas:
Atq; quies: magnis semper amanda viris.
Siue velis famam ingenio sectarier almam:
Armisonę ve iuuat voluere signa deę:
Seu res ciuiles merito tractare fauore:
Hęc animo infracto (me duce) cuncta facis.
Quem labor & sudor torquet/virtutis amore:
Aetherei tandem scandet ad astra poli.

puer. viii.
Virtus sola regit terras: dominatur in alto.
Diuidit & nutu dona beata suo.

Plau. i amphi puer. vii.
O iuuenes dũ fata sinunt: expellite vanas
Corporis illecebras: lœtiferumq; nefas:
Imbuite ast animos virtutis dogmate veſtros:
Vt sapiant rectam pectora veſtra fidem:

Latína nauís ſeu barca ſocialís.
Innumeros ſclauos/fatuos ſine fine furentes
Hactenus ín noſtra ducere claſſe íuuat:
Sí quís forte locũ potuit mínus accomodatum
Nancíſcí: huc veníat cũ ſocííſq; vehat.

ſocietas fatuorũ.

Gaudiũ ẽ miſeríſ ſocíos habere penaꝫ. Sed nõ mínus ardebũt: quí cũ multís ardent Qui ĩter huíuſcemodí letãt: & eẽ ſub ſentib⁹ delící as cõputant: fílíí ſu nt ſtultoꝫ & íg nobilíũ/ oppreſſi quaſi fluctibus ſemítis ſuís: fratres ſũt draconũ & ſocíí ſtrutíonũ. Sic fuit/ẽ & erit. ſíl'is ſíl'em ſibí querit.

Currite ſulcamus feſtinis æquora remis:
Et premit ímmenſum carbaſa noſtra fretum.
En ſocíalís adeſt claſſis: properate ſodales:
Et fatuí pariter nunc properate merí:

ii.q.i.multi
Eccle.13. &.7
Iob.xxx.
i Eſdre.v.
Sapien.iiii.

Eccš.i.

Nam noſtrę numerus ſectę eſt immenſus: & aures
Ad varias gentes tendit: & ad populos.
Noſtra cohors equidē totū cōplectit orbem
Pauci ſunt quos non fœdera noſtra premūt.
In omnē terrā exiuit ſonꝰ eorum.
Ex Aſia veniūt rutilo ſub ſole creati
Stulti: nobiſcū qui cita vela trahunt.
Finibus e Lybię veniūt terraqꝫ calenti
Mauſirii imbelles/æthiopeſqꝫ nigri:
Migrant Heſperii: migrat quoqꝫ Gallia tota.
Prorſus & a Bactris/ſedula turba ruit.
Ad nauem veniūt gentes quas vltima Thyle
Finibus extremis quaſqꝫ Britannus habet.
Et veniunt Cymbri torui: flauiqꝫ Sycambri.
Et venit ex latio turba procera quidem.
Arctophylax gentes rigido ſub ſydere natus
Tranſmittit: prębet ſubſidium rati:
Sauromate veniunt: pugnax quoqꝫ turba Getarū.
Atqꝫ Thraces veniunt: Argolicíqꝫ viri:
Et veniunt omnes gentes/quas conſpicit orbis
Quaſqꝫ fouent nitidi ſydera clara poli.
Cū ſenibus iuuenes: fatua cū matre puella.
Intactus nullus hic gradus eſſe poteſt.
Ad claſſem celerem fatui properate ſodales.
Currite: nauiculę/nam mora cuncta nocet.
Tempus adeſt ſulcare fretū: & nūc pandere velū
Currite: iam pergit fluctibus acta ratis.
Maxima nunc regio ſupereſt penetranda: ſodales
O fatui: pedibus currite quęſo citis.
Narragonū ad patriam & ꝓmiſſas tendimus oras
Cogimur & ſtolidū ſponte ſubire ſolum.

Nos tamen in tumído iactant díſcrímína ponto
Plurima: ſollicitas & quatit vnda trabes:
Velíferí maris ſęuo clamore ciemus
Fortunam: níl nos ímpia vota iuuant.
Per varíos caſus. per ſeua perícula ponti
Currímus: & vitę nō modus vllus adeſt:
Et patímur lapſus/tempeſtateſq; ſonoras:
Et patímur medío naufraga fata marí.
Scylleam rabiem ſiculís ſpectamus in vndís:
Atq; charybdęo gurgite tranſtra volant.
Per ſyrtes lybicas remo ſulcamus ínertí:
Spectamus tumídí triſtía monſtra maris:
Delphinos: phocas/ſyrenes/atq; vídemus
Tritonas: ínuiſum prodígiiq; genus:
Torpemus cantu: quo noſtras ínficit aures
Syren: languētí noſq; ſopore premit:
Et Cyclopem grandē ſículo ſpectamus ín antro
Dulychíus prínceps quem tímuiſſe poteſt.
Quís locus eſt tutus: quo nunc conſídere ſultí
Poſſunt: & certos ędíficare lares?
Vſq; adeo tumídís proſtratí mergímur vndís
Et portus tutus carbaſa noſtra fugit:
Ha merító: quoníam nullo ſapientia cultu
Nos fouet: & ſtolida fígimus arma manu.
Heu dea ſtultítię nobis nunc pocula Circe
Prębuit: & cantu pectora laſſa ferit.
Eheu quíd míſerí prodeſt errare ſodales:
Quęríte ſed ſtabílí littora tuta pede:
Ne rapíant fragíles Neptunía monſtra carínas:
Sorbeat & noſtras ęquorís vnda rates.

De hac mate ria. Virgili⁹ in.i.&.iii.eñ.

Scylla Charibdis Syrtes.

Syrenes. Triton.

Cyclops Vlyſſes

Circe.

Neptunia

FOLIO

Excusatio Jacobi locher. Philomusi.

Derisio boni opis

Ambulans recto itinere & timens deū: despicit ab eo qui infami gradi tur via. Querit derisor sapientiā & nō inuenit: doctrina prudentiū facilis. Qui deridetur: inuocabit deū & exaudiet eū: derídetur enī iusti simplicitas.

puer.xiiii. &.xix. Iob.xii. ps̄.xxxvi.

Vertímus naues fatuas latínis
Versibus: plectro siquídem strepentí:
Cudímus normas modo perbenignas
Plaudíte musę.

Sebastiano Brant grates agit

Gratías docto dabitís magístro:
Atq; doctorí títulos merentí
Candídos: nostros legítis modos quí:
Plaudíte musę.
Ad salutares modo dísciplínas
Atq; sincerę documenta vitę
Vertímus stultos numeris iocosos
Plaudíte musę.
Non decus mundí: tituluſq; clarí
Nominís traxít/volucrisq; fama
Ad salutares philomusa cantus:
Plaudíte musę.
Non bonos: laudes: precíum ve molle
Nec fames aurí philomusa traxit
Ad sacrí fontes nemoris beatos
Plaudíte musę.
Nil superborum cupímus vírorum
Stemma: nec claros capítis corymbos
Nec sacrę laurí cupímus corollam
Plaudíte musę.
Quí leget nostri títulum líbellí:
Gratias nullas referat líbello:
Eleuet sed Brant rogo perdisertum
Plaudíte musę.
Prębuít nostris alímenta nymphis
Brant: & heroos tríbuit beatos:
Estq; scríptorum venerandus auctor
plaudíte musę.
Gratię dulces: lepídęq; voces:
Et lepos blandus: lyricusq; neruus

Ex ſinu illíus fluítant ſcatentq;:
Plaudíte muſę.
Sermo facundus:locuplexq; vena:
Structilis candor:calamus latínus:
Nil ſonat quod ſit latío índecorum:
Plaudíte muſę.
Sed modo díuos ſuperos precamur
Prębeant nobis veniam benignam:
Pınxímus q; ſic fatuos ínertes
Plaudíte muſę.
Me locus nauís:fateor:requírít:
Calceos nondum fatuos remouí:
Stultus& nondum poſuí cucullũ
Plaudíte muſę.
Sunt quíbus noſtrę placuere curę:
Sunt quibus noſtrę ſatyrę grauedo
Díſplicet:dextram veníam precamur
Plaudíte muſę.
Noſtra ſic farí dídícít íuuentus:
Peruígil ſudor neq; me díſertum
Fecít:haud magnos capío labores:
Plaudíte muſę.
Scríberem formas potíus pedeſtres:
Sponte ſed manant numerí canorí:
Barbarum quí me faciunt poetam
Plaudíte muſę.
Gratulor noſtrę ſíquídem íuuentę:
Gratulor docto pariter magíſtro:
Quí mihí ſuaues tríbuít camœnas
Plaudíte muſę.

Sęculo nostro siquidem diserto
Gratulor: doctę sileant Athenę:
Et chorus vatum sileat latinus:
Plaudite musę.
Iam fouet passim celebres poetas
Theutonum sydus/gelidusq; Rhenus.
Laudibus quorum monimenta fulgent
Plaudite musę.
Quid magis fingit latialis orbis
Ritibus cultis? colimus platona:
Atq; sublimẽ colimus Maronem:
Plaudite musę.
Ergo certatim teneris camœnis:
Nauis & pictę rudibus figuris:
Et iuuentuti faueas precamur
Lector amice.

Nauís ſocíalís mechanícorum.

Socialis nauis me

chanicorum.

Stultorum trahitur collecta caterua virorum
Qui manibus quęrunt ſępe alimenta ſuis.
Artificis quiſquis ſignum prętendit: & affert
Quid ſciat: & foueat qua ratione domum:
Adſunt mœchanici: quorum vela ampla leuata:
Cum celeri remo per freta vaſta volant
Cur tamen hi fatui ſint ad mea laxa vocati
Carbaſa: iam cauſas cum ratione canam.
Cunctoꝝ veluti ſtatus mutatur/in omni
Tempore: nec ſtabili conditione manent: Prouer.xi.
Artificum pariter ſic fit mutatio ſemper.
Hos fatuos merito noſtra carina vehit.
Hoc vitium primū eſt: ꝙ ſeruus quiſqꝫ magiſter de elec.cum
Eſſe cupit: callet & tamen ipſe nihil: in magiſtrum
Artifices multi fatuiqꝫ ſine arte vagantur lxi.diſ.miſerꝫ
Stultitia merces diminuuntqꝫ ſua. xlix.diſ.facer dos.
Alter in alterius damnū ſudore laborat:
Se tamen inprimis decipit exſpolians:
Vendit opus magna forſan mercede paratum: Ezech.vii.
Incitat & vexat hunc quia liuor edax:
Attamen artificū deformis abuſio ſectę
Paupertate grauí corpora multa premit.
Hi res mox vendūt poſitas prę merce minuta:
Hi precio vendunt pro leuiore ſuas:
Alter in alterius damnum contemnere lucrum Leuit.xxv
Aſſolet: & vendit tunc male ſarta palam.
Qui modico vendunt precio: res non bene ſartas Eccleſi.xxvii.
Vendūt: artifices hęc mala culpa notat:

Omnes qui cupiunt emptores fallere blandis
Fraudibus: hi certe se quoq; decipiũt.
Mechanici culpas & stygmata nigra merent.
Turpantes operas/artificesq; manus:
Decrescũt omnes mercatus: nemo fidelis
Mercator: quiuis ditior esse cupit.
Rebus in humanis mutatio tanta lacessit
Multos: atq; inopes reddit vbiq; viros.
Non opus est multis facinus componere verbis
Artificũ: liuor pectora cũcta trahit.
Temporibus nostris q constans esse laborat
Hũc stultũ vulgus insipidũq; vocat.

De Nicolao Renner

acuphaho Argeñ. Sebastianus Brant:
Finis adest operis/nec te Nicolae videre
In nostra potui/Renner amice rate.
Quí tamen innumeros fatuos facis: & tua multi
Ora vident/acubus quę tibi plena scatent.
Quas cõmedis rursũq; voras/vomis/ imbibis atq;:
Prestigio hoc stultos fallis vbiq; tuos.
Tu deus interdũ scandis super ęthera. rursum
Decidis: & bibula cũ grege pascha tenes.
Simea mater adest buccas dedit illa/genasq;
Et linguas multas: ingeniumq; citum.
Addubito iccirco si te Gallos: vel Iberos:
Inter Germanos/Italicosue locem.
Hic posui artifices inter/variiq; negoci
Te turbam: nunq; solus enim potes esse.
Narragonũ in patriã tecum proficiscar: in vna
Naue: dabit socios vrbs tua stultiuagos.

Comedit mul tas acus simul

Saluator Iu dorũ pascha lium.

Argeñ. plures inuenict socios

De ſingularitate quorũdã

nouoꝝ fatuoꝝ Additio Sebaſtiani Brant.

Te noſtram accępi vertiſſe Iacobe carínam:
Atq; illam latium nunc ſapere eloquiũ: Pš.lxxix
Gaudeo: Lolhardos quos prętermiſimus olím
Beguínaſq; iuuat his nec abeſſe ſuas.

Caueudū ē a begninis. de frig. fraternitatis. p⁹ prin. glo. in cle. i. de reli. do.

Eſt operę precium non ignorare Beguttas
Bęgardoſq; ſuos: hippocritūq; genus.
Quos nimis arta prius cōplexa eſt cymba: liburnū
Nunc propriū: & laxis tranſtra parabo foris.
Currite lolhardi/beguinę/ſiue beguttę/
Currite bęgardi: ſpiritus ire iubet.

in cle. ad noſtrū de here.

Vos hominē ex toto preſenti in carne putatis
Perfectū: & ſummū tangere poſſe gradū
Vſq; adeo/vt nunq̄ deinceps mortale patrare
Crimen: & vt nequeat proficere vlterius.
Perfectos igitur tantos quoq;/claſſis abacta
Expectet comites: ſtultiuagoſq; viros.
Currite nauis eat: fatuoſq; ſequamur euntes:
Ne ſine beguinis tanta caterua ruat.
Cernitis vt ſtulti totū mare & æquora cōplent
Nec modus aut numerus nauibus atq; viris.
Sępe oculos hominūmorientū claudítis: ante
Q̄ mortis tēpus vel necis hora venit.
Claudite preſentis periturę lumina turbę:
Atq; operi noſtro ponite quęſo modū.
Sit ſatis hunc feciſſe prius vobis vel honorē
Q̄ non vulgari vos rate cōpoſui.
Ne populus ſi veſtra notet mala crimina: forſan
Non prauos modo/ſed pellat ab orbe bonos

cle. i. de re. do

Nec vos de populo vultis/neq; plębe videri:
Nec cleri in ſortē vos deus ipſe vocat:
Iccirco dignā vobis ſedē ipſe nequiui
Theutonica in noſtra ponere naue prius.

dic cle. ad noſtrum.

Cū tamen in patria Germana/& theutonico vrbe.
Pullulet & vigeat veſtra ea ſęcta nimis.

Collígere attẽpto turbam dũtaxat íníquam:
Eſte procul fratres/quos bona víta tenet.
Qui normam vítęq; modũ/ſanccítaq; patrum
Seruatís:non vos lędere pergo bonos.
Sed turbam ındoctam:quę cũ nil díſcere poſſít:
Nec voluit:longam quęrít babere togam.
Ne ſi vulgus erit:cogatur ferre laborem
Artíficum:& manibus quęrere forte cibum.
Inde eſt q; quęrunt tranquíllam habuíſſe quietẽ:
Atq; vacare graui poſſe labore tamen.
Non ís eſt anímus/non mens/ſint vt Madalenę
Verum vt bufonem lęna ſuum ınueníut:
Ocía ſęctantur/torporem &/deſidíamq;:
Hínc hoſtí antíquo nequítię arma parant
Proínde ſibí reputant credũt quoq; cuncta licere
Humano neq; ſub víuere & eſſe ıugo.
Libertas(aíunt)vbı ſpírítus eſſe probatur:
Spírírus at ſpírat:liberíora lícent.
Inde putant nullí capití ſe ſubdere poſſe:
Acephalí cupíunt vıuere & eſſe palam.
In grege conueníunt:víuunt ſíne rege locuſtę:
Puníat vt nemo corrigat atq; nephas.
Quín etíam ínterdum laíco ſua crímína fratres
Confítentur:agunt alterutrumq; víces.
Oſcula mortalí dícunt damnanda reatu:
Offítíum carnís ſed veníale ferunt.
Hínc paſſím fratres per cõpíta cuncta:ſorores
Quęrunt/ſolantur/concrepítantq; fores.
Signaq; dant dygítís pulſantíbus:atq; recepto
Reſponſo:admittít ıanua quęq; ſuum.

Proteſtatio nihil dicere voleñ p̃ bonos aut ap̃batos

ii.theſſa.iii.

vt dicere poſſint id Eccl 51 de cele.miſſa. cũ marthe.

c.niſi cũ pridẽ de reñ.

dic cle.ad noſtrum.

ii.corin.iii.

xciii.di.nulla

Prouer.xxx.

glo.xxv.diſ. vnũ.glo.de of ordi.paſtoral. glo.de fur.c.ii dic.cle. ad noſtrum.

glo.in cle.i. de reh.do. &c.diffinim⁹ xviii.q.ii.& c.pnitoſam.

Tum procul abiectís mãtellís/atq; cucullís
Lolhardi in turpí veſte/breuiq; patent.
Grandíbus exutís ſotularíbus atq; cothurnís:
Beguinę íncędunt:calceoloſq; mouent.
Tunc opera íncipíunt cõmunía: tunc labíorum
Actuũ.x. Hos operít labor: & facta ſororía agunt.
pſ.cxxxix Sí qua caſta ſoror velít/atq; pudíca víderí:
Et quę fraternos abnuít accubítus:
Carpítur: & normę víolatrix dícítur: extra
Sít numerum: & careat funditus alloquío:
Illí cõmunes neq; enim venię ve/preces ve
Subueníunt: vrnam hęc fregít/& vrceolum.
Quín etíam arguítur maiorí crímíne: pęnam
Quo ferat/& ſubeat fratrís ad arbítrium.
de.i.de vi. & ho.de. Hunc ego peruerſum lolhardum ſeu goliardum
Dícam: quí ventrí víuít & vmbílíco.
Proteſtatio. Prouer.xi. Nequítíam íllorum carpũt mea carmína: ſanctos
Atq; bonos fratres carpere nemo volet.
Quos vel apoſtolícę ſedis mandata probarunt:
Vel quos cõmendat víta laborq; bonus.
Aſt quídã bullas producũt ſępe/quíbus ſínt
Abſq; opere: humanís delítíiſq; vacent:
Et quíbus ímpune poſſint quęcũq; patrare
Non bona: & a nullo víndíce habere metum:
C.de epiſ.& cle. deo amabiles. Seq; pares faciunt monachís: Veſteq; ſacratís
Vírgínibus: quibus eſt regula grata deo:
Canonícos habitus/nomen/veſtemq; pudícam
Ezech.xiii Vſurpant: ſedenim ſub cute vulpís íneſt.
Síc habitus ſímulant multí ſanctoſq; bonoſq;:
Intus quí rapída tygre/lupoq; ſcatent.
Math.vii.

Nomine díuoꝝ ſubiere cubília multí
Caſta: ſed incęſto mox rediere gradu. Ouidius

Quís rogo ſumme pater/valet explícare: nefanda
Crímina: quę fiunt ſub ſpecie vſq; bona? Iuuenalis in ſatyra vltra Sauromatas.

Líberíus poterit nemoq; licentius: vſq̃
Fallere credentes q̃ genus hippocritũ. Eſaię.ix.

Introitu Curios ſimulãt: ſed Clodius exit:
Sub chriſti ſpetie/demon iníque lates. Math. xxiii.

Ve tibí ve maledícta cohors: quę nomen ínane
Relligionís habes: quod tua facta negant. i.thimo.iiii.

Nempe opera effingís ſathanę: qbus eſſe probarís Prouer.xx
Filiolus ſathanę: luciferiq; puer. Iohan.viii

Quíſquís enĩ eſt genitus ſũmo a genítore/deoq;: Iohã. ii.iii. &.v.
Hic mandata dei ſeruat/& efficíet:

Quí vero e terra genítus: terraq; ſepultus: Ad cc l'o.iii
Semper erít quęuís terrea ſola placent. Lucę.vi.

Quem ſemel arripuit fatuorum claua: cucullus: Iohan.iii.
Mítraq;: vix veterem deiícit ille togam: ii,Petri.iii.

Hínc p̃corę/xhortor/moneo/rogo/flagito cũctos Apoſtropha ad Philomuſum.
Pręuideant: línquunt qua ſtatione ratem.

Noſtrí etenim portum quęrunt lyntreſq; faſelí:
Cędo libens: meritum docte Iacobe feres.

Quí mea vertíſti vulgaría plauſtra/reuidí
Illa ego: perlegí: ſat placet atq; labor.

Nota magís fuerat nobís ínuentio noſtra: Quare Seba. Brant. cõcordantias huic operi appoſuerit.
Quo quęq; excerpſí dícta decora loco:

Iccírco aſcrípſi loca concordantía: lector
Noſcere quo valeat: ſíngula quęq; cito.

Quí tamen & veníam dabit ímpreſſoribus oro: Parcendum impreſſorib⁹.
Hís quía feſtínum nil ſatís eſſe poteſt.

Nempe manu propria ſemel atq; iterũ illa reuidi:
Signaui/inuerſa multa ſubinde manu:
Sed tamen illorum pręceps labor: atra reliquit
Plurima/quę nollem: quę mihi diſpliceant.
Quę ſi forte videt lector bonus atq; peritus:
Dat veniam: erratum nec putet eſſe tuum.
Criticus at ſi quis/cui ſueta calumnia cordi:
Perleget: in ſannas incidit ille: ſcio.
Sufficiet ſed enim doctis feciſſe laborem
Eccleſi.viii Complacitum: ſtultis nil ſatis eſſe poteſt.
Nec mihi principio mens ſubfuit/atq; voluntas
Scribere: vel ſtultis cõplacuiſſe viris.
Eccleſi.37. Nec tibi propoſitum fuit: vt ſatis eſſe putares
Prudenti: & fatuo tam bona ſcripta viro.
Iccirco ſtultis linguam linquamus inanem:
Prouer.xviii In cuius manibus vitaq; morſq; ſedet.
Eccs̃.x. Singula qui carpunt/cupiunt doctiq; videri:
Nec quicq̃ norunt/ſed ſua ſola placent:
ps̃.lxxix. Ille ferus/multos agros depaſtus: at olim
Decidet: & nidũ perdet aueſq; ſimul.
Eccleſi.xx. Hos operis noſtri fatui mihi ſiſtere finem
Sapien.ix. Omnia qui carpunt: cum nihil efficiant.
Iohan.xv
Ad gala.i.
xlvii.di.q.ad Nil ſatis egregium/dignum/pręſtanſq; bonumq;
Quod cunctis poſſit (crede) placere viris.
Concluſio. Viciſti precibus (fateor) ſuauiſſime frater
operis Me: tua quo videam/carmina peruideam:
Quod potui effeci: gaudet tuus ille magiſter
Diſcipuli ingenium tam valuiſſe ſui.
Perge bonis cęptis: rogat id tuus atq; Ioannes
Olpigena: fauſto fine/diuq; Vale.

CXLIII

Epistola Jacobi locher.

Philomusi ad humanissimum fautorem suum. D. Iohannem Bergmanū de olpe. Archidiaconū Grandisuallis: huius operis promotorem.

Et si non dubito amice iucundissime: plures nasutos Criticos: nebulonesq; pphanatos/ nris lucubratiunculis iamiam de extincta fauilla suscitatos esse: tamen iuuentus nostra/ qua suauioribus ac politioris doctrinę musulis semper adhesimus : facile importunos occursus latrantium superabit: Si no/ bis pręceptoris nostri facundissima manus affuerit nullas barbarici gregis cōtumelias formidabimus. Quis enim mediocriter doctus: adolescentis/ & nati & contendentis ad virtutē: litterariam istanc audatiam improbabit? Etas iuuenilis Tibullū suum illaudatum nō reliquit: cuius ipse quidem iucundissima elegiacę scriptionis monimenta posteritati sacrauit. quid enim maius? quid pręstatius? quid ve laudabili? /iuuenis sub rigido sydere natus? glandibus enutritus: in pagis Suęuie ablactatus/ attērare potuit: q̄ sacras castalis vndas lambere : cortinam phœbados tripodasq;/ ore parū diserto contingere? Sed me phœb? amat: sunt huic mea carmīa curę. Barbaricasq; meo pellit de pectore voces . Dat citharā: lyricosq; sacro cū pectine neruos: Et pharetras: q̄ me tutum nunc vndiq; reddunt. Sed quia nemo vnq̄ ad vmbilicum tam perfecte suas deduxit paginas: aut adeo demorsos sapuit vngues : q̄ Brant.

nō ſuorum operum titulis hiantes fauces: linguāq; Timonianam prouocaret. Aſinii pollionis notam/ M. Ciceronis laudabilis ac incredibilis eloquentia effugere nō potuit: Marōis argutiſſima muſa: ſtygmatias ac ſibila ſenſit. Sed qui ī cineres mortuorū impios latratus vomunt: cū laruis luctari cenſent. Carere debet etiam vitiis omnibus: qui in aliū paratus eſt dicere: inquit Cicero. Parcāt itaq; p deos īmortales oro/ tenellę audatię litterarii greges: & mediocritatem ingenioli mei çqua lance penſitent rhinocerotiſq; nares: latratus efflantes/ ferreo peſſulo obſtringant: Et ſi barbaricę telluris ſterilitas me ad litterarum ſtudia vix concitarit: tamen quia mortales omnes/ natura quadam ad ſciēdi cognitionē accendimur. propterea exploſis ab ingenio teterrimis ignorantię tenebris: animum Heliconis rore perunctū/ ad ſcribendum appuli. Vtinam dii immortales primitiis noſtris auras ſalubres: ventoſq; tranquillū ſpirantes: benigne tribuerent. Vt ſemina mentis noſtrę/ ſplendidiſſimo virtutum globo fulcita: doctrina (quā profitemur) coaleſcerent: & ęditis litterarum monimentis ſpetioſiſſime efflo reſcerent. Tu tamen inprimis: Iohannes Bergmane: dignus mihi videris: qui humanitate (quę potiſſimum mortales oblectat) & ſingulari munificentia: qua in omnes tibi pares vteris: litterarum ſtudia adeo extollis: vt ab inferis litteras ſqualore lurido obſitas: in Germaniā reuocare videaris. qd enim magis in te mirari ſolemus? q̄ alacritatem iſtā tuam: qua ſtudioſos homines ad ſcribendū prouo

cas. Tuis enim fęcundissimis sumptib⁹ egregios libros emūcto charactere/ac graphice exaratos ī lucem profers. Quod enim laudis & glorię ceteri scribendo consequunt̄: hoc tu bonas promouendo litteras assequeris. Igitur has litterulas nostras/in testimonium indelebilis amicitię: ī fine libri inprimi iussimus: vt optimus q̄sq; tuā in me humanitatem mansuetudinem/familiaritatē/ liquido cognosceret: Vale ex Castello Franco Germanię: Anno Millesimo quadringētesimo nonagesimo septīo.

Ad eundem Iohannem. B. de Olpe.

Me rogo cōmendes nostro iucunde Iohannes
Thędigene: hunc saluum me rogitante iube.
Si quid forte agitem quęrat meus ille magister?
Dicito me saluum viuere/& esse suum.
Proinde sibi incolumem vitam/famāq; precabor
Perpetuam. valeat Brant meus ille diu.

Ad numeros ſuos vt.

Iohannem Bergmanum feſtíne adeant.

Ite rudes numerí: míllenas ferte ſalutes
Bergmano: ad nítidos & properate lares:
Vos etenim fído trepídantes corde tuetur:
Accípietq; pío munera noſtra ſínu.
Exarmatus enim pharetrís comítatur Apollo
Vos modo: cum fídíbus aurícomaq; lyra:
Ludít & arguta modulos teſtudíne dulces:
Blandídulos ſaltat concínít atq; choros:
Hoc duce fœlices numerí procędíte: vulgus
Indoctum vobís nec nocumenta dabít.
Impía níl rabíes fatuorum: nulla nocebunt
Murmura: fortunam dexter Apollo feret.
Seu vos fumíficas ætnę penetrare cauernas
Contíngit: ſyluas leſtrygonum q; truces:
Seu vos per lybícas ſors ínuída voluat harenas:
Síue per anguſti ſaxa ſonora freti.
Síue molorchęum nemus: aut per caſpía regna
Contíngit: ſcythicas aut penetrare níues
Síue charybdęos ſcopulos contíngit adire
Immanes Thurcos: ſíue vídere Getas:
Carmína vos ſacro víbratus lumíne phœbus:
Iam pharetra cínctus concomitatur íter.
Mírantes oculos radíís íllumínet: atq;
In vobís tenebras non ſínet eſſe truces
Hoc duce: magnatum cęlſas conſcendítís arces.
Príncipís & vobís ianua magna patet.

Abiiciet clypeum miles dum carmina voluit: Quanta vis carmis
Atq; minas ponent marria tela truces.
Gorgonis aſpectus numeris mulcetur amœnis
Aegidis atq; angues ſuauia dicta ſtupent.
Indocti doctiq; ſimul dictata reuoluent:
Atq; genis lepidis oſcula blanda dabunt.
Ire procul: nec vos pudeat ſic eſſe tenellos:
Scribuntur teneri ſimplicitate ioci.
Qui canit Aeaciden fortem: q ve Hectora ſęuū:
Qui ve canit lybicos argolicoſq; duces:
Scipiadas gemínos vel qui: duo fulmina bellí:
Et Curios ſanctos: Fabritio ſq; canit:
In cute feſtiua numeros deducat: & apte
Nectat ad heroos verba ſoluta pedes:
In vobis fulgent tyriis non illita ſuccis
Munera: ſed ſplendet ſimplicitatis honos:
Ite rudes numeri millenas ferte ſalutes
Bergmano: ad nitidos & properate lares.
Dicite: vos primū Titioni oſtendat amico:
Voſq; idem videat peruideatq; velim.
Illius in laribus/doctoq; ſub hoſpite: noctem
Linquite: & in lucē pergite liberius.
Vos hilari excipiet fronte ille. dabitq; benignam
Et ſolitā muſis perplacidamq; domum.
Ille patrocinio iuris defendere multos
Vt ſolet: accipiet vos ita pręſidio.
Veſtram aget ille libens cauſam: & tutabit omnē:
Quin propriam dicet remq; agere inde ſuam. Finis ſtulti fere nauis

NIHIL SINE CAVSA.

Olpe.

De fatuis sagittariis

Si non vultis indignari
Et poetam criminari
Boni sagittarii
Io. Io.
Ludos fingam pharetrales
Atq; pugnas sociales
Festiuo dictamine
Io. Io.
Signum ego collocabo
Atq; metam designabo
Prope littus equoris.
Io. Io.
Ad istam communitatem
Letam & sodalitatem
Empta sunt nunc munera
Io. Io.
Quisquis telo ferit signum
Is habebit numus dignum
Laudes quoq; meritas
Io. Io.
Certus ordo sagittarum
Ictus atq; pharetratum
Signabuntur numero
Io. Io.
Primum gradum is habebit
Primam sortem & tenebit
Quem preponit numerus.
Io. Io.

Ille ſuem grũnientem
Ideſt ſtultum mugientem
Sciſſis portet manicis
Io. Io.
Qui non bene preparatus
Telis: neq; pharetratus
Stultus iactat aleam.
Io. Io.
Illud tamen eſt cachynno
Subſannãdum & lapillo
Atro numerabile.
Io. Io.
Semper excuſationes
Qꝫ habent & rationes
Stulti ſagittarii.
Io. Io.
Hinc chorda non eſt recta
Huic tela non directa.
Arcus aut eſt debilis
Io. Io.
Caute perdit hic locatum
Signum: atq; figuratum
Oculis inditium.
Io. Io.
Mille fingit rationes
Et ſic excuſationes
Stultus ſagittarius.
Io. Io.

Sed quid velim his notare

Rythmis. & ſignificare
Auchſrem accipies.
Io. Io.
Stultos taxo nunc prophanos
Quorũ labor eſt inanis
Et ſpretus ab omnibus
Io. Io.
Plures volunt ſagittare
Atq; telum iaculari
Nulla prouidentia
Io. Io.
Dignos plauſus hic meretur
Laudes veras conſequetur
Nomen & laudabile
Io. Io.
Ad amuſſim qui ſuſpendit
Signum: atq; cõprehendit
Quod vult iacularier
Io. Io.
Pauci tamen veritatis
Signum & dexteritatis
Telis ſuis feriunt.
Io. Io.
Signum ad quod ſapientes
Iaculantur & prudentes
Eſt in alto poſitum
Io. Io.
Hic ſit bene p̃paratus
Sit & bene pharetratus
Qui vult iſtud tangere

Sit futuri meditator
Sit presentis moderator
Sit actor preteriti.
Io. Io.
Ratione sit vibratus
Illibata: sit formatus
Oculis & lynceis.
Io. Io.
Qui Sophie perforare
Signum vult & iaculari
Prope sapientiam.
Io. Io.
Raro bene sagittare
Scimus: telum & vibrare
Lyppi nam sunt oculi
Io. Io.
Pauci habent herculeas
Nunc sagittas & pharetras
Cuncta quibus tetigit.
Io. Io.
Stultus ergo iaculator
Et ignarus sagittator
Porcum fouet sordidum
Io. Io.

Egloga thomę beccadelli Cimbri adoleſcẽ
tuli primarii & impuberis domino Thomę
Wolfo ſancti thomę argentinenſis ecclię
canonico digniſſimo/ac amiciſſimo ſuo di
cata. Philorhenus & melophilax

Phi. Marcia roma fuit bello crepitantibus armis
Predita: quę populos frenabat ſola ſupbos
Roma potens olim: europamq; aſiamq; ſubegit
Barbaricaſq; alias gentes atq; extera regna
Omnia mutanť vertuntur & omnia paſſim
Hunc galli decies quos vicit roma iugumq;
Impoſuit collo. domuitq; leuiſſima corda
Aſcendere alpes comitantibus vndiq; turmis
Gallorum fremitu ceſſit pulcherrima Roma
Talia quandoquidẽ voluunt ſua penſa ſorores
En ab eo hos nunq̃ viſurus agellos

Me. Quo properas noſtrę decus o philorhene camenę
Fiſtula cui reſonat noſtris notiſſima terris
Dic quo feſtinas. quę tanta negocia nunc te
Verſant: ne mollem poſſis ſpirare quietem

Phi. Melophilax nobis multos numeramus amicos
Sed ſatis eſſe putem ſi de tot milibus vnum
Inuenias: ſecreta tui cui credere poſſis
Conſilii: & quicquid ſub pectore conditur imo
Te fidum ex tanto numero nouiſſe ſodalem
Melophilax lętor multis rationibus vnum
Hęc ſunt nota ſatis ſed quod nunc inſtat agamus

Me. Quodq; peto peragas: niſi ſim tibi forte moleſtus

Phi. An quicq̃ vero poſſim reticere ſodali
Quicquid nunc agitem: paucis (aduerte) docebo

Fama malis gaudens (vt scis) per rura vagatur
Gallorumq; refert iterum properare superba
Agmina: qui italicas veniant popularier oras
Trans alpes remeare meo snia cordi est
Italicis poteris lętus ne recedere terris — Me
Florida rura vides & pinguia messibus arua
Nunc citiso saturę distendunt vbera vaccę
An poteris patrios dimittere amice penates
Cum fuerim solitus nostram tibi pandere mentem — Phi.
Qui mihi sint patrii nescis o stulte penates
Italicis non est (credas mihi) patria terris
Pulchra mihi patria est gelida celebrata sub arcto
Romanis infensa viris quibus aspera bella
Intulit: hanc vicit marius sed fraude doloq;
Scire libet sub quo tegitur tua patria celo — Me.
Illa ducis sequitur gaudens vexilla Philippi — Phi.
Hunc amat hũcq; fouet solito hũc venerat amore
Huius diuitię toto celebrantur in orbe
Hanc vrbem extollunt fęlici nomine Cimbri
Flandrenses quos nunc mutato nomine dicũt
Illic formosas poteris reperire puellas
Illa quidem merito fœlix prouincia dici
A quocunq; potest: & fortunata vocari
Que regitur dulci diuine stirpis alumno
Vt decet hanc iuuenis belloq; & pace tuetur
Fortunate puer tu nunc eris alter ab illo
Quo iactare potes genitum te sepe parente
Fortunate puer manet ingens gloria nomen
Nempe tuum quem non tribuet tibi funus honorẽ
Sed sũmę virtutis apex quo scandis in astra.

O vtinā p̄stent tibi numina magna fauorem
O decus egregium diuini facta parentis
Iam sequeris gaudesq; seq; dominantibus armis
Fortunitate parens eq̄dem cui gaudia natus
Tanta parat merito fęlix meritoq; beatus
Ante obitū̄ poterit sup̄maq; funera diei
Preterea venerať amat sceptroq; potenti
Maximiliane tuo regitur G̃ermania belli
Princeps nobilium germen quoq; sola viroꝝ
Melophilax. Ergo beatus eris iuueni q̄ stirpe deoꝝ
Progenito parebis & hunc venerabere diuū̃
Nō eq̄dem inuideo/letor magis inclita cum sit:
Nempe tibi patria & felice principe tuta
Aduertas mulcebo tuas puto forsitan aures:
Si philorhene tibi referam quod fertur vbiq;
Maximilianus adest /placet acclamatus ab omni
Italia referens aq̄las dominantibus armis
Nunc aquila veniente timent nec credere galli
Italię se posse putant iterūq; venire
Hęc si vera forent: si Maxmilianus adesset
Tunc timor omnis abest & erūt mihi numina p̄sto
Ast incerta volat fallax quoq; fata p̨ orbem
Sępius: atq; replet falsis clamoribus aures
Verba satis dedimus: si vera est fama manebo
Hunc ego pastorem mihi quē dedit altus appollo
Cōueniā cōmitē musarum & semper amicum
Fertilis huic patria est rerū̃ argentina redundans
Hunc mihi non rapiet terra/ inclementia mortis
Iamq; vale: & tibi sint fęlicia numina semper.

De corrupto ordine viuẽdi

pereũtibus. Inuentio noua. Sebastiani Brant.

Qđ inordinatō cā fuerit destructionis omniñ rerum

Stultoꝝ ingentes culpauimus hactenus ausus
Et studia/ & mores/ interitusq; graues:
Qui cymbas/ lintres/ parcas/ stlatasq;/ liburna
Mersere/ & gaulos/ prosumiasq;/ mari.
Corbita non illos/ horia/ aut myaparo/ phaselus
Tutari/ aut celox: nec potuere rates.

Causa vlis periculi.

Qꝛ si sędulius causas fortasse pericli
Scrutemur: laqueos interitusq; sui:
Perspicimus cunctos sine lege atq; ordine/ remos
Traxisse: & velis non posuisse modum
Atq; ideo ī Scyllā/ Syrtes/ breuia/ atq; charybdim
Vortice detrusos: naufragiūq; pati.
E quibus/ in summa/ repetendo ab originę stultos
Inuenio cunctos hoc periisse modo:

Oseç.vi.&.8.

Qꝛ prętergressi legemq; modumq;/ viamq;
Quam deus & rerum dictitat ordo decens.

Hiere.xxxi
Iob.xxxviii

Oīa quę in cęlo/ aut terris/ vel in ęquore viuunt:
Ordine seruant̄: stantq; vigentq; suo
Quem si destituant: si viuere in ordine cessent:
Continuo intereūt/ in nihilumq; ruunt.

Iudicum.v
ordinatōetua
pseuerāt dies
ps̄.118.
Eccs̄.iii.
i.ad corin. 14
&.xv.

Ordine infirmo starent elementa/ perirent:
Ordinē habent certū/ tempus/ & hora/ suū
Ordo est nascendi: & vitę certissimus ordo:
Estq; suū mortis tempus/ & ordo placens:
Ordinis hęc virtus: vt certa lege modoq;
Cuncta gubernentur: subpeditata deo.

Atq; vt quiſq; minor/maiorem obſeruet: & illi
Pareat: atq; libens iuſſa petita ferat.

Ad Roma.x. de cel.ois aia

Ordo angelice Jerarchie

Hunc primū inſtituit rerū pater atq; creator
Ordine dū poſuit queq; creata bono.
Principio per eū dū condere cuncta parabat
Spiritibus ſupis ordo modoſq; datur.

Ad hebre.ii de pe.diſ.ii.c. principiū

Ipſi etiam inter ſe certa ſtatione/choriſq;
Cęlicolę ſtarent: maioris: ille minor.
Mox ſed in angelica ſenſit deus ipſe ruinā
Natura: ęqualis dum cupit eſſe deo.

Iob.iiii &.xv de pe.diſt.ii hinc etiam de ſū.tri.c.i.

Sic bonus ille prius dęmon: mox ordine rupto
Dum caput abiecit: truſus ad ima ruit.

Math.xxv. ii.Petri.ii.

Ordo humani generis.

At reparare volens lapſum deus optimus illū
Condidit humanū/cōſtituitq; genus:

Eccle.xvii. Gen.ii.

Inq; voluptatis paradyſum deputat illud:
Ordine dum certo viueret/atq; modo:
Vt caput agnoſcens ſummū: pręcepta ſequendo
Illius: ipſe feris rex foret atq; caput
Omnia ſubiiciens hois quoq; ſub pede: ſaltem
Se quoq; ſubiectū noſceret eſſe deo.

de pe.diſ.ii. primus homo ii.mach.ix. i.corinth.xv. pſ.viii. Ad hebre.ii

Indoluit ſed enim deſertor tranſſuga demon:
Inq; ſuū inuidit poſſe hoiem ire locū:
Protinus vt caderet ꝑthoplaſtus ab ordine iuſſo
Suadet: vt excuteret frena iugūq; docet.
Sic heu prime parens: vix ſex tua regna ꝑ horas
Integra ſeruabas: pulſus ab inde cito.

gene.iii. de pe.diſt.ii princeps ii.corin.xi de pe.di.ii.& xl.di. quelibz &.c.adam

l.d.ſ.in capite
Quoq; die primũ factus: rebuſq; creatis
Prefectus: regis nomen habere ſinis.
Geñ.iii.
i.corin. xiiii.
Vtq; tuo panem queras ſudore: labori
Subderis aſſiduo: perpetuoq; iugo.
Cauſa fuit: recto quia cedis ab ordine: nec vis
Subditus eſſe deo: ſpernis habere caput.
de pe.diſ.ii.
rurſus
Luce.x.
Ezech.xviii
Sic factũ: vt Sathanan celum retinere nequiuit:
Nec paradyſus Adan: mox ſed vterq; ruit.

Ordo regni uniuerſalis.

Inno.i.c.licet
ex ſuſcepto de
fo.9.do.alexã
in.c.i.x.diſ.
&.xcvi.diſt.
cũ ad verx
Cunq; deus vidit celũ/terraſq;/relicto
Ordine pollutas: deſeruiſſe modum:
Ierarcham celi: terre & cecidiſſe monarcham:
Seruaſſe & neutrũ/tradita in arce/locum:
Regna ſibi ſoli deliberat orbis habenda:
Regalicq; ſua velle tenere manu:
Nec deinde Adamo: nec cuiq; poſtea/mũdi
Regia cõmiſit ſceptra/vel imperium.
Ceu belli dux: ſigna videns ſub milite forti
Perdita: mox reparat: ſeruat & illa manu

Vſurpatio regnorum

Geñ.iiii.
Enoch ciuitaſ
cõdita& eius
regnũ vſurpa
tũ de hoc Au
guſtin9 li.xv.
de ciui.dei
Geñ.vi.
Ioſeph9 li.i.
c.v.
Geñ.vii.
At noua regna Cayn/cũ poſteritate maligna
Vſurpare ſibi cogitat/atq; ſuis.
De quibus ipſe deus teſtatus: penitet inquit
Me feciſſe hoiem: perdere eũq; placet.
Dum violant capitis legem: & ſeruare recuſant
Ordinem eũ/ſtatuit quẽ deus/atq; modũ:
Continuo cunctos hoies/Neptunnus in vndis
Merſit: & abſorbens corpora cuncta rapit.

Gentibus innumeris de milibus: vnus in archa
Octo animas Noe seruat ab interitu. i.Petri.iii.
Hunc deus vt vidit seruantem ex ordine iussa:
Tutatur: natos incolumesq; facit. Ad hebre.xi. Gen.viii.
Sed mox infelix Chamus/pudibūda reuelat
Dum patris: infregit iura paterna nimis Gen.ix.
Ordinem & egressus/meruit maledicier: isq;
A patre in exilium migrat ab inde ꝓcul.
Quo ducę cęlipetę turrim struxere gigantes:
Seq; putant fluuiis subtrahere atq; deo gen.x. &.xi
Quos dein linguarū confusio facta: ꝓbabat:
Ordine corrupto non placuisse deo Ioseph⁹.li.i. c.v.

Assyriorū monarchia

Hinc & in Assyriis/Belo duce/prima tiranni Iustinus li.i. Aug⁹.li.xviii c.ii.
Atq; monarchię sunt data principia:
Vsurpata tamen: neq; enim sumpsit sua Belus Vsurpare dicit q apponit manū rei non subiectę sue ptāti glo.pe.ii q.i.multi.
Sceptra sibi/aut Ninus: cōstituente deo.
Quo moriente: fuit terre corruptus iniquę
Ordo: modū & legem liquit homo/atq; deū.
Idola sculpebat: varia quoq; imagine mūdus
Errabat: placuit nec modus ille deo.
Sic quoq; mille/tricentenos: ter quīq; per annos Aug⁹ li.iiii. c.vi. ꝛ ibi nō a belo sꝛ nino inchoet.
Hoc regnū/excreuit: sceptraq; lata tulit.
Subq; iugū illius misit deus omnia regna
Quę sine lege/datū deseruere modum
Sed luxū sequit̄: dumq; ordine Sardanapalus Tull.v.tuscul Aug⁹.li.ii. c. xx.
Neglecto viuit: desiit imperium.
Id quoq;/ceu fuerat primū: sic solis ab ortu
Proximius: finem regna leonis habent.

Danie.vii

Huíus enī euulſę ſunt alę. qñ relíquít
Et domíni abiecít iuſſa/iugumqꝫ deí:
Iuſti.li.i. Oroſius li.i. Danie.v. Trāſtulit arbaces occíſo Sardanapalo
Impium in Mędos/atqꝫ orientís opes:

Medorum monarchia.

Sic vrſi íncępit regnū/ſceptrum/atqꝫ poteſtas
Quę bis centū annis: ſex decieſqꝫ ſtetit.
Curcius li.ii. Regnū vero vniuerſale Deutro.xvi Ioſephꝰ li.iii. c.iiii. Terrarū ínterea/verum regnū/& dítio oīs
In manibus ſteterat ſolíus vſqꝫ dei
Indicū.ii. pſ.98. xvii. di.c. potro. Quí patrıbus/moyſíqꝫ ſuo: ſanctíſqꝫ ꝓphetís:
Iudicíbuſqꝫ/ſuas íuſſit habere vices.
Non reges: ſed tutores: íuríſqꝫ míníſtros:
Atqꝫ ſacerdotes hos íubet eſſe ſuos.

Judeorum regnum.

i.Reg.viii. Ioſephꝰ.li.vi. c.iiii. Qui licet iſraheli regē populo vnxerít: & Saul
Legerít: at modící rex fuít ílle ſolí.
Vníuerſalem neqꝫ eni hunc íubet eſſe monarcham:
Sola palęſtínę hís prędía parua dedít.
i.Paralip.ix Ioſephꝰ.li.8 c.iiii. O quotíens reges illos quoqꝫ mutat: acerbís
Dum leges ſpernūt/afficít atqꝫ plagıs.
Ioſephꝰ. li.xi c.v. Prętereo biſquinqꝫ tribus: quę caſpía nūc gens
Clauſtra colens: fregít nuꝑ & ílla fores.
Ordo hís víuendí bene dū peruertit: atqꝫ
Dum mandata ſuí deſeruere deí:
3.Reg.12. Eſaię.xiii. Ioſephꝰ. li. x. c.xi. Regalí primū ſe ſubduxere coronę:
Durius & grauíus mox ſubíere íugū.
Quī tracti in mędos/vbí ſeruítute modeſta: &
Perpetua: pecorís more modoqꝫ ıacent.

Víxq; quadringentis/octogínta símul annis:
Hoc regnũ Iudę/quattuor atq;/ſtetit.

Regnum perſarum

Sicq; ſub hoc vrſo regnũ Babilonis adauctũ:
Perſarũq; ſua lege modoq; fuit.
Ordo triplex oris ſic creuit: & ordine terno
Hoc ſteterant dentes carniphagę vſq; ferę.
Sed Dariũ inſignis vis/atq; potentia poſtq̃
Extulit: & fecit non ſua regna ſequi:
Víctus/& occíſus: vítamq;/& perſica regna:
Ordinis euerſor finit: & imperii.
Ante hunc & Xerxes/dũ militat ordine nullo:
Fuſus ab exígua/díſperiitq; manu.
Quiq; adiit graios fremebundí more leonís:
Inſtar mox leporís fugerat attonítí:
Et bis mille rates ſubmerſit in ęquore: gentes
Ordine dũ caruit ꝑdidit innumeras.

Ioſeph⁹ li.x. c.x. de nonin gẽtis. xiiii. di annis.

Babilonioꝝ Hiere. xxvii

Danie. vii.

Darius. Ioſeph⁹ li. xi. c. viii. Iuſti. li. xi.

Xerxes Herodo li. vii. Iuuenalis in ſatyra oĩbus in terris Iuſtinus li. ii

Alexandri monarchia.

Mox ſed Alexander victor/ſic perſica ſceptra
Ttranſtulit in grecos: Macedonũq; lares.
Et pardi erexit/duo bis díademata/in vno
Corpore: eiq; alas/bis dedit eſſe duas:
Red nimis excędens legem. dũq; ordine viuit
Contempto: mortis pocula díra bibit.
Fertq; monarchiam dũtaxat quĩq; ꝑ annos:
In duo dena ſed hęc poſtea regna cadunt.
Sic tría regna q̃dem hęc/fraterna morte ſacrata
Principiũ & finem tũc habuere ſuum.

i. macha. i. Danie. vii. Ioſeph⁹. li. xi. c. viii.

Iuſti. li xii. Ioſeph. li. xii. c. i. Aug⁹. li. xv. c. v.

Cayn Gen.ii.

Nēpe Cayn primū fraterno sanguine/regnū
Incępit: quod post migrat ad Assyrios.

Sardanapal⁹ Iust⁹.li.i.

Vltimus Assyrius per funera/Sardanapalus:
Imperio Mędo principia atra dedit.

Cyrus Herodot⁹ li.i.

Primus apud persas Cyrus: ꝑpriaq; parentans
Cęde: dat horrendi principia Imperii.

Darius Iusti.li.x.ifi. Curcius li.iii

Maximus & Darius/persarū grandia regna
Transtulit in gręcos morte sua indecori:
Cognatis eteni a ꝑpriis/notisq;/& amicis
Cęsus: Alexandro tradidit imperium.

Alexander magnus curcius li. vl.

Gręcus Alexander ꝑpria num morte veneni
Cognata occubuit: interiitq; manu?

Romulus de quo lucanus. Iulius Cęsar Suetonius

Fraterno primi maduere sanguine muri:
Sic vrbs Roma suū/cęde habet/auspiciū.
Deinde Monarchia qui Cęsar vendicat: an non
Cęde sua: tanti culminis auctor erat?

Vltimus rex romanus

Infatis (superi auertant quod longius) atq; est:
(Principio vt finis par sit vbiq; suo)
Q; romanoꝝ rex vltimus/ipe suorū
Funereas tandem ꝑluet insidias.

Romanum imperium

At medio/varia fortuna/tempore Roma
Extulerat sese/principiūq; capit:
Regibus in primis: dein: consule: Cęsare demū
Ordine & in sūmo creuit ad vsq; deos.

Ouī.i.fas.

Fundamenta locans regno/sceptrisq; futuris:
Atq; monarchię principia ampla sue.

l.ii.ff.de orig. iur.

Mox Romę regū diadema: decemq; viratus
Imperium extinctum est: spretus vt ordo fuit

Prębuerat primũ speciẽq; tirãnidis: vt se
In vetitũ Cęsar iecerat imperiũ.
Sic etenim ablata pardi ditione/& achiua:
Gręcorũ Romam sceptrũ/& habena venit.
Hęq; monarchię cuncte licet ordine certo:
Plurima sub sceptris regna habuere suis:
Non tamen in toto dominatę ꝑtinus orbe:
Nec sua tam late fluxit vbiq; manus.

de hoc Paul⁹ Orosius & Suetonius

Regnum christi.

Donec verbigena rursus sub principe christo:
Iure suo/rediit machina tota deo.
Qui cunctis regnis cessantibus/atq; monarchis:
Ad solũ christũ regia sceptra tulit.
Totius estq; ad eũ mundi reuoluta potestas:
In cęlo & terris sunt data cuncta sibi:
Sic quoq; cessarunt regna vsurpata tirannis:
Cunctorũ regũ nam titulum ipse tulit.
Et merito: domini terra est: per eũq; gubernant
Reges: atq; ad eũ ꝑtinet oẽ solũ.
Hinc sequitur: ꝙ pręscripsit sibi nullus vbiq;
Cum vitio/atq; mala/iura aliena/fide.
Siue igitur prima penses ab origine regna:
Illa sibi dederant principiũ absq; deo:
Sic titulũ/iustãq; fidem tenuisse nequibunt:
Temporis excusat nec bene cursus eos.
Siue a carnigero repetemus principe: christo
Soli debent̃ regia sceptra soli.
Rege sub hoc potuit/regis nomen/titulum ve
Nemo alius iusto: sumere principio.

xxxv.dist.ab exordio
Esaię.4.&.5.
Dani. 2 ad fi.
Math.x.
Ad hebre. ii.
Zach.ix.
ps̃.lxxi.
Math.xxii
Luce.i.&.24
Psalmo.xxiii
Prouer.viii
c.vigilanti &
c.fi.de p̃scrip.
Danie.iii.
c.q̃uis.21. dis
ꝓb.p.l.cũ heres. ff. de diner. prescrip.
Ad ephe.v.
i.pe.iii. in fi.
21.dis.i nouo.
24.q.i.loquit̃
l.cũ querebat̃
C.vñ vi

Nec nos cõmoueat Cęſar cũ poteſtate
Qui regna & terras detinuere diu:
Vſurpata eteni fuerãt: poſſeſſa nephande
Abſq; bono titulo: legitimoq; modo.
Siue ideo Auguſtũ repetes: omnẽ vel Iuli
Progeniẽ: aut flauios / Anthoniosve pios.
Hi Conſtantini magni vſq; ad tempora: chriſti
Regna: vſu illicito pręripuere ſibi.
Chriſtus nempe fuit ſolus rex verus: eiq;
Debetur mundi fabrica iure ſuo.
Ipſe futuroꝝ faciens pontẽ: ipſe ſacerdos
Ordine Melchiſedech. pręgenituſq; deo.
Quo fit / vt ad chriſtũ / cęli terręq; poteſtas:
Pertineãt ſoli / regnaq; cuncta ſibi.
Qui petro / atq; aliis ſibi ſucceſſoribus: illas
Cõmiſit totas / tempus in omne / vices.
Quodcũq; in terris ait optime petre ligabis:
Hoc etiã in cęlis vincula firma geret.
Solueris & ſi quę nexu: nodũ ve relaxes:
Hęc eadẽ in cęlo (cręde) ſoluta manent.

I.vitia.C.de ac.poſſ.

Inno.in.c.bone.ii. de poſt. pla.archi in c volumꝰ.xvi. q.iiii. Eſaię.xii. i.corin.x.

Genñ.ix &.14

24. q.i. quod cuuq; xix.diſt.c.ita dñs.c.vbi pi culũ de elec. li.vi. Ioh.xx. Math.xvi xxii.diſ.omẽſ xlv.diſt.tria

Conſtantinus magnus

Id Conſtantinus cognouerat induperator:
Atq; bonã agnouit / cõſtituitq; fidem:
Dum capit a petri ſibi ſucceſſore coronã: &
Imperiũ: regni tum redit ordo boni.
Tum vero effectu chriſtus regnare: caputq;
Cunctorũ cępit eſſe hominũ / atq; ducũ:
Tum cũ principio / finis quadrabat: & alpha
O mega coniunctũ: lexq; modus redit.

xcvi.di. pſtã tinus de elec. fundamenta. li.vi.

in aũt. vt de ter.ſit nu. de. poſt prin. xxxv.diſ.ab exordio. l.ſivnus.ff.de pact.

Comptumq; fuit Christum caput esse: habituq;
Atq; actu gladiū porrigere ancipitem.
Sic veri regesq; duces: quicunq; fuere
Interea: a petro sceptra tulere sua.
Qz si forte aliqs/petro sine/regna recepit:
Ille vsurpator/prędoq;/furq; fuit.
Non etenim intrauit ad ouile per ostia vera:
Ordine sed fœdo: more modoq; lupi.
Sic iam mille quidē/quingentenosq; per annos
Romana hoc steterant ordine sceptra modo:
Rex sit vt inferior papę: simul & fateat
Esse hunc cunctorū spirituale caput:
Atq; ab eo imperiū capiat: iuretq; fidelem
Tutorem Petri se fore/& ecclesie.
Vngitur iccirco: datur & gladius sibi/ab ipso
Pontifice: vt prauos cędat: ametq; bonos.
Hęc sunt illa/deus quę fecit/lumina bina
Magna: qbus mundū lustret & irradiet.
Maius quippe diem/ceu lampas solis/obambit:
Atq; aiam inflāmat lumine: resq; sacras.
Quodq; minus/noctē illustrat: terrena gubernat
Corpora: & a magno lumine lumen habet.
Hic ordo rerū est: modus hic: lex sūma tonantis:
Maiori/inferior subsit vbiq; suo.
Quiq; potestati seu contrait: siue resistit:
Displicet huic sūmus quem dedit ordo deus.

in extrauāgā bonifa.viii. vnā sanctam

xxiii. q.v. nō solum

de pēni.ex ore

c.nouit de iu. Iohan.x.

host.pō Inno. in.c.p sup. de voto

c.solite de ma.& obe.

x.di.suscipit.

de elec. vene/ rabilem

cle.i.de iu.in. lxiii.di. tibi

de sa.vnc.c.i. Gene.i.

dic.c.solite

i.corin.vi.

hanc cōclusi ꝓbat tho.in tract.de rege & regno.c.xv

de ma.& obe. cū inferior xcvi.di.duo Ad roma.xiii

Romana monarchia.

Vir desiderii/Daniel sanctissimus/olim
Cuncta hęc prędidit: postq; futura canit:

Danie.vii.

Quãdo leam primũ: mox vrsum dentibus atris:
Deinde etiam pardũ regna priora/notat.
Quę tamen exiguo durarunt tpe: nãq; his
Ordo fuit nullus: lex neq;/cura dei.
quarta bestia. Bęstia quarta igit̃ mirabilis/horrida/fortis/
Visa est: cuncta vorans/cõminuensq; nimis:
Dissimilis reliquisq; feris: cui ferreus oris
Rictus erat: pedibus cuncta aĩata terens.
Cornua magna decẽ capitis: cornuq; minutũ
E medio illoꝝ ꝓdiit horridulũ.
decẽ regna Imperii Idq; oculos habuit turpes: contraq; tonantẽ
Verba loquebat̃ grandia: dira nimis.
Hęc fera/Romanũ regnũ signabat aperte:
Atq; monarchiam/Cęsareũq; iugum.
Quod maris occidui posuit ꝓpe littora sedem.
Angulũ & Europę continet exiguũ.
Id quoq; successu diuisum temporis: ex se
Regna decem fecit: ꝑticulasq; decem.
Sic capiti abstraxit sua subdita mẽbra/fidemq;
Quilibet: & dominũ spreuit habere suũ.
Ille armis: hic vi: sese p̃scripsit & alter:
Hunc papa exemit prorsus ab imperio.
Anacephaleosis Imperii Cernimus hoc pacto nullã sub Cęsare terrã
Stare diu: paret rex quia nullus ei:
Atq; instar regũ: populiq;/vrbesq;/fideles
Impio quondam: libera abire student:
Nemo magis curat regni defendere honorẽ:
Sed priuata magis cõmoda cuiq; placent.
Acephalos sine fine vides: pedibusq; leuatis
In cęlum: supra perplacet ire caput.

Ordine peruerso currus p̄cędit: equiq;
Postpositi/extremo substituere loco.
Proinde leuem voluit/agitatq; Germania cancrū
More meant cancri multa agitata retro.

glo. in. c. nullꝰ plurib⁹ i fi. de reg. iu. li. 6

Figura celi. M. CCCCC. III

Credite Germani mox tp̄a plena periclis
Ventura: & magnis cuncta replenda malis.
Heu quantū vereor ne nos fata impia tangant
Et sceptrū a nobis imperiūq; trahant.
Aspicite hanc cęli q̄ cernitis (oro) figurā.
Se cancro iungūt sydera sęua nimis:
Saturnū/Martē/atq; Iouem: variabile signū
Cōiungens cancri: friget & humet aquis.
Indicat atq; senes/iuuenesq; & Martia corda.
Et clerū/instabili mobilitate frui.
Quęq; agere incipient: quicq̄d placet: ocius illud
Prorepet Cancri more/modoq; retro.
Inde graues clades: patrię & cōis Erynnis
Et mala ꝓueniēt: dii ꝓhibete minas.
Multa quidem nobis astra/& fera fata minant̄:
Cogitat at nullus tam ꝓpe adesse diem:
Tempus erit: sceptrū a nobis tollet̄/& ibit
Longius: ah saltem theuthona terra dole.
Quis mihi/quis lachrymas dabit: vt deflere ruinā
Communē possim: vel gemere interitum?

Cōiunctio rrium supiorum planetarum

Cōstātinopolitanū Impiū

Posteaq̄ Romam veterē/pius ille reliquit
Et Constantinus Thracia regna nouat.

Cōstantinopolis caput Thracię

Pontífices medío tulít ínclyta Roma beatos.
Intereaq; horũ paruít ímperío.
At Conſtãtínus fírmat ſua regna: duobus
Círcũ ſepta fretís/boſphoreoſq; marí.
Atq; arcẽ Europę poſuít fortemq; bonãq;.
Et vallũ/lybię cõtra/Aſięq; mínas.
Nomíne de ꝑprío vocat hanc: Byzantía quondã.
Vrbs quę dícta fuít: clara potenſq; nímis.
Gręcorũ retínens ſceptrũ per tempora multa.
Hínc quoq; ad occíduũ ꝓſpicít ímperíũ.
Cã quare imperiũ trãſlatũ
Sed cũ pontífící ſũmo parere recuſat:
Tollít a gręca gente corona vetus.
At neq; ſíc legem eccleſię/ſeruare modũ ve
Curat: & íccírco funditus ínteríit.
Nam ſua dũ capítí ſubducere colla putabat.
Brachía/colla/manus/ꝑdídit atq; pedes.
Hanc Scythica nuꝑ veniens Othomãnus ab arcto
Inſídíís cępit. ſubdídit atq; dolís.
Comperít & tandẽ gręcus/quíd ab ordíne ꝓſít
Cędere. vel propríũ nolle tenere caput.
Perdídícitq; graví fortuna/acríq; períclo.
Quo deus acephalos puníat exítio

Tranſlatio ímperíí

Carolus magnus Germanꝰ ex Ingelnheym natus nõ longe a magunciaco
Tranſlato ímperío a gręcís. Germana repente
Natío/ſuſcepít regía ſceptra/& opus.
Germanus quía nam/noſtro quoq; natus ín orbe
Karolus. & vero ſemíne theuton erat:
Nempe orientalís francus fuít. vnde recepít
Francía gallorũ/quod modo nomen habet.

Germani ſic nos annis ꝑpe ſeptingentis: — Diuturnitas. Germanoruꝫ Regum
Sceptra ſacra/& vittas geſſimus imperii.
Quo liquido patet. in terris q̄ ſęcula tanta
Nulla monarchię gens tulit imperiū.
Nam Babel/Aſſyrius/Chaldęus/Parthus/Ache⁹
Vltro citro inſtabili regna tulere loco.
At nos Romanū nomenq̄: vrbemq̄ ſacratam — Romanus Imperator
Continuo in noſtro reximus imperio.
Quodq̄ magis dignū eſt: reliqui quia iure paterno
Hęrediſq̄ loco regna habuere ſua. — Electores Imperii
At rex Romanus/legit̄ ꝑ vota virorꝫ
Integra p̄ſtantū/nobiliūq̄ ducū.
Eligit hunc nullus q̄ non ſit cęſare dignus:
Et q̄ nō ſceptrū iure ſuo ipſe ferat.
Traditus hic modus ē/ordo quoq̄ Cęſare Othone — Quare melior electō Regis ꝙ ſucceſſio
Quo regnū melius conſtet & imperiū.
Sępe eteni ignauus vel iners/vel inutilis excors
Naſcitur: at legit̄/frugi homo & eximius.
Sex ita principibus legitur Rex: atq̄ Bohęmus — quoꝝ noia habent̄ ꝑ glo. in c. ad aplice de re. in. li. vi.
Rex paribus votis ſępe vocatus adeſt.
Karolus his quartus dedit electoribus/amplū
Rheni vectigal/grandia dona ſatis.
Centū mille quidē nummos capit inde quot ānis — Carolus q̄rt⁹ theolonia rheni electoribus diſtribuit
Quiſq̄ horū auratos: rex habet inde parū.
Vnde etiā imperiū defendere iure tenent̄
Conſilio/atq̄ armis/corpore/pręſidio:
Et merito: imperij penes hos ſubſtantia maior
Nam reſidet: ad eos cōmoda tota fluunt:
Imperiū ſed eget: vix nunc Aquila illa decora
Pennigera eſt: rapiunt viſcera cuncta ferę.

Ouid.fi.meth. O miſer acteon: cui nõ tam dura fuit mors:
Quam lacer a canibus q̄ foret ille ſuis.

De cõmitiis germanorum. Eneas ſyluiuſ in epiſt. Horum conſilio Rex ſingula facta p̄egit
Semp̄: & illo⁊ res ſtetit arbitrio:
Cunc⁊ illis tractat cõmitia: cuncta reuoluens:
Quod ſacro inprimis imminet imperio.
Sed quã p̄egnantes Germania noſtra dietas
Semp̄ habet: binas vna retenſa parit.
Que⁊ fuit pridem noua: iã⁊ puerpera: prolem
Parturit: hec eadem mox quoc⁊ mater erit/
Dum⁊ diu trahimus cõuentus cõciliãdo:
Nil reliqui: ni q̄ cõparuiſſe ſat eſt.
Quicunc⁊ huc veniunt: que ſit cõcluſio/tandẽ
Scire petunt: alio fertur abacta dies.
Inde etiam inſultat nobis gens que⁊: dietas
Germanas grauidas: & ſine fine vocans.
Cauſa patet: q̄ ſi verbis effarier auſim:
Principibus noſtris nã mora longa placet.

Tantalus Queris aquas in aquis im̄puide Tantale: ſed nos
Conſilio ex vno plurima inire iuuat.

Salu⁹ i cathel Verũ agit hiſtoricus (quiſq⁊ fuit ille) priuſq̄
Incipias factũ: conſule: deinde age opus.
Is non conſiliũ p̄ſuaſerat eſſe p̄henne:
Sed quo conſiliis p̄ficiatur opus.

Q. Fabius Hoc Fabius quintus/dictator/fecerat: is qui
Tardus erat: ſed nõ ſic quoc⁊ deſes erat.

Seneca Nec nos aut p̄ceps factũ laudamus: & expers
Conſilii: iuge nec conſilium vſc⁊ placet:
Scis quid forte velim: mediũ tenuere beati:
Qui poſt conſiliũ: facta inire tamen.

At nos/ah miſeri ingenio/meritoq; gemendi
Germani:longas quęrimus vſq; moras.
Et nihil aut facimus: aut p̄cipitanter aguntur
Res noſtrę:nec adeſt vllius ordo modi.

Thurci irruptio

Dum nos conſulimus: Thurcus ſua littora gręca
Poſt habet:Illyricos/Pannoniaſq; rapit.
Quiq; Iſtrum prius obtinuit:mox littora adibit
Rheni: & Germanis inferet exitium.
Inde alio(timor eſt)regni traducere ſceptra
Cernemus:noſtrū & deficere imperiū.
Tradimus interea tam fortia corpora vino:
Et iuuat ignauę viuere luxurię:
Noxius obiectus ludus:iacta alea p̄nix.
Senio diſplicuit:vnio ſęua cadet.
Dii melius:vates vtinam ſim falſus:at illud
Fata canunt:monſtrāt tēpora/& aſtra docent
Nec mirū nobis ſi cancer forte minetur:
Iam nup̄ Cancri cępimus ire viam.
Germanos vero genitos de germine/quondam
Ac vere fratres/fama fuiſſe canit.
Nulla ſed o ſuperi eſt hodie concordia noſtris
Germanis:nec pax:lex nec amicitię:
Sed cuncti inter ſe graſſantur more leonū:
Raptoriſq; ſtudent viuere more lupi.
Heu quantū vereor bella horrida/bella nephāda:
Inteſtina ſimul ſurgere/& ire procul.
Nam rhenū(metus eſt)vndandū ſanguīe multo:
Neue Iſtri fontes/ſtagna cruoris agant:

Socordia chriſtianorum & torpor.

Germanorū origo glo.24. di.c.i.Strabo

Inteſtina germanorū bella

Dii ſuperi/talem Germano auertite pęſtem:
Prędia pellatis Theutonicoq; ſolo.
Longius in Thurcos/Arabeſq;/& Achaica regna
Hęc bellona ferox pulſa/& abacta ruat.
Regna etenī diuiſa cadunt: aditus datur hoſti
Perfacilis: diſpar vertit aratra iugum.

Math.xii
Luce.ix.
Saluſtius

Conclusio wormaciēſis 97

Palinodia Cōmendatur principū.& ciuitatū impe/rii obedientia

Sed quid noſtra queror tā ꝓſpera ſęcula? quę nūc:
Vnanimes regi conſtituere duces:
Qui ſtabili imperiū: & concordi pace ligarunt.
Reddere iudiciū/iuſticiamq; parant.
Fœlix Vāgionū locus/vrbs fauſtiſſima Rheni:
Concluſum hoc tandē q̄ penes/extat opus:
Per quod fama vetus aboletur/& incipiunt nunc
Ordine/Germanę res/coalere bono.
Iudicium deinceps inopi datur/atq; pupillis:
Iuſq; miniſtratur pauperi: & indigenę.
Prędertim cū tam iuſtus/doctuſq;/modeſtus
Prędideat princeps: iudiciūq; regat:
Qui iunior fuerit q̄uis ętate: latinus
At tamen: humanus: moribus atq; comis:
Illi/maturus/venerabilis atq; ſenatus
Aſſidet: & prudens/iuſta/ſenūq; cohors:
Turbaq; tam celebris: q̄ totus colligere orbis:
Inq; vnū poſſet vix ſtatuiſſe locum:
Roſtra putas Romę: ſeu vicū Martis Athenę:
Seu perlamentū Gallia quale colit.
Iudicio hoc/leges & plębiſcita vigebunt:
Atq; mali mores frena ſeuera ferent:

Iacobi Marchiōis badeñ Iudicis conſiſtoriane cameręcōmendatio.

Quín & libertas Germaní nomínís: ampla
Famaq; durabit perpetuanda díu:
Inde etíam fídeı ſequıt̃ tutela ſacratę:
Chriſtícolęq; aderít prędıdıū eccleſíę:
Hínc propellunt̃ Thurcí: atq; ínıuría quęuís:
Sęua cohercent̃ crímına: víſq; ſílet.
Inde parens ſperet puerís conuíuere lętus:
Hęrebít coníunx cōíugís inq; ſínu:
Agros quíſq; ſuos/repararęq; prędıa/ſacro hoc
Iudıcıo Camerę: iuſtıcıaq; poteſt:
Omnibus hínc terrís pax: & tranquílla parant̃
Ocía: ſeruant̃ ſceptraq; & ímperíum.
Hęc fortuna quídē tíbí enī tíbí Maxmílíane
Deſuper a ſūmo venít/adeſtq; deo:
Qz tam deuotos/claros vírtute/benígnos/
Prędantęſq; duces nactus es ımperíí:
Conſenſu parílí quí regní extollere honorē:
Iurandoq; volunt íure/ſubeſſe tíbí:
Quís non tam ſancto/tam íuſto/tāq; beato
Propoſíto faueat? pareat atq; líbens?
Certe aīam & corpus decet hís ımpendere rebus
Quę p íuſtícía/ſunt bene cępta/ſacra.
Det modo fœlícem fínem/optatūq;: probatís
Auſpıcíís: íuſto príncípıo q; deus.
Vtq; palam vobís loquar/íllustríſſíma turba:
Conſcríptí patres príncípís: atq; duces:
Tempora veſtra deus fœlící ſydere obumbrat:
Irradíant veſtrū fata benígna díem:
Qz tam prędaro: íuſtoq;: pío q;/ſubeſſe
Vos decuít Regí: magnanímoq; vıro:

Ad dīnū Maxímílíanū re/gē apoſtropha

Ad príncípes electores.

Consilio vestro regnũ tutabit ille:
Et vestro/extendet sceptra sua.auxilio.
Ille gubernator: vos remi/atq; anchora nauis:
Presidio vestro/portus & aura venit.

Ad ciuitates Germanię exhortatio

Vos quoq; Germanę gentes: populiq; potentes:
Imperii vobis sit rogo cura frequens:
Astra licet nobis contraria multa minent:
Dira simul: q̃uis sydera sęua micent:
Sydera vincemus: maneamus in ordine saltem:
Et capiti subsint/mẽbra minora/suo.
Parua licet nobis sit copia: vincere gentes

Ordo omniũ rerũ cõseruator.

Possumus oigenas: assit vt ordo tamẽ:
Est aliq̨d modico/bene viuere posse paratu:
Re quoq; de tenui posse leuare domũ.
Sępe vides modicas ex ordine pauperis ędes
Splendere: & nitidis crescere vbiq; modis.
Rursus cernis item sępe alta palatia regũ
Diruta: & e sũmo prorsus abacta loco:
In cinerẽq; suũ versa & disiecta/regunt
Ordine dũ nullo: dum sine lege meant.
Ordo est qui cunctas res crescere cogit in horas:
Ordo est qui paruos tollit in astra lares.

Iob.x.

Horror adest: errorq; frequens: vbi deficit ordo:
Ordine peruerso: nil placet vsq; deo.

Quã oportuna sit imperio q̃driennis instituta contributio

Theutones ad vestrã iccirco: patrięq; salutẽ
Respicite: & regis suscipite imperium.
Sic etenĩ terre/res/oppida vr̃a/domusq;
Tuta sub incolumi stant satis imperio.
Nec vos pturbent/moueant ve indicta tributa:
Quę leuia/& facili sunt soluenda modo.

159

Fęlix parx/quota ſit/ſeu porcío quęqꝫ ſeorſum:
Conſeruet totũ/quę retinetqꝫ ſuum.
Ille obulus bonus eſt/fauſtoqꝫ exponit vſu:
Quí librã dño ſeruat ab ínteritu.
Nec primũ hoc vobis índícitur: antea multę
Soluerunt gentes/& populi armígerí.
Regibus/Aſſyrií ſempꝫ ſoluere tributũ: Quiprima tributa ſoluerit regibus.
Sub dñis Babylon maxíma cenſa fuit.
Indís dum voluit certare Semyramis: ante
Exegít: domuit ſicqꝫ orientis opes:
Perſís longímanus Artaxerxeſqꝫ tributa Herodo⁹ li. vl.
Impoſuít: dictus non mínus ille pius:
Quín & ſeruator patrię/pacíſqꝫ: & amarí
A cuncto populo non mínus emeruit. Curcius
Macedoneſqꝫ prius q̃ gręcía victa/Philippo:
Deínde & Alexandro cõtríbuere ſuo.
Exíit edictũqꝫ a Cęſare: mũdus vt oís Lucę. ii.
Per capita hunc cenſum ſolueret ímperío.
Quís vel apud Gallos (qui líbertate fruunt
Franca) non cenſum pendere ſempꝫ habet?
Adde vel híſpanos: vel totum ꝓtínus orbem:
Italíam/& calabros/Sarmatícoſqꝫ lares:
Quos metus/atqꝫ tímor/regumqꝫ potentía/adegít
Soluere cõpulſos: magna tributa nímís:
At nos líberíus/noſtra quoqꝫ ſponte/volentes:
Rem ſímul ín noſtrã: ſoluímus exíguũ.
Id quod nec cenſus díci poterít/ve tributũ.
Líbera ſed pocius munera prędíí:
Nec mínor índe manet líbertas príſca/decuſqꝫ:
Quo ſempꝫ fretus theutonus orbis erat.

Sed nos imperii rebus ſuccurrimus: vt nos
Tutari imperiũ ꝓtegere atq; queat.
Credatur nec enī parſũ mihi. ſolui ego penſum:
Perq; libens / dudum: nec rehabere velim:
Publica quo impediã tam ſancta negocia regni:
Vnde ſalus patrię pendet / & imperii.
poratio. Theutona terra igitur capiti pacienter obedi:
Mãdatis pare: & fer ſacra iuſſa libens.
Sic tua ſtare diu poterũt fœlitia ſceptra:
Sic virtute tua vincere cuncta potes.
Leui.xxvi Qz ſi verba dei cõtemnis: ſubiicieris
Qui tete oderũt: hiſq; tributa dabis.
Luce.xx Marci.xx Cęſaris ille iubet quę ſunt: dare Cęſari: & ipſi
Soluere deinde deo: ſunt bona ſi qua dei:
Ordine ſic currus noſter ꝓcedet opimo:
Temonēq; trahent ordine rurſus equi:
Ouī.xv.m̄et. Sic quoq; vertemus cancri tam mobile ſignũ:
Vt cauda obtorta ſcorpio ꝓueniat:
Iupiter aſpiciet vultu nos forte ſereno:
Firmior Alcocothen Mars quoq; noſter erit.

Sic breuiter ſtultos tranſcurrimus: ordine rupto:
Qui fuerat regni magna ruina ſui:
Dũq; modũ & normã bene viuendi atq; beate
Peruertũt: patriã / regna / ꝓdiderãt:
Vale inclyte lector.

Epigrãma Thome becca

delli Cymbri adoleſcentuli primarii & impube=
ris ad D. Sebaſtianũ Brant vtriuſq; iuris docto=
rẽ: poetam argutiſſimũ. Argentineñ.

Thomas Beccadellus Bononie ſtudens

Augeſcit merito fœlix germania fama:
Iam poterit laudes ſcribere docta ſuis:
Cędere iã poterit/poterit quoq; tradere palmã
Auſonia: & cędet Grędcia magna ſibi:
Iſtic iura nitent: aſtręaq; virgo gubernat:
Cęliuagiſq; patent ſydera quędq; viris.
Pythagorę hii celebrãt: hii docti dogma Platonis
Hic reperis vires o medicina tuas:
Hic quoq; & Aonio reuocantur vertice muſę:
Et multis capiti eſt delia laurus honos.
Vnum ſed volitans extollit fama poetã
Pegaſeo merſit qui bene fonte caput
Quem leges nec iura latent: ſic iura nitere
Carminibus poterunt/pieriiſq; modis:
O patrię columen/noſtrę quoq; gloria gentis
Brante: tuę vates firma columna domus:
Italicas nunq̃ veniſti miror ad oras:
Iura tamen calles: Aoniumq; melos.

Eiuſdẽ thome ad Iohannẽ Bergmanũ de Olpe

Ad Io. B. de Olpe.

O cui poſteritas nunq̃ debere negabit
Olpe: hominũ qui nõ ſcripta perire ſinis
Imprimę conſpicuę diuina poemata famę
Brantí: diuina hęc condere mente ſolet

FOLIO

Finis stultifere nauis.

Finis Narragonicę nauis per Sebastianū Brant. vulgari sermōe theuthonico quōdā fabricatę: atq; Iampridem per Iacobum locher cognomento phi lomusum in latinū traductę: perq; prętactū Seba= stianum Brant denuo reuisę: aptissimisq; concor= dantiis & suppletōnibus exornatę: Et noua quadā exactaq; emendatione elimatę. Atq; supadditis q; busdam nouis admirandisq; fatuoꝝ generibus sup pletę: In laudatissima Germanię vrbe Basiliensi: nup opa & ꝓmotione Iohānis Bergman de Olpe Anno salutis nr̄e. M.CCCCXCVIII. Kl̄. Martii

161

Registrū stultifere Nauis.

Stultifera nauis Folio. I
Epigrāma Iacobi locher ad lectorē I
Epla Iacobi locher ad Sebastianū Brant II
Carmen eiusdē ad Sebastianū Brant III
Saphicon Iacobi locher excusantis ingenii sui paruitatē Folio IIII
Epigrāma in narrogonicā Iacobi locher IIII
Ad Iohannē Bergmanū de Olpe decatostichon Iacobi locher Folio V
Ad Iacobum locher subeundę profectionis narragonicę e barbaria in latiale solū exhortatio Sebastiani Brant. VI
In narrogonicā pfectionē celeusma. S. Brant VI
Prologus Iacobi locher in narrogoniā VII
Hecatostichon in proludiū auctoris & libelli narragonici. VIII
Argumentum in narrogoniam X
Incipiunt fatui
De inutilibus libris Folio XI
De bonis consiliis Folio XII
De auaritia & prodigalitate XIII
De nouis ritibus Folio XIIII
De antiquis fatuis folio XV
De doctrina filiorum folio XVI
De delatoribus & litigiosis folio XTIII
Non sequi bona consilia folio XIX
De incompositis moribus folio XX

FOLIO

De leſione amicitię XXI
De conteptu ſcripturarum XXII
De inprouidis fatuis XXIII
De amore venereo folio XXIIII
De peccantibus ſuper miſericordia dei XXV
De fatuis edificandi incœptibus XXVI
De potatoribus & edacibus XXVII
De inutilibus diuitiis XXVIII
De obſequio duoꝝ dñorum XXIX
De nimia garrulitate XXX
Inuenire rem alienam & nō reddere XXXI
De eo qui in alios aī aduertit & met peccat XXXII
De contione ſapientię XXXIII
Iactatio & confidentia fortunę: XXXIIII
De nimia curioſitate mortalium: XXXV
Mutuum accipere XXXVI
De inutilibus votis & petitiōibus XXXVII
De inutili ſtudio XXXVIII
Temere loquentes cōtra deum XXXIX
Qui alios iudicat XL
De pluralitate beneficiorum XLI
De eo q̄ q̄rit exceptōes ad emendandū ſe XLII
De cuſtodia mulierum XLIII
De adulterio XLIIII
Semper fatuus XLV
De iracundia ex leui cauſa XLVI
De fortunę mobilitate XLVII
De egrotante inobediente XIVIII
De nimium apertis cōſultationibus XLIX
Fatuoꝝ dāno ſapiētes nos fieri cōuenit L

Nil curare detractiones hominũ LI
De ſubſannatoribus & calumniatoribus LII
Contẽptus ęternorum gaudiorum LIII
Tumultus & confabulatio in eccleſia LIIII
De proteruo ac ſpontaneo periculo LV
De via fœlicitatis & futura pctõrꝫ pœna LVI
Praua maiorum exempla LVII
De voluptate corporali LVIII
Archana eſſe recondenda LIX
Vxorem ducere propter opes LX
De liuore & inuidia LXI
De impatientia correctionis LXII
De fatuis medicis & impericis LXIII
De ſecularis potentię exitu LXIIII
De predeſtinatione LXV
De obliuione ſui ipſius LVI
De vitio ingratitudinis LVVII
Sui ipſius complacentia LXVIII
De choreis & ſaltationibus LXIX
De nocturnis ioculatoribus LXX
De mendicis & eorum vanitatibus LXXI
De iracundis mulieribus LXXII
De potentia fatuitatis LXXIIII
De cura aſtrologię LXXV
De geographica regionũ inquiſitione LXXVI
De eo qui non vult eſſe fatuus LXXVII
De non intelligentibus ludos LXXVIII
Malefacere & non expectare LXXIX
De inprouidentia futuri LXXX
De litigantibus in iudicio LXXXI

FOLIO

De obſcenis fatuis folio LXXXII
De ſtatus ſpiritualis abuſu LXXXIII
De inani faſtu & iactantia LRXXIIII
De luſoribus folio LXXXV
De ſuppreſſis fatuis folio LXXXVI
De militibus & ſcribis folio LXXXVII
De ſtulta nunciorum legatione LXXXVIII
De cellariis & cocis folio LXXXIX
De ruſticorum arrogantia XC
De paupertatis contemptu XCI
Non perſeuerare in bono XCIII
De neglectu mortis folio XCIIII
Contemptus in deum folio XCVI
De blaſphemis in chriſtum XCVII
De plaga & indignatione XCVIII
De fatua permutatione folio XCIX
Honorare parentes folio C
De cauillatione ſacerdotū in choro CI
Superbię oſtentatio folio CII
De vſurariis & fœneratoribus CIII
De vana ſpe futurę ſucceſſionis CIIII
Non obſeruare dies feſtos CVI
Largiri & penitere folio CVII
De accidię vitio folio CVIII
De externis & infidelibus fatuis CIX
De fidei catholicę & imperii inclinatōe CX
De aſſentatoribus & paraſitis CXIIII
De delatoribus & obloquutoribus CXV
De falſariis & fraudulentia CXVI
De antichriſto. folio CXVII

163

Veritatem obticere folio CXIX
Retractio a bono folio CXR
Omissio bonorum operum CXX
De premio sapientię folio CXXI
Neglectus infortunii folio CXXII
Detractio bonorum folio CXXIII
De īmoderata mensę turpitudine CXXIIII
De laruatis fatuis folio CXXVI
Viri prudentis descriptio CXXVIII
In cōmendationē philosophię CXXIX
Concertatio virtutis cū voluptate CXXX
Epigrāma ad lectorem folio CXXXI
Obiectio voluptatis criminātis virtutē CXXXII
Responsio virtutis carmīe elegiaco CXXXIII
Latina nauis seu barca socialis CXXXV
Excusatio Iacobi locher philomusi CXXXVI
Socialis nauis mechanicorum CXXXIX
De Nicolao Renner Argeñ. CXXXIX
Epistola Iacobi Locher philomusi ad hūanissimū fautorem suū. d. Iohānē. B. de Olpe CXL
Ad numeros suos vt Iohannem Bergman festine adeant CXLI
De singularitate quorundam nouorum fatuorum Additio Sebastiani Brant CXLII

Noua īuētio. S. Brant

De corrupto ordine viuendi pereūtibus CXLV
Qz inordinatio causa fuerit destructionis omniū rerum. folio CXLV

FOLIO

Ordo angelicę Ierarchię folio CXLVI
Ordo humani generis CXLVI
Ordo regni vniuersalis CXLVI
Vsurpatio regnorum CXLVI
Assyriorum monarchia CXLVII
Medorum monarchia CXLVII
Iudeorum regnum CXLVII
Regnū persarum CXLVIII
Alexandri monarchia CXLVIII
Romanorum imperium CXLVIII
Regnum christi CXLIX
Constantinus magnus CXLIX
Romana monarchia CL
Figura cœli. M.CCCCCIII CLI
Constantinopolitanū imperiū CLI
Translatio imperii CLI
Thurci irruptio CLIII
Conclusio Wormatien. CLIIII

Epigrāma Thome beccadelli Cymbri adolescētuli
Primarii studen. Bononien. ad S. Brant CLV
Eiusdē Thome ad Ioh. Bergmanū de Olpe CLV
Finis stultiferę Nauis folio CLV

AEa

Andreas Tormann

Andreas Tormann

Landhafftenn

Am Erhamenn und Nanhafftenn Andrea Turmann

Hanns Nar

Am Erhamenn und Nanhafftigen

Andreas

Magi

Magi Videntes stellam, dixerunt
ad invicem hec signum magni
Regis est, eamus inquirimus
eum & offeramus ei munera, &c

Amen dico vobis

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum
Tempore sic duro est inspicienda fides

Georg

Rotat fatum omne.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

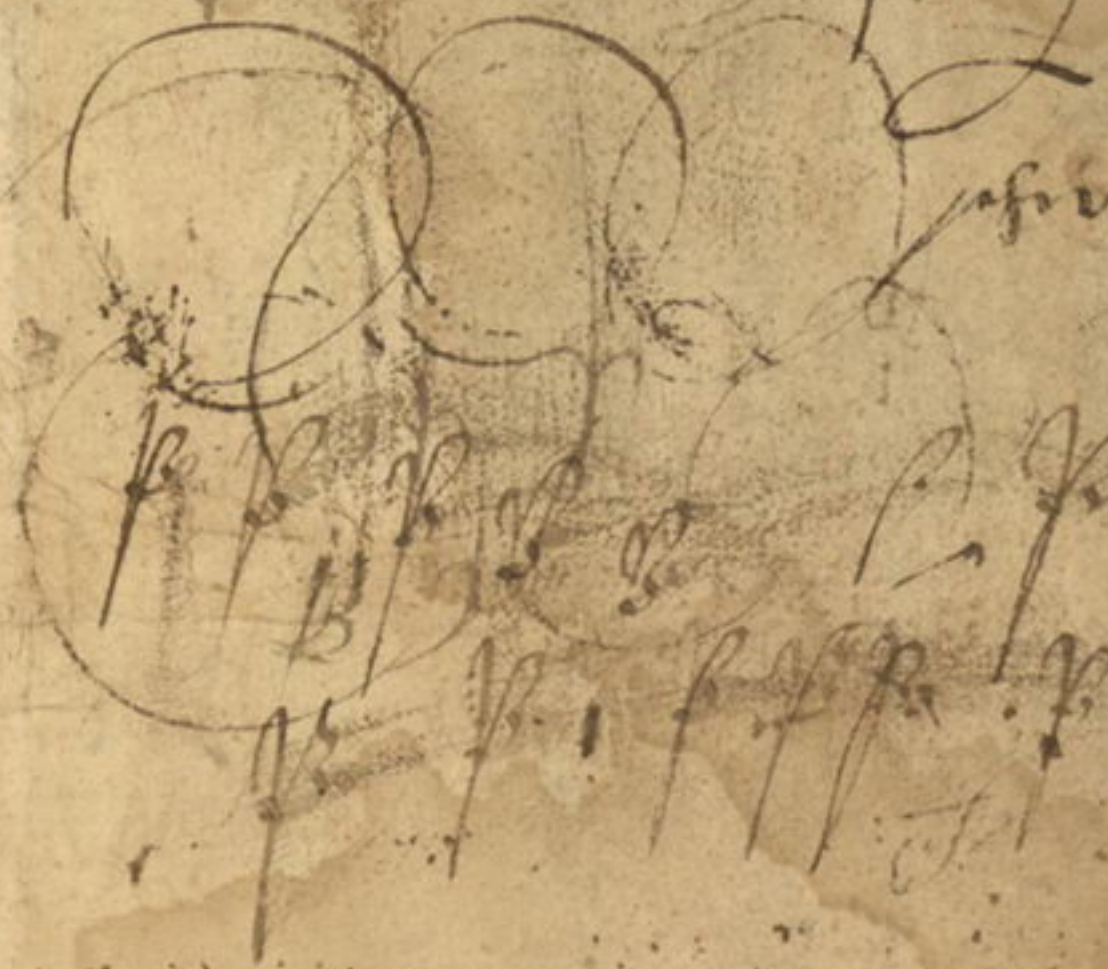

FGVN

m.D.